

धम्मपदट्टकथा

(भाग - ८)

अनुवादक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

धम्मपदट्टकथा

(भाग-८)

२५३६

२०८६

अनुवादक
भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

प्रकाशक :

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

आनन्दकुटी विहार

स्वयम्भू, काठमाडौं ।

(नेपाल) फोन: २७१४२०

(सर्वाधिकार सुरक्षित)

बुद्ध संबत् २५३६

नेपाल संबत् १११२

विक्रम संबत् २०४६

इ. संबत् १९६२

Dhamma Digital

प्रथमावृत्ति-१०००

नेरु. २५१-

थाकू

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, येँ

फो. नं. २२-१०-३२

अनुवादक व प्रकाशकया पाखें

निगू शब्द

श्व धम्मपदट्टकथा पालि ग्रन्थ छगू कीगु मातृ भाय् नेपाल भाषं सम्पूर्ण रूपं अनुवाद याना छ्वे धका मतीतया वया च्वनागु यक्को हे वर्ष बिते जुया वैंने धुंकुगु खँ खः ।

श्व महान कथा ग्रन्थयागु दकले न्हाप्पां यागु प्रथम 'यमक वर्ग' छगू ला आयुष्मान भिक्षु अमृतानन्द महानायकजुं ३०, ४० दँ ति न्ह्यो हे की मातृ भाषा नेवा भाषं अनुवाद याना तःगु धर्मोदय सभां प्रकाशित याना तये धुंकूगु खः । धम्मपदट्टकथा यागु जम्मा २६ गू वर्ग मध्ये व हे प्रथम वर्ग छगू हे जक वसपोल महानायक आयुष्मानजुं नेपाल भाषं अनुवाद यानातगु धर्मोदय सभां प्रकाशित याना तगु खने दु । वयां क्वे च्वंगु द्वितीय 'अप्पमाद वर्ग' निसें जि लुम्बिनी च्वं च्वनाबले न्हि न्हि ला ला बले भति भति याना अनुवाद याना यंका च्वनागु खः । अथे हे या यां श्व ग्रन्थ या अनुवाद यागु पाण्डुलिपि व्याककं अन हे च्वना तैय्यार याना तयागु करीव २० दँ २५ दँ ति दत ज्वी । श्व ग्रन्थ यागु द्वितीय तृतीय भाग निगू आनन्दकुटी विहार गुठी द्वारा प्रकाशित याना व्यूगुलि उक्त गुठीयात जिगु दु नुगलनिस्यें हार्दिक धन्यवाद

[घ]

ज्ञापन याना च्वनागु दु । चतुर्थ भाग छगू 'लुम्बिनी धर्मोदय' सभाया तरफं प्रकाशित याना ब्यूगुलि उक्त सभा यातनं जि थःगु दुनुगलनिसैं हार्दिक धन्यवाद प्रकट याना च्वना ।

मेगु बाकि जुया च्वंगु वर्ग-भाग व्याक्कं विस्तार विस्तारं छगू यायां निगू यायां थःगु हे आर्थिक समर्थ अनुसारं प्रकाशित याना बिया च्वनागु खः । आः थ्व तथागत बुद्धयागु अमूल्य-अमूल्यगु ज्ञान वृद्धि ज्वीगु उपदेश कथा-बाखंत कीगु नेपाल भाषं हे प्रकाशित ज्वी धुकूगुलि याना पालि भाषा मसःपि मथूपि भिक्षु, श्रामणेर व उपासकपिसं नं प्रकाशित ज्वी धुकूगु पुस्तकत स्वया बाखं कना धर्मदेशना याय्त धन्दा काय् माली मखुत । बाखं कना उपदेश बीया लागी विदेशे वना दुःख-कष्ट सिया अन यागु भाषा व पालि भाय् सयेकः सीकः वनेगुलीं कीत भच्चा जूसां राहत दैगु जुल । की नेपाःयापि मे मेपि भन्ते श्रामणेरपि पालिवाङ्मय अध्ययन याना विज्या-पिसं नं थये हे कीगु नेपाल भाषं भति भति याना अनुवाद याना कीगु मातृ भाषायागु पालि साहित्य धुकू समृद्ध याना विज्याई धैगु तःधंगु आशा व भरोसा कया च्वनागु दु ।

नेपाली खैँ भाषं ला आयुष्मान भिक्षु अमृतानन्द महानायक जुं बुद्धकालिन राजपरिवार-श्रावक चरित्र इत्यादि प्रकारं पालि भाषं नेपाली भाषायागु धुकू गावकं हे थना थका विज्यागु दु । व थें तुं कीगु मातृ भाषा नेपाल भाषं नं पालि साहित्य सम्पूर्ण रूपं प्रकाशित याना यंका

बिज्याय्गु उद्योग-कौशिस याना यंके माला च्वंगु दु । अलेतिनि
कीगु बुद्ध जन्म जुया बिज्यागु मातृभूमि शुद्धगु बुद्ध धर्म फैले
याना यंके फै । थ्व ज्या यातः छह्य निह्यस्यां जक याना च्वनां
सम्पूर्ण याय् फैगु ज्या मखु । मागधी(=पालि भाषा)बांलाक
अध्ययन याना बिज्यापि भिक्षु श्रामणेरपि सकले छगू जुत
जुया याना यंकूसा हे जक सफल याय् फैगु खना ।

थ्व धम्मपदठकथा यागु अनुवादत प्रकाशित याना
यंकेत आयुष्मान भिक्षु महानाम “कोविद”जुं शुरूनिसें आपालं
सहयोग-मदत याना बिज्यागुलि हे थुलि विस्तारं जूसां थ्व
पालि साहित्य कीगु मातृभाषा प्रकाशित याना यंके फुगु खः ।
जि याकःचां जक जूसाला थ्व ज्या थुलि बांलाक व थुलि
याकनं सफल याना यंके मफैगु खः । जि लुम्बिनी लाना
च्वंबले नं वसपोल याकःचां हे थः हे प्रेशे बिज्याना प्रूफ कया
हया प्रूफ स्वया आपालं दुःख कष्ट सहन याना उद्योग कौशिस
याना बिज्यागुलि हे जक थ्व ग्रन्थ थुलि याकनं कोचाय्क
प्रकाशित याना यंके फुगु खः । उकिं वसपोल यात जिगु दु
नुगलंनिस्ये हार्दिक धन्यवाद याना च्वनागु दु ।

थ्व पुस्तक छापे याना ब्यूँपि नेपाल प्रेस थुवा तयेगु नं
तःधंगु सहयोग व ग्वाहालि यानानं थ्व ग्रन्थ थुलि याकनं
प्रकाशित ज्वी फुगु खः । उकिं अन्तस सकल नेपाल प्रेस
परिवारपित नं प्रकाशन ज्या सफल जूगुया बाबते जिगु
दु नुगलंनिसे हार्दिक धन्यवाद व्युस्ये थ्व निगू शब्दया रूपे

[च]

चवया चवनागु खँ छत्वाचा थनं तुं कोचाय्का छ्वे तेना
“चिरंतिट्ठु सद्धम्मो-लोको होतु सुखी सदा । ” अस्तु ।

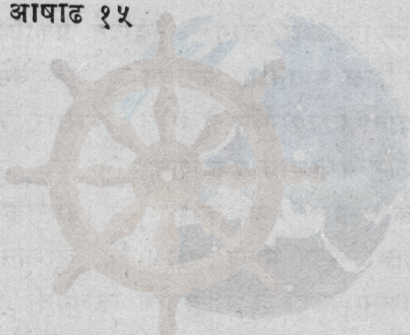
आनन्दकुटी बिहार

स्वयम्भू, काठमाडौं
(नेपाल) ।

अनुवादक :

— भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

२०४६, आषाढ १५

Dhamma Digital

भूमिका

महासत्त्व बोधिसत्त्व गुण दुपि महापुरुषपिस मेपिनी दुःख श्वीका दुःखी जुया थःत लःल्हाका थःगु ब्वहल्य कया बिज्याई । मेपिनी लागी मिखा, छचों, ला, हि जक मखु शरीर पर्यन्तं दान बिया थः हे नं अर्पण जुया बी । संसारया दुःख मदय्काः बीगु कुतः याई । अज्यापि व्यक्तिपि थ्व संसारय् तसकं दुर्लभ । अज्याःगु व्यक्तित्व जाःह्य छम्ह व्यक्ति दीपंकर तथागतं छपु लंय् ल्वीका बिज्यात । वया नां खः सुमेध ऋषि ।

न्हापा जम्बुद्वीपे अमरावती नांगु अतिकनं नां जाःगु छगु बांलागु रुक्मिणी शहर दैच्वन । पुन्यवानपिनी पुन्य क्षेत्र थुगु शहरे स्थायी प्रतिस्था दुम्ह छम्ह धनाढ्य ब्रम्हु दैच्वन । परम्परानसं वोगु धन दुम्ह ब्रम्हुया न्हेगु पुस्तातक ज्या मयासे नःसां मपवीगु चय्गु कोटी धन सुरक्षित दुसां न्हि सच १० तका पो मजू ।

सुमेध ऋषि थुगु हे छेँ जन्म जुल । थःगु इलय् ब्वने माःगु ब्राह्मण धर्म शिल्प शास्त्र सय्के सीके याय् सिधय्वं न्याय्हाया बैशय् मां बौ परलोक जुल । मां बौ परलोक ज्वीव न्हेगु पुस्तायात माःगु धन छुं नं मस्यंगु खना थःम्हंजक गुबले सिधय्केगु । फुकेगु ? थःम्हं न्ह्याक्को कमे याःसां ज्वना वने

[[ज]]

देगु छुं मखु धैगु मत्ती तथाः गरीब गुरुवापिनि सुया सुया छु
छु काय्मास्ते वो ज्वना हुं धकाः नाय्खि च्वय्काः बिल ।
वहे अनुसार फू फू पिसं फू फू कथं धन सम्पत्ति दक्को ज्वना
वन । वयां लिपा थःनं हिमालये वना प्रव्रजित जुया ध्यान
मग्न जुल । हप्ता दि दय् न्ह्यो हे पञ्च अभिज्ञा अष्ट समा-
पत्ति ध्यान लाभ याना काल ।

छन्हु सुमेध ऋषि थःगु ऋद्धि बलं आकाश मार्ग वना
च्वंगु इले रम्मण धैगु नगरे लं बांलाका मनूत लिमलाकाः
च्वंगु खना क्वहाँ बिज्यात । मनूतेके कारण न्यन । मनूतेसं
दीपंकर तथागत प्रमुख भिक्षु संघयात निमन्त्रण याना बिज्या-
केगु जुयाच्वंगु खँ कन ।

दीपंकर तथागतया नां काय्वं प्रीतिमत जुया जितः नं
सफा याय्गु थाय् छकू ब्यू, जिनं फुगु कथं पुण्य याय् धका
आग्रह याना बिज्यात । अले सफायाय् थाकुया च्वंगु ध्याचःगु
थाय् छकू ऋषियात सफा याय्त्त भन्ना बिल । तथागत
बिज्याईगु इले तक सफा याना दय्केगु सम्भव मज्जुगु ऋद्धि
बलं याःसा जक याय् फैगु खना थःहे भोसुना तथागत प्रमुख
भिक्षु संघयात थःगु शरीरया द्यःने बिज्याय्त्त आग्रह यात ।
मनं मनं ऋषि मत्ती तल । जिनं भविष्ये वस्पोलथे मनूतय्गु
दुःख तोफिकाः बीफुम्ह सर्वज्ञ ज्वी दय्मा ।

दीपंकर तथागतं स्वां च्यापवलं भितुनाः भविष्ये
गौतम शाक्यमुनि नामं बुद्ध ज्वीगु भविष्यवाणी बिया
बिज्यात ।

वयां लीपा असंख्य कल्पतक विभिन्न रूपं जन्म जुया
मनूतय्गु विभिन्न प्राणीपिनिगु कल्याण यायां संसार चक्रे
चाहिला बिज्यात । गुबले जुजु जुया मिखा दान यांना
बिज्यात । गुबले लाःहि दान यांना बिज्यात । गुबले काय्
म्ह्याय् कला समेत दान यांना बिज्यात ।

अन्तिम जन्म की नेपादेःया कपिलवस्तु नगरया जुजु
सुद्धोदन व रानी महामाया देवीया याकः काय् जुया चक्रवर्ती
जुजु ज्वी दैगु मौकायात त्याग यांना २६ दँ बैशय् मां बौ थः
कला याकः काय् राज्य समेत त्याग यांना पिहाँ बिज्यात ।
३५ दँ बैशय् बुद्धत्व लाभ यांना ४५ दँ देश देशे नगर नगरे
गामं गामे चाहिला धर्म प्रचार यांना थःगु अपो समय सकल
सत्त्व प्राणीपिनी हित सुख व कल्याणार्थ छयलाः बिज्यात ।
४५ दँ तकया इले वस्पोलं बिया बिज्याःगु उपदेश मुनाः
त्रिपिटक संग्रह जुल ।

त्रिपिटकय् स्वंगु पिटक दु । १. सूत्र २. विनय
३. अभिधर्म । उकी मध्ये न्हापांगु सूत्र पिटकय्—

१. दीघ निकाय—ताताहाकःगु सूत्र दुगु ।
२. मज्झिम निकाय— मध्यम प्रमाण ठिक ठिक चाःगु
सूत्र दुगु ।
३. संयुक्त निकायः—संक्षिप्तं सूत्र दुगु ।
४. अंगुत्तर निकायः—छगू छगू अंग बढे जुजु वनीगु
सूत्र दुगु ।
५. खुद्दक निकाय—चिचिधंगु सूत्र दुगु ।

[३]

खुट्क निकाय अन्तर्गत फिन्यागू ग्रन्थत दु । गुकी मध्ये धम्मपद नं छगू खः । धम्मपदय् न्यीखुगु वर्ग दु । थुकी प्यसः व नीखुपु सिलः दु । आपालं सिलः । स्लोक । त्रिपिटकया विभिन्न ग्रन्थं उद्धृध याना कया तःगु खः । बौद्ध भाव, दर्शन, शिक्षा फुकं प्रसस्ते संकलन जुया च्वंगुलिं थ्व सर्वमान्य अमूल्य ग्रन्थ जू वंगु दु ।

पाली त्रिपिटक ग्रन्थे अत्यन्त विस्तार पूर्वक च्वयातःगु यात पाली भाषं अट्टकथा धाई । गन सुया कारणे, सुयात छु विषयलय् कना तःगु पूर्ण विवरण थुकी दै ।

बुद्धकालीन घटनात मुंका तःगु ग्रन्थयात धम्मपदट्ट कथा धाई । थुकी धम्मपदया प्रत्येक विवरण उल्लेख ज्वी ।

नेपालय् धम्मपदट्टकथा दकले न्हापां नेवा भाषं आचार्य भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरं बु. सं. २४८८ अनुवाद याना धर्मोदय सभापाखें प्रकाशित याना बिज्यात ।

दोथ्रो भाग भदन्त अनिरुद्ध महास्थविर पाखें अनुवाद जुया बु. सं. २५२४ स आनन्द कुटी विहार गुठी पाखें प्रकाशित जुल । तेथ्रो भाग नं गुठीया पाखे बु. सं. २५२६ य् प्रकाशित जुल । वयां लीपा प्यंगूगु लुम्बिनी धर्मोदय समिति पाखे बु. सं. २५३१ य् । ५, ६, ७ भाग अनिरुद्ध महास्थविर पाखें प्रकाशित जुल । प्रथम भाग छगू बाहेक मेगु दक्को श्रद्धेय अनिरुद्ध महास्थविर पाखें हे अनुवाद जूगु खः ।

वस्पोल भन्तेया बारे बिचाः याय्बले वस्पोल नेपाःया भन्तेपिनिगु क्रमे स्वम्हम्ह थकाली व वर्तमान अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया अध्यक्ष खः ।

वस्पोलया जीवनीया बारे बिचाः याय्बले :-

वस्पोल सन् १९१५ य् असं घालासिक्वये दशरत्न तुलाधर उबलेया नां दंम्ह वारां साहु व दिव्यलक्ष्मी तुलाधरया जेष्ठ सुपुत्र जुया जन्म जुया बिज्यात । वस्पोलया गृहस्थीया नां गजरत्न खः ।

बाल्यकालय् थःगु प्राथमिक शिक्षा थःगु छेँ कया बिज्यात । अबु ल्हासाया व्यापारया लागो बिज्याय्गु बिचार याना च्यादँया उमेरय् मां परलोक जुसेलि थःगु साथय् वसपोलयातनं यंकाः बिज्यात । गनं गुम्बाय् आखः ब्वंकेबले काय्या चंचलताया कारणे लामागुरुपिसं सास्ती याई धैगु भयं थः काय्यात थःनाप तया बिज्यात । ३ दँ तक ल्हासाय् च्वना थः काय्यात गनं छथाय् तया आखः ब्वंकेमाल धैगु बिचाः याना बनारसया सेन्ट्रल हिन्दू बोर्डिङ्ग स्कूलय् भर्ना याना बिज्यात । निदं स्वदं अन तय् चंचलपना बिल्कुल सुधार जुल । उकि मस्त न्ह्याक्को हे हारां जूसां चंचल जूसां बिद्या ब्वंके माःखनि धैगु अबुजुं थ्वीका बिज्यात ।

ल्हासा व्यापार याय् सिधेका काय्यात श्रीघल्य् जोगबीरसि साहुया कारखानाय् कापः थाके छवोया बिज्यात । दच्छि लिपा किन्दोलया गुरुज्यू अतिसार रोगं ग्रसित जुया

[४]

च्वंगु अवस्थाय् घः मचाःसे दुर्गन्ध युक्त मलमूत्र सफा याना
च्वंगु खना अबुम्हं बुद्धं रोगीया सेवा याय्गु थःगु सेवा याःगु
बराबर घैं बिज्यागु बचंयात थ्वीकाः थः कायं सेवा यागु खना
आश्चर्यं चाल । राहुल सांकृत्यायन उबले नेपाः बिज्याना
च्वंगु खः । वस्पोल नाप थः काय्यात श्रीलङ्का छ्वोया बुद्धधर्म
अध्ययन याकेगु बिचाः याना बिज्यात । कलकत्ताय् थः अबु
नापं वंम्हं थः पाजुयात श्रीलङ्का वनेत पिरे याय्गु याना हल ।
नय्गु त्वता बिल । हथ स्वय् मफया श्रीलङ्का छोय्गु व्यवस्था
पाजुया पाखें याके बिल । श्रीलङ्काय् श्रीलङ्काया भन्ते शरणं-
कर महास्थविरं यंकाः बिज्यात । सिंहली भाय् सय्का च्वंगु
अवस्थाय् आनन्द कौशल्यायन भन्तेनं खंका विद्यालंकार
परिवेणे यंका बिज्यात ।

आनन्द कौशल्यायन भन्तेयाके छुं भती सय्केसीके
याना लुणुपोकुणे धम्मानन्द महास्थविर पाखें अनिरुद्ध नामं
श्रामणेर जुया बिज्यात । न्यादंतक श्रीलङ्काय् बुद्धधर्म अध्ययन
याना कुशीनगरया पूज्य भिक्षु चन्द्रमणी महास्थविर पाखें
वर्माय् परियत्ति अध्ययन याः बिज्यात । उबले हे चन्द्रमणी
महास्थविरया उपाध्यायत्वय् वस्पोलया अबुनं “धर्मालोक”
नामं भिक्षु जुया बिज्यात । द्वितिय विश्व महायुद्धया अवस्थाय्
वस्पोल उ चक्खुपाल महास्थविरया उपाध्यायत्वे नीनिदं
दुबलय् उपसम्पन्न जुया बिज्यात । फिछदंतक मोलमिन नगरे
अध्ययनं लीपा नेपाः बिज्याना नेपाले दक्कले न्हापां किम्डोलय्
वर्षावास च्वना बिज्यात । वयां लिपा ई. सं. १९६५ नसैं थौं

तक लुम्बिनी २६ वर्ष विते याना बिज्याना लुम्बिनीया
विकाश याना बिज्यात । लुम्बिनी मुस्मांतय् समेतं सकसियां
योम्ह सकसितं उपकार याना बिज्याईहा, धर्मशाला दय्का
यात्रीतय्त च्वनेगु व्यवस्था याना बिज्यागु कारणं स्थानीय
बासिन्दापिनि तसकं योम्ह “बडका बाबा” थौं कन्हे लुम्बिनी
तोताः बिज्यागुलिं थुकी छुं षडयन्त्र दुला धैथे सकसिनं
वसपोलया गुणयात लुमंका चासो कया च्वंगु दु । इले बिले
त्रिशुली, आनन्दकुटी विहारे, बनेपा, बलम्बुई, संघारामे
वर्षावास याना बिज्यात । थःम्हं थः मांया नामं छुं याय्मा
धैगु विचारं मांया तीर्थं मातातीर्थय् दिव्याश्रम बुद्ध विहार
दय्का बिज्यात । वसपोल आनन्दकुटी विहारया प्रमुख जुया
बिज्याना आनन्दकुटी विहारया अभिवृद्धि ज्वीमा धैगु कामना
याना बिज्याईम्ह महास्थविरया थःगु अर्थं भ्यावय् जूकथं
धम्मपदठुकथा भाग ५, ६, ७ अले थ्व च्यागूगु व अन्तिम
भाग छपाई याका बिज्याना च्वन । थःम्हं हे अनुवाद याना
थःम्हं हे छपाइ ज्या याना थःम्हं हे खर्च याईपिं तसकं म्हो ।
उर्कि वसपोलया महान गुणयात लुमंका वसपोलया सुस्वास्थ्य
व दिर्घायुया कामना याना च्वना ।

आनन्दकुटी विहार

स्वयम्भू

२०४६ असार १६ गते

भिक्षु मैत्री

सदस्य सचिव

आ. कु. वि. गुठी

विषय - सूचि

विषय :

पृष्ठ

२५-भिक्षु वर्ग

१. न्याम्ह भिक्षुपिनि कथा	१
२. हैं स्याम्ह भिक्षुया कथा	६
३. कोकालिकया कथा	१२
४. धम्माराम स्थविरया कथा	१६
५. विपक्ष सेवक भिक्षुया कथा	१६
६. न्यागू अग्र दान ब्यूम्ह ब्राह्मणया कथा	२३
७. आपलं भिक्षुपिनि कथा	२७
८. न्यासःम्ह भिक्षुपिनि कथा	४२
९. शान्तकाय स्थविरया कथा	४४
१०. नङ्गल कुल स्थविरया कथा	४६
११. वक्कलि स्थविरया कथा	५०
१२. सुमन श्रामणेयया कथा	५४

२६-ब्राह्मण वर्ग

१. अतिकनं प्रसन्नह्य ब्राह्मणया कथा	७६
२. आपालं भिक्षुपिनि कथा	७८

३. मार देवताया कथा	८०
४. सुं छम्ह ब्राह्मणया कथा	८१
५. आनन्द स्थविरया कथा	८३
६. सुं छम्ह ब्राह्मण प्रव्रजितया कथा	८६
७. सारिपुत्र स्थविरया कथा	८८
८. महा प्रजापति गौतमीया कथा	९३
९. सारिपुत्र स्थविरया कथा	९५
१०. जटिल ब्राम्हणया कथा	९७
११. कुहक ब्राह्मणया कथा	९८
१२. किसान गौतमीया कथा	१०३
१३. छह ब्राह्मणया कथा	१०५
१४. उगसेनया कथा	१०६
१५. निम्ह ब्राह्मणपिनि कथा	१०८
१६. अक्कोसक भारद्वाजया कथा	११०
१७. सारिपुत्र स्थविरया कथा	११३
१८. उप्पलवण्णा थेरीया कथा	११६
१९. सुं छह ब्राह्मणया कथा	११८
२०. खेमा भिक्षुणीया कथा	११९
२१. पम्भारवासी तिसस स्थविरया कथा	१२१
२२. सुं छह भिक्षुया कथा	१२७
२३. प्यह्म श्रामणेरपिनि कथा	१३०
२४. महापन्थ स्थविरया कथा	१३५
२५. पिलिन्दवच्छ स्थविरया कथा	१३७

[त]

२६. सुं छद्दा स्थविरया कथा	१३६
२७. सारीपुत्र स्थविरया कथा	१४१
२८. महामौदङ्गल्यायन स्थविरया कथा	१४३
२९. रेवत स्थविरया कथा	१४५
३०. चन्दाभ स्थविरया कथा	१४६
३१. सीवली स्थविरया कथा	१५२
३२. सुन्दर समुद् स्थविरया कथा	१५५
३३. जटिलया कथा	१६२
३४. जोतिक स्थविरया कथा	१६२
३५. प्याखँ मोया कथा	१६६
३६. प्याखँमोया काय्या कथा	१६७
३७. वङ्गिक स्थविरया कथा	१६६
३८. धम्मदिन्न स्थविरनीया कथा	२०४
३९. अंगुलीमाल स्थविरया कथा	२०७
४०. देवङ्गिक ब्राह्मण्या कथा	२०८

नमो तस्स भगवतो करहती सम्मासम्बुद्धस्स

२५-भिक्षु वर्ग

(भाग-८)

१. न्याम्ह भिक्षुपिनि कथा

“चक्खुना संवरो” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ते जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले न्याम्ह भिक्षुपिनिगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

इपि न्याम्ह मध्ये छह्छह्छास्यां चक्खुद्वार आदि न्यागू द्वार मध्ये छगू छगू जक रक्षायाना च्वन । अनंलि छन्हया दिनस इपि न्याह्छा छथासं मुना “जि रक्षायाय् थाकुगु द्वारयात रक्षा याना च्वना, जि नं रक्षा याय् थाकुगु द्वारयात रक्षायाना च्वना” धका थवंथः विवाद याना, शास्तायाके न्युना थुकियागु मतलब सीका काय् धका तथागत नापलाना—“भन्ते ! जिमिसं चक्खुद्वार आदि छगू छगू द्वार जक रक्षा याना च्वना । थमं थर्म रक्षा याना च्वनागु द्वार हे जक रक्षा याय् थाकुगु द्वार धका समर्थे जुया च्वना । गुगु द्वारं जुलसां जिमित दुक्खं रक्षा याई?

धका बिन्ति यावच । शास्तानं इपि छद्वा भिक्षुयात हे प्रशंसा
याना मबिज्यास्य, हे भिक्षुषि ! इपि सकतां हे रक्षा याना
चवने थाकुगु हे खः । अथे जूसां तबि छिमिसं आतक्कं इपि
भ्यागू थासे संयम याना चवनेगु मस्वोनि । म्हापानं संयम मया-
गुलिं हे पण्डितपिनिगु अववाद उपदेशे मच्चंस्य थागु जीबित
क्षय ज्वीका चवनेमाल धका आज्ञा जुया बिज्यात ।

इपि भिक्षुपिसं “गबले भन्ते ?” धका म्यनेगु इच्छा
याना याचना याय्व अतीत कथा म्ह्योनेतये है बिज्याना
तक्षशिला जातक यागु कथा विस्तार याना कना बिज्याना,
लकसितिसं याना राजकुल यापि मनूत सकलें मृत्यु ज्वीब
राज्याभिषेक कया श्वेत छत्रया कवे राजसिंहासने फेतुना
च्वंहास्यां थःगु उत्साहं दयावःगु श्री सम्पत्ति पाखे स्वया महा-
पुरुषपिसं वीर्यं—उत्साह धैगु उगु ज्या याना हे यंकेमा खनी
धका धया उदावया रूपं प्रीतिवाक्य प्रकाश याना तलः—

“कुसलूपदेसे धितियाबल्हायाच,
अवत्थितत्ता भयभीरुताच ।
न रक्खसीनं वसमाणमिम्ह;
स सौत्थिभावो महाता भयेनमे’ति ॥

अर्थ— कुशल—दक्षगु उपदेशं धैर्यं व दृढतां भय त्रासं
त्वप्पुया च्वंबले, लकसि तयेगुबसे मबना उकिं जि उगु
महानगु भयं शान्त—स्वस्थ जुया चवना ।

थुगु गाथा म्यंका बिज्याना अबले नं छिपि हे म्याह्म

तक्षशिलास राज्य काय्या लागी प्याहां बःह्य महासत्त्वयात
हयियार ल्हातं जोना छचाखेर च्वना लेंस ववा च्वंबले सेंया
बिच्चे लकसितिसं चक्षुद्वार आदिया तरफं सत्तिक वःबले रूप
आरम्मण आदिस संयम मदुपि पण्डितयागु अववाद उपदेशे
मच्चंस्य प्रभाद जूगुलि याना लकसितिस्ये नया जीवन फुका
बये धुंकल । इपि मध्ये आरम्मणस संयम याना ल्यू ल्यू वया
च्चंहा देव वर्णिण वैंहा यक्षनी यागु खं मन्वंस्य सकुशल पूर्वकं
तक्षशिलास वना जुजु जू वनाहा जुजु ला जि हे खः घका
जातक कोचाय्का बिज्याना 'हे भिक्षुपि ! भिक्षु धैपिसं सकल
हे द्वारत संयम याना च्वने फयेकेमाः, उपि जुलसां संयय याना
हे जक सकल दुःखं मुक्त जुया वेंने फैं' घका उजुं जुया
बिज्याना धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा
दयेका बिज्यातः—

चक्षुना संवरो साधु साधु सोतेन संवरो ।

घाणेन संवरो साधु साधु जिह्वाय संवरो ॥

अर्थ— भिखायात बसेतयेगु उत्तम जू, न्हाय्पंयात बसे-
तयेगु उत्तम जू, न्हाय्यात बसे तयेगु उत्तम जू, म्येयात
बसेतयेगु नं उत्तम जू ।

कायेन संवरो साधु-साधु वाचाय संवरो ।

मनसा संवरो साधु-साधु सम्बत्थ संवरो,

सम्बत्थ संवतो भिक्षु-सम्बदुक्खा पमुच्चति ॥

अर्थ— शरीरयात बसेतयेगु उत्तम जू, वचनयात बसे-

तयेगु उत्तम जू, सकल इन्द्रिययात बसेतयेगु उत्तम जू, सकल इन्द्रिययात बसे तःहा भिक्षु सकल दुक्खं मुक्त जुया वनी ।

पदार्थ—अन “चक्खुना” घेगु गबले जुलसां भिक्षुपिनि चक्षु द्वारास रूपारम्मण न्होने च्वं वै, उगु समयस इष्टगु आरम्मणस भुले मजुस्य अनिष्टगु आरम्मण यात नं दूषित मयास्य समान मजुगु दृष्टि स्वया मोह उत्पन्न मयाहास्या वैगु चक्षु द्वारास संयम रूपी खापातीगु पुसातयेगु गुप्त याना तःगु घेगु जूवनी । वैगु व अथि ज्यागु चक्षु संयम याना च्वनेगु असल—उत्तम जू । थ्व हे नियम श्रोत द्वार आदिस नं लगे जूवनी । चक्षु द्वार हे जक जुलसां संयम याय्गु अथवा असंयम याय्गु उत्पन्न जुया वै मखु । मे पाखे वैंत जवन वीथि लाभ जूवनी उगु समयस जुलसां असंयम उत्पन्न जुया वै बले अश्रद्धा खने दया वै आलसि भाव, लोमने योगु स्मृति अज्ञान घेगु अकुशल वीथिस थ्व च्वे धया वयागु न्यागु प्रकार यागु वीथित लाभ जूवनी । संयम उत्पन्न जुया वैबले श्रद्धा, सहनशीलता, वीर्य उद्योग, स्मृति, बुद्धि—प्रज्ञा कुशल वीथिस थुपि न्यागु प्रकारयागु वीथित लाभ जुया वै । “कायेन संबरो” घेगु अन जुलसां प्रसन्न काय व ज्यास लिक्क यंकीगु काय नं लाभ ज्वी । व निगुलि हे काय द्वार हे खः । अन व प्रसाद द्वारास संयम याय्गु धका घेतःगु हे दु । लिक्क वनेगु द्वार नं उगु वस्तुक प्राणातिपात, अदिन्नादान, मिथ्याचार दै मखु । इपि लिक्क वनीगु काय नाप अकुशल वीथि उत्पन्न ज्वीगु बखते इमिसं उगु द्वार संयम याना च्वने फै मखु । कुशल वीथिस उत्पन्न

ज्वीगु वखते प्राणि हिंसां विरक्त ज्वीगु आदि संयम जुया चवनी । “साधु वाचाय” धैगु थन नं लिक्क वनीगु वचन नं वाक्य इपिनाप उत्पन्न ज्वीगु वखते मुसावाद मखुगु खँ ल्हाय्गु आदि उगु द्वारनं संयम ज्वी फै मखु । मुसावाद वेरमणि आदि संयम जुया चवनी । “मनसा संवरो” धैगु थन नं जवन मनया-सिनं मेगु मन नाप अविद्या आदि दै मखु । मनो द्वारे जुलसां जवनया क्षणस उत्पन्न जुया वःगु अविद्या आदि उगु द्वारयात संयम याना तये फै मखु । अविद्या मखुगुलिं सविद्या आदि संयम जुया चवनी । “साधु सब्बत्थ” धैगु इपि मध्ये चक्षु द्वार आदिस सकल द्वारस हे संयम याना चवनेगु उत्तम-असल जू । थुगु प्रकारं जुलसां च्यागू संयम याय्गु द्वार व च्यागू असंयम याय्गु द्वार धयातःगु दु । इपि मध्ये च्यागू असंयम द्वारस च्वं च्वंपिं भिक्षुपिं सकल संसार दुःखं मुक्त ज्वी मखु । संयम द्वारस जुलसां च्वं च्वंपिं भिक्षुपिं सकल हे संसारिक दुःखं मुक्त जुया वनी । उकिं धयातल “सब्बत्थ संवरो भिक्खु सब्ब दुक्खा पमुच्चती”ति” अर्थात् सकल थासं संयम याना च्वंपिं भिक्षुपिं सकल दुःखं मुक्त जुया वनी” धका धया तगु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि न्याह्य भिक्षुपिं श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुल । अन मुनाच्वंपिं मनूतयेतनं धर्मदेशना सार्थक जुयावन ।

न्याह्य भिक्षुपिनि कथा सिधल ।

२. हैं स्याम्ह भिक्षुया कथा

“हृत्थसञ्जातो” धेगु थगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले हैं स्याह्म भिक्षुया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरस जुलसां निह्मपासापि प्रव्रजित जुया, उपासस्पदा-दिक्षा नं प्राप्त याना कया, आपायाना नाप नाप्पं हे वास याना जुया च्वन ।

इपि निह्मं छन्हुया दिनस अचिरवती खुसी वना मोल्हुया निभा पाना च्वं च्वं लुमंके वहगु खँ ल्हाना च्वं च्वन । उगु क्षणस हेत निह्म आकासं बोया वना च्वन । अले चोधिकःह्म भिक्षुं चागः कया छह्म हैंया मचायात मिखाय् लाक्क कयेका बीला धका न्यन, मेह्मस्यां कयेके फेमखु धका धाल । थुखे च्वंगु मिखाय् तोःता उखे पाखे च्वंगु थुखे पाखे खने मदुगु मिखाय् लाक्क जूसां कयेका बीफु धका धाल । अथे ला छं याय् हे फेमखु धका धाय्व, अथे जूसा छं स्वोया च्वं न्है धका धया स्वंकुंलागु चाग कया हैंया ल्यूने कयेका छवत्त । हैंचां चागलं कयेका हःगु सः ताया छ्थो फहीका लिफः स्वत्त । अले व भिक्षुं मेगु गोलागु चागः छगः कया उखेपाखे च्वंगु हैंया मिखाय् कयेका छवया चागः थुखेपाखे च्वंगु मिखां पिचाय्का बिल । हैं स्यागु वेदनां हाला त्यांगरा पुला इमिगु हे पालिक्वे बे कुत्थु वल ।

अन च्वापि मेपि भिक्षुपिसं व अये यागु खना
 “आयुष्मान ! छ बुद्ध शासनस प्रव्रजित जुया छं अयोग्यगु
 ज्यायात प्राणिहिंसा यात ।” धका धया वैत बोना यंका तथा-
 मतया न्होने तये यंकल । शास्तानं “हे भिक्षु ! छं प्राणिहिंसा
 यानागु घात्ये नं खःला ?” धका न्यना बिज्याना, व भिक्षु
 “अये हे खः भन्ते !” धका लिसः बीव तथागतं “हे भिक्षु !
 छं छाया थथि ज्यागु नैर्यानिगु बुद्ध शासने प्रव्रजित जुया थये
 अयोग्यगु ज्या यानागु ? न्हापा न्हापा यापि पण्डितपिसं बुद्ध
 उत्पन्न मज्जनिबले हे घर गृहस्ती वास याना च्वना नापं
 चिकिचा धंगु (पाप यागु) थासे नापं संकोच चाया मया ।
 छं जुलसां थपायसतं परिशुद्धगु शासने प्रव्रजित जुया च्वना
 नापं भतीचा हे नापं पाप यायगुली संकोच मया ।” धका
 उजुं जुया बिज्याना इमिसं याचना याय्व अतीत न्हापा
 न्हापायागु जातक कथा आज्ञा जुया बिज्यात ।

न्हापा अतीत यागु समयस जुलसां कुरु राष्ट्रे इन्द्र
 प्रष्ट नगरस धनंजय धैह्य जुजुं राज्य याना च्वंगु समयस की
 बोधिसत्व व जुजुया बडा महारानीया गर्भे च्वं बन । जन्म
 ज्वी धुंका क्रमैसित तःधिकः जुया वया ज्ञां दुह्य जुया, तक्ष-
 सिलास बना शिल्प विद्या अध्ययन याना वयेव, बौह्यास्यां
 युवराजधिराजया पदविस प्रतिष्ठित याना बिल । लिपायागु
 समयस बौह्य जुजु स्वर्गि जुया वंस्येलि, थः जुजु जुया जुजु-
 पिनिगु फिगू राजधर्मयात दुषित याना मस्यंकूस्य कुरुधर्म
 पालन याना च्वने कुरु धर्म धंगु पञ्चशील पालन याना च्वनेगु

यास घागु खः । पञ्चशील यास बोधिसत्त्व जुजुं परिशुद्ध ज्वीक
पालन याना च्वना बिज्यात । गथे बोधिसत्त्व जुजुं शील रक्षा
याना च्वन अथे हे वसपोलया मांहा बडा महारानि, चीधिकःहा
किजा युवराजधिराजं, पुरोहितं ब्राह्मणं, खिपः ज्वना बुं नापि-
याईहास्यां, मन्त्री, सारथी, महाजन, पाठि जोना अन्न दाना
बीःहा, महामन्त्री, द्वारपाल, नगरशोभिनी (=व्यैस्या), वणं
दासि-म्वाति धैपि थुपि किछहासिनं कुरु धर्म रक्षा याना
च्वंबले कलिङ्ग राष्ट्र दन्तपुर नगरस कलिङ्ग जुजुं राज्य याना
च्वंबले वया राष्ट्रे बा मवल । बोधिसत्त्व जुजुया जुलसां
अञ्जन वसभ घैहा मङ्गल किसि अत्यन्त लक्षण लाहा पुंष्य-
वानहा जुया च्वन । कलिङ्ग देशे च्वंपि जनतापिसं व किसि
थःगु देशे हये फत घासा वा वै घैगु सीका जुजुयात बिन्ति या
वल । जुजुं वैहा किसि थःगु देशे हयेया लागी ब्राह्मणतयेस
अन छ्वया बिल । इपि अन वना बोधिसत्त्व जुजु याके किसि
फों वन । शास्तानं थ्व इमिगु याचनास कारण क्यना
बिज्याय्या लागीः—

‘तव सद्वञ्च सीलं च विदित्वान जनाधिप ।

वण्णं अञ्जन वण्णेन कालिङ्गस्मि विनिम्हसे’ति ॥

अर्थ— हे महाराज ! छलपोलयागु श्रद्धा व शील
बांलाक सीका हे, अञ्जन वणं याहा किसियागु बयान न्यना
जिपि कलिङ्ग देशे द्वाहां वयागु खः ।

थ्व तिकनिपातस च्वंगु जातक आज्ञा जुया बिज्यात ।

किसि थःगु देशे कया हये धुं कानं वा मवल । व जुजुं इमिसं
 कुरु धर्मं यात रक्षा याना च्वंगु दु उकिं इमिगु देशे वा वया
 च्वंगु धका समके जुया इमिसं गुगु कुरु धर्मयात रक्षा याना
 च्वन उकियात लुं यागु पाताय् च्वका हति धका हाकनं कलिङ्ग
 देशे ब्राह्मणत व मन्त्रीपि छवया बिल । इपि अन वना याचना
 याय् व जुजु नापं याना इपि सकलसिनं थःथःगु शीलस भ्या
 भचा जक स्यंगु शंका उत्पन्न याना जिमिगु शील शुद्ध मजू
 धका बिया छ्वेगु राजि मजूसानं थुलिचां जक शील खण्डित
 ज्वी मखु धका इमिसं बारम्बार याचना याय्व थःथःगु शील
 कना बिल । कलिङ्ग ब्राह्मणं लुं यागु पाताय् च्वके बिया कया
 हःगु कुरु धर्मं खना शील कया उकी प्रतिष्ठित जुया बाँलाक
 शील पुरेयात । अले इमिगु देशे वा वल । राष्ट्र निर्भीक व
 सुभिक्ष जुल । शास्ता नं थ्व अतीत कथा आज्ञा जुया
 बिज्यानाः—

“गणिका उप्पलवण्ण पुण्णे दोवारिको दत्ता ।

रज्जु गाहो च कच्चानो दोणमत्तो च कोलितो ॥

सारिपुत्तो तदा सेट्ठि अनुरुद्धोच सारथी ।

ब्राह्मणो कस्सपो थेरो उपराजा नन्द पण्डितो ॥

महेसी राहुल माता माया देवी जनेत्तिका ।

कुरुराजा बोधिसत्तो एवं धारेथ जातक'न्ति ॥

अर्थ— उगु समयस गणिका (=व्यैस्या) जूहा उप्पल
 वण्ण खः पाले जूहा पूर्णं स्थविर, खिपः जोना नापि याईहम्

कञ्जायव स्थविर खः, कोलित स्थविरं पार्थि अन्न दाइहा जुल,
महाजन जूहा सारिपुत्र स्थविर खः, सारथि जूहा अनुरुद्ध
स्थविर जुल, ब्राह्मण जूहा काश्यप स्थविर खः, नन्द पण्डित
उपराज जूहा जुल, महारानी जूहा यशोधरा खः, मां जूहा
मायादेवी, कुरु देशया जुजु ला बोधिसत्व हे खः, धका थुगु
प्रकारं जातक धारण याना का ।

यथे जातक कोचाय्का बिज्याना हे भिक्षुपि ! थुगु
प्रकारं न्हापायापि पण्डितपिसं भतीचा जकगु शंका उत्पन्न
ज्वीव थःगु शील भेद जूगु शंका यात । छं जुलसां जि थे
ज्याहा बुद्ध यागु शासने प्रव्रजित जुया प्राणिहिंसा याना
तःधंगु हे अपराध यात, भिक्षु धैपिसं ल्हाति तुति वचनं नापं
संयम याना च्वनेमा धका उजुं जुया बिज्याना, थुगु क्वे च्वंगु
गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

हत्थ सञ्जातो पाद सञ्जातो,
वाचाय सञ्जातो सञ्जातुत्तमो ।
अज्झत्तरतो समाहितो,
एकोसन्तुसितो तप्पाहु भिक्खू ॥

अर्थ- गुह्यसिनं ल्हा, तुति, वचनयात बांलाक संयम
याई, गुह्यसिया चित्त ध्यान याय्गुली बांलाक लगे जुया च्वनी,
गुह्य सन्तुष्ट जुया एकान्त वासी खः वहे धात्थे याहा
भिक्षु खः ।

पदार्थ- अन “हत्थ सञ्जातो” धैगु ल्हासंका ह्यितेगु

अथवा ल्हातं मेपित् दाय्गु मयात् धासा ल्हा संयम यागु
 जूवनी । निगूगु पदेनं नियम अये हे खः । वचनं जुलसां मखुगु
 ऊठ खँ ल्हाय्गु मयास्य “वाचाय सञ्जातो” जूवनी ।
 “सञ्जातुत्तमो” धैगु संयम याना च्वनेगु भाव, शरीर संकेगु
 छयो संकेगु मिस्साफुसि विकार याना क्यनेगु आदि याई मखु
 धागु अर्थ खः । “अज्झत्तरतो” धैगु गोचर अभ्यन्तर रूपी
 कर्मस्थान भावनास लीन जुया च्वनेगु । “समाहितो” धैगु
 बांलाक-भिक तयातःगु “एको सन्तुसितो” धैगु याकःचा
 च्वनीह्वा जुया बांलाक खुशि जुया विप्रसन्नगु आचरण नापं
 थःके साक्षात्कार याना प्रसन्नगु मन याना च्वंहा । पृथक
 जनपित कल्याण याय्गु आदि याना सकल सैक्षपि थःत
 साक्षात्कार जूगुलि शंतोष जुया च्वनीह्वा धैगु शंतोष जुयाच्चपि
 अरहन्तपि जुलसां एकान्तं-निश्चयनं शंतोष हे जुया च्वनी ।
 उकिया लागी हे च्वेच्चंगु उगु वाक्य धया तःगु खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

है स्याह्म भिक्षुया कथा सिधल ।

३. कोकालिकया कथा

“यो मुख सञ्जातो” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना चवना बिज्याबले कोकालिकया कारण याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

थुकियागु कथा— अथखो कोकालिको भिक्षु येन भगवा तेनुप सङ्कमि” धागु सूत्रान्तस वये धुंकूगु हे दु । उकि यागु अर्थ नं उक्त अर्थकथाले धयातःथेतुं सीका काय् माल । कोकालिक भिक्षु जुलसां पदुम महानरकस उत्पन्न जूवनेव धर्मसभास खँ पित हल— “अहो ! कोकालिक भिक्षु थःगु म्हुतु यागु कारण याना विनाश जुया वन । निहा अग्रश्रावकपित बोबिया च्वंक च्वंक हे पृथ्वी तज्ज्याना नरके क्वाहाँ वनेत थाय् बिल ।” धका खँ पित हल । शास्ता अन बिज्याना “हे भिक्षुपि ! आः थुगु अवस्थाय् आँम छिमि छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याय् व इमिसं जिमिगु पुचले थुगु खँ जुया च्वंगु खः शास्ता !” धका बित्ति याना बिल । अले तथागतं हे भिक्षुपि आजक मखु न्हापानं कोकालिक भिक्षु थःगु ह्णुतुं याना हे विनाश जुया वन । उगु अर्थ न्यनेगु इच्छा यापि भिक्षुपिसं याचना याय्व उकियात प्रकाश याय्या लागी अतीतकथा न्होने तये हया बिज्यात ।

अतीत समयस हिमालय प्रदेशस छगू पुखुली कावलेचा छह बास याना च्वन । बो हे तये मचात निहा नसा मालेत

अन चाहू वया व कावलेचा नाप मित्र-पासा जुया अत्यन्त दृढ विश्वासिह्य जुया च्वन । छन्हुया दिनस कावलेचिके हैया मचातयेसं न्यन “पासा कीगु थ्व हिमालय प्रदेशे चित्रकूट पर्वतया द्योने लुँ यागु गुफाय् जिपि च्वनेगु थाय् अत्यन्त रमणीयगु प्रदेश खः । छ जिपिनाप अन वने न्ह्याला ?” कावलेचां धाल- “हे पासा ! जि अन गथे याना वने फै ? जिके छिमिके थें बोया वनेगु पपूः मदु ।” इमिसं धाल पासा ! यदि छं थःगु म्हुतु छप्वा रक्षा याना च्वने फत धासा जिमिसं छंत अन यंका बी । कावलेचां “प्रिय पासा ! जि थःगु म्हुतु बांलाक रक्षा याना च्वनेगु जुल । जितः छिमिसं अन यंका ब्यु ।” धका धाय्व इमिसं “अथे जूसा छंत जिमिसं अन यंका बीगु पक्का जुल ।” धका धया कठि छपु कया हया उकिया दथ्वी कावलेचित वांन्याके बिया है तये मस्त निह्यस्यां कठिया च्वः पो निगू कुने वांन्याना आकासें बोयके यंकल । कावलेचित हैत निह्यस्यां अथे आकासे बोयके यंका च्वंगु गांमे च्वंपि मचातयेसं खंका “अन स्वोवा !-स्वोवा !! हैत निह्यस्यां कावलेचित कठी वांन्याका आकासे बोयेका यंका च्वन ।” धका चिचाय् दंक हाल । कावलेचां व अथे गांमे च्वंपि मचात हागु सः ताया कावलेचां सुमक न्यना च्वने मफया “यदि जिमि पासापिसं जितः आकासे बोयेका यंका च्वनं छिमि नुगः म्वीमागु छाय् ?” धका धाय् धका कावले चां थःगु म्हुतु वां खाल । हैत बोया वंगु वेगं याना वाराणसी नगरस जुजुया दरवारया च्वे थ्यंकः वंबले कावलेचां वांन्याना

तःगु कठि तोफिया आकासं क्वे मैदाने कुत्थुं वया निकू दला सित । शास्तानं थुगु अतीत कथा न्होने तये है बिज्यानाः—

“अवधी वत अस्तानं, कच्छपो व्याहरं गिरं ।

सुगगहीतस्मि कट्ठस्मि, वाचाय सबिया वधी ॥

अर्थ— कावलेचां जबाब बिया म्हुतु वां खाया थःत थमं स्यात, बांलाक कठि वांन्याना तःगु हे वचनं याना थःत स्यात ।

एतस्मि दिस्वा नरविरिय सेट्ठ,

वाचं पमुञ्चे कुसलं नातिवैलं ।

पस्ससि बहुभाणेनं कच्छपं,

व्यसनं गत”न्ति ॥

अर्थ— थव थये जूगु खना हे नरवीरत श्रेष्ठगु वचन यात काबुई कया तयेगु स्वी, अतिक्रमण याय् मते आपा खँ ल्हागुलि याना कावलेचा सित खंला ?

थव दुक् निपातस बहुभाणि जातक विस्तार पूर्वकं कना बिज्याना “हे भिक्षुणि ! भिक्षु घेपिसं म्हुतुयात संयम याना जुया अभिमान मयास्य शान्तगु चित्त ज्वीका च्वने सयेके मा घका उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

यो मुख सञ्जातोभिक्षु, मत्त भाणि अनुदतो ।

अत्थं धम्मं च दीपेति, मधुरं तस्स भासित”न्ति ॥

अर्थ— चित्त संयम दुम्हेसिनं विचार याना खँ ल्हाई,

चञ्चल मजूहासिनं अर्थं व धर्मं प्रकाशं याई, थुज्याहसिया
भाषणं मधुरं ज्वी ।

परार्थ- अन "मुल्ल सञ्जातो" धैगु चण्डालपि दास
दासितयेत नापं छ नीच जात याह्य छ दुःशीलह्य धका इत्यादि
प्रकारं मधाईह्य जूगुलि म्हुतुं संयम यांना च्वंह्य जूवनी ।
"मत्त भाणी" धैगु मत्त धका प्रज्ञा यात धागु छः, उकिं
जुलसां धाईगु स्वभाव दुह्य । "अनुवृत्तो" धैगु शान्तगु अभिमान
मदुगु चित्त दुह्य । "अर्थं धम्मञ्च दीपेती" धैगु भाषण
यागु अर्थं व देशना धर्मं नं कयने फुह्य । "मधुरं" धैगु यथि
ज्याह्य भिक्षु यागु भाषण यात मधुर धका धावनी । गुकिं
जुलसां अर्थं हे जक सम्पादन याई पालि मखु, पालि यात सुनां
सम्पादन याई वं अर्थं सम्पादन याई मखु, गुकिं यांना निगुलि
सम्पादन याई मखु धैगु भाषण मधुर धका धावनी मखु धका
धागु छः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

कोकालिकया कथा सिधल ।

४. धम्माराम स्थविरया कथा

“धम्मारामो” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले धम्माराम स्थविर धेहास्या कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

तथागत जुलसां थनि थ्व न्ह्योने वया च्वंगु पिला बिते जुया वन धाय्व महापरिनिर्वाण जुया बिज्याई धका कॅना बिज्याय्व अनेक दोलंदो भिक्षुपि शास्ताया छचाखेरं च्वना विलाप याना खो वन । अन पृथकजन भिक्षुपिसं ख्वबि थामेयाना च्वं च्वने मफुत । क्षीणाश्रव भिक्षुपिनि धर्म संवेग उत्पन्न जुल । सकल भिक्षुपि आः छु याय्गु ? गुगु याय्गु ? धका थ्वःथ्व मुना सल्लाहा याना जुल । छहा धम्माराम धेहा भिक्षु जुलसां भिक्षुपि मुना सल्लाह याना च्वं थाय् वना स्थो मवं मेपि भिक्षुपिसं वैके “छ छाय् आयुष्मान् । अन मुं मवनागु ?” धका न्यनेव प्रश्नयागु लिसः नापं मव्युस्य— “शास्ता जुलसां पिला लिपा महापरिनिर्वाण जुया बिज्याईन जि जुलसां राग रहित मज्जुनि, शास्ताया जीवन दनिबले हे उद्योग-परिश्रम याना अरहन्त भावस थ्यंकः वने धका याकःचा जक च्वना शास्तानं कॅना बिज्यागु धर्म यात जक बारम्बार लुमंका चिन्तना याना अनुस्मरण याना च्वना । भिक्षुपिसं व खं तथागतयात बिन्ति यावन— “मन्ते ! धम्मारा-
राम भिक्षुया छलपोलया उपरे स्नेह भचा नापं मदु । शास्ता

जुलसां परिनिर्वाण जुया बिज्याइगु ज्वी धुंकल, आ कीसं छुयाय्गु ? गथे याय्गु ?” धका जिपि नाप सत्लाहा भचा हे नापं याः वःगु मखु । शास्तानं व भिक्षु यात सःतके छ्वया बिज्याना- “छं थये याना जुयागु सत्य खःला ?” धका न्यना बिज्यात । व भिक्षुं सत्य खः धका लिसः बीव तथागतं- “छं छु कारणं याना अथे याना जुयागु ?” धका न्यना बिज्यात । अले व भिक्षुं बित्ति यात- “छलपोल जुलसां पिला लिपा महापरिनिर्वाण जुया बिज्याइन जि आतक्कं बीतराज ज्वी मफुनि, छलपोल जीवमान बले हे अरहन्त पदस थ्यंकः वँने धका, छलपोल देशना याना बिज्यागु धर्मयात बारम्बार लुमंका च्वनागु खः, चिन्तना याना स्मरण याना च्वनागु खः भन्ते !” धका बित्ति याय्व, शास्तानं वैत साधु ! साधु !! भिक्षु छं उत्तमगु हे ज्या याना च्वन धका साधुकार बिया प्रशसा याना बिज्यात । मेपि भिक्षुपित नं सम्बोधन याना “हे भिक्षुपि ! छिमिसं जितः धात्थेनं हे स्नेह यानागु खः धैगु जूसा धम्माराम भिक्षुं थें याय् फयेकेमाः । जितः जुलसां छिमिसं केवल स्वां, धुं, धुंपाय् नं जक पूजा याय् मात्रं धात्थे यानागु पूजा यागु जूवनी मखु, धर्मानुधर्मस बांलाक सुप्रतिष्ठित जुया हे जक जितः पूजा यात धासा व हे पूजा धात्थे यानागु सार दुगु पूजा जूवनी धका उजुं जुया बिज्याना थ्व क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः-

धम्मारामो धम्मरतो धम्मं अनुविचिन्तयं ।

धम्मं अनुस्सरं भिक्खु, सद्धम्मा न परिहायतीति ॥

अर्थ— धर्मे रमण ज्वीह्य, धर्मे लगे जुया च्वनीह्य, धर्मयागु जक चिन्तना यांना ज्वीह्य, धर्मयागु अनुस्मरण याईह्य भिक्षु सत्य धर्मं कुत्थुं वनी मखु ।

पदार्थ— अन च्वनेगु थाय्या अर्थं समथ विदर्शना धर्मं हे वया आराम (च्वनेगु थाय्) ज्वी घैगु अर्थं यांना “धम्माराम” जूवनी । उगु हे धर्मे लीन जुया च्वंहा जूगुलि यांना “धम्मरतो” जूवनी व हे धर्मयात हाकनं-हाकनं चिन्तना थाय्गुलि यांना “धम्मं अनुचिन्तयं” धका धयातःगु खः । उगु धर्म यात बारम्बार मने ल्वीका मने चिन्तना यांना ज्वीह्य धका धागु अर्थ खः । “अनुस्सरं” घैगु व हे धर्म यात अनुस्मरण थायां । “सद्धम्मा” घैगु थथि ज्याह्य भिक्षुं स्वीन्हेगू प्रभेद दुगु बोधि पाक्षिक धर्म, गुँगू प्रकार थागु लोकोत्तर धर्मं नं परिहीन जूवनी मखु घैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व भिक्षु अरहन्त पदस प्रतिष्ठित जू बिज्यात । अन मुना च्वं पि जनतापित नं धर्मदेशना सार्थक जुया वन ।

धम्माराम स्थविरया कथा सिधल ।

५. विपक्ष सेवक भिक्षुया कथा

“सलाभं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने वास याना च्वना बिज्यावले सुं छह्य विपक्ष सेवक भिक्षुया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

वया जुलसां देवदत्त पाखे याह्य भिक्षु छह्य पासा दुगु जुया च्वन । व भिक्षु देवदत्तया भिक्षुपि नाप भिक्षा वना भोजन याय सिधेका वया च्वंहा खना ‘छ गन वना वैगु ?’ धका न्यन । “जि थुगु थासे भिक्षा या वनेत वनागु खः ।” “छंत भिक्षा प्राप्त जुलला ले ?” धका न्यनेव व भिक्षु— “खः प्राप्त जुल” धका लिसः बिल । देवदत्तया भिक्षुपिसं “थन जिमित महानगु लाभ सत्कार उत्पन्न ज्वीगु दु छ निन्हु प्यन्हु थन हे च्वं च्व”, धका धाल । व भिक्षु पासाहासिगु वचनं निन्हु प्यन्हु अन हे नि च्वना थःगु थासे तुं ल्याहाँ वल । अले वैत भिक्षुपिसं “भन्ते थ्व देवदत्तयात उत्पन्न जूगु लाभ सत्कार परिभोग याना वल । थ्व देवदत्त पक्षयाह्य भिक्षु खः” धका तथागत याथाय वना बिन्ति यावन । शास्तानं व भिक्षुयात सःतके छ्वया बिज्याना, “छं थथे यानागु धात्थे नं खःला?” धका न्यना बिज्याय्व व भिक्षु “खः भन्ते ! जि अन छह्य ल्याय्मह्य पासा भिक्षु छह्यस्या कारणं याना निन्हु प्यन्हु अन च्वना वया । जि जुलसां देवदत्त यागु सिद्धान्त स्वीकार याना कयागु मदु ।” धका बिन्ति यात । अले तथागतं वैत “छं वैगु

दृष्टि स्वीकार याना मकासानं, छंत खँक्कोसिनं जुलसां थुगु प्रकारं वैगु दृष्टि स्वीकार याना काह्म बे' च्वंक जुल ।”
 आ जक छं थथे याना जूगु मखु, न्हापा नं छं थथे हे याना वःगु दु ।” धका आज्ञा जुया बिज्यात । अले भिक्षुपिसं- “भन्ते ! जिमिसं आ जुलसां वं अथे याना जूगु स्वयं थः थमं हे खने धुन । न्हापा जुलसां वं मेपिनिगु दृष्टि स्वीकार याथे' याना जूगु जिमित कंना बिज्याहुँ ।” धका प्रार्थना यागुलिं तथागतं बत्तीत यागु खँ न्होने तये हया बिज्यातः-

‘पोराण चोरान वचो निसम्म,
 महिलामुच्चो पोथयमन्वचारि ।
 सुसञ्जातानं हि वचो निसम्म;
 गजुत्तमो सम्मगुणेसुमहा’ति ॥

अर्थ- न्हापा परापूर्वं काले खुंतयेगु खँ न्यना महिला-
 मुख घेह्म किसि हारां जुवा बैतं थवयातं हाया, स्याना, दुष्ट
 जुया जुल (हानं लिपा) बांलाक संयम जुवा बिज्यापिं मिपि
 ननुतयेगु खँ न्यना उत्तमह्म किसि जुया सकल गुणस प्रतिष्ठित
 भूवम ।

थुगु महिला भुख जातक विस्तार पूर्वकं आज्ञा जुया
 बिज्याना, हे भिक्षुपि ! भिक्षु वंपिसं थःत लाभ जूगु लाभे हे
 संतोष जुया च्वने फयेके मा, मेपिनिगु लाभ प्रार्थना या ज्वा
 मत्यो । करपिनिगु लाभ प्रार्थना याजूपित जुलसां ध्यान
 विदर्शना मार्गं फल आदि मध्ये छगू धर्म हे उत्पन्न याना काय्

फैमखु । थःगु लाभस संतोष जुया जूहासित हे जक ध्यान आदि धर्म उत्पन्न ज्वी फैं धका उजुं जुया धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः—

सलाभं नातिमञ्जयेय-नाञ्जोसंपिहयं चरे ।

अञ्जोसं पिहयं भिक्षू-समाधि नाधि गच्छति ॥

अर्थ— थःत जूगु लाभ यात निरति खने मत्ते, मेपित जूगु लाभ सत्कार खना इर्ष्या याय्मत्ते, मेपित जूगु लाभ-सत्कार खना इर्ष्या याइपि भिक्षुपित समाधि लाभ ज्वी मखु ।

अप्य लाभोपि चे भिक्षू-सलाभं नाति मञ्जति ।

तं वे देवा पसंसन्ति-सुद्धाजीवं अतन्दितं'ति ॥

अर्थ— भतिचा जक जूसां थःत प्राप्त जूगु लाभयात तुच्छ मखनीह्य, शुद्ध रूपं जीविका याईह्य, आलस्य रहितह्य भिक्षुयात देवतापिसं नापं प्रशंसा याई ।

पदार्थ— अन “सलाभं” घैगु थःत उत्पन्न जूगु लाभ—सत्कार, कोलाक छेखा पत्तिक भिक्षा वनेगु जुलसां तोःता, आहार मात्तुमाला चा चा हिला जीविका याना जूपि थःत जूगु लाभ यात तुच्छ समके जुया निन्दा चर्चा याना जूसा, घृणा याना जूगु घाःवनी । उकि थथे याना मज्जीह्य थःत जूगु लाभ यात तुच्छ समके ज्वी मज्यू । “अञ्जोसं पिहयन्ति” घैगु मेपिनि लाभ—सत्कार प्रार्थना याना ज्वी मत्त्यो । घैगु अर्थ खः । “समाधि नाधि गच्छती'ति” घैगु मेपिनिगु जुलसां लाभ यात प्रिय याह्य, इमिगु चीवर आदि सुया बीगुली

उत्सुक इच्छा जूहा भिक्षुं आपण समाधि मथवा उपचार
 समाधि जूसां लाभ यांना काय फे मखु । “सत्तामं नाति
 मञ्जतीति” धैगु स्वल्प जक लाभ जूसां समान रूपं तःवं
 चोधंगु कुले छसेंनिस्थे कोलाक भिक्षाचरण यांना जूहा भिक्षु
 थःगु लाभ यात तुच्छ समये मज्झा भिक्षु जू वनी । “तं वे”
 धैगु व थथि ज्याहा भिक्षुयात सारगु जीविका यांना जूगुलि
 यांना शुद्धगु जीविका थःगु शरीर यागु बलं यांना जीविका
 यांना जूगुलि आलसि मचागुलि दिक्क मचागुलि वैत देवता-
 पिसं नं प्रशंसा याई स्तुति याई धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

विपक्ष सेवक भिक्षुया कथा सिधल ।

Dhamma.Digital

६. न्यागू अग्र दान व्यूम्ह ब्राम्हणया कथा

“सम्बसो” घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्याबले पञ्चगदायक घैहा ब्राह्मण
छह्हास्या कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व ब्राह्मणं जुलसां बालि बुई पी धुने साथं हे खेतग
(=क्षेत्रग्र) घैगु दान बी, दाई याइबले खलग घैगु दान बी,
दाई या थासं वा हया भण्डारे तैबले खल भण्डग घैगु दान
बील, वा हया थले तैबले कुम्भग घैगु दान बी, वा सुया जाकि
यागु जा थुया देमाय् तथा न्होने तये है बले पातग घैगु दान
बी । थुगु प्रकारं वं थ्व न्यागू अग्रगु दान बिया च्वन । वै थाय्
न्होने वःपि याचक तयेत दान मव्युस्ये वं गबलेसं मनः ।
सकिं वैगु नां पञ्चगदायक ब्राह्मण घैगु नां जू वन । तथागतं
जुलसां व ब्राह्मण व वया जहानह्य निह्यं स्वंगू फलस प्रति-
ष्ठित ज्वीगु इमिगु सौभाग्य खंका बिज्याना ब्राह्मणया भोजन
याईगु समयस अन बिज्याना वया छेया लुखाया न्होने दना
च्वना बिज्यात । व ब्राह्मण लुखाया चुलिचू छेया दुने पाखे
स्वया फेतुना भोजन याना च्वन । शास्ता बिज्याना वया
छेया लुखाक्वे दना च्वना बिज्यागु वं मखं । ब्राह्मणनीनं
जुलसां ब्राह्मण यात जा के लिसातया च्वं च्वं शास्तायात

खना, चिन्तना यात— “थ्व ब्राह्मणं न्यागू थासे अग्रगु दान
 बिया भोजन याना च्वन, आ थुगु अवस्थास श्रमण गौतम
 लुखा क्वे बिज्याना च्वन । यदि ब्राह्मणं वसपोल खंका थःगु
 भोजन दानबिल धासा, वैत हानं जि जाथुया च्वने फैं मखु ।”
 धका व ब्राह्मणनीनं गुगु प्रकारं थ्वं श्रमण गौतम मखनी कथं
 शास्ता पाखे जंघू बिया वया ल्यूने च्वना कोच्छुना पूर्ण
 चन्द्रमा यात ल्हार्ति त्वप्पुया च्वने थें च्वना बिल । अथे च्वना
 च्वं च्वं हे शास्ता बिज्यात ला बिमज्यानि ला ? धका मिखा
 वागःया कुं चां स्वीत । शास्ता अनं तुं दंना च्वना बिज्यात ।
 ब्राह्मणं सः ताईगु भयं शास्तायात न्ह्योने बिज्याहुं धका
 मधास्य च्वं च्वन । लिपा चीसः याना तीजक न्ह्योने बिज्याहुं
 धका धाल । शास्तानं वंने मखु धका छ्यो संका बिज्यात ।
 लोकपिसं गौरव याय् माह्य बुद्धं वने मखु धका छ्यो संका
 बिज्याय् व ब्राह्मणनीनं थामे यानां थामे याना च्वने मफया
 तःसलं हरररं न्हिल । उगु समयस शास्तानं छेया लुखाया
 न्ह्योने च्वना थःगु रस्मि-प्रकाश तोःता छ्वया बिज्यात ।
 पिने पाखे जंघू बिया फेतुना च्वंहा ब्राह्मणं थः जहान्ह्य न्ह्यगु
 सः ताया, हानं खुता रंगयागु बुद्ध रस्मि यागु प्रकाश खना,
 थेक लिफः स्वबले शास्तायात खन । बुद्ध धैपिसं गामे जूसां
 जंगले जूसां हेतु सम्पन्नपि भाग्यमानिपि मनूतयेत थः दर्शन
 मवीकं मबिज्या । ब्राह्मणं नं शास्तायात खना हे मिसा ! छं
 जितः नाश यात राजपुत्र थें ज्याह्य बिज्याना लुखाय् दना
 च्वंक च्वंक छं जितः मकंस्य तःसतं हे मखुथे यात धका धया

बच्छि नये सिधःगु जाभू जोना शास्ताया लिक्क वना, “भो गौतम ! जि जुलसां न्यागू थासे अग्रगु दान बिया नया च्वना । थ्व देमाय् च्वंगु भोजन बच्छि थला छगू भाग जि नये धुन, छगू भाग बाकिदनि, थ्व जिगु भोजन छलपोलं ग्रहण याना कै बिज्याय् ला ? धका न्यन । शास्तानं— “छगु चिपगु भोजन जितः मागु मदु” धका धैमबिज्यास्य— “हे ब्राह्मण ! अग्रगु दान नं जितः हे योग्यजू दध्वी बच्छि थला तःगु भोजन न, अन्तिमगु भोजन नं जितः हे दान बी योग्य जू । जिपि जुलसां हे ब्राह्मण ! मेपिसं बीका नयाच्वने मापि प्रेतत थे ज्यापि खः” धका उजुं जुया थुगु क्वे च्वगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

“यदगगतो मज्झतो सेसतो वा,
पिण्डं लभेथ परदत्तपजीवी ।
नालत्थं तं नोपि निपच्चवाहि,
तं वापि धीरा मुनि वेदयन्तीति” ॥

अर्थ— जिपि जुलसां मेपिसं बीका जीविका याय् मापित अग्रं जूसां, दथुं जूसां, अन्तं जूसां पिण्ड दानबीगु उत्तम जू, पिण्ड भोजन लाभ मजूसां इमित शान्त नम्र भाव हे जुया च्वनी, अज्यापि धैर्यं दुषित हे मुनितिसं ह्यसीका प्रशंसा धाई ।

ब्राम्हणं व खं न्यना प्रसन्नगु मन याना अहो !
आश्चर्यं द्वीपया स्वामि जुया च्वम्ह राजपुत्र थे ज्यामस्यां

जितः छंगु चिपगु जा आवश्यक मदु धका धैमबिज्यास्य थथे
 धैबिज्यात धका लुखाय् च्वना हे शास्ता याके प्रश्न न्यन- भो
 गौतम ! छलपोलया श्रावक शिष्यपित भिक्षु धका धैच्वन
 गुलि कारणं याना भिक्षु धैपि ज्वी दै ? शास्तानं थुमित
 गज्यागु धर्म उपदेश बी दःसा उत्तम ज्वी ? धका बिचायाना
 स्वै बिज्याना, थुपि निह्मं हे काश्यप तथागतया समयस नाम-
 रूप धका धैच्वंपिनिगु खँ न्यना वःगु दु, थुमित नाम रूप
 मतोतुस्य हे धर्मदेशना याय् योग्य जू धका- “हे ब्राह्मण !
 नाम व रूपस भुले मजुस्य उकौ प्यमपुंस्य, शोक मयास्य च्वं
 च्वंपित भिक्षु धका धाई धका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा
 आज्ञा जुया बिज्यातः-

सब्बसो नाम रूपस्मिं यस्स नत्थि ममायितं ।

असतो च न सोचन्ति सवे भिक्खू’ति वुच्चती’ति ॥

अर्थ- गुम्ह व्यक्ति फुक्क जगते (नाम, रूपे) ‘जि’
 ‘जिगु’ धका धाई मखु, गुह्यसिनं छुं वस्तु मदइगु बखते शोक
 याई मखु; वयात भिक्षु धका धाई ।

पदार्थ- अन “सब्बसो” धैगु सकल वेदना आदिया
 प्यंगू रूप स्कन्धया व न्यागू स्कन्धया रूप जुयाच्वंगु नाम
 रूपस “ममायितं” धैगु गुह्यस्या जि जिगु धैगुली क्वातुक
 जोना च्वनेगु दै मखु धागु अर्थ खः । “असता च न सोचती”
 धैगु उगु नाम रूपस जुलसां क्षीण जुया विनाश जुया बनेव
 जिगु रूप क्षीण जुल- पे०- जिगु विज्ञान क्षीण जुल धका

शोक याइ मखु, हैरान ज्वी मखु, क्षय विनाश ज्वी माःगु जिगु धर्म क्षीण जुया वन घका खंकी । “सच्चे” घैगु वं थज्यागु रूप दुगु नाम रूप थःके दःसानं थःगु घका घाय्गुलि रहित जुया च्वनीह्य । मदुसानं उकि शोक याना मच्चनीह्यसित भिक्षु घका घाई घैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस निह्यतिपू नं अनागामि फलस प्रतिष्ठित जूवन । अन मूँवःपि मनूतयेत नं धर्मदेशना सार्थक जुया वन ।

न्यागू अग्रदान ब्यूह्य ब्राह्मणया कथा सिधल ।

७. आपालं भिक्षुपिनि कथा

“मेत्ता विहारी” घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले आपालं भिक्षुपिनिया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलंसां आयुष्मान महाकात्यायन आवन्ति प्रदेशस कुररघरया लिक्क च्वंगु पर्वते वास याना बिज्याना च्वना बिज्यात । अबले सोण घैह्य कुटिकण उपासकं स्थविर

यागु धर्मदेशना न्यना प्रसन्न जुया स्थविर याथाय् प्रव्रजित्
ज्वीगु इच्छा यात । स्थविरं 'हे सोण ! उपासक प्रव्रजित्
जुया च्वने धैगु अःपु मज्जु जन्मकांछि न्हि छसा जक नया
छपा लासाय् दाना, ब्रह्मचर्या पालन याना च्वने फयेके मा'
धका उपदेश बिया विज्याना निकोतक्कनं प्रतिक्षेप याना
विज्यातं नापं प्रव्रज्या ज्वीगुली अत्यन्त उत्साहित जुया स्वको-
या खुसी स्थविरयाके प्रार्थना याना प्रव्रजित जुयातुं तोःतल ।
प्रव्रजित जूगु आपा दिन मदुनिगुलि दक्षिणपथ पाखे स्वं दँ
तक्क आचार्यपि नाप बितये याना उपसम्पदा-दिक्षा लाभ
याना काल । अले लिपा शास्ता-तथागतयात थःमं हे दर्शन
याय्गु इच्छा जुया वया उपाध्याय याके अनुमति कया वसपोलं
व्यूगु शासन समाचार कया छस्ये निस्ये लँस न्यासे वना
जेतवन महाविहारे थ्यंकः वन । अन शास्तायात वन्दना याना
कुशल वार्ता याना थः उपाध्यायं बिया हःगु संदेश न्यंके धुंका
शास्ता नाप छगू हे गन्धकुटी दानेगु अनुमति कया चाया ताउति
तक्क पिने आकाशया कवे हे बितेयाना चाया-रात्रि गन्धकुटी
द्वाहाँ वना थःत प्राप्त जूगु सेनासनस च्वना चा काटे याना
सुथ न्हाप्पां शास्तानं अनुमति बीका छिखुगू अष्ठक वर्गिकित
ब्याक्कं हे स्वर-लये तया वोन । अले वैत तथागतं स्वर-लये
तया वोने सिधेका अथे वोंगु यात अनुमोदना याना विज्यास्य
साधु ! साधु !! भिक्षु धका साधुकार बिया विज्यात ।
शास्तानं बिया विज्यागु साधुकारया सः न्यना भूमी च्वंपि
देवतापि, नागत, गरुडत इत्यादिपिसं थुगु प्रकारं ब्रह्मलोक

थ्यकं छगू हे जक साधुकार ब्यूगु सः ताय् दयावल । उगु
क्षणस जेतवनं सच्छि व न्यूगु योजन तापागु कुररघर नगरस
स्थविरया मां महा उपासिकाया छेँ अधिग्रहित जुया च्वंपि
देवतापिसं नं ततःसलं हाला साधुकार बिल । अले इमिके
उपासिकां न्यन- “थ्व साधुकार ब्यूहा सु खः ?” “जिपि छंगु
छेँ अधिग्रहित जुया च्वनापि देवतापि खः । धका लिसः
बिल । अले उपासिकां न्यन- “छिमिसं थ्वयां न्हापा जितः
गबलेसं साधुकार मव्युस्य थौं जक छाया साधुकार बिया
च्वनागु ?” देवतां धाल- “जिमिसं छंत साधुकार बिया
च्वनागु मखु ।” “अले स्वीत साधुकार बिया च्वनागु ले ?”
धका उपासिकां न्यन । देवतां धाल- “छं काय् कुटिकण
सोण स्थविर यात साधुकार बिया च्वनागु खः ।”

“जि काय् नं छु भिगु ज्यायात ले ?”

“छं काय् नं थौं शास्तानाप छगू हे गन्धकुटी च्वना
तथागत यात स्वर-लयतया धर्मदेशना यात ।” शास्तामं छं
काय्यागु मधुर स्वरं यागु धर्मदेशना न्यना साधुकार बिया
बिज्यात । उकि जिमिसं नं साधुकार बिया च्वनागु खः ।
तथागत यागु साधुकार स्वीकार याना भूमी च्वंपि देवतापि
नापं याना च्वे ब्रह्म लोकि थ्यकं छगू हे जक साधुकार ब्यूगु सः
फैले जुया वन । उपासिकां न्यन- “गथे खः हे देवता ! जिमि
काय् नं शास्तायात धर्म न्यंकुगु ला ? अथवा शास्तानं जिमि
काय् यात धर्म कंना बिज्यागु ?” देवता- “छिमि काय् नं
शास्ता यात धर्म न्यंकुगु खः” धका कन । थुगु प्रकारं देवतां

व खँ कँना च्वंक च्वंकं हे महा उपासिकाया न्यागू प्रकारया प्रीति उत्पन्न जुया वया सकल शरीरे फैले जुया वन । अले वया मने थथे वल यदि जिमि काय् नं शास्तानाप छगू हे गन्धकुटी च्वना शास्तायात धर्म कँने फँ वंगु खःसा, जित नं अवश्य नं कँने फँ हे फँ । जिमि काय् थन वैबले धर्मश्रवण याय्गु कार्यक्रम दयेका धर्मश्रवण अवश्यमेव याय् घका मती-तल । सोण स्थविर नं शास्तानं साधुकार बिया बिज्याय्ब आ थ्व समय जिमि आचार्य बिया हःगु समाचार तथागतयात बिन्ति याय्गु समय जुल घका तथागत यात थथे बिन्ति यात— “प्रत्यन्त जनपदस विनय धर नापं न्याह्य भिक्षुपिसं उपसम्पदा याय्गु आदि याना न्यागू वर फोना, निन्हु प्यन्हु शास्ता याथाय् हे च्वना, उपाध्याय भन्ते स्वो वने घका शास्तायाके अनुमति कया जेतवनं प्याहाँ वया छसँनिस्स्ये उपाध्याय बिज्याना च्वं थाय् वन । स्थविरं कन्हे खुनु वैत बोना भिक्षाचरण या बिज्याना वया मांहा उपासिकाया छेँया लुखाक्वे बिज्यात । उपासिकां काय्हा खना मन प्रसन्न याना वन्दना याना छेँ दुने बोना यंका सत्कार पूर्वकं भोजन याका न्यन— “बात्थे नं खःला पुता ! छं शास्ता नाप छगू गन्धकुटी च्वना शास्तायात धर्म न्यंकल धागु ?” काय्हास्यां “भो मात ! छंत थ्व खँ सुनां कँ वल ?” घका न्यन ।

“पुता ! थुगु छेँ अधिग्रहित जुयाच्चं पि देवतापिसं ततःसलं साधुकार बिल । जि थुपि सु ? घका न्यना बले इमिसं जिपि थ्व छेँ च्वं पि देवतापि खः” घका घया थुगु खँ

जितः कँन । व खँ न्यना जिगु मने थथे मती लुया वल- “यदि जिमि काय् नं शास्तायात धर्म खँ कँने फःसा थन जितनं अवश्यनं कँने फे” धैगु मती वन । अले वैत मांहास्यां धाल- “पुता ! छं शास्ताया न्होने गुगु धर्म कना वयागु खः व धर्म जितः नं अवश्यनं कँने फहे फे । थुखुनुया दिने धर्म श्रवण याय्गु घोषणा याका छंगु धर्म श्रवण याय्गु जुल धका धाल । काय्हास्यां ‘ज्यू माता !’ धका स्वीकार यात । उपासिकां भिक्षु संघपित दान बिया पूजा याना जि काय् यागु धर्मश्रवण याय् धका थःगु छेँ रक्षाया लागी छहा जक दासि छेँ पिवा तया सकल परिवारपि बोना नगरया दुने धर्मश्रवणया लागी दयेकातःगु मण्डपे, छायापातःगु धर्मासनस च्वना धर्मदेशना याना च्वंहा थः काय् यागु धर्मदेशना न्यनेया लागी वन । उगु समयस जुलसां गुंसःहा खुँत व उपासिकाया छेँ खूवनेगु मौका स्वोया चाचा ह्यू जूगु जुया च्वन । व उपासिका छेँ जुलसां न्हेबः पःखालं चाहयेका तल, न्हेगू लुखा कोठां संयुक्त जुया च्वन । अन अन उगु उगु थासे हारापि खिचात चिना तःगु दुगु जुया च्वन । छेँया दुने पाखा हाई थाय् पःखाले दुने ह्यः थनातल । व ह्यः न्हिने निभालं नाया दयेका तःगु थे च्वं च्वनी, चान्हे जमे जुया कडा जुया छाना च्वनी । उकिया बिच्चे ततःधंगु नँ पाटा कोलाक भूमी गाडे याना तल । थथे थुगु प्रकारं छेँ यागु रक्षा याना तःगु व उपासिकाया छेँ दुने दुगुलि याना इपि खुँतयेसं छेँ द्वाहां वना खू वनेगु मौका पारे याय् मफया च्वन । उखुनुया दिने व उपासिका छेँ प्याहां वंगु

सीका क्वे जमीनं सुरंगं म्हुया ह्यः यागु व नं यागु पाटा यानं
 तःलं हेँ छेँ द्वाहाँ वना, खुँतये नायह्य खुँ यात उपासिका
 याथाय् छ्वया बिल, यदि व उपासिका जिपि वया छेँ द्वाहाँ
 वंगु न्यना— सीका छेँ पाखे बल घासा थ्व हे खड्गं पाला वैत
 स्याना छ्वया ब्यु धका छोया हःगु जुया च्वन । व खुँतये
 नायो उपासिकाया सत्तिक वना पिया च्वं च्वं वन । खुँतयेसं
 छेँ या दुने मत च्याका पाय् मोह धुकू यागु खापा चाय्कल ।
 छेँ पिवा च्वंहा दासि खुँत वःगु सीका उपासिका याथाय्
 वना “मालिकनी ! आपालं खुँत छेँ द्वाहाँ वया पाय् मोह
 धुकू यागु खापा चाय्के धुंकल” धका कँ वन । ‘खुँतेसं
 इमिसं खंगु पाय्मोह थ यंकेब्यु, जि जिमि काय्यागु धर्मकथा
 न्यना च्वना, जि धर्म न्यना च्वना थाय् वया हाला च्वं वये
 मते ।” धका हक्का हल । खुँतयेसं पाय्मोहयागु धुकू खालि
 याय् धुंका वह यागु धुकू चाय्कः वन । व दासि हाकनं
 मालिकनीया थाय् वना उगु समाचार कँ वन । उपासिका—
 “खुँतयेसं इमि यो योगु वस्तु थ यंके ब्यु । जि धर्मश्रवण याना
 च्वं च्वना थाय् वया दिक्क था वयेमते धका हक्का छेत ।
 खुँतयेसं वहयागु धुकू नं खालि यानां खुँयागु धुकूयागु खाप्प
 चायेकल । व दासि हाकनं नं अन वना उपासिका यात उगु
 समाचार कँ वन । अले वैत उपासिकां सःता हे मुखंहा दासि ।
 छंत जि गोको मँछि थन वया जितः धर्मश्रवण याना च्वना
 थप्प बाधा ब्यु वये मते धका घाय्क घाय्क हे छं जिगु खँ
 मन्यस्य बारम्बार जि थाय् वया जितः दिक्क याना च्वंवल

तिनि, आहानं छको छ थन वल धासा छंत जि याय्गु स्यूका, हुँ छ छेँ हे वना च्वं च्वं हुँ ।” धका— बोबिया छोया बिल । खुँतये नायो नं वैगु वचन न्यना थथि ज्याह्य त्यागिह्य मिसा-यागु धन सम्पत्ति हरण याना यंकूपिनि छ्यने मलः जुना छ्यो नापं तज्याना वने फु । खुँतये थाय् वना— “याकनं उपासिका यागु धन सम्पत्ति व्याक्कं न्हापा गनं कया हया अनं तुं तये यंकाव्यु ।” धकां आज्ञा व्यू वन । इपि खुँतयेसं नायो नं आज्ञा जू थे तुं पाय् मोहया धुकु पाय् मोहलं, वह, लुँ या धुकू वह, लुँ हाकनं न्हापाया थे तुं हे जायेका बिल । थ्व थथे जुया वैगु स्वाभाविक हे खः । धर्म यागु आचरण यापित धर्मं हे रक्षा याई । उकिं धयातःगु नं दुः—

धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि—धम्मो सुचिण्णो सुखमा वहाति । एसानिसंसो धम्मे सुचिण्णो-न दुर्गतिं गच्छति धम्मचारी ति ॥

अर्थ— धर्म यागु आचरण या पित धर्मं हे रक्षा याई, धर्म शुद्ध रूपं आचरण यात धासा सुख प्राप्त जूवनी, धर्मयागु आचरण यापि दुर्गति गबलेसं वनी मखु, धर्मयागु आचरण यानागुया आनिसंसफल थ्व हे खः ।

खुँत नं धर्म श्रवण याथाय् वना च्वं च्वं वन । स्थविर नं धर्मदेशना सिधेका सुथस्या छो तुइया वयेव धर्मासनं क्वाहाँ विज्यात । उगु क्षणस खुँतये नायो नं उपासिकाया पालि भोप्पुया भो महा उपासिके ! जितः क्षमा याना दिसं धका क्षमा फोन । “थ्व छु खः पुता !” धका न्यनेव— “जि जुनसां

छित ईप्प्या याना छितः स्थाय् धका थन पिआ च्वनागु खः ।”
 धका धाय्व उपासिकां— “अथे जूसा बाबु छंत जि क्षमा याना
 बीगु जुल ।” मेमेपि खुत्तिसं नं उपासिका याके क्षमा फोनेव
 उपासिकां छिमित नं जि क्षमा याना बियागु जुल ।” धका
 धाय्व खुत्तयेसं घाल— “हे महा उपासिके ! ‘यदि जिमित छि
 क्षमा याना दियागु खः घेगु जूसा छिहा काय् याथाय् जिमित
 प्रव्रजित याका बिया दिसँ । व महा उपासिकां थः काय्
 स्थविर यात वन्दना याना निवेदन यात— “पुता ! थ्व खुत्त
 छःपिनिगु धर्मदेशना न्यना च्वनाहा जि खना प्रसन्न जुया छःपि
 थाय् प्रव्रजित ज्वीगु फोना च्वन, जितः अनुकम्पा याना थुमित
 प्रव्रजित याना बिज्यां हूँ ।” स्थविरं ज्यू हवस धका थः मां
 यागु प्रार्थना स्वीकार याना इमिसं तिया च्वंगु कापःयागु
 किनारा ध्यंके बिया ह्याउस्य च्वंगु चां रङ्ग छीकेबिया इमित
 प्रव्रजित याना शीलस प्रतिष्ठित याना बिज्यात । उपसम्पदा
 याबले नं इपिं छहा छहा सित अलग-अलग कर्मस्थान भावना
 बिया बिज्जात । इपिं गुसःहा भिक्षुपिसं अलग-अलग गुसःगु
 कर्मस्थान ग्रहण याना कया, छगू पर्वते गया उगु उगु सिमाया
 कवे किचले फेतुना श्रमण धर्म याना च्वन । शास्ता-तथागत
 सच्छि व न्यीगू योजन तापागु जेतवन महाविहारे च्वना
 बिज्याना हे इपिं भिक्षुपिं खंका बिज्याना, इमिगु चर्या यागु
 अनुसारं धर्मदेशनां सती त्वीका बिज्याना रस्मि अन ध्यंके
 फिजे याना छवया बिज्याना थःथःगु न्होने हे शास्ता च्वना
 बिज्याना उपदेश बिया बिज्याना च्वंगु थे च्वंक थःत कयना

विज्याना थुगु क्वेच्चंगु गाथात आज्ञा जुया विज्यातः—

मेत्ता विहारी यो भिक्खु-पसन्नो बुद्ध सासने ।

अधिगच्छे पदंसन्तं — सङ्घारूप समं सुखं ।

अर्थ— थुगु बुद्ध शासने प्रसन्न जुया मैत्री भावना याना ज्वीपि भिक्षुपिसं दक्को संस्कार धर्म यात शान्त याना सुख रूपी शान्ति पद-निर्वाण साक्षात्कार याना काई ।

सिञ्च भिक्खु इमंनावं-सित्ता ते लहु'मेस्सति ।

छेत्वा रागञ्च दोसञ्च-ततो निब्बान मेहिसि ॥

अर्थ— हे भिक्षुपि ! श्व शरीर रूपी द्वंगाय् थाना च्वंगु मिथ्यादृष्टि लःयात वहला छ्व, श्व ऊयातुगु लः मदयेवं द्वंग्गा याउंसे च्वना याकनं न्ह्याई, राग द्वेषयात छेदन याना निर्वाण साक्षात्कार याना का ।

पञ्च छिन्दे पञ्च जहे-पञ्चुत्तरि भावये ।

पञ्च सङ्गातिगो भिक्खु-ओधतिण्णो'ति बुच्चति ॥

अर्थ— न्यागू यात त्वाल्हाना छ्व, न्यागू यात तोःता छ्व, न्यागूयात भाविताया, न्यागू संयोजनं पुला वने धुंकूह्म भिक्षु यात बाढ वैगुलि तरे जूह्म धावनी ।

झाय भिक्खू, मा च पमादो,
माते कामगुणे भमस्सु चित्तं ।

मा लोहगुलं गिली पमत्तो;
माकन्दि दुक्ख मिदन्तिदय्हमानो ॥

अर्थ- हे भिक्षुपि! ध्यान यांना समय बिते याय्गु स्वो, बेहोसी जुया चवने मते, थःगु मन यात काम-राग यागु बसे छ्वेमते, प्रमादी जुया (पूगु) नें ग्वारा नयेगु स्वेमते, थ्व दुःखं जित डाह जुल धका लिपा ख्वया विलाप यांना चवने म्वालेमा ।

नत्थिज्ञानं अपञ्जास्स-पञ्जानत्थि असायतो ।

यम्हि ज्ञानं च पञ्जा च-सवेनिब्बान सन्तिके ॥

अर्थ- प्रज्ञा मदुहा सिके ध्यान नं दै मखु; ध्यान मदुहा प्रज्ञावान जू वने फैं मखु; ध्यान व प्रज्ञा नित्तां दुहा हे जक निर्वाणया सत्तिक थ्यंकः वनी ।

सुञ्जागारं पविट्ठस्स-सन्तचित्तस्स भिक्खुनो ।

अमानुसी'रती होति-सम्मा धम्मं विपस्सतो ॥

अर्थ- शुन्यागारे द्वाहीं वंपि शान्तगु चित्त दुपि भिक्षु-पित हानं यथार्थ-सम्यक रूपं धर्मयात खंके फु पित लोकोत्तरयागु सुख अनुभव जुया चवनो ।

यतो यतो सम्मसति - खन्धानं उदयब्बयं ।

लभति पीतिपामोज्जं-अमत्तं तं विजानतं ॥

अर्थ- थ्व पञ्चस्कन्ध यागु उत्पत्ति व भंग गुलि गुलि मनं थ्वीका है व अमृतपद स्यूहा व्यक्ति यात उलि-उलि हे मन प्रसन्न जुया उकियागु रस थुया वै ।

तत्रा'यमा'दि भवति-इध पञ्जास्स भिक्खुनो ।

इन्द्रियगुत्ति सन्तुट्ठि-पातिभोवखे च संवरो ।

भित्तेभजस्सु कल्याणे-सुद्धा जीवे अतन्दिते ॥

अर्थ- थःगु इन्द्रिययात बसेतया तयेगु, संतोष ज्वीगु, भिक्षुपिनिगु नियम यात मस्यंक पालन याय्गु; बुद्धिमानि भिक्षुपिसं दकले न्हाप्पां पालन याय्मा; तदनन्तर थुज्यापि भिक्षुपिसं, शुद्धगु जीविका दुपि आलसि मचापि कल्याणमित्र-पिनिगु सत्संगत याय् फयेकेमा ।

पटिसन्थार वुत्त्य'स्स-आचार कुसलो सिया ।

ततो पामोज्ज बहुलो-दुक्खस्सन्तं करिस्सति ॥

अर्थ- सेवा सत्कार याय्सःह्य जुया, आचरण बांलाक सयेका-सोका च्वंहा व्यक्तियात उकिं आनन्दित जुया दुःखयागु अन्त याय् फुहा जूवनी ।

पदार्थ- अन मैत्री कर्मस्थान यागु ज्या याना च्वंसानं मैत्री यागु अनुसारं तिक, चतुक्क, ध्यान लाभ याना कया च्वंसानं वैत मैत्री विहार याना च्वंहा हे धावनी । “पसन्नो” धैगु गुहाकि बुद्ध शासनस प्रसन्न जुया च्वंहा जुया च्वनी । प्रसन्नता यात येका हे च्वनी धैगु अर्थ खः । “पदंसन्तं” धैगु थ्व छगू निर्वाणया हे नां ख; थर्थि ज्याह्य भिक्षु नं शान्तगु भाग सकल संस्कार धर्म शान्त जूगुलि याना संस्कार धर्म शान्त जुया वनीगु परम-उत्तमगु सुख जूगुलि सुख धैगु नां लाभ जूगु निर्वाण साक्षात्कार याना काई सेवन-अनुभव याना

हे च्वनी घैगु अर्थ खः । “सिञ्च सिञ्चु इमं नाव” घैगु एव
 आत्मभाव रूपी नांचा मिथ्या वितर्क रूपी लायात होला छो
 छों नांचा हलुका या घागु अर्थ खः । ‘सिता ते लहु भेस्सति’
 घैगु गथे जुलसां महा समुद्रस लखं जाया च्वंगु दोंगाचास प्वा-
 गना च्वंगु प्वा तिना उकी च्वंगु लः व्हला छ्वे धुनेव याऊस्य
 च्वना समुद्रस डुवे जुया मवंस्य याकनं बांलागु बन्दरगाह-
 समुद्रया सिथे थ्यंकः वनी, अथे हे घैयेंतुं छंगु नं एव मिथ्या
 वितर्क रूपी लखं जाया च्वंगु आत्मभाव रूपी दोंगाचा चक्षु-
 द्वार आदि प्वायात संयमं प्वातिना उत्पन्न जुया वःगु मिथ्या
 वितर्क रूपी लः यात व्हला छ्वे धुकूगुलि हलुका जुया संसार
 दुःख रूपी समुद्रस डुवे मजुस्य याकन हे निर्वाणे थ्यंकः वनी ।
 “छेत्वा” घैगु राग, द्वेष बन्धन यात त्वाल्हाना छो, इपि फुक्क
 त्वाल्हाना छ्वे धुंका अरहन्त भावस थ्यंकः वना अनलि लिपा-
 यागु सययस अनुपादिपेश निर्वाणस थ्यंकः वनी घैगु अर्थ खः ।
 “पञ्चछिन्द” घैगु क्वे नरक-अपाये छ्वया बीगु न्यागू
 ओरम्भागीय संयोजनत तुती चिनातःगु खिपः यात मन्नूम
 शस्त्रं च्वंदंक पाला छ्वे थे क्वे च्वंगु सोंगू मार्गं त्वाल्हामा
 छो । “पञ्चजहे” घैगु च्वे देव लोकस थ्यंकः यंकैगु न्यागू
 उर्धंगामी संयोजनत मन्नूतयेत कक्वी चिना तःगु खिपःयात थे
 अरहन्त मार्गं तोःता छ्व प्रहीन याना छ्वो अथवा त्वाल्हामा
 छ्व घैगु अर्थ खः । “पञ्चचुत्तरि भावये” घैगु उदम्भागीय
 संयोजनतयेत प्रहीन याय्या लागी श्रद्धादि न्यागू इन्द्रियंत व
 मेगुनं भावना याय्मा । “पञ्चसङ्गातिगो” घैगु थये ज्वीगु

ब्रह्मते न्यागू प्रकारगु राग, द्वेष, मोह, मान, दृष्टि पंगलः—
 बाधात अतिक्रमण ज्वी धुंकूगुलि न्यागू बाधां उत्तीर्ण ज्वी
 धुंकूहा भिक्षु खुसि बा वैगुलि उत्तीर्ण ज्वी धुंकूहा धका
 धावनी, प्यंगू प्रकारगु खुसि बाः वैगुलि उत्तीर्ण ज्वी धुंकूहा हे
 खः । धकानं धाई धैगु अर्थ खः । “ज्ञायभिवखु” धैगु हे भिक्षु ।
 छं निगू ध्यानया अनुसारं ध्यान हे जक याना च्वं काय कर्म
 आदिस नं अप्रमादि विहारो जुया च्वं, प्रमादि ज्वी मते ।
 “भमस्सु” धैगु न्यागू प्रकारगु काम गुणसं चित्तयात चाचा
 हीका च्वने मते । “मा लोहगुलं” धैगु स्मृति विसरे ज्वीगु
 लक्षण दुगु प्रमादं प्रमादि जुल धासा नरके ह्याउस्य च्वंक मी
 छुया तःगु नं ग्वारा धुरूकः छ्वे माली, उकिं अथे घया च्वनागु
 खः, प्रमादि जुया नं यागु ग्वारा धुरूकः छ्वे मते । नरके मि
 पुना जितः थ्व दुःख जुल— थ्व दुःख जुल धका ख्वया च्वने
 मते धैगु अर्थ खः । “नत्थिज्ञानं” धैगु ध्यान उत्पन्न याइपित
 ब्यायाम उद्योग याय्गु प्रज्ञा मरुपित ध्यान धैगु नं दै मखु धागु
 खः । “पञ्जानत्थि” धैगु ध्यान मयापित धयातःगु खः ।
 समाधि च्वं च्वंहा भिक्षुं स्वाभाविक यात सीकी-खंकी धागु
 च्वे धया वयागु प्रज्ञा दै मखु । “यम्हि ज्ञानं च पञ्जा च”
 धैगु गुहा पुद्गल याके थुपि निगुलि दै च्वनी, उहा ब्यक्ति
 निर्वाणया लिक्क च्वं च्वंगू हे जूवनी धागु अर्थ खः । “सुञ्जा-
 गारं पविट्ठस्स” धैगु छुं छगू एकान्त विवेक दुगु थासे
 कर्मस्थान भावना यात मतोतुस्य कर्मस्थान भावना मने त्वीका
 च्वं च्वंहास्या “सन्तचित्तस्स” धैगु शान्त ज्वी धुंकूगु चित्त

दुहस्य्या । “सम्मा” धैगु हेतुव कारणं धर्मयात बांलाक
 खंका-सीका-ध्वीका विदर्शना संख्यात मन्तय्यासिनं च्वे यागु
 रति, अष्ट समापत्ति संख्यात दिव्य रति नं दै वै, उत्पन्न जुया
 वै धागु अर्थ खः । “यतो यतो सम्मसति” धैगु स्वीच्यागु
 आरम्मणस ज्या याना च्वंप्पि गुगु गुगु आकारं बान्हि न्हापा
 बान्हि लिपा आदि समयस गुकी गुकी थःथःगु अभिरुचित
 समयया अभिरुचिया अनुसारं कर्मस्थान भावनास ज्या याना
 च्वं च्वं मने थिया स्पर्श याई । “उदयब्बयं” धैगु पञ्चस्कन्ध
 यागु न्यीन्यागु लक्षणं उदय जुया न्यीन्यागु हे लक्षण वय-
 विनाश जुयावनी “पीतिपामोञ्जं” धैगु थुगु प्रकारं स्कन्ध
 यागु उत्पत्ति विनाश विचायाना च्वं च्वं धर्म प्रीति व धर्म
 प्रमुदित लाभ जूवनी “अमृतं तं” धैगु प्रत्यय सहित नामरूपस
 प्रकट जुया दनावयेबले उत्पन्न ज्वीगु प्रीति प्रामोज्यं याना
 अमृत महानिर्वाणस थ्यंकः यंकीगु स्यूप्पि पण्डित तयेगु अमृत हे
 खः धैगु अर्थ खः । “तत्रायमादि” धैगु अन थ्व न्हाप्पायागु
 आदि-प्रथम ज्वी, थ्व पूर्व स्थान जूवनी “इधपञ्जास्स” धैगु
 थुगु बुद्ध शासनस पण्डितप्पि भिक्षुप्पि । आ थुगु अवस्थास
 उकियात आदि धका धयातल पूर्व स्थान क्यना विज्यास्य
 इन्द्रिययात गुप्त यानातयेगु आदि धका धया तल । चतुर्परि
 शुद्धि शील यात हे पूर्व स्थाने तया तल । अन ‘इन्द्रिय गुत्ति’
 धैगु इन्द्रिय यात संयम याना तयेगु खः । “सन्तुट्ठि” धैगु प्यंगू
 प्रत्ययस संतोष जुया च्वनेगु उकि आजीव परिशुद्धि व प्रत्यय
 सन्निस्सितनं शील धका धया तल । “पामोक्खे” धैगु प्राति-

मोक्ष संख्यात जेष्ठ-उत्तमगु शील परिपूर्ण याइपि धका धया तल ।

“मित्ते भजस्सु कल्याणे” धैगु विश्वास याय् बहगु ज्यास लाइक मजूपि पासापित तोःता सार दुगु जीविका याना च्वंपि शुद्धगु जीविका दुपि थःगु शरीरया बलं याना जीविका याना च्वनेत आलसि मचापि, थाकु मचापि कल्याण मित्रपि भजेया-सेवनया धैगु अर्थ खः । “पटिसन्थार वुत्त्यस्स” धैगु आमिस पटिसन्थार व धर्म प्रतिसन्थारस सम्पन्न जुया च्वंगु वृत्ति दुगुलि याना वैके पटिसन्थार वृत्ति दुहा धाई; पटिसन्थार याय् फुहा ज्वी फयेकेमा धैगु अर्थ खः । “आचार कुसलो” शील नं आचार हे खः, व्रत प्रति व्रत याना च्वनेगु नं आचार हे खः, उकी सः स्यूहा ज्वी फयेकेमा, दक्ष चलाकहा ज्वी फयेकेमा धैगु अर्थ खः । “ततो पामोज्ज बहूलो” धैगु उकि प्रतिसन्थार वृत्ति व आचार कुशल-दक्ष भावं व उत्पन्न जूगु धर्म प्रमोद भावं याना पामोज्ज बहुलहा जुया व सकल हे संसार दुःखयात अन्त याना छ्वै धैगु अर्थ खः ।

थुगु प्रकारं शास्तानं देशना याना विज्याय्व थुपि गाथात छपु-छपु देशना याय् सिधयेका विज्याय्व सच्छिहा-सच्छिहा भिक्षुपि इपि फेतुना च्वंथाय् हे च्वना प्रतिसम्भिदा सहित अरहन्त जुया विज्याना इपि सकल भिक्षुपि च्वे आकासे थाहाँ विज्याना, च्वं आँकासं हे सच्छि व न्यीगू योजन दुगु वन-जंगल-ग्राम-जनपद पुला वना तथागतयागु सुर्वणं वर्णगु

शरीर वर्णना यायां-प्रशंसा यायां वन्दना यायां शास्ताया
छाखेरं वया च्वं च्वं बल ।

आपालं भिक्षुपिनि कथा सिधल ।

★ ★ ★

द. न्यासःसह भिक्षुपिनि कथा

“बस्सिका विय पुप्फानि” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता
जेटवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले न्यासःसह
भिक्षुपिनिया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

इपि भिक्षुपि जुलसां शास्ताया थाय् कर्मस्थान कया
जंगले वना श्रमण धर्म याना च्वं च्वं सुय न्हाप्पां ह्वया च्वंगु
वर्षायागु स्वां संकाकाती सिमाकचां हाया वंगु खना छिपि
सिमाकचां हाया वने न्हो हे जिमिसं राग आदि मुक्त जुया
काय् धका प्रतिज्ञा यात । शास्तानं इपि भिक्षुपि ध्यानं
संका बिज्यानां हे भिक्षुपि ! भिक्षु धैपिसं सिमाकचां हायावंगु
स्वायेंतुं थ्व संसार दुःखं मुक्त ज्वीत व्यायाम-उद्योग याना
यंके हे मा धका उजुं जुया बिज्याना गन्धकुटी च्वना बिज्याना
हे रस्मि फैले याना छ्वया बिज्याना थुगु क्वेच्वंगु गाथा आज्ञा
जुया बिज्यातः-

वस्सिका विय पुप्फानि मद्दवानि पमुञ्चति ।
एवं रागञ्च दोसञ्च विप्पमुञ्चेथ भिक्खवो'ति ॥

अर्थ— हे भिक्षुपि ! जी स्वांमाय् पुलांगु सुखूचिगु स्वां हाया वनीथेंतुं छिमिसं नं राग-द्वेषयात चप्फुना हाय्का छ्वो ।

पदार्थ— अन “वस्सिका” धैगु जीस्वां । “मद्दवानि” धैगु सुखूचिना गना वंगु, थुथाय् थथे धयातःगु दु कि— गथे कि जीस्वां ह्यिगः ह्वया च्वंगु स्वां थौं ज्वीबले पुलां जुया हाया कुत्युं वनी, सिमाकचां तोःता है, अथे हे तुं छिमिसं नं रागं व द्वेषं मुक्त जुया काय्गु स्वो ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि सकले हे भिक्षुपि अरहन्त पदस प्रतिष्ठित जुया बिज्यागु जुल ।

न्यासःह्य भिक्षुपिनि कथा सिधल ।

९. शान्तकाय स्थविरया कथा

“शान्तकायो” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले शान्तकाय धैहा स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व स्थविरया जुलसां ल्हा, तुति कुचुचा धैगु गबलेसं मद्दु, शरीर चक्कंका त्यानु लंकेगुलि रहित जुया शान्तगु आत्मभाव हे जुया च्वन । व स्थविर जुलसां न्हापा सिंह योनी जन्म जुया आ थुगु लोके जन्म जूवःहा खः । सिंह धैपि जुलसां छन्हु नसा माला नया वह, लुं, मानिक्य, हिरा यागु गुफा आदिस छगू-छगूली द्वाहाँ वंना मनोशिला लोहँया द्योने हरिताल चुं लाया तःथाय् गोत्तुला न्हेनुतक्क द्यना न्हेनु दुखुनु दना थः गोत्तुला च्वना थाय् स्वया यदि न्हिप्यं अथवा न्हाय्पं अथवा ल्हा तुति संगुलि मनोशिला लोहँया द्योने हरिताल चुं छ्याल-ब्याल जुया च्वंगु खन धासा “ध्व थथे ज्वीगु छं जातयात अथवा गोत्रयात अनुकूल मजू-योग्य मजू” धका चिन्तना याना हाकनं न्हेनुतक्क निराहारं फितक्क हे मसंस्य गोत्तुला द्यना च्वनी । द्यना दँनेबले हरिताल चुं छ्याल बिछ्याल मजुल धासा जक ध्व थथे ज्वीगु छं जाति गोत्रयात अनुकूल जू- योग्य जू धका गुफां प्याहा बया शरीर ती प्यंका बांका तया दिशा-विदिशा पाखे स्वया स्वकोतक्क सिंह बाद याना नसा मालेया लागी वनी । अज्यागु सिंह राज योनि

च्युत जुया थुगु लोके जन्म कावःह्म खः थ्व भिक्षु । वैगु शान्तदान्तगु काय संवर स्वया भिक्षुपिसं शास्ताया थाय् वना ब्रिन्ति या वन- “भो भन्ते ! शान्त काय स्थविर थे जयाह्म भिक्षु ला जिमिसं न्हापा गबले हे स्वे मनं” नि । थ्व भिक्षु च्वं च्वंगु थासे ल्हा, तुति संकेगु अथवा शरीर ती प्यंकेगु, वाका तयेगु इत्यादि धैगु छुं छुं हे दुगु मखु ।” व खँ न्यना शास्ता नं- “हे भिक्षुपि ! भिक्षु धैपि शान्तकाय स्थविरथे काय आदि शान्त-दान्तपि ज्वी फयेकेमा धका उजुं जुया थ्व क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

सन्तकायो सन्तवाचो-सन्तवा सुसभाहितो ।

वन्त लोकामिसो भिक्खु-उपसन्तोति वुच्चतीति ॥

अर्थ- काय शान्तह्म, वचन शान्तह्म, मन शान्तह्म, ध्याने मन लगे जूह्म, ससारिक भोग विलाश अलग जुया च्वंह्म भिक्षुयात हे धात्थेनं उपशान्तह्म भिक्षु धका धाई ।

पदार्थ- अन “सन्तकायो” धैगु प्राण हिंसा याईगु छुं मदया शान्तकाय, मुसावादा आदि ऊठ खँ ल्हाइगु छुं मदया शान्तगु वचन, अविद्या आदि छुं छुं मदया जीवन शान्तह्म । काय आदि स्वंगू द्वार नं बांलाक समाहित जुया च्वंगुलि याना अत्यन्त शान्त जुया च्वंह्म प्यंगू मार्ग लोकामिस यात परित्याग थाय् धुंकूगुलि याना “वन्त लोकामिस” जूह्म भिक्षु, हानं वया हृदये राग आदि उपशान्त ज्वी धुंकूह्म जूगुलि याना उपशान्त ज्वी धुंकूह्म धका धाई धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व स्थविर भिक्षु अरहन्त पद्दस
प्रतिष्ठित जुल । अन मुना च्वंपि मनूतयेत नं धर्मदेशना सार्थक
जुया वन ।

शान्तकाय स्थविरया कथा सिधल ।

१०. नङ्गल कुल स्थविरया कथा

“भत्तनाओदयत्तानं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता
जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले नङ्गल कुल
स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छह्य गरीबह्य मनू जुलसां मेपिनिगु च्यो ज्या याना
जीविका याना च्वन । छह्य भिक्षु व अथे म्वाथःगु कापः
छकुत्ति तिया हल पाच्छाया वना च्वंगु खना वैत थथे धाल—
“छं थथे जीविका याना च्वने यासिनं प्रव्रजित जूवने मज्जू
ला ?” वं धाल— “भन्ते ! जि थथे याना जीविका याना
च्वनाह्यसित मुनां प्रव्रजित याना बी ?” भिक्षुं धाल— “यदि
छ प्रव्रजित ज्वीगु खःसा जि छंत यंका प्रव्रजित याना बीगु
जुल ।” व मनून धाल “ज्यू भन्ते ! यदि जित छलपोलं
प्रव्रजित याना बिज्यात घासा जि प्रव्रजित ज्वीत तैय्यार जुया

चवनागु दु । अले वैत वसपोल स्थविरं जेतवने बोना यंका थःगु
 ल्हातं हे मोल्हुका विहारया आंगने तथा प्रव्रजित याना बिल ।
 वं तोःतूगु भ्वाथःगु वसः व हलो विहारया सिथे सिमानाय्
 च्वंगु सिमा कच्चाया द्योने तयेके बिल । व भिक्षु उपसम्पदा
 ज्वी धुंकांनं नङ्गल (=हलो) कुलयाह्म स्थविर धका हे
 प्रसिद्ध जुल । व बुद्ध यात उत्पन्न जूगु लाभ सत्कारया कारणं
 याना जीविका याना चवना बुद्ध शासने च्वं च्वंनेगु आलसि
 चाया, आलसिचागु भाव सह याना चवने मफया, हलो व
 भ्वाथःगु वसः खायातःगु सिमा क्वे वना थःत थमंतुं अववाद
 याना च्वं वन- “छ लाज शरम मचास्य, थज्यागु उत्तमगु
 चीवर वस्त्रं पुना च्वनेगु तोःता गृहस्थ जुया न्हापाथें च्यो ज्यां
 जीविका या वनेगु ला ?” धका थःत थमंतुं न्वाना च्वं वन ।
 व भिक्षुं थुगु प्रकारं अन वना थःत थमं अववाद याना न्वाना
 च्वं च्वं हे वैगु मन हलुका जुजुं वन । व अन वना अथे थःत
 अववाद याना वया निन्हु प्यन्हु दयेका हाकनं शासने च्वंच्वने
 मंमदयेका आलासि चाया अन सिमा क्वे वना थःत थमं
 अववाद या वन । थःगु चित्त यात समक्के बुक्के याय् धुंका अनं
 ल्याहाँ वल । व थुगु हे प्रकारं शासनस च्वने आलसि चाया
 वै वैगु बखते अन सिमाक्वे वना थःत थमं अववाद अनुशासन
 याना बोध याना वैगु जुया च्वन । अले मेपि भिक्षुपिसं व
 अन बरोबर वनीगु खना- “आयुष्मान नङ्गल कुल स्थविर !
 छःपि छाया न्हाबलेसं व अन सिमाक्वे वना च्वं च्वं वनागु ?”
 धका न्यन । वं- “जिह्वा आचार्यया थाय् वना चवनागु खः

भन्ते !” धका लिसः बीगु जुया च्वन । व भिक्षुं अथे याना जुजुं हे निदं प्यदं दया वस्येलि थः जीवन मुक्त जुया अरहन्त पद साक्षात्कार याना काल । अले छन्हुया दिनस मेपि भिक्षु-पिसं वैत ख्यायाना धाल- “गथे आयुष्मान नङ्गल कुल स्थविर ! छःपि इरुथिरु ज्वीगु लैला शून्य हे ज्वी धुंकल, आः थौंकन्हे छःपि आचार्य याथाय् बिज्याय् म्वाला ?” धका न्यन । अले वं खः भन्ते ! जि संसर्ग दुबले वना च्वनागु खः आः जुलसां व संसर्ग त्वादला छुटे जुया वने धुंकल, उकि मवनागु का ।” धका लिसः विल । व खँ न्यना थ्व भिक्षुं मखुगु खँ ल्हात, जिमित मेगु हे खँ कँन धका शास्ता याथाय् वना विन्ति या वन । शास्तानं “खः भिक्षुपि ! जिह्य पुत्रं थःत थमं हे अवबोध याना थः प्रव्रजित जूगु ज्या सफल-सम्पूर्ण याना काय् धुंकल ।” धका उजुं जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात ।

अत्तना चोदय'त्तानं-पटिमासेथ अत्तम'त्तना ।

सोअत्तगुत्तो सतिमा-सुखं भिक्खु विहाहिसि ॥

अर्थ- स्वयं थःत थमं होसयाना च्वंहा, थःत थमं परिक्षा याःह्य, आत्म संयमी स्मृतिवानह्य भिक्षु सुख पूर्वकं वास याना च्वनी ।

अत्ताहि अत्तनोनाथो-अत्ताहि अत्तनो गति ।

तस्मासञ्जमय'त्तानं-अस्सं भद्र'ब वाणिजोति ॥

अर्थ- थःह्यस्या मालिक थः हे खः, थःगु गति नं

यःमं हे दयेकी, उकिं व्यापारीतिसं भिह्म सल यात सुरक्षा याना तैथे थःत थमं तुं सुरक्षा याना तये फयेकेमा ।

पदार्थ— अन “चोदयत्तानं” धैगु थःत थमनं हे बोधया—दमनया धागु अर्थ खः । “पटिमासेथ” धैगु थःत थमं सोळबूळया । “सो” धैगु व छ भिक्षु थथे ज्वीव थः थमनं हे गुप्त जूगुलि याना, गुप्त मज्जुगु न्होने च्वँ वःगु स्मृति याना स्मृतिमान जुया सकल आर्य पथस सुख पूर्वकं विहरण याइ—वास याना च्वनी धैगु अर्थ खः । “नाथो” धैगु आसय—प्रतिस्था ज्वीह्य मनू । “अत्ताहि अत्तनो गति” धैगु गुकिं याना मेपिनिगु आत्म भावस प्रतिस्थित जुया कुशल याना स्वर्ग वनेगु मार्ग जूसां, भावना याना साक्षात्कार याना काःगु फल दयेका च्वने फँ मखु, उकिया निर्मित मेपि सु धैह्य जक नाथ—तरे याना बीह्य जूवने फँ ? धैगु अर्थ खः । “तस्मा” धैगु गुकिया निर्मित थःहे थःह्य गति प्रतिष्ठा—शरण खः, उकिं गथे कि भिगु जात याःह्य सलया कारणं याना लाभ प्रार्थना याना च्वंहा मनूनं व सलया वरावर मज्जुगु—विसभगु सँ चाना न्हि स्वको मोल्हुका नसा नका संयम—बिचा याना सेवा टहल याना च्वनी, अथे हे तुं छं नं उत्पन्न मज्जुनिगु अकुशल यात उत्पन्न मज्जुकेत पनातया स्मृती भुले मज्जुके उत्पन्न जुया वःगु अकुशल यात तोःता छ्वया थःत सयम याना गोपन यानाति, थथे ज्वीव प्रथम ध्यान आदि याना लौकिक लोकोत्तर विषय यात सीका—ध्वीका—खंका साक्षात्कार याना काय् फँ धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फलं
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

नङ्गल कुल स्थविरया कथा सिधल ।

११. वक्कलि स्थविरया कथा

“पामोज्ज बहुलो” वंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवन
महा बिहारस वास याना च्वना बिज्याबले वक्कलि धम्म
स्थविरया कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

व आयुष्मान जुलसां आवस्तीस ब्राह्मण कुले जम्म
जुया ल्याय्ह ज्वीका भिक्षाया लागी नगरे द्वाहाँ बिज्याह
तथागत यात खना, शास्तायागु शरीर सम्पत्ति खना, वसपोल
यागु वत्तिस लक्षणं सम्पूर्णं जुया च्वंगु शरीर शोभायमान जुया
च्वंगु सम्पत्ति स्वस्वं तूप्त मजुया (=लुमदना) जि थये हे
न्हाबलेसं तथागत यागु रूप सम्पत्ति दर्शन याय् दयेकेया
लागी जि शास्ताया थाय् वना प्रब्रजित जू वने । जि गन च्वना
स्वया च्वंसा दसबल-तथागत यागु दर्शन बांलाक याय् दै, अन
च्वना दर्शन याना मन प्रसन्न याना च्वने माल धका, पाठ
याय्गु ज्या, कर्मस्थान भावना याय्गु ज्या आदि छुं छुं

मयास्य केवल शास्ता यागु दिव्य रूप जक दर्शन याना थःगु मन प्रसन्न याना जुल । शास्तानं वैगु ज्ञान परिपक्व मज्जुतल्ले वैत छुं धैमबिज्यास्य पिया च्वना बिज्याना, आ वैगु ज्ञान परिपक्व जुल धैगु कारण सीका बिज्याना “हे वक्कलि ! छं थ्व ध्वगिगना वनीतिनिगु शरीर जक स्वया च्वनां छंत छु लाभ ज्वी ?, सुनां वक्कलि धर्मयात खंका काई वं हे जक जितः खंका कागु जूवनी ।” धका धैबिज्याना अववाद उपदेश बिया बिज्यात । शास्तानं वैत अथे अववाद-अनुशासन याना बिज्या-सानं वं शास्ता यागु दर्शन याना च्वनेगु तोःता मेथाय् गनं हे मवंस्य च्वं च्वन । अले वैत शास्तानं- “थ्व भिक्षुयात संवेग उत्पन्न मज्जीकं बुद्धे ज्वीह्य मखु” धका मती तया, वर्षावास च्वनेगु दिने न्ह्योने थ्यंकः वये व थः राजगृहस बिज्याना- “जिपि थन वर्षावास च्वनेगु जुल छ गन वना वर्षावास च्वं वनेगु खः ? छ थनं प्याहां हुं वक्कलि !” धका पितिना हल । वं शास्तानं जितः नैमत्तू, स्वलातक्क शास्ताया न्ह्योने च्वना वसपोल यागु दर्शन याना च्वने दै मखुत, अथे ज्वीबले जि म्वाना च्वनां छुयाय् ? थःत पर्वतया च्वकां कोफाना प्राण त्याग याना छ्वे धका गृद्धकूट पर्वते थाहां वन । तथागतं वं दुःख सीगु भाव सीका बिज्याना “थ्व भिक्षुं जिगु थासं आश्वासन प्राप्त मज्जुया मार्गफल लाभ ज्वीगु सौभाग्य नाश याना छ्वैनं” धका थःत दर्शन बिया बिज्याय् थःगु छब्बण्ण रस्मि तोःता छ्वया बिज्यात । अले वैत शास्तायागु दर्शन दया वैगु तःधंगु शोक नं प्रहीन जुया वन । शास्तानं गँना

च्वंगु पुखू यात वा बक्का जाय्का बी थे' तुं स्थविर यात तःचंगु
प्रीति प्रामोज्ज्य उत्पन्न याना बीत थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा
दयेका बिज्यातः—

पामोज्ज बहुलो भिक्खु-पसम्मो बुद्धसासने ।

अधिगच्छे पदंसन्तं-सङ्खारूपसमं सुखंति ॥

अर्थ— अत्यन्त प्रसन्नगु चित्त दुह्य भिक्षुं, बुद्ध यानु
सदुपदेशयात श्रद्धावानह्य भिक्षुं सकल संस्कार धर्मयात शान्त
याना सुख रूपी शान्तगु निर्वाण पद साक्षात्कार याना काई ।

तथागतं च्वे च्वंगु गाथा द्वारा वैत उपदेश बिद्या
बिज्याना हाकनं थःगु लहा चक्कंका बिज्याना आज्ञा जुया
बिज्यातः—

एहि वक्कलि ! माम्मायि-ओलोकेन्तो तथामत्तं ।

अहं तं उद्धरिस्सामि-पङ्क्रे सत्तं व कुञ्जरं ॥

अर्थ— हे वक्कलि ! धन वा, ग्याय् म्वा तथागतवत्त
बांलाक वर्सनया, जि छंत ध्यायले दुना च्वंम्ह किसि यात अनं
लिकया उद्धार याना ब्यूथे' उतरे यानाबी ।

एहि वक्कलि ! माम्मायि-ओलोकेन्तो तथामत्तं ।

अहं तं उद्धरिस्सामि-राहु गहितं व सूरिचं ॥

अर्थ— हे वक्कलि ! धन वा ग्याय् म्वा तथागत यात
बांलाक दर्शन या, जि छंत राहुं जोमा तःह्य सूर्य यात उद्धार
वाथे' तुं उद्धार याना बी ।

एहि वक्कलि ! माम्मायि-ओलोकेन्तो तथामत्तं ।

अहं तं उद्धरिस्सामि-राहुगहितं व चन्दिमंति ॥

अर्थ- हे वक्कलि ! थन वा, ग्याय् स्वा तथागत यात बांलाक दर्शन या, जि छंत राहुं जोना तःह्य चन्द्रमा यात उद्धार याथे तुं उद्धार याना बी ।

थुपि गाथात आज्ञा जुया बिज्यात । वक्कलि स्थविरं जि दशबल-तथागत यात दर्शन याना च्वना, वसपोलं जितः अन वा धकानं सःता बिज्याना च्वन धका तःधंगु थःगु मने प्रीति उत्पन्न याना गनं जुलसां वनेगु धका थः वनेगु लँ मखना तथागतया न्ह्यो आकासे तिन्हुया छपा तुति पर्वते चुया च्वंक च्वंक हे शास्तानं बोना बिज्यागु गाथा लुमंका आकासे हे प्रीति फैले याना छ्वया प्रतिसम्भदा सहित अरहन्तपदस थ्यंका, तथागत यात वन्दना यायां हे आकासं क्वाहाँ वया शास्ताया न्ह्योने फेतू वल । अनंलि वैत शास्तानं लिपायागु समयस श्रद्धा आपा दुपि भिक्षुपिनि मध्ये दकले अग्रगु थासे तथा बिज्यात ।

वक्कलि स्थविरया कथा सिधल ।

१२. सुमन श्रामणेऱया कथा

“यो हवे” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता पूव्वाराम महा-
बिहारे वास याना च्वना बिज्याबले सुमन श्रामणेऱया कारणं
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

अन यागु आनुपूर्वी कथा थये खः—

न्होपा परापूर्व कालस पदुमुत्तर बुद्धया समयस जुलसां
छहा कुलपुत्रयात शास्तानं प्यंगू परिसदपिनि दब्धी छहा भिक्षु-
यात दिव्य चक्षु दुपिनि मध्ये अग्रगु थासे तैबिज्यागु खना, उगु
पदवि प्रार्थना याना, शास्तायात निमन्त्रणा याना न्हेनु यंकं
बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघर्षित महादान बिल । अले व कुटुम्बिकं—
“भन्ते ! जि नं अनागत समयस छहा बुद्धया शासने दिव्य
चक्षु दुपिनि मध्ये दकले अग्रहा ज्वी दयेमा ।” धका प्रार्थना
यात । तदनन्तर शास्ता नं सच्छिदोल कल्पतक्क अनागत
विषय ध्यानं स्वै बिज्याना वैगु प्रार्थना सिद्ध ज्वीगु भाव सीका
बिज्याना— “अनागते थनि सच्छिगू कल्प लिपा गौतम वैहा
बुद्ध ज्वीतिनि वसपोलया शासने छ दिव्य चक्षु दुपिं श्रावक-
पिनि मध्ये दकले अग्रहा अनुरुद्ध वैहा स्थविर ज्वी ।” वैगु
भविष्यवाणि याना बिज्यात । वं उगु भविष्यवाणी न्यना
दिव्य चक्षु दुपिं मध्ये अग्र ज्वीगु सम्पत्ति कन्हे हे साक्षात्कार
याना काय मागु थें समके जुया, शास्ता महापरिनिर्वाण जुया
बिज्याय् धुं कूस्येलि भिक्षुपिके दिव्य चक्षु प्राप्त याय्त याना

यकेमागु कर्म न्यना स्वया न्हेगू योजन दुगु लुंयागु चैत्य छचा-
खेरं अनेक सलंसः प्रदीप वृक्ष दयेके बिया प्रदीप पूजा यात ।
व अनं सिना वंना देवलोके जन्म कया देवलोक मनुष्य लोक
निगुली सच्छिगु कल्पतक्क चाचाहिला, थुगु कल्पस वाराणसी
नगरे छगू गरीबगु कुले जन्म कया सुमन महाजन आश्रय याता
वया घाँय् ल्हया हैह्य जुया जीविका याता च्वन । वैगु नां
अन्नभार घैगु जुया च्वन । सुमन महाजनं उगु नगरे न्हाबलेसं
दान बिया च्वं । अनंलि छन्हुया दिनस उपरिटु घैह्य प्रत्येक
बुद्ध गन्धमादन पर्वते निरोध समापत्ति दना बिज्याना, सुयात
थौं उपकार याय् धका चिन्तना याता बिज्याना “थौं जि
अन्नभारयात अनुग्रह याय् योग्य जू, आः थर्थे वं जंगलं घाँय्
जोना वैन” घैगु सीका बिज्याना भिक्षा पात्र व चीवर कया
ऋद्धि आँकासं बिज्याना, अन्नभारया न्होने वना दना च्वना
बिज्यात । अन्नभारं वसपोलया भिक्षा पात्र खालि जुयाच्वंगु
खना, भन्ते ! छलपोल यात भिक्षा पावे जुल ला ? धका
न्यनेव वसपोलं— “पावे ज्वीका महापुण्यवान उपासक !”
धका लिसः बिया बिज्यात । “अथे जूसा भन्ते ! थन भतीचा
पिया च्वना बिज्याहुँ” धका बिन्ति याता घाँय्कु अनं तुं
तोःता याकनं छेँ ब्वांवना कलाहसित “प्रिये ! जित थुया
तयागु जा बुतला ?” धका न्यन । वया जहानह्यस्यां—“तैय्यार
जुया च्वंगु दु स्वामि !” धका लिसः बीव हाकनं अन हे
ल्याहाँ वना प्रत्येक बुद्ध यागु भिक्षा पात्र कया मती ल्वीकल ।
“जि दान बीगु इच्छा ज्वीबले बीगु वस्तु मदया च्वनी, बीगु

वस्तु दैवले भिक्षा ग्राहक भन्तेपि मरुवा च्चवी, थों जिगु
गज्जासु भाग्यं प्रतिग्राहक भन्तेनं चूलात्, बीगु वस्तु नं थके
तैयार दयाच्चन, जित्तः तःधंगु लाभ जुल” धका मली ततं छे
व्वां वचा थःत थुयातःगु भोजन भिक्षा पात्रे पोंके बिया हाकनं
व्वां व्वां अन हे ल्हाही वना प्रत्येक बुद्धया ल्हाती लः ल्हाताः—

इमिमा पम वानेन, म्हाले दालिद्वियं ग्रहु ।

वत्थी’ति वचनं वाम, मा ग्रहोसि म्हाभवे ॥

अर्थ— जिगु थव दान यागु प्रभावं जि गबसें हे गरीब
मज्जीमा, जन्म जन्म पत्तिकं जि मदु धैगु वचन गबसें न्हावे
म्हाले मा ।

भन्ते ! जिगु गज्जासु दुर्जीवितं, मुक्त ज्वी फयेमा ।
खि लिपा—लिपा वासु जम्मे गबसेतं मदु धैगु वचन हे म्हावे
म्हालेमा । धैगु आशिका—प्रायंता याना प्रत्येक बुद्धया पालि
भोत्थुल । उपरिदु प्रत्येक बुद्धं “अये हे ज्वी फयेमा महापुण्य-
वान ! धका आशीवाद बिया दान यागु अनुमोदना याना
विज्यात् । सुमन महाजनका इवेत्त छत्र—कुसाय् अधिग्रहित जुवा
च्चंहा देवतां “ग्रहोदानं परमदानं उपरिदु सुप्पतिष्ठितं” धका
छाधां स्वको दोहरे काका सधुकार बिस । अले व देवता यात्
महाजनं “अये जि थुलिमिद्धि सययसक्क थुलिमिद्धि धन कुका
दान बिया च्चवागु छे मसं ला ?” धका म्हावे । देवतां धाल—
“जि जिगु दान्यात् साधुकार बिया च्चवागु मल्ल, अममार्दं
जुलसां उपरिदु प्रत्येक बुद्ध यात् व्यूगु पिण्डपात्र दानस प्रसाद
जुवा जि थव सधुकार बिया च्चवागु सः ।” महाजनं आशयं

चाया- “जिं थुलिमछि समयतक्क उलिमछि दां खर्च याना दान बिया च्वंसानं थ्व देवतां जित साधुकार छको नापं मव्यू । अन्नभार जिगु कारणं याना जीविका याना च्वन । वं छक्व पिण्डपात्र दान याय् मात्रं हे थ्व देवतां साधुकार बिया च्वन । वैगु व पिण्डपात्र दान जिं न्याना जूसां काय् माल ।” धका चिन्तना याना वैत सःतके छ्वया- “थौं छं स्वीतं छुं दान बियागु दु ला ?” धका न्यना स्वत ।

“खः मालिक ! थौं जिं उपरिट्ट प्रत्येक बुद्ध यात जिगु जा भाग दान बिया ।” धका कँनेव महाजनं धाल- हन्दभो ! छं दां कया व पिण्डपात्र दान जितः बिया बीमाल ।” धका धाय्व अन्नभारं “बीमखु मालिक !” धका लिसः बिल । वं दां बढे याना यंकुं यंकुं दोछितक्क बीगु कबूल यात । अन्नभारं दोछि दां कयानं बीघुंगु दान यात मीःगु इच्छा मया । साहुनं धाल- “अथे जूसा म्वाल भो ! यदि छं पिण्ड पात्र दान मी मखु धैगु जूसा, थ्व दोछि साईं दां कया जित उकि यागु पुण्य भाग जक जूसां तोःता ब्यु ।” अन्नभारं- “आर्य नाप सल्लाहा याना जक जवाफ बी” धका धया याकनं व्वां वना प्रत्येक बुद्ध नापलाना- “भन्ते जिमि मालिक सुमन महाजनं दोछि दां बिया छःपित्त जिं दान यानागु पिण्डपात्र भोजनया पुण्य फोना च्वन वैत पुण्य तोःता बीगु ला छु धाय्गु ?” धका न्यन । अले वयात बसपोलं उपमा छगू हया कयना बिज्यात । “गथे कि पण्डितपि कुलपुत्रपि दुगु गामे छखा छेँ मत छप्वा च्याका तै मेहा छहा कुलपुत्रं थःगु चिकनं इता प्याका न्हापा च्याका

तःगु मते च्याके यंकल घासा व न्हापा च्याका तःगु मतया तेज बढे जुया वै लाकी बुलुया वनी ?” “भन्ते ! व मतया ला तेज फन हे बढे जुया वै ।” अथे हे तुं पण्डितजनपिसं छपासः जक हे दान यागु जूसां, छ घवःचा हे जक दान यागु जूसां थमं यानागु पुण्य गुलिगुलिसित इना बीकै उलि-उलि हे बढे जुयावै । छं यागु छगू पिण्डपात्र दान यागु पुण्य महाजन यात तोःता बिल घासा छं निगु पिण्डपात्र दान यागु पुण्य प्राप्त ज्वी, छगू छंगु छगू वैगु ।” अन्नभारं “साधु भन्ते !” घका घया वन्दवा याना महाजन याथाय् वना- “पुण्य भाग कयादिसै मालिक !” घका घाःवन । अथे जूसा थ्व दां का घका घाय्- “जि पिण्डपात्र भोजन मिया दां काय् मखु मालिक ! बरु जि थ्व पुण्य छित श्रद्धापूर्वकं हे तोःता बी” घका घाल । साहु नं- “जि नं छंगु गुणयात पूजा याय्या लागी जि थ्व दां छंत श्रद्धां हे प्रदान यानागु जुल दां का बाबु !” घका घया, “आवलिं छं थःगु ल्हाति ज्या याना ज्वी म्वाल, सडकया सिथे छेँ छकू दयेका च्वेँ छंत माःमागु वस्तू सार्दाम ब्याक्कं जिगु छेँ कया यंकी” घका न्यंकल । निरोध समापत्ति दना बिज्यापित ब्यूगु पिण्डयात्र भोजन दानया फल छलुनु हे अवश्यमेव बी । उकि जुजुं नं उगु समाचार खै न्यना अन्नभार यात सतके छवया बिज्यावा वं यागु पुण्य भाग इना कया तःधंगु भव-भोग सम्पत्ति बीके बिया वैंत महाजन-यागु पदबि समेतं बिया बिज्यात ।

थुगु प्रकारं व अन्नभार सुमन महाजनया त्वाय् पासा

जुया जन्मकाछि नाना प्रकारयागु पुण्य याना अनं सिना वना
 देवलोके जन्म कया देव व मनुष्य निगू लोके चा चा हिला
 थुगु बुद्धोत्पाद समयस कपिलवस्तु नगरस अमितोदन शाक्यया
 कुले जन्म जू वन । वैगु नां अनुरुद्ध धका तयातल । व जुलसां
 महानाम शाक्यया किजा शास्ताया ककाया काय् अत्यन्त
 सुकुमार महान पुण्यवानह्य जुया च्वन । छन्हुया दिनस जुलसां
 खुह्य क्षत्रिय मचातये मरि बाजितया गुच्चा ह्मिता च्वंबले
 अनुरुद्ध बुना मरिया लागी मांह्यसिथाय् सेवक छ्वया मरि
 कायेके छ्वत । मांह्यस्यां लुंयागु देमाय् मरिजाय्क तया
 छ्वया हया बिल । मरि नया ह्मितु ह्मितुं हाकनं बुना अथे हे
 हानं मरिकाय्के छ्वत । थुगु प्रकारं स्वकोतक्क मरि बिया
 हया प्यकोया खुसी मरि मन्त धका धया छ्वत । सेवक यागु
 वचन न्यना मन्त धैगु वचन न्हापा गवलेसं वं न्यने मनंनि
 गुलिं मन्त धैगुनं छगू प्रकार यागु मरि हे ज्वी धका समक्के
 जुया, “वं अथे जूसा हूँ वना व हे मन्त धैगु मरि जूसां कया
 ह्मिति” धका सेवकयात छ्वया बिल । अले वया मांह्यस्यां जि
 काय् नं मन्त धैगु वचन न्हापा न्यने मनंनि ज्वी “थ्व मचायात
 मन्त धैगुया अर्थ थथे याना सीके बी माल” धका खालिगु लुं
 यागु देमा छपाते मेगु देमा छपातं तोप्पुया काय् ह्मसित बीके
 छ्वत । उगु समयस नगरे वास याना च्वंप्पि देवतापिसं “की
 स्वामि अन्नभार जुयावःगु समयस उपरिठु प्रत्येक बुद्धयात थःगु
 जा भाग दान बिया मन्त धैगु शब्द हे गवलेसं न्यने म्वालेमा
 धका प्रार्थना याना वल, यदि कीसं उगु अर्थ सीकं सीकं नं

उपेक्षा भावयाम्हा धासा, कीमु धयो समेतं न्हैकू दलावने फु”
 धका चिन्तना यना व खालिगु देमाय् दिव्य मरि जायेका
 बिल । व सेवकं देमा यंका इमि न्होनेतया चाय्कल । उकी च्वंगु
 मरिया सुगन्ध सकल नगर छगुलि फैले जुया कम । मरि जुलसां
 ह्युत्वी तये साथं हे न्हैगू रस व दोछिगू सवा दुगु जुया च्वन ।
 अनुरुद्धं चिन्तना यात- “ध्वयां न्हापा जिमि मांनं जितः मयः
 ज्वीमा, जिमि मांनं जितः न्हापा गबलेसं हे थपाय्सतं सागु
 ‘मन्त’ धैगु मरि छुना मनकूनि ।” वं वना माहासित्त थये
 घाल- “यःमा ! छं जित मवःला ?” “पुता ! छं आंम छु खँ
 ल्हामागु ? जिगु थ्व मिखा व हृदये च्वंगु नुगःचु यासिनं
 छंय यः ।”

“छं जित यःगु खःसा न्हापा छं जितः ‘मन्त’ धैगु मरि
 छाय् छुना मनकामु ?” माहास्यां सेवक याके न्यन- “हे
 सेवक ! जि खालिगु देमा बिया छ्वयागुली छुं दुमा ?”

“खः मालिकनी ! देमाय् जाय्क मरि दया च्वन ।
 बज्यागु सुगन्ध बःगु मरिलां जि न्हापा गबलेसं हे स्वे
 मनंनि ।” माहास्यां चिन्तना यात- “जि काय् नं न्हापा-न्हापा
 तःधंगु पुण्य यना वःह्य ज्वीमा, उकि देवतापिसं दिव्य मरि
 खालिगु देमा जायेका बिल ज्वी ?” अनुरुद्धं नं माहासित्त
 घाल- “यःमा ! जि न्हापा थपाय्सतं सागु मरि गबलेसं हे
 नैगु महुनि । अक्कलि जित्तः ‘मन्त’ धैगु मरि हे जक छुना
 व्यु ।” धका घाल । अबलेसंनिस्ये मक्कां भरिन्थे हति छाय्ब
 सुंयागु खालिगु देमा छपाये मेगु देका छपातं त्वप्पुया बिया

छ्वैगु जुया च्वन । लँया बिच्चे देवतापिसं दिव्य मरि देमा
जाय्का बी । थुगु प्रकारं वं छेँ च्वंवले नं 'मन्त' धैगु शब्द
समेत न्यने मनना थःगु न्हापा याना वःगु पुण्यया वलं दिव्य
मरि हे जक नया जुल । शास्ताया शिष्यपि वृद्धि याय्त कुल-
कुल पत्तिकंयापि शाक्य कुमारपि प्रव्रजित जू वया च्वंवले
महानाम शाक्यं किजाह्य अनुरुद्ध याके न्यन- "प्रिय किजा !
कीगु कुलं सुं छह्य हे प्रव्रजित जूवंपि महुनि, छ जूसां प्रव्रजित
जूवने माल, जि जूसां जूवने माल ।" धका धाय्व अनुरुद्धं
धाल- "दाजु ! जि अत्यन्त सुकुमार तिनि जि प्रव्रजित जू
वने फै मखु ।" महानामं "अथे जूसा छ गृहस्थतयेगु ज्या
व्याक्कं सयेका का जि वना प्रव्रजित जूवने ।" धका धाल ।
अनुरुद्धं- "व गृहस्थतयेगु ज्या धैगु छु ?" धका न्यन । वं
जुलसां 'जा' उत्पन्न जुया वःगु थाय् नापं मस्यूह्यस्यां गृहस्थ
तयेगु ज्या धैगु छु धका गवले सोका काय् फै ? उकिं अन थथे
धया तःगु नं दु । छन्हुया दिनस जुलसां अनुरुद्ध, भद्विय,
किम्बिल धैपि कुमारपिनि बिच्चे थ्व जा धैगु गनं प्याहाँ वैगु
वैगु वादविवाद जुल । इपि मध्ये किम्बिलं जा धैगु भण्डारं-
गोदामं प्याहाँ वःगु धका कन । वं जुलसां छन्हु गोदामं वा
पिकागु खना अथे धागु खः । अले वैत भद्वियं- "छं जा प्याहाँ
वैगु थाय् मस्यू खनीका" धका धया "जा धैगु भुतुलि प्याहाँ
वैगु का" धका धाल । वं जुलसां छन्हु भुतुली जा थुया च्वंगु
खना जा धैगु भुतुलि प्याहाँ वैगु धका समके जुल । उकिं वं
अथे धागु खः । अनुरुद्धं इपि निह्यसितं, "छिमिसं नं जा थनं

प्याहां वै घैगु मस्यू खनी का” घका घया “जा घैगु रत्न जरे
 याना तःगु तःपागु लुंयागु देमां प्याहां वैगु का ।” घका कॅन ।
 वं जुलसां वा गोदामं पिकागु व भुतुली जा थुया च्वंगु समेतं
 न्हापा गबलेसं मखंनि, लुंयागु देमाय् जाताना हया न्होने
 न्ह्यच्याके हःगु जक खना च्वन । उकिं वं स्वेबले देमां हे जा
 प्याहां वैगु घका समळे जुया अथे धागु खः । थुगु प्रकारं जा
 उत्पन्न जूगु थाय् हे मस्यूपि महान पुण्यवानपि कुलपुत्रपिसं
 गृहस्थपिनिगु ज्या छु-छु दु घैगु गबले सीके फे ? दाजुह्मस्यां
 अथे जूसा “थन वा अनुरुद्ध ! जि छंत गृहस्थतिसं याय्मागु
 ज्या यागु अनुशासन याय् थका घया- न्हापालाक बुई हल
 जोते याके बीमा घैगु इत्यादि प्रकारं गृहस्थतिसं याय्मागु ज्या
 यागु अन्त मदुगु भाव न्यना जि छे च्वने फेमखु प्रव्रजित हे
 जूवने घका मांहासिके अनुमति कया भदिय प्रमुख न्याहा शाक्य
 कुमारपि नाप्पं छे प्याहां वया अनुपियम्ब वनस शास्ता
 नापलाना प्रव्रजित जू वन । प्रव्रजित जुया सम्यक् प्रतिपत्ति
 परिपूर्ण याना छस्येनिस्ये स्वंगू विद्या साक्षात्कार याना कया
 दिव्य चक्षुं स्वया छगू आसने फेतुना हे ल्हाते द्योने तयाःतगु
 अम्ब थे दोछि लोक धातु यात खंका काय् फुहा जुया
 बिज्यात ।

पुम्बे निवासं जानामि-दिव्यचक्षु विसोद्धतं ।

ते विज्जो इद्विप्पत्तोम्हि-कतं बुद्धस्स सासनं न्ति ॥

अर्थ- पूर्वं निवास न्हापा न्हापा जन्म यागु खँ सीका
 काय् धुन, जिगु दिव्य चक्षु विशुद्ध ज्वी धुंकल, त्रिविद्या व

ऋद्धि दुह्य ज्वी धुन, बुद्ध सासनयागु ज्या सम्पूर्ण याय् धुन ।

थुलि उदान-प्रीति वाक्य धाय् धुंका जि न्हापा छु
याना वैगुलि याना जित थुगु सम्पत्ति लाभ जूगु ज्वी ? धका
विच्चा याना स्वया पदुमुत्तर तथागतया चरण कमले प्रार्थना
स्थापना याना वयागु धका सीका, हाकनं थ्व संसारे चा चा
हिला जुया बले थुगु समयस जुलसां वाराणसी नगरे सुमन
महाजनयागु आश्रयद्वारा जीविका याना च्वनाबले अन्नभार
घैह्य दरिद्रह्य मनूनं जुया वये धुन घैगु कारण सीका कया
बिज्यातः-

अन्नभारो पुरे आसि-दलिद्दो काज हारको ।

पिण्डपातो मया दिन्नो-उपरिट्टस्स तादिनो'ति ॥

अर्थ- जि न्हापा दरिद्रह्य कु कोबुया ज्वीह्य अन्नभार
घैह्य जुया च्वनाबले, जि उपरिट्टु घैह्य प्रत्येक बुद्ध यात पिण्ड-
पात्र भिक्षा दान बिया वया ।

थथे गाथा द्वारानं थःगु जीवनी प्रकट यात । अले वया
मने थथे मत्ती लुया बल- “गुह्यखः व जि न्हापा अतीत समये
उपरिट्टु प्रत्येक बुद्धयात बियागु पिण्डपात्र दान यागु पुण्य भाग
दां बिया न्याना काय् धाह्य जिह्य मालिक, लिपा पासा जूह्य
सुमन महाजन आः थुगु अवस्थास गन वना जन्म जूवना-च्वन
थे, अले वसपोलं दिव्य चक्षु द्वारा खंका बिज्यात कि “व
सुमन महाजन विञ्छाटविय घैगु पर्वतया ववस्सं मुण्डनिगम
घैगु गां छगू दु । अन महामुण्ड घैह्य उपासकया महा सुमन व
चुल्ल सुमन घैपि काय्पि निह्य दु । इपि निह्य काय्पि मध्ये

चुल्ल सुमन जुया जन्म जुवा च्चन ।” धका खंका कथा बिज्यात । दिव्य चक्षुद्वारा खंका कथा लि चिन्तना यात—“जि अन वंसा छुं उपकार ज्वीगु खः ला ?” धका । वसपोल बिचा याना स्वस्वं थये खंका बिस्यात— “जि अन वनेव न्हेदें जक दुह्य सुमन छेँ प्याहाँ वया प्रव्रजित जू वै, वैत सँ खाके मात्रं हे व मचा अरहन्त पदस थ्यंकः बनी ।” धका खंका बिज्याना वर्षावास सिधेसाथं आँकासं अन बिज्याना गाँया ध्वाकाय् व्वाहाँ बिज्यात । महामुण्ड उपासक जुलसां स्थविर-या न्हापांनिसें याह्य विश्वासिह्य उपासक खः । वं स्थविरयात भिक्षा बिज्याय्गु समये चीवरं पुना च्चंगु खना, काय्ह्य महा-सुमनयात सःता घाल— “प्रिय पुता ! की आर्य अनुरुद्ध स्थविर बिज्याना च्चन, वसपोल यागु भिक्षापात्र मेपिसं सुनानं मकानिबले हे वना न्हापालाक भिक्षा पात्र का हूँ । जि थन च्चना वसपोल यात आसन लाय्गु ज्या याना च्चने ।” वं वना अथे या वन । उपासकं स्थविरयात छेँ दुने आसने बिज्याका सत्कार पूर्वकं भोजन याके सिधेका, स्वलातक्क अन गामे हे बिज्याकेगु अनुमति काल । स्थविरं स्वीकार याना कथा बिज्यात । अले वसपोलयात उखुनु सेवा सत्कार याये तुं स्वला यंकं सेवा सत्कार याना वर्षावास सिधेका महापवारणया लागी स्वपु चीवर व साखः, चिकं, कस्ति, जाकि आदि कया-ह्या स्थविरया पालिक्वे तया कथा बिज्यां हूँ भन्ते !” धका विन्ति यात । अले स्थविरं धया बिज्यात “भेल उपासक ! थुपि वस्तुत जि काय् मखुत ।”

“भन्ते ! एव वस्तुत छलपोल अन वर्षावास चवना
 बिज्याया लभ जूमु वस्तुत खः कया यंका बिज्यां हूँ ।” स्थविरं
 “कया यंके मखु” धका वैबिज्यायव उपासकं- “छाय् यंका
 मबिज्यानागु ?” धका न्यनेव, स्थविरं “जिके एव वस्तु जोक्य
 यंकेह्य कप्पिपकारक भ्रामणेर छहा महु” धका वैबिज्यात ।
 उपासकं- “अथे जूसा जिमि तःधिकःहा काय् महसुमन यत्त
 भ्रामणेर याना यंका बिज्यांहूँ” धका धाल । स्थविरं- “जितः
 महासुमन ज्यालगे मजू” धका वैबिज्यात । अले उपासकं-
 “अथे जूसा चूल सुमन यात हे भ्रामणेर याना यंका बिज्यां
 हूँ ।” धका बिन्ति यात । स्थविरं व जूसा ज्यू ।” धका
 स्वीकार याना चूल सुमनयात प्रव्रजित याना बिज्यात । चूल
 सुमन सँ खाके साथं हे अरहन्त जुल । स्थविर व भ्रामणेर
 चक्षु बाधिति अनं तुं चवना बिज्याना, वैत स्यने कँने याका
 क्षिया शास्तायानु दर्शन या बने धका, व मचाहा भ्रामणेरया
 चःथित्तिपिके विदां कया आंकासं हे हिमालय प्रदेश पासे
 बिज्याना, वारञ्ज कुटिचा छगुली कवाहूँ बिज्यात । स्थविर
 जुलसां स्वभावं हे उद्योग-कोशित याना बिज्याइहा जुमचवन ।
 वसपोल अन चान्हसिया आदि अन्तस चन्त्रमण याना बिज्या-
 हास्या प्वाये फेः स्वचे जुल । वसपोल चलान्त जुया च्वंजु
 शरीर खना भ्रामणेरं न्यन- “भन्ते ! छलपोलयात छु तकलीक
 जुल ?”

“जिगु प्वाये वायु स्वंचे जुया चवन आयुज्जान !”

“न्हापा नं गवलें थये उक्तीका बिज्यामन् ला भन्ते ?”

“खः आयुष्मान ! न्हापानं थथे प्वास्याके नं ।”

“अबले छलपोलयात छु वासलं याना रोग लालले ?”

“अनोतप्त दहलं लः हयाबी फुला ? उकिं थ्व रोग लायावं ?”

“अथे जूसा भन्ते ! भचा पिया चवना बिज्यां हूं जि वना कया वये ।”

“छं कया हये फैला श्रामणेर ?”

“कया हये फु भन्ते !”

“अथे जूसा अन अनोतप्त दहले च्वंहा पन्नक घैहा नागराजं जितः ह्यस्यू, वैके फोना वासःया लागी घलं छघः लः कया हति ।”

“श्रामणेरं “ज्यू हवस भन्ते !” धका धया थः उपा-
ध्याय यात वन्दना याना आंकासे थाहाँ वना न्यासःगू योजन
तापागु अनोतप्त दह पाखे वन । उखुनुया दिने घाःसा
नागराजा नाग गणपिसं चाहुयेका लखे हितेत तैय्यार जुया
च्वंगु जुया चवन । नागराजं व श्रामणेर आकासं वया च्वंगु
खना, थ्व सँ मुडेयाना तःहा श्रामणेरं थःगु तुति पालि यागु धू
जिगु छघने लाकल धका तं चाया, थ्व श्रामणेर जिगु दहलं
लः काय्त वया च्वंगु ज्वीमा, आः जि वयात थनं लः छफुति हे
काय्के बी मखु धका न्येगू योजन दुगु अनोतप्त दहँ यात,
तःपागु देमा छपातं त्वप्पुया तये थे थःगु फणं त्वप्पुया वना
चवन । श्रामणेरं नागराजया आकार खना थ्व जि खना तंचाल
घैगु सीका थुगु क्वे च्वैगु गाथा बोनः—

सुनोहि मे नागराज, उग्रतेज महम्बल ।

देहिमे पानीय घटं, भेसज्जत्थम्हि आगतो'ति ॥

अर्थ— हे उग्रतेज ! महानगु बल दुहा नागराज !
जिगु वचन छोको न्यना का, जितः थ्व धलं छघः लः व्यु, बास
याय्या लागी कावयागु खः ।

श्रामणेर यागु खँ न्यना नागराजं थुगु गाथा धालः—

पुरत्थिर्मास्मि विसा भागे, गङ्गा नाम महानदी ।

महा समुद्र मप्पेति, ततो त्वं पानियं हरा'ति ॥

अर्थ— पूर्व दिशा पाखें गङ्गा धेगु तःधंगु खुसि महा
समुद्र थ्यंकं ग्हाणा च्वंगु दु, छं अनं लः कया यंकी ।

व खँ न्यना श्रामणेरं थ्व नागराजं थःगु इच्छां जितः
लः बी मखुत, जि कार्वाई याना मनू धैहा थज्याहा धका
बयना हासीके बिया थ्व यात दमन याना लः कया यंके धका
चिन्तना याना, “महाराज ! उपाध्यायं जितः अनोतप्प दहलं
हे लः काय्के है बिज्यागु खः । उकि जि थनं हे लः कया यंके
हटे जुया व्यु जितः पनाच्चने मते धका धया थ्व गाथा धालः—

इतो'व पानीयं हरिस्सं, इमिना'वम्हि अत्थिको ।

यदि ते बामबलं अत्थि, नागराज निवारये'ति ॥

अर्थ— जि थनं हे लः कया यंके, जितः थन यागु हे लः
माला च्वन, हे नागराज ! छंके यदि समर्थ बल दु धेगु जूसा
जितः लःकाय् मफयेक पनाति ।

अले श्रामणेर यात नागं गाथा द्वारा धालः—

सामणेरे सचे अत्थि-तव विक्कमपोरिसं ।

अभिनन्दामि ते वाचं-हरस्सु पानीयं ममात्ति ॥

अर्थ- हे श्रामणेरे ! यदि छंगु विक्रम पोरुष-शक्ति दु
धंगु खःसा छंगु वचन यात प्रशंसा यांना जिगु लःकया यंकी ।

अले वैत श्रामणेरे खः महाराज लः कयाहे यंके धका
घाय्व, नागराज फःसा कया यंकि धका लिसः बिल । अथे
जूसा बांलाक सीका कया बिज्याहुं धका स्वकोतक्क अनुमति
कया बुद्ध शासनयागु आनुभाव क्यना जि लः कया यंके माल
धका चिन्तना यांना न्हापालाक आकासे च्वंपि देवतापिथाय्
वन । इपि श्रामणेरे याथाय् वया वन्दना यांना छु ज्या दु ?
भन्ते ! धका घया दना च्वन । श्रामणेरे धाल- “हुंकेन अनो-
तप्त दहैया द्योने पन्नक नागराज नाप जिगु संग्राम ज्वी, अन
वना त्या बू स्वयाच्च हुं ।” श्रामणेरे थुगु हे आकारं प्यहा
लोकपालपि, शक्र, सुयाम, सन्तुसित, परनिम्मित वसवत्ती
देवतापि नं नापलाना उगु समाचार न्यंका बिल । अनं नं च्वे
छस्येनिस्स्ये ब्रह्मलोक थ्यंकं वना अन अन च्वंपि ब्रह्मापि वया
ल्हा बिन्ति यांना छु खः ? भन्ते ! धका न्यंवयेव उगु समाचार
न्यंका बिल । थुगु प्रकारं श्रामणेरे असउज्जे व अरूपी ब्रह्मलोक
निगू तोःता मेगु सकल थासे क्षणभरं हे चाहिला उगु समाचार
कना बिल । वैगु वचन न्यना सकल देव-ब्रह्मापि अनोतप्त
दहैया द्योने हासाय् तथा चक्कंका पानातःगु छ्चुं धे’ आकाश
छगुलि जाय्क अन वया मूं वल । देव ब्रह्मापि सकले मूं वये
धुंकेव श्रामणेरे आकासे च्वना नागराज यात धालः-

कुचीहि मे नागराज—उगतेज महम्मल ।

देहि मे पानीय घटं—मेसज्जत्थम्हि आगतो ति ॥

(थुकियागु अर्थ च्वे वये धुंकल)

अले श्रामणेर यात नागराजं घालः—

सामणेर सचे अत्थि-तव विक्कम पोरिसं ।

अभिनन्वामि ते वाचं—हरस्सु पानीयं मभाति ॥

(थुकियागु अर्थ नं च्वे वये धुंकल)

श्रामणेरं सोंकोतक्क नागराज याके अनुमति कया
आकासे च्वे थाहाँ वना फिनिगू योजन तःधिकःगु ब्रह्म आत्म-
भाव निर्माण याना आकासं क्वाहाँ वया नागराजया फणे न्हुया
क्वे कोत्थला यंकल । अवले बल्लाहा मनूनं लःया द्योने प्यागु
छेँगुली न्हुइवले थेँ नागराजया फणे पलातये मात्रं हे कोतुना
वना नागराजया फण चीधं जुया वँ व धवःचा पाय्धं जुया
वन । नागराजया फणं मुक्त जू जू थासं टाडमा पाय् जागु
लःघा तिन म्हुया वल । श्रामणेरं आकासे हे लःघः जाय्का
काल अले देवता संघपिसं साधुकार बिल । नागराजं देवता-
पिसं साधुकार ब्यूगु ताया लज्जा चाया श्रामणेर खना तंचाल ।
वैगु मिखा वंच्चुस्य च्वना वल । थ्व श्रामणेरं जित देवता
संघपिनि न्होने जिगु फणे गया बेइजति याना बिल, थ्वयात
जोना म्हुत्वी ल्हा दुत छ्वया थ्वया हृदये च्वंगु नूगःचु जूसां
न्हाया चुंचुं थला बी, थ्वया तुति जोना जूसां गङ्गाजीया
पारी वांछ्वया बी धका ब्रां वना ल्यू वंसानं लिलाकः वने

मकुत । श्रामणेरे वना उपाध्यायया ल्हाते लःघः तथा बिल ।
 अले श्रामणेरे लः त्वना बिज्यां हूँ भन्ते घका घाल । नागराज
 नं ल्यू ल्यू वया— “भन्ते श्रामणेरे जि मबियागु लः कयाहल ।
 लः त्वना बिज्याय् मते” घका बिन्ति यात । स्थविरं— “अथे
 खःला ? श्रामणेरे ! घका न्यना विज्याय् व श्रामणेरे—“लः त्वना
 बिज्यां हूँ भन्ते ! वं जित ब्यूगु लः हे कया हयागु खः” घका
 बिन्ति यात । स्थविरं क्षीणाश्रव ज्वी धुंकूह्य श्रामणेरे ठुठ खँ
 ल्हाई मखु वंगु सीका लः कया त्वना बिज्यात । उगु क्षणे हे
 वसपोल यागु रोग वेदना व्याक्कं लाया वन । हाकनं नागराजं
 बिन्ति यातः— “भन्ते ! श्रामणेरे जितः सकल देवतापि मुंका
 हया इमि न्होने जिगु बेइज्जत याना बिल । जि वंगु नुगःचु
 जूसां फाया बी, वंगु तुति निपा जोना जूसां गङ्गाजिया पारी
 बांछ्वया बी ।” घका घाल । स्थविरं— “महाराज !, श्रामणेरे
 महान आनुभाव दुह्य खः । छिमिसं श्रामणेरे नाप संग्राम याना
 त्याके फँ मखु । वैके क्षमा फोना थःगु थासे वनेगु स्व ।” घका
 आज्ञा जुया बिज्यात । नागराजं थः थमनं श्रामणेरे यागु
 आनुभाव सीका च्वंगु हे दु, केवल लज्यां याना हे जक ल्यू ल्यू
 वःगु खः । अले नागराजं स्थविर यागु वचनं श्रामणेरे याके
 क्षमा फोना मित्रता कायम याना, “आवंलि छलपोल यात
 अनोतप्त दहँ यागु लः आवश्यक ज्वीबले छलपोल हे अन
 बिज्याय् म्वा, जितः समाचार जक छ्वया हया बिज्यां हूँ जि
 स्वयं थन वया लः हयाबी घका बिन्ति याना ल्याही वन ।
 स्थविर नं श्रामणेरे बोना शास्ता बिज्याना च्वं पाखे स्वया

बिज्यात । शास्तानं स्थविर वया च्वंगु सीका बिज्याना मिगार
माता यागु प्रासादे बिज्याना स्थविर वंगु प्रतिक्षा याना च्वचा
बिज्यात । भिक्षुपिसं नं स्थविर वयाच्वंगु खना न्होने लं स्व
वना पात्र चीवर काःवन । अले गुह्य गुह्यं भिक्षुपिसं श्रामणेर-
या छ्यने ल्हा तथा पित्तुमतु पीका- “गथे खः मचाहा
श्रामणेर छ थ्व शासने प्रव्रजित जुया आलसि मचाया ला
घका न्यं वन ।

शास्तानं भिक्षुपिनि कतूत खना चिन्तना याना
बिज्यात- “थ्व भिक्षुपिसं तःवंगु हे अपराध यात, सपं यात
कक्की जोनातये थे श्रामणेरया छ्यने ल्हातल । इमिसं थ्व-
यागु आनुभाव मस्युनि, थौं जि सुमन श्रामणेर यागु गुण प्रकट
याता बी माल ।” अनुरुद्ध स्थविर नं अन वया, शास्तायात
वन्दना याना छखे लिक्क फेतुत । शास्तानं स्थविर नाप कुशल
वार्ता खं ल्हाय् सिधेका, आनन्द स्थविर यात सःता बिज्यात ।
“हे आनन्द ! जि थौं अनोतप्त दहं यागु लखं तुति सिलेगु
इच्छा जुया च्वन । श्रामणेर छहासित लःघः बिया लः काय्के
छ्वया ब्यु ।” घका आज्ञा जुया बिज्यात । आनन्द स्थविरं
विहारे च्वंपि न्यासःहाति श्रामणेरपित्त छगू थासे मुंके बिल ।
इपि मध्ये सुमन श्रामणेर दकले सकले चीघिकःहा व दकले
लिपा श्रामणेर जूहा जुया च्वन । स्थविरं दकले थकालिहा
श्रामणेर यात सःता बिज्यात- “हे श्रामणेर ! शास्तानं
अनोतप्त दहं यागु लखं तुति सिलेगु इच्छा याना बिज्यात घः
जोना वना लः छघपं कया हया ब्यु ।” वं जि कया हये फेमखु

भन्ते !” धका धया कावनेगु समर्थ मया । स्थविरं मेमेपि
 श्रामणेरतयेत नं अथे हे धया विज्यात । इमिसं नं अथे हे धका
 धया लिसः बिल । अले स्थविरं- “गथे थन क्षीणाश्रव जूपि
 श्रामणेरत सुं मदु ला ?” धका न्यना विज्यात । श्रामणेरपिसं
 “क्षीणाश्रव जूपि श्रामणेरत बला दु तर व अथे अन वना लः
 का वनेत जिमिगु अन वागु विषये छुं सम्बन्ध मदु । सुमन
 श्रामणेर नाप हे अनयागु सम्बन्ध दु धका सुनानं लः कावनेगु
 इच्छा मया । अन्तिमस सुमन श्रामणेर या या वयेव- “हे
 सुमन ! तथागतं अनोतप्त दहू यागु लखं तुति सिला विज्यायगु
 इच्छा वाना विज्यात । छ अन वना लः कया वा हूँ !” धका
 वैविज्यात । श्रामणरं- “शास्तानं लः काय्के छ्वया विज्यात
 धासा जि वना कया वये” धका धया शास्ता यात वन्दना
 याना- “भन्ते ! छलपोलं अनोतप्त दहू लः काय्के छ्वया
 विज्यानगु खः ला ?” धका न्यन । शास्तानं- “खः सुमन !”
 धका आज्ञा जुया विज्यात । श्रामणेरं विशाखां दयेका बिया-
 तःगु लु यागु घः मध्ये सेनासनया सीथे च्वंगु खवीगु कूट लः
 न्ह्यंगु महानगु घः लहाति जोना थव घः लहना बंका जिगु
 अंसकूट म्हिचाय् तथा यंके मागु छुं आवश्यक मदु धका घः
 लहाते मातां प्यातां लायेक जोना आकासे थाहाँ वना, हिमाल
 पर्वत पाखे थःगु ऋद्धि द्वारा बोया वन । नागराजं श्रामणेर
 तापाकं निस्ये वया च्वंगु खना लँ स्व वना लघः अंसकूटे
 तथा कया भन्ते ! जि थें ज्याहा दास दयेकं-दयेकं छःपि थःहे
 अन विज्याय् मागु कारण छु दु ? लः यागु आवश्यक जुया

कथेव, छायां जितः समचार छव्याहया मविज्यानापु ?” धका
 घवा घसं लः तुया कथा थमं हे कुबुवा “भन्ते ! छ पि न्होने-
 न्होने विज्याहुं जि लःघः जोना लू लू वया बी ।” धका
 घास । “महाराज ! छःपि घन हे च्वना विज्यहुं । तथागतं
 जितः हे जन्हेयाना विज्यागु ज्या लः ।” धका घवा नानराज
 मत्त अनंतुं तया, लःघःया ककु थःगु ल्हारि क्वातुक जोना
 आकासे च्वे थाहां वन । अले वं अथे आकासं वया च्वंगु खंका
 विज्याना शास्तानं भिक्षुपित संबोधन याना विज्यात- “हे
 भिक्षुपि ! श्रामणेर यागु लीला छको स्व आकासे बोया वया
 च्वहा हंसराज थे शोभायमान जुया च्वन । “श्रामणेरं लःघः
 यंका शास्ताया चरण कमलयाक्वे दिका शास्तायात वन्दना
 याना देना च्वन । अले वंके शास्तानं न्यना विज्यात- “छ
 गोदं दत्त श्रामणेर ?” “जि न्हेदं दत्त भन्ते !”

“अथे जूसा हे सुमन ! छ यनिनिस्स्ये भिक्षु जुल” धका
 धविज्याना दायज्ज उपसम्पदा प्रदान याना विज्यात । थ्व
 बुद्ध शासने निहा हे जक अथे न्हेदं दुपि श्रामणेरपिसं उपसम्पदा
 लाभ याना कागु जुल । इपि निहा सु सु घासा ? सुमन व
 सोपाक धेपि श्रामणेरपि निहा लः ।

थुगु प्रकारं इपि श्रामणेरत उपसम्पदा ज्वीव भिक्षुपिसं
 धर्मसन्नाय खं पित हल । हे आयुष्मानपि ! अत्यन्त आश्चर्य-
 जनकगु खं लः अज्यापि न्हेदं जक दुपि श्रामणेरतये नाप
 थज्यागु ऋद्धि आनुभाव दु खनि, कीसं च्वयां न्हापा थयि

ज्यागु आनुभाव गबलेसं स्वेनं मनंति, न्यने नं मनंति" धैगु खँ जुया च्वन । शास्ता अन बिज्याना- "आः थुगु अवस्थाय् थन छिमि छु खँ जुया च्वन भिक्षुपि !" धका न्यना बिज्यात् । इमिसं शास्ता यात- "जिमिगु थ्व पुचले थुगु खँ जुया च्वन शास्ता !" धका बित्ति याय्व शास्तानं- "हे भिक्षुपि ! जिगु शासने मचापि जूसानं थःगु आचरण बांलाकल धासा थथि ज्यागु सम्पत्ति लाभ ज्वी फु" धका आज्ञा जुया बिज्याना धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

यो हवे दहरो भिक्खु-युञ्जति बुद्ध शासने ।

सोमं लोकं पभासेति-प्रभामुत्तोव चन्द्रमाति ॥

अर्थ- थुगु बुद्ध शासने मचांनिस्ये संलग्न जुया च्वन धासा, गथे कि हाकुगु सुपाचं चन्द्रमा यात तोःता बनीबले आकासे चन्द्र ज्योति थिना वैगु खः अथे हे इमिसं थ्व संसार यात उज्ज्वल याना बी ।

पदार्थ- अन "युञ्जती" धैगु या अर्थ उद्योग याई कोशिस याई धागु खः । "पभासेति" धैगु व मचाह्य भिक्षुं थःगु अरहन्त मार्गया ज्ञानं, सुपाचं मुक्त जुया आकासे थिना बःह्य चन्द्रमा थे तुं थ्व स्कन्धादि भेद जुया च्वंगु सत्त्वलोक यात उज्ज्वल-प्रकाशित याना बी छगू हे प्रकाशं आलोकित याना बी धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

सुमन भ्रामणेयया कथा सिधल ।

भिक्षुवर्ग वर्णना सिधल ।

नोन्यागूगु वर्ग कवचाल ।

Dhamma.Digital

२६-ब्राम्हण वर्ग

१. अतिकनं प्रसन्नम्ह ब्राम्हणया कथा

“छिन्द सोतं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले प्रसाद बहुल धैह्य ब्राह्मणया कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

व ब्राह्मण जुलसां तथागत यागु धर्मदेशना न्यना प्रसन्नगु मनयाना थःगु छेँ फिखुह्यति भिक्षुपित न्हि न्हि भोजन दान बीगु याना च्वन । भिक्षुपि वंगु बखते भिक्षा पात्र थमं कया बिज्याहुँ भिक्षुपि ! बिज्याहुँ अरहन्तपि ! फेतुना बिज्याहुँ अरहन्तपि ! धका इत्यादि प्रकारं धया अरहन्तवादं सम्मान याना हे जक स्वागत याना खँ त्हाईगु जुया च्वन । भिक्षुपि मध्ये पृथकजनपिसं थ्वं कीत अरहन्त समझे जुया च्वन धका चिन्तना यात । क्षीणाश्रव भिक्षुपिसं थ्व ब्राह्मणं जिमित क्षीणाश्रव-अरहन्त धका स्यू खनीका धका मती तल । थुगु प्रकारं इपि सकलें अरहन्त मखुपि भिक्षुपि शंकोच चाया वंगु छेँ

भिक्षाया लागी मवना बिल । व ब्राह्मण दुखी-दुर्मन जुया
 भार्येपि जिगु छे छाया मबिज्यात ज्वी ? धका विहारे वना
 शास्ता यात वन्दना याना उगु कारण बिल्लि यात । शास्तानं
 भिक्षुपित सःता बिज्याना- “ध्व छु खः ? गये खः ?
 भिक्षुपि !” धका न्यना बिज्यात । इमिसं उगु कारण बिल्लि
 याना बीब तथागत- “हे भिक्षुपि ! छिमिसं अरहन्तवाद यात
 सह्याना कयाला ?” धका न्यना बिज्यात । भिक्षुपिसं-
 “बिमिसं सह्याना मक्या भन्ते !” धका बिल्लि यायब
 शास्तानं- “अथे ज्वीगु घरी मनूतयेसं उगु मन प्रसन्न जुया
 धाईगु वचन यात आपत्ति मदु भिक्षुपि !” धका आज्ञा जुया
 बिज्यात । यद्यपि ब्राह्मणं जुलसां भिक्षुपिनि उपरे अधिक प्रेम
 व स्नेह तथा उक्त वचन धागु खः । उकिया निम्ति छिमिसं नं
 तृष्णा श्रोतयाते त्वाल्हाना अरहन्त भावस थ्यंकः वने योग्य
 जू ।” धका उजुं जुया बिज्याना धर्मदेशना याना बिज्यास्य थगु
 ववे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः-

छिन्द सोतं परवक्कम्म-कामे पनुद ब्राम्हण ।

सङ्गारानं खयं आत्वा अकतञ्जलू सि ब्राम्हणाति ॥

अर्थ- हे ब्राह्मण ! तृष्णायागु श्रोतयात छेदन याना
 छ्व, पराक्रम याना (वीरता वयना) काम तृष्णा यात मदयेका
 छ्व, हे ब्राह्मण ! संस्कार धर्म फुक्कं मदया बनीगु धका सीका
 असंखत्त (निर्वाण) यात साक्षात्कार माना काय फुल्ल जू हूँ ।

पदार्थ- अन ‘परवक्कम्म’ भंगु तृष्णा श्रोत धंगु यात

भतीचा जक व्यायाम-कोशिस यानां त्वाल्हाना छ्वये फैमखु ।
 उकिया निर्मिन्त ज्ञानं सम्प्रयुक्तगु महानगु पराक्रम-कोशिस याना
 उगु तृष्णा श्रोतयात त्वाल्हाना छ्व । काम तृष्णा भव तृष्णा
 निगुलि यात दमनयाना मदयेका छ्व धागु अर्थ खः ।
 “ब्राम्हण” घैगु क्षीणाश्रव-अरहन्तपित संबोधन यानातःगु
 वचन खः । “संङ्खारान” घैगु पञ्चस्कन्ध यागु क्षय ज्वीगु
 भावयात सीका धागु अर्थ खः । “अकतञ्जलू” घैगु थये ज्वीव
 छ लुं आदि छुकि नं दयेका मतःगु निर्वाण धातु यात स्यूगुलि
 याना अकतञ्जलू घैगु नां दुहा ज्वी धागु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

अतिकनं प्रसन्नह्य ब्राह्मणया कथा सिधल ।

Dhamma Digital

२. आपालं भिक्षुपिनि कथा

“यदा द्वयेसु धम्मेसु” घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता
 श्रावस्ती जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले
 आपालं भिक्षुपिनिगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस जुलसां स्वीह्यति दिशा-विदिशासच्चर्चि

मिक्षुपि शास्ताया थाय् वया, वन्दना याना छ्वाखेरं फेतुत ।
 सारीपुत्र स्थविरं इमिगु अरहन्त ज्वीगु उपनिस्सय (=भाग्य)
 खना, शास्ताया थाय् वना दना दना हे थुगु प्रश्न न्यन-
 “भन्ते ! निगू धर्म धका धयातल, व निगू धर्म धैगु छु छु खः
 थे ?” अले वयात शास्तानं “हे सारीपुत्र ! निगू धर्म धैगु
 छु-छु धासा ? समथ व विदर्शना यात धयातःगु खः” धका
 उजु जुया थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः-

यदा द्वयेसु धम्मेसु-पारगू होति ब्राह्मणो ।

अर्थस्स सम्भे संयोगा-अर्थं गच्छन्ति जानतो'ति ॥

अर्थ- गुखुनु चित्त संयम व भावना धैगु निगू धर्म-
 ब्राह्मण पारंगत ज्वी, उखुनु उहा ज्ञानिया संयोजन व्याककं
 नष्ट भ्रष्ट जुया वनी ।

पदार्थ- अन “यदा” धैगु गुगु समये “द्वयेसु” धैगु निगू
 जुया च्वंगु समथ व विदर्शना धर्मस अभिज्ञा पारंगत ज्वीगु रूपं
 थुहा क्षीणाश्रव पारंगत जुल, अले वया थ्व संसारे संयोजन
 यात थना हैगु सकल कामयोग आदि संयोगया अर्थस वनी,
 सकल कामयोग आदि नं संयोग हे खः धैगु स्पृहास्या अर्थ
 क्षीण जुया वनी धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस इपि मिक्षुपि सकले अरहन्त पदस
 थ्यंकः वंगु जुल ।

आपालं मिक्षुपिनि कथा सिधल ।

३. मार देवताया कथा

“यस्सपारं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा विहारे बास याना चवना बिज्याबले मार देवताया कारण याना आज्ञा जुषा बिज्यामु खः ।

व मार जुलसां छन्हुया दिनस सुं छह्य मनूया रूप कया वया शास्ता नापलाना प्रश्न यात- “मन्ते ! पार-पार धका धया च्वन, थव पार धका छुकिवात धयातःमु खः ?” तयागतं मार देवता खः धैमु ह्यसीका बिज्याना- “हे पापी मार ! छंत व पार छु याय्त मामु दु ? व जुलसां वीतराम ज्वी धुं कूपिसं जक अन थ्यंकः वने फैगु खः ।” धका उजुं जुषा बिज्याना थुमु कवे च्वंगु गाथा आज्ञा जुषा बिज्यातः-

यस्सपारं अपारं व-पारापारं न विज्जति ।

वीतद्वरं विसंयुतं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणं ति ॥

अर्थ- गुह्यस्या पार व अपार थुपि निमुलि ‘जि’ व ‘जिगु’ धैगु दइमखु, गुह्य भय-त्राश मदुह्य अनाशक्त ज्वी, वैंत हे जि ब्राह्मण धका धाये ।

पदार्थ- अन “पारं” धैगु आध्यात्मिकगु खुगू आयतन यात धागु खः । “अपारं” धैगु बाहिर-पिने च्वंगु खुगू आयतन यात धागु खः । “पारापारं” धैगु इषि विज्जत्तं यस्त धयातःगु खः । “नविज्जति” धैगु गुह्यस्या इषि निज्वलं सकतां जि, जिगु

धैगु क्वातुगु भव वन्धन दैमखु धागु खः । सं क्लेश रूपी शरीर
मदया वंगुलि 'वीतहरं' जूवनी सकल क्लेशं मुक्त जुया च्वंहा
अज्याह्मसित हे जिं ब्राह्मण धका धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

मार देवताया कथा सिधल ।

★ ★ ★

४. सुं छम्ह ब्राम्हणया कथा

“झायि” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्यावले सुं छम्ह ब्राह्मणया कारणं
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व ब्राह्मणं जुलसां चिन्तना यात— “शास्तानं थःश्रावक
शिष्यपित ब्राह्मण धका सम्बोधन याना बिज्या, जिगु जुलसां
जाति-गोत्र हे ब्राह्मण खः, वसपोलं जितः नं अथे धाईगु योग्य
जू ला ।” धका मती ल्वीकल । व ब्राह्मणं शास्ता नापलाना
उगु अर्थ न्यना स्वत । शास्तानं आज्ञा जुया बिज्यात— “जि
जाति गोत्र मात्रं ब्राह्मण धका स्वीतं मधया, उत्तमगु अरहन्त
पदस थ्यंकः वने धुकूपित हे जक जुलासां जिं ब्राह्मण धका

घाय्गु याना च्वना धका उजुं जुया विज्याना थुगु क्वेच्चंगु
गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

ज्ञायि विरजभा'सीनं—कतकिच्चं अनासवं ।

उत्तमत्थं अनुप्पत्तं—तमहं ब्रूमि ब्राह्मणं'ति ॥

अर्थ— ध्यानीह्य, चित्त मल विनाश ज्वी धुंकूह्य,
एकान्तेच्वने योह्य, थुगु जीवने याय्मागु ज्या व्याक्कं याय्
धुंकूह्य, आश्रव मदय् धुंकूह्यसित हे जि वैत ब्राह्मण धका
घाय् ।

पदार्थ— अन “ज्ञायि” धैगु निगू प्रकारयागु ध्यान व
ध्यान याना जूपि, काम रूपी धूः मदया वने धुंकूपि, जंगले
याकःचा जक च्वंच्वने योपि प्यंगू मार्गं किखुगू कृत्ययात पूर्ण
याय् धुंकूगुलि याना कृत कृत्य जूपि आश्रव क्षय जुया वने
धुंकूपि जूगुलि याना अनाश्रव उत्तमगु अर्थ अरहन्त भावस
थ्यंकः वंपित जि ब्राह्मण धका धया धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व ब्राह्मण श्रोतापत्ति फलस
प्रतिष्ठित जूवन । अन मूवंःपि जनतापित नं धर्मदेशना सार्थक
जुया वन ।

सुं छह्य ब्राह्मणया कथा सिधल ।

५. आनन्द स्थविरया कथा

“दिवा तपति” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता-तथागत मिगार माताया प्रासादस वास याना च्वना बिज्याबले आनन्द स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

प्रसेनदि कोसल जुजु जुलसां महापवारणया लागी सकल अलंकार तिसावसतं तिया सुगन्ध आदि ल्हातं जोना विहारे बिज्यात । उगु समयस कालुदाई स्थविर ध्यानस द्वाहाँ बिज्याना परिसदपिनि दकले सिथे फेतुना बिज्याना च्वंगु जुया च्वन । वसपोलया शरीर जुलसां अत्यन्त बांलाना प्रसन्न मुद्रा जुया लुँयागु वर्ण समान जुया च्वन । उगु समयस जुलसां चन्द्रमा नं लुया वया सूद्यो बिना वना च्वंगु समय जुया च्वन । आनन्द स्थविरं लुकु बिना वना च्वंगु सूद्यो यागु, उदय जुया वया च्वंगु चन्द्रमा यागु ज्योति स्वया, जुजु यागु शरीरयागु ज्योति व स्थविर यागु शरीर यागु ज्योति प्यत्तां स्वया च्वना बिज्यात । अन सकल ज्योतियासिनं अत्यन्त बांलाना पुला वना च्वंगु तथागत शास्ता यागु ज्योतिपुंज जाजोल्यमान जुया च्वन । “स्थविरं शास्ता तथागतयात वन्दना याना” भन्ते ! थौं जि ज्योति (=ओभास) स्वया च्वनाबले छलपोल यागु ज्योति हे अत्यन्त बांलागु ज्योति जुया च्वन । छलपोल यागु ज्योति जुलसां जितः तःसतं यल । छलपोल यागु शरीरं प्याहाँ वःगु ज्योति जुलसां मेमेगु ज्योति यात अतिक्रमण याना

जाजोत्यमान जुया च्वंगु दु” धका विन्ति यात । अले तथागतं
 वैत हे आनन्द ! सूद्यो वैह्य न्हिने जक जाजोल्यामान जुया
 च्वनी, चन्द्रमा चान्हे, जुजु धैपि बां बां लागु तिसा वसतं त्युतल्ले
 जक जाजोत्यमान जुया च्वनी, हानं क्षीणाश्रव धैपि थःगु पुचः
 तोःता समापत्ति ध्याने च्वं च्वनीबले जक जाजोत्यमान जुया
 च्वनी । बुद्ध धैपि जुलसां चान्हे नं न्हिने मं न्यागू प्रकार यामु
 तेजसज्योति जाजोत्यमान जुया च्वनी” धका उजुं जुया
 बिज्याना हानं थ्व क्वेच्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यात ।

दिवा तपति आदिच्चो,

रत्तितपति चन्दिमा ।

सन्नद्धो खत्तियो तपति,

मायी तपति,, ब्राह्मणो ॥

अथ सब्बमहोरत्ति

बुद्धो तपति तेजसाति ॥

अर्थ— सूद्यो जुलसां न्हिने जाजोत्य मान जुया च्वनी,
 चान्हे चन्द्रमा क्षत्रिय जुजु धैपि नं बां बां लागु तिसा वसतं
 त्युतल्ले हे जक तेजस्वी जुया बांलाना च्वनी । क्षीणाश्रव
 भिक्षुपिनं समाधी संलग्न जुया च्वनीबले जाजोत्यमान जुया-
 च्वनी । अले न्ह्याबलेसं न्हिने नं चान्हेनं बुद्ध धैपि थःगु तेजस्-
 ज्योति जाजोत्यमान जुयाच्वनी ।”

पदार्थ— अन “दिवा तपति” धैगु न्हिने जाजोत्यमान
 जुया थिना च्वंगु वस्तूत, इपि जुलसां चान्हे इपि वंगु लं नायं

खने दैमखु । “चन्दिमा” धैगु चन्द्रमानं न्हिने मुक्त जुया चान्हे जक जाजोत्यमान जुया थिना च्वनी । न्हिने जुलसां अथे थिना च्वनी मखु । “सन्नद्धो” धैगु लुँ माणिक्य आदि विचित्र जुया-च्वंगु सकल तिसा वसतं तिया चतुरङ्गिनी सेना सिपाहिँतयेसं चाह्विका च्वंहा जुजु जाजोत्यमान जुया च्वनी । मेगु वसतं पुना च्वनीबले अथे बांलाना च्वनीमखु “झायी” धैगु क्षीणाश्रव भिक्षुपि धैपि जुलसां थःगु गण (=पुत्रः) यात तोःता समा-पत्ति ध्याने-समाधी च्वं च्वनीबले जाजोत्य मान जुया च्वं च्वनी । “तेजसा” धैगु संम्यक सम्बुद्ध भगवान जुलसां शीलयागु तेजं, दुशीलता मदुगु तेजं, गुणयागु तेजं, निर्गुणता मदुगु तेजं, प्रज्ञायागु तेजं, दुष्ट प्रज्ञा मदुगु तेजं, पुण्ययागु तेजं, पापमदुगु तेजं, धर्मयागु तेजं, अधर्म मदुगु तेजं आदि थुपि न्यागू प्रकार यागु तेजं न्हावलेसं हे जाजोत्यमान जुया च्वं च्वनी” धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

आनन्द स्थविरया कथा सिधल ।

६. सुं छम्ह ब्राम्हण प्रवजितया कथा

“बाहित पापो” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता तथागत
जेतवन यहाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले सुं छम्ह
ब्राह्मण प्रवजितया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छम्ह ब्राह्मण जुलसां बुद्ध शासनं पिने च्वं पि साधुतये
थाय् प्रवजित जुया, “श्रमण गौतमं थः श्रावकपित प्रवजित
याना धका धैबिज्याई जि नं प्रवजित ज्वी धुंहा खः, जित नं
जुलसां वसपोलं अथे थः शिष्य धका धया बिज्याय् मागु खः”
धका चिन्तना याना शास्ता— तथागत नापलाना थुगु अर्थ
न्यना स्वत । शास्तानं— “जि थुलि जक प्रवजित जूपि धका
मधया, सुनां क्लेश खितियात जुलसां पितिना मदयेका छोई
वहे तिनि धात्थे याह्य प्रवजित जूवनी” धका उजुं जुया
बिज्याना, क्वेच्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

बाहित पापो ति ब्राम्हणो,

समचरियाय समणो'ति उच्चति ।

पब्बाजय'त्तनोमलं ;

तस्मापब्बजितो'ति वुच्चती'ति ॥

अर्थ— पाप च्वीक छ्वे धुं कूपित ब्राह्मण धका धाई

समान आचरण दुपित श्रमण धका धाई, थःगु मल-खिति रूपी अकुशल यात पित्तिना छोये धुंकूपि जुया निम्ति इमित प्रव्रजित जुया च्वंपि धका धाई ।”

पदार्थ— थन “समचरिया” धैगु सकल अकुशल यात शान्त याना आचरण याना जूपि । “तस्मा” धैगु गुकिया निम्ति पाप च्वीक छ्वेये-धुंकूपि जूया निम्ति ब्राह्मण जुल, अकुशल शान्त याना समान आचरण याना जूपि जूगुलि याना श्रमण धका धावनी, उकिया निम्ति सुनां थःगु राग आदि मल-खिति च्वीक छ्वया मदयेका छो छो समानगु आरण याना ज्वी, उकि नं वं पाप फुक्कं च्वीकः छ्वये धुंकूगुलि नं वैत प्रव्रजित धका धावनी धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व ब्राह्मण प्रव्रजित श्रोतापत्ति फलस प्रतिस्थित जू वन । अन मूवःपि जनतापित धर्मदेशना सार्थक जुया वन ।

सुं छह्य ब्राह्मण प्रव्रजितया कथा सिधल ।

७. सारिपुत्र स्थविरया कथा

“नब्राम्हणस्स” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले सारीपुत्र स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां छगू थासे आपालं मनूत मुना—
 “अहो ! की आर्य सारिपुत्र स्थविर क्षान्ति—सहनशीलता गुणं सम्पूर्णं जुया बिज्याकहा खः । वसपोल यात बोव्यूसां अथवा दासानं तं भचा हे नापंचाया मबिज्या ।” धका स्थविरयागु गुण वर्णना याना च्वन । अले छहा मिथ्या दृष्टिकहा ब्राह्मणं—
 “व तं मचाहा स्थविर सु खः ?” धका न्यन । मेपिसं—“जिमि सारिपुत्र स्थविर खः ।” धका लिसः बिल । “वसपोल यात तं चाय्के फुहा सुं हे दै मखुला ?” धका न्यनेव “दैमखु ब्राह्मण !” धका इमिसं जबाब बिल । ब्राह्मणं “अथे जूसा जि वैत तंचाय्का बी ।” धका धाय्व “यदि छं फुसा वसपोलयात तं चाय्क हूँ ।” धका धाल । ब्राह्मणं—“कन्हे वैत याय्गु जि स्यूका” धका धया कन्हेखुनु भिक्षाया लागी नगरे द्वाहाँ बिज्यागु खना वसपोलया ल्यूनेपाखे वना वसपोलं मखंक ल्यूने च्वना तसकं यांकया जंधुली मुरकिं चिना छत्थु दाल । स्थविरं दाहा सु धका लिफः छको हे नं स्वया मबिज्यास्य सरासर लं लिना बिज्यात । व दाहा ब्राह्मणया शरीर छगुलिं मिपूथे पुना डाह जुयावल । व ब्राह्मणं “अहो ! आश्चर्य धात्थे नं हे

सहनशीलता गुणं सम्पूर्णं जुया बिज्याकह्य आर्य खः” धका
 ब्वां ब्वां वना वसपोलया पालि भोप्पुया क्षमा फो वन ।
 स्थविरं “थ्व छुयानागु ? ब्राह्मण !” धका न्यना बिज्यात ।
 ब्राह्मणं— “जि परिक्षा याना स्वेया लागी छलपोलया नंधुली
 छत्थु दाय् लात, जित क्षमा याना बिज्याहुँ भन्ते !” धका
 बिन्तियात । स्थविरं— “म्वाल हुँ ब्राह्म— ! जि छंत क्षमा
 याना बियागु जुल ।” धका धया बिज्याय्व ब्राह्मणं “भन्ते !
 यदि छलपोलं जितः धात्थे नं हे क्षमा याना बिज्यानागु खःसा
 थौं छको जिगु छेँ हे फेतुना बिज्याना भिक्षा आहार ग्रहण
 याना बिज्याहुँ ।” धका आग्रह यात । स्थविरं भिक्षापात्र
 ब्राह्मणया ल्हातय् बिया बिज्यात । ब्राह्मणं भिक्षापात्रकया
 थःगु छेँ बिज्याका बाँलाक सत्कार सन्मान पूर्वकं भोजन
 याकल । शहरे च्वंपि मनूत तंचाया थ्व की छुं हे दोष महुहा
 निरपराधि आर्य स्थविर यात दाल थ्व ब्रह्मूचित दण्ड जक
 बियां मगा थ्वयात वैगु छेँ प्याहाँ वये साथं स्याना हे छ्वेगु
 धका अप्पा जोंपिसं अप्पा कठि जोंपिसं कठि जोना ब्राह्मणया
 छेँया पिखालख्ती वया पिया च्वँ वल । स्थविर भोजन
 सिधेका आसनं दना ल्याहाँ बिज्यायतेका ब्राह्मणया ल्हाते
 भिक्षापात्र बिया बिज्यात । पिनेपिया च्वंपि मनूतिसं व ब्राह्मण
 पात्र ज्वना स्थविरया ल्यू ल्यू वया च्वंगु खना— “भन्ते
 छःपिनिगु पात्र थमं कया थ्व ब्राह्मण यात लित छ्वया बिज्यां
 हुँ” धका धाल । स्थविरं “थ्व थथे याय्गु छाय् उपासकपि !”
 धका न्यना बिज्यात । इमिसं धाल— “थ्व ब्राह्मणं छःपित

जंधुली दाल, जिमिसं थुइत याय्गु स्यूका” धका न्यंकल ।
 स्थविरं इमिके न्यना बिज्यात- “गथे उपासकपि थ्व ब्राह्मणं
 छिमित दागु लाकी जित दागु ?” इमिसं- “छःपित दागु खः
 भन्ते !” धका लिसः विव स्थविरं- “थ्व जित दागु खः जि
 थ्व यात क्षमा याना बी धुन छिपि थःथःगु छेँ ल्याहाँ हुँ ।
 जिपि निहो सिगु ल्वापु सिधय् धुंकल ।” धका धैबिज्याना
 ब्राह्मण यात दाय् धका वःपि मनूतयेत लित छ्वया, ब्राह्मणया
 ल्हातये च्वंगु भिक्षा पात्र थमं कया ब्राह्मण यात नं वैगु छेँ
 लित छ्वया स्थविर विहारे तुं ल्याहां बिज्यात । विहारे च्वंपि
 भिक्षुपिसं निन्दा चर्चा याय्गु थाले यात- “सारिपुत्र स्थविरं
 छुयाना बिज्यागु ल्या थ्व ? गुह्य ब्राह्मणं वसपोल यात जंधुली
 दाल, वैगु हे छेँ बिज्याना भोजन याना ल्याहाँ बिज्यात ।
 वसपोल थेँ ज्याह्मसित दाय् छाह्म ब्राह्मणं कीत दाय्त गबले
 वाकितै ?” धैगु भिक्षुपिनि खँ जुया च्वं थाय् शास्ता अन
 बिज्याना न्यना बिज्यात- “आ थुगु अवस्थाय् छिमि पुचले छु
 खँ जुया च्वन ? भिक्षुपि !” भिक्षुपिसं जिमिगु पुचले थुगु खँ
 जुया च्वन धका तयागत यात बिन्ति याय्व शास्तानं “हे
 भिक्षुपि ! ब्राह्मणं हे ब्राह्मण यात दाल धैगु दै मखु, गृहस्थ
 ब्राह्मणं श्रमण ब्राह्मण यात दाल ज्वीफु, क्रोध धैगु वस्तु अना-
 गामि मार्गं हे किनारा जुया वने धुंकल” धका उजुं जुया
 बिज्याना धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु क्वेच्वंगु गाथा आज्ञा
 दयेका बिज्यातः-

न ब्राम्हणस्स पहरेय्य-ना'स्स मुञ्चेथ ब्राम्हणो ।

धी ब्राम्हणस्सहन्तारं-ततोधी यस्समुञ्चति ॥

अर्थ- ब्राह्मण यात दाय्मते, ब्राह्मण नं दाह्यस्या उपरे क्रोध पिकाय् मते, ब्राह्मण यात दाह्यसित धिक्कार दु, ब्राह्मण यात दाह्य स्वयानं दायेका तं पिकाम्ह ब्राह्मण यात अप्पो धिक्कार दु ।

न ब्राम्हणस्से'तवकिञ्चि सेय्यो,

यदा निसेधो मनसोपियेहि ।

यतो यतो हिंसमनो निवत्तति.

ततो ततो सम्मतिमे'व दुक्ख'न्ति ।

अर्थ- मनं प्रिय याना च्वंगु वस्तुलं मन हटे याना यंकेगु थे' तःधंगु भिगु ब्राम्हणपिन्त मेगु मदु, हिंसा कर्मं मन हटे जुयावलिसे दुक्ख-कष्ट शान्त जुयावनी ।

पदार्थ- अन "पहरेय्य" धैगु क्षीणाश्रव ब्राम्हण जि खः धैगु सीक सीकं क्षीणाश्रव यात जूसां सुं मेहसित जूसां जाति ब्राम्हण यात दाय्मते (धागु खः) "नासमुञ्चेथ" धैगु दाय्का च्वंम्ह क्षीणाश्रव ब्राम्हणं नं दाम्हसित वैरभाव या, वया उपरे तं पिकाय् मते धैगु अर्थ खः । 'धी ब्राम्हणस्स' धैगु क्षीणाश्रव ब्राम्हणयात दाम्हसित निन्दा याना । 'ततोधी' धैगु सुनां जुलसां दाय्का च्वंम्हस्यां दाम्ह सिया उपरे तं पिकाई वैत ऊन हे अप्पो धिक्कार धका धया तःगु खः । "एतद-

किञ्चिसेय्यो” धैगु सुनानं क्षीणाश्रव यात बोब्बूसानं, लिखतं बोबी मत्थो, दासा तं लिक्खं दाय् मत्थो, थुकथं क्षीणाश्रव ब्राम्हणं लिक्खं भत्तिचा हे छुं विरोध याय्गु असल मजू, सहयाना च्वनेगु हे उत्तम धैगु अर्थ खः । “यदा निसेधो मनसो पियेहि” धैगु तं यात जुलसां तं प्याहाँ वैगु मनं हे प्रिय याई, इमिसं तं पिकाय्व मां बौपित जूसां बुद्ध यात जूसां दोक्कथं ज्या याई, उक्किं गुम्हस्यां तं पिकाल वं अवश्यनं मनयात पना तयेमा, क्रोधया रूपं उत्पन्न जूगु मन यात निग्रह पाय्मा, अथे दोक्कथं ज्या याय्गु छुं हे उत्तम मजू धैगु अर्थ खः । “हिंसमानो” धैगु तं कालिगु मन वं उक्कियात गुलि-गुलि फत अनागामि मार्गं मदयेका छोया दिना च्वनी । “ततो ततो” धैगु उगु उगु कारणं याना सकल संसार दुःख दिका हे बी धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापन्न फल आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

सारिपुत्र स्थविरया कथा सिधल ।

८. महा प्रजापति गौतमीया कथा

“यस्स कायेन” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन
महाविहारे वास याना च्वना विज्यावले महाप्रजापति गौमती
या कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

तथागतं जुलसां छसेनिसं शिक्षापदत प्रज्ञापन याना
विज्याय्व च्यागू गरू धर्मयात पालन याय्मा गथे कि बांलाक
छाय्प्य योम्ह मिजं नं बांलागु नस्वागु स्वांमा छयँलनिस्ये
स्वीकार याना काथेंतु, परिवारपि सहित महाप्रजापति
गौतमीपिसं स्वीकार याना काय्कातिनि उपसम्पदा लाभयाना
काल । वया मेपि सुं आचार्य-उपाध्याय मदु थुगु प्रकारं
उपसम्पदा लाभ याना काम्ह स्थविरयात लिपा यागु समयस
खँ ल्हाना हल- “महा प्रजापति गौतमीया आचार्य जूसां उपा-
ध्याय जूसां सुं खने मदु । थःगु ल्हातं हे काषाय वस्त्र धारण
याना काल धका (खँ ल्हाना जुल) थुगु प्रकारं जुलसां धया
भिक्षुनीतिसं शंका उत्पन्न याना व (महाप्रजापति गौतमी)
नाप उपोसथ पवारणा मया । इपि वना तथागत यात समेतं
थ्व खँ बित्ति यावन । शास्तानं इमिगु खँ न्यना- “जि महा
प्रजापति गौतमी यात च्यागू गरू धर्म बिया उपसम्पदा यानागु
खः वया आचार्य घासां उपाध्याय घासां जि हे खः । काय
दुश्चरित्रादि रहित जुया च्वंहा क्षीणाश्रवनी यात शंका धैगु

याय् मत्थो” धका धैविज्याना धर्मदेशना याना विज्यास्य थुगु
क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

यस्स कायेन वाचाय-मनसा नत्थि दुक्कतं ।

संवुतं तीहि ठानेहि-तम’हं ब्रूमि ब्राम्हणं ॥

अर्थ- काय-वचन-मन द्वारा पाप मयास्ये थ्व स्वंगू
द्वारेसं संयम जुया च्वंहा व्यक्तियात हे जि ब्राह्मण धाय् ।

पदार्थ- अन “दुक्कतं” धैगु दोष सहितगु दुःख उत्पन्न
याइगु नरक-अपाय पाखे यंकीगु ज्या (यात धयातःगु खः)
“तीहि ठानेहि” धैगु व उगु काय आदि स्वंगू द्वारं याना, काय
दुश्चरित्र आदि द्वाहाँ वनी धका उक्कियात रोके याय्या लागी
लुखा प्वातिनातःहा, अज्याहसित हे जि ब्राह्मण धका धया
च्वना धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

महा प्रजापति गौतमीया कथा सिधल ।

९. सारिपुत्र स्थविरया कथा

“यम्हा” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्यावले सारिपुत्र स्थविरया कारण
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

वसपोल आयुष्मान जुलसां अस्सजि स्थविरया थासं
धर्मदेशना न्यना श्रोतापत्ति फलस प्रतिस्थितजुस्ये निसे गुगु
दिशा पाखे अस्सजि स्थविर वास याना च्वना बिज्यात धैगु
विदित जुल उखेपाखे ल्हानिप्पां बित्ति याना उखेपाखे हे छ्यो
फुस लाका घना बिज्वाई । मेपि भिक्षुपिसं वसपोलं अथे याना
जूगु खना- “सारिपुत्र स्थविर मिथ्या दृष्टिहा खः, थौतक्क न
वसपोलं दिशा-विदिशा यात वन्दना याना जुलतिनि ।” धका
उगु कारण तथागत याथाय् वना बित्ति यावन । शास्तान
स्थविरयात सःतके छ्वया बिज्याना- “हे सारिपुत्र ! छं थौ
तक्कनं दिशा-विदिशा यात वन्दना याना जुल धागु धात्थेनं
खः ला ?” धका न्यना बिज्यात । स्थविरं- “भन्ते ! जि
दिशा-विदिशा नमस्कार याना जू मज्जुगु भाव छलपोलं हे
बांलाक सिया बिज्यागु दु ।” धका बित्ति याय्व, तथागतं-
“हे भिक्षुपि ! सारिपुत्रं दिशा-विदिशा यात वन्दना याना
जूगु मखु, अस्सजि स्थविर याके धर्मदेशना न्यना थः श्रोतापत्ति
फलस थयंकः वंगुलि याना, थः आचार्य यात गौरव याना
अस्सजि च्वंच्वंगु दिशा-विदिशा पाखे वन्दना-नमस्कार याना

जुगु खः धका आज्ञा जुया बिज्याना, गुहा आचार्यद्वारा थःत धर्म अवबोध यांना बी उहा आचार्ययात, ब्राह्मणतयेसं मि यात थें सत्कार=गौरवपूर्वकं नमस्कार-वन्दना यांना च्वने फयेके मा ।” धका उजुं जुया बिज्याना धर्मदेशना यांना बिज्यास्य थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

यम्हाधम्मं विजानेय्य-सम्मा सम्बुद्धदेसितं ।

सक्कच्चें तं नमस्सेय्य-अग्नि हुत्तं व ब्राह्मणोति ॥

अर्थ- गुहा उपदेशकद्वारा बुद्ध भगवानं देशना यांना तःगु सद्धर्मयात सीका काई, उहा व्यक्ति यात ब्राह्मणं अग्नि देवता यात नमस्कार याःथेंतुं याय् फयेकेमाः ।

पदार्थ- अन “अग्निहुत्तं व” घेंगु गथे कि ब्राह्मण-तयेसं यज्ञ-होम यागु मियात बांलाक आचरण यांना हानं बलिकर्म आदि यांना सत्कार पूर्वकं नमस्कार याई, अथे हे तुं गुहा आचार्यं तथागतं कना बिज्यागु धर्मयात थःत स्यना कना बी, वैत सत्कार पूर्वकं आदर सन्मान यांना नमस्कार याय् फयेकेमा घेंगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति आदि फलस थ्यंकः वंगु जुल ।

सारिपुत्र स्थविरया कथा सिधल ।

१०. जटिल ब्राम्हण्या कथा

“नजटाहि” धेगु धुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना चवना बिज्याबले छद्द जटिल ब्राम्हण्या कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व ब्राह्मण जुलसां मांयापाखे नं बौयापाखे नं श्रेष्ठगु सुजात ब्राह्मण कुले जन्म जूकः खः । श्रमण गौतमं नं थः शिष्यपित ब्राह्मण धका धैबिज्या, जितः नं जुलसां वसपोलं अथे धाय् योग्य जू ला ?” धका तथागत याथाय् वना उगु कारण न्यं वन । अले बयात तथागतं जि स्वीतं ब्राह्मण धका जटा लहिनातये मात्रं जाति गोत्रया आधारे मात्रं मधया, सुनां चतुरार्यसत्य अवबोध याना काई वैत हे जक जि ब्राम्हण धका धया चवना धका उजुं जुया बिज्याना धुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

न जटाहि न गोत्तेन—न जच्चा होति ब्राम्हणो ।

यम्मिह सच्चं च धम्मो च—सो सुखी सोच ब्राम्हणो’ति ।।

अर्थ— जटा धारण याय्वं तुं, जाति—गोत्र मात्रं यावत् नं सुं छद्द ब्राम्हण ज्वी फे मखु, गुम्हसिके सत्य व धर्म वई, क हे पविद्धं ब्राम्हण जुई ।

पदार्थ— अन “सच्चं” धेगु गुम्हसिके चतुरार्य सत्य वास किखु आकारं वांलाक ध्वीका कया च्वंम्ह अर्थ सत्य

ज्ञान व गुंगू प्रकार यागु नवलोकोत्तर धर्म नं थ्वीका कागु दे,
 व हे शुद्धम्ह व्यक्ति खः, व हे धात्थें याम्ह ब्राम्हण खः वंगु
 अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

जटिल ब्राह्मणया कथा सिधल ।

११. कुहक ब्राम्हणया कथा

“किन्ते” वंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता कूटागारशालास
 वास याना च्वना बिज्याबले छह्य चिकं लापा अत दुह्य कुहक
 ब्राह्मणया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व ब्राह्मण जुलसां वैशाली नगरया ध्वाकाय् ककुध
 (=अर्जुन) वंगु सिमा छमाय् गया निपातुति च्वे सिमा-
 कचाय् क्येका छ्यो क्वे तुति च्वे लाका यातां प्यातां खाया
 “जितः भुयूपि सात सच्छि ब्यु, दां ब्यु, च्यो भ्वाति ब्यु, मबिल
 घासा जि थनं कुत्युं वया सिना वना थ्व नगर यात विनाश
 या वये ।” धका धै च्वन । तथागत नं भिक्षुसंघपिसं चाह्येका
 नगरे द्वाहाँ बिज्याबले भिक्षुपिसं ब्राह्मण यात खंका नगरं

प्याहाँ बिज्याबले नं व ब्राह्मण अथे हे सिमाय् यातांप्यातां
 खाया कोबसं पुया च्वंगु खन । नगरे च्वंपि मनूतिसं नं थ्व
 ब्राह्मण सुथंनिसे थथे सिमाय् यातांप्यातां खाया च्वन छुं जुया
 सिमां कुत्युं वया सिना वना, नगर यात विनाश यावै धका
 चिन्तना याना नगरवासित ग्याना वं मांग यागु ब्याक्कं सामाच
 वस्तूत बी धका न्यंका सिमां ववकया बीके बिल । व ब्राह्मणं
 नगरवासिपिसं ब्यूगु सामान ब्याक्कं जोना वन । भिक्षुपिसं व
 ब्राह्मणं विहारया सिथं-सिथं सांतय्गु बथां ख्या ख्यां यंका
 च्वंगु खना ह्यसीका- “हे ब्राह्मण ! छं मांग याबागु वस्तूत
 ब्याक्कं प्राप्त जुल ला ?” धका न्यन । व ब्राह्मणं “खः
 भन्तेपि ! प्राप्त जुल ।” धका धागु न्यना भिक्षुपि विहारया
 दुने वना व खँ ब्याक्कं तथागत यात बिन्ति या वन । शास्तानं-
 “हे भिक्षुपि ! व ब्राह्मणं आजक कुहक (=ध्वंगि) ज्यायाना
 च्वंगु मखु न्हापानं थथे हे कुहक (=ध्वंगिगु) ज्यायाना वःगु
 दु । जाः थुगु जन्मे वं मूखँ जनतातयेत घोखा बिया-छलेयाना
 ठगे यात । न्हापा वं थथे पण्डितपित्त घोखा बिया छले याय्
 मफुत ।” धका आज्ञा जुया बिज्याना, भिक्षुपिसं याचना याय्व
 अतीतयागु खँ कना बिज्यात ।

अतीत पुरातवकालस कोसिक धैगु गामे च्वंच्वंम्ह
 कुहक (=ध्वंगि) तपस्वि छम्ह दया च्वन । वैत छम्ह कुलपुत्रं
 सेवा सत्कार याना च्वन । थःगु छे दयेकूगु नयेगु त्वनेगु
 वस्तूत वैत नं छगू भाग बीयंकेगु याना च्वन । अनंलि छन्हुया
 दिनस संझाकाती गोघ (=म्हालि काय्बाथे च्वंपि तःधिकापि

जन्तु) यागु ला प्राप्त जुया बांलाक बुक्क कयेका उकियागु छगु
भाग ल्येका कहे खुनु व तपस्वी यात बी यंकल । वं ला यागु
सवा कया स्वाद-रस तृष्णास भुले जुया- “थ्व छुकियागु ला
खः ?” धका न्यना ‘गोध’ यागु ला धका धागु न्यना थः हे
भिक्षा फों बना छ्यो, चिकं, पालु, धौ इत्यादि फोना हया थःगु
आश्रमे बना छखे लिक्क तल । वया आश्रमया सत्तिक छगु
कुमिचिमु चा दोबोचाय् दुने गोधराज छम्ह वास याना च्वंगु
दु । व गोधराज वेलाबखते तपस्वि यात वन्दना याय्त आश्रमे
वया च्वं । उखुनु जुलसां व तपस्वीनं गोध यात स्याक् धका
कठि छगु सुचुका उगु चा दोबोचिया सत्तिक बना न्ह्यलं न्वाना
च्वंम्ह थें च्वंक पह पिकया च्वंच्वं वन । गोधराज चा
दोबोचां प्याहाँ वया व तपस्वी याथाय् वया च्वंबले हे वैगु पह
स्वया थौं जिम्ह आचार्यया पह बांमला धका सीका अनं तुं
ल्याहाँ वन । तपस्वीनं व ल्याहाँ वंगु भाव सीका वैत स्याक्का
लागी कठि कयेका छवोत । कयेका छोगु कठि थासे मलात-
चुके जुल । गोधराजं नं चा दोबोचाय् दाहाँ बना अन प्वास्तं
छयो पित्त हुमा थः कयागु लें फाखे स्वया तपस्वी यात कये
घालः-

समणं तं मञ्जुमानो-उपमञ्जु अस्तञ्जातं ।

सोमं वण्डेन पाहासि-यथं अस्समणो तथं ॥

अर्थ- जि छःपि अमणं धका समणं जुया संयम मयासे
सत्तिक वया । छःपि जितः अमण मखुम्ह थें कठि कयेका
हुल ।

किंते अटाहि दुम्मेघ-किंते अजिन साठिया ।

अगमस्तरस्ते महनं-बाहिरं परिमज्जसीति ॥

अर्थ- हे दुष्ट प्रजा दुहा तपस्वी ! छंगु आम जटा व छेगू यागु लनं छु प्रयोजन जुल ? छंके दुने हे शुद्ध मजू पिने पिने जक शुद्धि याना जुयां छु यायगु खः ?

अले तपस्वीनं थके च्वंगु वस्तु द्वारा प्रलोभन बिया गोघयात थये घालः-

एहि गोघ निवत्तस्सु-भुञ्च सत्तीन मोदनं ।

तेलं लोनं च मे अरिष-पहृतं मय्ह पिप्फलीति ॥

अर्थ- हे गोघराज ! थन वा भासि जाकिया जा वःका, जिके चिकं चि आदि माकको दु हे जि योहा पिप्फली-गोघ ! ।

वैगु व खँ न्यना गोघराज- "छं गथे गथे जित सःता च्वन जि छथे अथे हे जि छंगु थगसं कंक् बिस्युं जक वने मास्ति वया ववत्त ।" अका अवी थुगु वने च्वंगु अवा घालः-

एसमिग्यो ववेकवामि-वम्मिकं सतपोरिसं ।

तेलं लोणं च किन्तेसि-अहितं मय्ह पिप्फलीति ॥

अर्थ- छंगु खँ न्यलिस्य जि कंक् सत्पुरुष रूपी वम्मिक (=कुमिचिगु चाट्ठे) द्वाहां वने मास्ति वयाच्वन हे जिहा पिप्फली तपस्वी ! छंगु आम चिकीचिमं जित हित उवीथे मच्चं अहित हे जक उवी ।

अथे जुलसां घयालि— “जि छंत थुलिमहिं समयतक्क
 श्रमण सः घका समके जुया च्वना, आ जुलसां छं जित्तः
 नुक्कसान याय्गु इच्छा याना कठिं कयेका हल । व अथे यास्ये-
 निस्ये हे छ श्रमण मखुत । अश्रमण ज्वी धुं कल । अज्ज्याहा
 छ दुष्टगु प्रज्ञा दुह्मया आम जटा पाले याना तयां छुयाय्ज्यु?
 आंम क्वाचुगु छेगु यागु लनं फिनातयां छु याय् ज्यू ? छंगु
 मने पाप स्वातुस्य च्वंक दयाच्वन, केवल छं पिने पिने जक
 कुहक (= च्वंगी) बाना जुल” घका घाल । शास्तानं थुगु
 अतीत कथा प्रकट याना बिज्याना—“अबले जुलसां थ्व तपस्वी
 कुहक ब्राह्मण जुया वःहा सः । गोधराज जुया वयाहा ला जि
 हे सः” घका आज्ञा जुया बिज्याना जातक क्वचाय्का
 बिज्यात । उगु समये गोध पण्डितं व तपस्वी यात निन्दा चर्चा
 याःगु कारण कयना बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गथा आज्ञा जुया
 बिज्यातः—

किं ते जटाहि दुस्मेघ-किंते अजिन साटिया ।

अममन्तरंते गहनं-बाहिरं परिमज्जसीति ॥

अर्थ— हे दुर्बुद्धि ! छं जटा पाले याना कयना जुयां
 छु याय् ज्यू ? छंगु यागु लनं जक फिना जुयां छुयाय् ?
 छंके दुने खिति पाय् पाय् दु, पिने पिने जक शुद्ध याना जुयां
 छुं फाईदा ज्वी मखु ।

पदार्थ— अन “किंते जटाहि” धेगु भो दुष्टगु बुद्धिदुषि
 तपस्वीत ! थ्व छंगु छयले च्वंगु जटां व क्वाचुस्य च्वंगु

धुंयागु छे गुपागु लं फियातःसां 'कि' छु फाईदा जुल ? घागु अर्थ लः । छिमिके दुने मने जुलसां राग आदि क्लेश खातुया च्चव, केवल छिमिसं किसियागु लेड (=सौ) सलयागु लेड ये पिनें पिनें जक शुद्ध याना जुल ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

कुहक ब्राम्हणया कथा सिबल ।

१२. किसान गौतमीया कथा

“पंसकूल धरं” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता गृधकूट पर्वते वास याना च्चवा बिज्याबले किसान गौतमीया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु लः ।

अबले जुलसां शक्र देवराज इन्द्र चाया प्रथम याम वितये जुया वने धुंकेव देवतापिनि परिसदपि नाप वया तथागत नापलाना, वन्दना याना छे लेकक च्चवा, सारणमितगु धर्मदेशना न्यना च्चं च्चन । उगु क्षणस किसानगौतमी तथागत यागु दर्शन याय् घका आकासं वया अन इन्द्र च्चं च्चंगु खना झाकनं ल्याहाँ तुं वन । इन्द्र व अये वन्दना याना ल्याहाँ वंगु

खन शास्तायाके न्यन- “अन्ते ! व भिक्षुनी छःपित्त बन्धना
याना ल्याहाँ वंछस्या नां छु थे ?” शास्तानं “हे महाराज !
व भिक्षुनी किशागौतमी वैहा जिहा हे ह्याय् मचा खः । व
भिक्षुनी पंसकूल चीवरधारी स्थविरकीपिनि मध्ये दकले अग्रह
भिक्षुनी खः” धका उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा
आज्ञा जुया बिज्यातः-

पंसकूलधरं जन्तुं किसं धमनिसन्धतं ।

एकं वर्णोस्म सायन्तं, तमहे ब्रूमि ब्राह्मणं'ति ॥

अर्थ- पंसकूल धैगु भ्वाथःगु चीवरधारण याईम्ह
गंसिचाह्य, याकःचा जक च्वना बने ध्यान याना च्वनीह्यसित
हे जि ब्राम्हण धका धाय् ।

पदार्थ- अन “किसा” धैगु पंसकूलिकत जुलसां थःत
अनुकूल जूगु प्रतिपदा पूर्ण यायां स्वल्पजक ला हि दुपि हे जक
ज्वनी-गंसि जुया हिनु सी दुपि जू बने फु उकिं थथे घयातःगु
खः । “एकं वर्णोस्म” धैगु एकान्तगु थासे याकाचा जक वन-
जंगले ध्यान याना च्वनीह्यसित जि वैत ब्राम्हण धका धाय्
धैगु अर्थ खः ।

अभेदशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतपत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

किसा गौतमीया कथा सिधल ।

१३. छम्ह ब्राम्हणया कथा

“नचाह” धंगु थुगु-धर्मदेशना शास्ता जेसकन महा-
बिहारे कास याना चवमा बिज्याबले छह्य ब्राम्हणया कारणं
धात्रा आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व ब्राम्हणं जुलसां श्रमण गौतमं थ आवकपित ब्राम्हण
धका धया बिज्या, जि नं छम्ह ब्राम्हण योनी जन्म जुयाम्ह
खः । जित नं थये धाय योग्य जू धका शास्ता याथाय वना
उगु कारण न्यं धम । जस वधात शास्तानं जि ब्राम्हण योनी
जन्म ज्वी मात्रं वैत ब्राम्हण धका मधया । गुम्ह जुलसां छुं
मदुम्ह संग्रह मयाम्ह क्लेश मदुम्ह अज्याम्हसित हे जक जि
ब्राम्हण धका धेचवना धका उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु
गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

नचाहं ब्राम्हणं ब्रूमि—योनिजं मत्तिसम्भवं,
भोवादिनाम लो होति—सये होति सकिञ्चनो;
अकिञ्चनं अनादानं—तमहं ब्रूमि ब्राम्हणन्ति ॥

अर्थ— ब्राम्हणदीया कोखं जन्म ज्वी मात्रं जि वैत
ब्राम्हण धका मधया, अज्याम्हसित जि केवल ‘भो’ वादि
ब्राम्हण धका जक धया— गुम्हसिके जुलसां राग-द्वेष-मोह
दैचवनी । हानं गुम्हसिके जुलसां राग-द्वेष-मोह दैमखु, छुं

कायुगु इच्छा मदुहसित हे जि धात्थे' याहा ब्राह्मण धका धया च्वना ।

पदार्थ— अन “योनिजं” धैगु योनि जन्म जूहा ।
 “मत्तिसम्भवं” धैगु ब्राह्मणी मांया प्वाथं जन्म जू वःम्ह ।
 “भो वादि” धैगु गुम्ह जुलसां आमन्त्रणा याना सातीबले ‘भो
 भो’ धका धया ज्वीपि अज्यापित भोवादि धका धावनी—यदि
 शाण आदि दुपि जूसा सीकञ्चन जुववी । जि जुलसां राग आदि
 छुं मदुपि प्यंगू उपादान यात ज्वना मच्चंपि अज्यापित ब्राम्हण
 धका धया च्वना धैगु अर्थ छः ।

धर्मदेशनाया अन्तस व ब्राम्हण श्रोतापत्ति फले प्रति-
 ष्ठित जूवन । अन मूवःपित नं धर्मदेशना सार्थक जुया वव ।

छह्ण ब्राह्मणया कथा सिधल ।

★ ★ ★

१४. उग्गसेनया कथा

“सम्भ संयोजनं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता-तथागत
 जेलुवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले उग्गसेव धैम्ह
 महाजनया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु छः ।

थुकियागु बाखं जुलसां “मुच्चपुरे मुच्च पच्छतो” धैगु
 आथा यागु वर्णना कथास विस्तारपूर्वकं कंना वय धुंगु हे दु ।

अबले जुलसां शास्ता-तथागत याके भिक्षुपिसं- “भन्ते !
उगसेनं जि मग्गयावा घका घया च्वन वं मखुगु खँ ल्हात थे
च्च” घका भिक्षुपिसं विन्ति याय्व शास्तानं हे भिक्षुपि !
जिम्ह पुत्र समानम्ह संयोजन क्षीण ज्वी धुं कुम्ह ग्याई मखुगु हे
खः घका उजुं जुया विज्याना हाकनं ध्व कवे च्वंगु गाथा आशा
जुया विज्यातः-

सब्ब संयोजनं छेत्वा,
यो वे नं परितस्सति ।

संगातिगं विसंयुत्तं,
तमहं ब्रूमि ब्राम्हणन्ति ॥

अर्थ- सकल संयोजन यात छेदन याता गुम्हसिके
जुलसां अय घंगु दै मखु, रागादी छुं छुं हे शेष मदये धुं कुम्ह,
प्यंगू योगं नं अलग ज्वी धुं कुम्ह अज्जाम्हसित जि ब्राम्हण
घका घाय् ।

पदार्थ- अन “सब्ब संयोजनं” घंगु किंगू प्रकार यागु
संयोजन । “नपरितस्सति” घंगु तृष्णा खना ग्याई मखु ।
“तमहं” घंगु रागादि पुला वने धुं कूपि “संगातिगं” प्यंगू प्यंगू
योग नं मदये धुं का अलग जुया च्वंपित जि इमित ब्राम्हण
घाय् घंगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फलादिस
अर्थकः वंगु जुल ।

उगसेनया कथा सिधल ।

१५. निम्ह ब्राम्हणपिनि कथा

“छेत्वा नग्धि” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास यावा चवना बिज्याबले निम्ह ब्राम्हणपिनिगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

इपि ब्राम्हणपि निम्ह मध्ये छम्हस्या चुल्ल रोहित धैगु नां खः, मेम्हस्या महारोहित जुया चवन । छन्हुया दिनस इपि निम्ह जिम्ह दोहें बल्ला, छम्ह दोहें बःमला धका विवाद याना, “छं थुगु प्रकारं विवाद जक याना चवनां छु यायूगु ? दोहेंत गाडाय् जोते याना स्वया सुया दोहेंत बल्ला धका सोका काय् माल” धका अचिरवती खुसि सिथे वना गाडाय् फि जाय्क तया, दोहेंत यंका गाडाय् जोतय् याय् यंकल । उगु बखते भिक्षुपि नं मोल्हुईत अन वयाच्चंगु जुया चवन । ब्राम्हणतयेसं दोहेंतयेत हांके यात गाडा इकिधिकि हे मसंस्य निश्चल जुया चवं चवन । गाडाय् चिनातःगु छयंगू यागु खिपःत चब्बुना वन । भिक्षुपिसं व अथे जूगु खना विहारे वना उगु खं तथागत यात बित्ति यावन । शास्तानं— “हे भिक्षुपि ! पिने च्वंगु इपि बल्लागु छयंगू यागु खिपःत थुगु प्रकारं सुनानं चप्फुना छवत धासा, भिक्षुपिसं जुलसां दुने च्वंगु क्रोध व आशक्ति नितानं व तृष्णा रूपी खिपःत चप्फुना बांछवये फयेकेमा” धका उजुं दयेका बिज्याना, थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः—

छेत्वा नग्धि वरत्तं च—सन्दासं सहैनुक्कमं ।

उक्खित्त पल्लिधं बुद्धं—समं हं ब्रूमि ब्राम्हणन्ति ॥

अर्थ- नन्धि (=क्रोध) वस्त्र (तूष्णी रूपी क्षिपः)
सन्दासं (६२ गू प्रकारगु मिथ्या दृष्टि) सह म्हुत्वीतयेगु
बन्धन-यात त्वाल्हाना; पलिध (-जूआ) यात बांछवया
बोध जूम्हसित हे जि ब्राम्हण धका धाय् ।

पदार्थ- अन "नन्धि" धैगु बन्धने लाकीगु भावं उत्पन्न
जुया वःगु क्रोध "वरत्तं" धैगु बन्धन स्वभावं उत्पन्न जुयावःगु
तूष्णी । सन्दास सह नुक्कमं" धैगु अनुसय नुक्कम समेतं खुई
निगू दृष्टिया को थुपि सकसितं छेदन याना-त्वाल्हाना अक्खि
पलिधयात हटे याना छ्वे धुंकूगुलि याना, हटे याना छ्वे
धुंकूगु पलिध दुम्ह जुया प्यंगू आयं सत्ययत्त अवबोछ याना
काय् धुंकूगुलि अज्याम्हसित बुद्ध ब्राम्हण धका धाय् धैगु
अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अस्तस न्यासःम्ह मिक्षुपि अरहन्त भावस
प्रतिष्ठित जूवन । अन मू कःपि परिसदपित नं धर्मदेशना
सार्यक जुया वन ।

निह्य ब्राह्मणप्पिनि कथा सिध्दन् ।

१६. अक्कोसक भारद्वाजया कथा

“अक्कोसं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने वास याना च्वना बिज्याबले अक्कोसक भारद्वाजया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

वया जुलसां दाजुहा भारद्वाजया धनञ्जानी घैहा जहान ब्राह्मणनी श्रोतापन्न ज्वी धुंकूहा जुया च्वन । वं छु वस्तु वांछोसां, बुं जोते यासां, छुं थलबलसिला, छ्वंसां “नमोतस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स” धका तथागत यात नमस्कार याय्गु वाक्य उच्चारण याईगु जुया च्वन । छन्हुया दिनस ब्राम्हणतये भ्वे जुया च्वंबले नं नुसिले धुंका व मिसां अथे हे ततःसलं नमस्कार वाक्य उच्चारण यागु जुया च्वन । ब्राम्हणत तं चाया— “थुगु प्रकारं हे थ्व चण्डालनी न्होने ला ला थाय् नुसिले धुने साथं व मुण्ड श्रमण गौतमयात नमस्कार याना जुल ।” धका घाल अले व मिसां ब्राम्हणतयेत घाल— “हे ब्राम्हणत ! जिं ला वसपोल तथागत नाप वाद— विवाद याय् छापिं सुं मखनानि अथे जूसां भति छिमिसं वसपोल नाप वाद—विवाद याय् फःसा या हुं ।” धका धाय् इपिं तथागत याथाय् वना वसपोल यात नमस्कार हे मयास्य छखेलिकक देना च्वना प्रश्न याना थुगु क्वेचवंगु गाथा बोनः—

फिसु मत्वा सुखंसेति—फिसु मत्वान सोचति ।

किस्सस्स एकधम्मस्स—वधं रोचेसि गोतमाति ॥

अर्थ- गुगु वस्तु जुलसां (मि) नका छ्वया सुखपूर्वकं दाना च्वना च्वनी ? हानं गुगु वस्तु मि नका छ्वेव शोक याय् माली मखु ? हे गौतम ! स्वीगु धर्मस सिना वनेगु यया च्वनी ? ।

अले वयात उगु प्रश्नया उत्तर बिया बिज्यास्य शास्तानं थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

क्रोधं मत्वा सुखंसेति-क्रोधं मत्वा नसोचति ।

क्रोधस्स विसमूलस्स-मधुरगस्स ब्राह्मण ।

वधं मरिया पसंसन्ति-तंहि मत्वा न सोचती'ति ॥

अर्थ- क्रोध यात छ्वेका छ्वत घासा सुखपूर्वकं दाने दै, क्रोध (=तं) यात मि नका छ्वत घासा शोक याना च्वने माली मखु, हे ब्राम्हण ! क्रोध रूपी विष मुख्य जुया च्वम्ह यात स्यात घासा कस्ति समानं चाकुगु हे फल (प्राप्त) जूवनी । सिना वनेगु यात आर्यपिसं प्रशंसा याना तल व मृत्यु यात मदयेका, छ्वयेका छ्वे धुनेव शोक याना च्वने माली मखु ।

व ब्राम्हण तथागत खना प्रसन्न जुया प्रव्रजित जुया अरहन्त समेतं जुया वन । अनंलि छन्हुया दिनस भिक्षुपिर्क धर्मसभास खँ पितहल- “आयुष्मानपि । बुद्ध गुण धेगु अत्यन्त आश्चर्यंजू प्यम्ह दाजुकिजापिसं बो बीक बीकं शास्तानं छुं वैमबिज्यास्य हमि हे प्रतिष्ठा जू बिज्यात ।” धेगु खँ जुया च्वन । तथागत अन बिज्याना- “हे भिक्षुपि । आ। थुगु

अवस्थास खिमि बिच्चे छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याय्व इमिसं जिमि बिच्चे थुगु खँ जुया च्वन भन्ते ! धका बिन्ति यात । अले तथागतं— “हे भिक्षुपि ! जि थःगु क्षयान्ति बलं संयुक्त जुया च्वं च्वनागुलि दुष्टपित दुषित मयास्य आपालं जनतापित प्रतिष्ठा जुया च्वनागु हे दु धका उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वेच्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः—

अक्कोसं वध बन्धं च—अबुद्धो यो तित्तिक्खति ।

खन्तीबलं बलाणीकं—तमहं ब्रूमि ब्राम्हण’स्ति ॥

अर्थ— बो व्यूगु तथा वध—बन्धन यय्यमु यात गुम्हसिनं बित्त मस्यंकुस्य सहन याई; राजपुरुषपिनि सैन्यबल थे गुम्ह-सिया क्षान्ति बल दई, उज्याम्हसित हे जि ब्राम्हण धका घाय् ।

पदार्थ—अन “अबुद्धो” घैगु उपि किगु प्रकार यागु आक्रोश वस्तु द्वारा बोबीगु ल्हाति आदि दायेगु व न्यवः आदि म्हाका चिनातयेगु यात गुम्हस्यां क्रोधित मजुस्य सह यान्त च्वनी क्षान्तिबलं संयुक्त जुया च्वंम्ह क्षान्तिबल बारम्बार उत्पन्न याय्गु हे आदत—अभ्यास दुम्ह क्षान्तिबलं संयुक्त जुया च्वंगुलि याना क्षान्तिबल दुम्ह व अर्थ ज्याम्हसित जि ब्राम्हण घाय् घैगु अर्थ ख। ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतावस्ति फल आदिस ध्यंकः वंगु जुल ।

अक्कोसक भारद्वाजया कथा सिधल ।

१७. सारिपुत्र स्थविरया कथा

“अवकोधेन” धेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेसुवने वास
याना ज्जना बिज्याबले सारीपुत्र स्थविरया कारणं याना आज्ञा
जुवा बिज्यागु खः ।

अबसे जुलसां सारीपुत्र स्थविर न्यासःन्ह भिक्षुपि नाप
भिक्षाटन याना बिज्याना, नालक गांमे थः माताया छेँवा
लुखाब्वे दनाच्चना बिज्यात । अले मांहा ब्राह्मणनी नं स्थविर-
याह छेँ दुत मंका आसने फेतुका भोजन तथा व्यु व्युं बोबिया
चवन- “भो मेपिनिगु चिप नै ज्वीहा पुत्र ! चिपगु जा क्वाति
प्राप्त मज्जुया छं मेपिनिगु छेँ धवःचुषा चवकां सो सो याना
कागु छ्वालुगु जा क्वाति त्वं बनेत, चयेगू कोटि मछि धन
स्थाग याना भिक्षु जू बनाहा मखु ला छ ? छं जित बिनाश
याना वन । आः भोजन भपि धका भिक्षुपित नं भोजन दान
यायां छं हे जिह्वा चीधिकःहा काय् यात नं छंहा थःहा
उपस्थायक चेला याना काल । आखुनु बांलाक भपि” धका
क्वात । स्थविरं भिक्षा भोजन ग्रहण याना कया बिहारे हे तुं
ल्याहां बिज्यात । अले आयुष्मान राहुलं तथागत यात भोजव
दोहलपेत बित्ति यात । अले राहुल याके शास्तानं न्यना
बिज्यात- “हे राहुल ! छ थौं गन भिक्षा वचा वयागु ?”

“अन्ते ! जि थौं अजिपिनिगु गांमे भिक्षा वना
वया ।”

“छिम्ह अजि छिम्ह उपाध्याय यात छु धया हल ले?”

“भन्ते ! जिमि अजि जिह्मा उपाध्याय भन्ते यात न्वाना बोबिल ।”

“छु धका बोबिया न्वाना हल ले ? राहुल !”

“यथे धका न्वाना बोबिया हल भन्ते !” धका बिन्ति याय्व तथागतं— “छिम्ह उपाध्यायं इमित छु धका धया वलले ?”

“छु हे धैमविज्यास्य सुमक दना ल्याहां बिज्यात भन्ते !” धका राहुलं तथागत यात बिन्ति यागु खँ न्यना भिक्षुपिसं धर्मसभास खँ पित हल । “हे आयुष्मानपि ! अत्यन्त आश्चर्यगु खँ खः । सारीपुत्र स्थविर यागु गुण गपाय्सतं तःवं मांहास्यां अपाय्सतं बोबिलं नापं तं भतिचा नापं पिकवा मविज्या । “तथागत अन धर्मसभास बिज्याना— “हे भिक्षुपि ! आः थुगु समये आंम छिमि बिच्चे छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यया बिज्याय्व भिक्षुपिस जिमिगु पुचले थुगु खँ जुया च्वन ।” धका बिन्ति याना बिल । अले तथागतं— “हे भिक्षुपि ! क्षीणाश्रव धैपिके क्रोध—तँ धैगु दै मखु” धका उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

अक्कोधनं वतवन्तं—सीलवन्तं अनुस्सुतं ।

वन्तं अन्तिम सरिरं—तमंहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ— तं मदुह्य, व्रतयात पालन याना च्वंहा, शील-वानह्य, तृष्णा मदुह्य, यःत दमन याना तःह्य, हानं छको जन्म

कावये म्वाले धुंकूहा, अज्याम्ह व्यक्तियात जि ब्राम्हण धका घाय् ।

पदार्थ— अन “वतवन्तं” धेगु न्ह्याबलेसं हिं हिं याय् मागु ज्यास—नियम व्रतस संलग्न जुया च्वंम्ह, प्यंगू पारि शुद्धि शीलं शीलवाव जुया च्वंम्ह, तृष्णारूपी ओष (=शीतल) मदुगुलि याना “अनुस्सुतं” जुया च्वंम्ह, खुगू इन्द्रिय यात दमन याना तःगुलि याना दान्त जुया च्वंम्ह, सिथे—चवकाय् ध्यंने धुंकूगु आत्मभाव दुगुलि याना अन्तिमगु शरीर दया च्वंम्ह, जि अज्याम्ह व्यक्तियात ब्राम्हण धका घाय् धेगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फलस आदि ध्यंकः वंगु जुल ।

सारिपुत्र स्थविरया कथा सिधल ।

१८. उत्पलवर्णणा श्रेयीया कथा

“धारिपोक्खरपत्तेव” वैगु थुगु धर्मदेशनी शास्ता
जित्तवम महाविहारे वास यांना चवना बिज्याबले उत्पलवर्णणा
स्वविस्नीया कौरणं यांना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

थुकियागु कथा “मधूब मऊज्जती बालो” धांगु वर्णनीस
विस्तार पूर्वकं कना वये धुंगु हे दु । अनं लिपा यांगु समयस
आपालं जनतापिसं धर्मसमास खं पित्त हल— “क्षीणाश्रव ज्वी
धुंकूपिसं नं काम सुख सेवन या ला छु थे ? , छाया सेवन
मयाई ? इपि जुलसां फुस्कुलुगु सिमा व कुमिचिगु दो थे जक
खे मखु, इपिनं ला प्य हे प्यागु लाः हि दुपि ला खःनि उकि-
बा निम्ति इमिसं नं काम सुख सेवन मयाई मखु ।” वैगु खं
पित्त हल । तथागत अन बिज्याना “हे भिक्षुपि ! छिमि थुगु
अवस्थास छु खं जुया चवन ?” धका न्यना बिज्याय्व भिक्षु-
पिसं जिमिगु बिच्चे थुगु-थुगु खं जुया चवन भन्ते ! धका
बिन्ति यात । अले तथागतं “हे भिक्षुपि ! क्षीणाश्रव वैपिसं
काम सुख सेवन याई मखु । नतु काम हे नं सेवन यांना चवनी,
गथे जुलसां पलेस्वांया हःले ला वंगु लःफुति प्यपुना चवनी
मखु ठहरे जुया चवनी मखु गुल्लतुला कुत्युं हे वनी, हानं
गथे कि अगले तू वैगु प्यपुना चवनी मखु, ठहरे जुया चवनी
मखु गुल्लतुला कुत्युं हे वै थे तुं क्षीणाश्रवपिनिगु चित्ते
निगु प्रकारयागु कामत प्यपुना चवनी मखु ठहरे जुया चवने फे

मखु' इत्थं कारणा कारण ब्रूमाकम धर्मदेशना यावा विज्यास्य
थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

वारि पोक्खर पत्त'व-आरगोरि'व सानपो ।

यो न लिम्पति कामेसु-तम'हं बूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ— पलेस्वाया हःले च्वंगु लःथे', मलुवा च्वकाय्
च्वंगु तूथे', काम भोगे लिप्त मज्झूह व्यक्तियत्त हे जि ब्राह्मण
घका धाय् ।

पदार्थ— “यो न लिम्पति” धैगु थुगु प्रकारं गुह्यस्या
दुने अम्यंतरे निगू प्रकार यागुनं कामं प्यपुनी मखु, गुह्यसिके
काम सुख ठहरे जुया च्वने फेमखु अज्याह्यसिन हे जि ब्राह्मण
घका धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

उपलवण्णा थेरीया कथा सिधल ।

१९. सूं छम्ह ब्राम्हणया कथा

“यो दुक्खस्स” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले सुं छहा ब्राह्मणया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व ब्राह्मणया जुलसां च्यो छहा, शिक्षापद दयेका मबिज्यानिबले हे छे बिस्युं वना प्रव्रजित जुया अरहन्त जुयावन । ब्राह्मणं थः च्योयात माः जूसानं ल्वीके मफुत । छन्हुया दिनस शास्तानाप भिक्षाया लागी नगर ध्वाकाया दुने द्वाही वःह थः च्योयात ब्राह्मणं खंका वैगु चीवर क्वातुक जोना सालातल तथागत अन हाकनं ल्याही बिज्याना— “थ्व छु यावागु ब्राह्मण ?” धका न्यना बिज्याय्व ब्राह्मणं— “भो गौतम ! थ्व भिक्षु न्हापा जिह्य च्यो—दास खः” धका बाल । अले तथागतं वैत— “हे ब्राह्मण ! थ्व भिक्षुं वं क्वबुया च्वंगु बोक्क व्याक्कं क्वेदिका बी धुंकल” धका आज्ञा जुया बिज्यात । ब्राह्मणं— “थ्व भिक्षु बोक्क मदये धुंकूहा धका वैबिज्यागु ताया व भिक्षु अरहन्त ज्वी धुंकूहा धैगु समके जुया काल । ब्राह्मणं अथे खः ला भन्ते ?” धका हानं छको न्यनेव शास्तानं— “खः ब्राह्मण ! थ्व भिक्षु जुलसां बोक्क वांछ्वे धुंकूहा खः ।” धका वैबिज्याना, थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

यो दुक्खस्स पजानाति—इधे व खयमत्तनो ।

पन्नभारं विसंयुत्तं—तम हं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ— गुह्य व्यक्ति थुगु हे जन्मे थःगु दुःख यागु क्षय जुया वंगुयात सीकी, गुह्यसिनं कूयातुक कोबुया तःगु बोक्क्यात तःता छ्वे धुंकी, गुह्यसिगु चित्ते आसक्ति दे मखुत, उह्य व्यक्ति यात हे जि ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थ— अन “बुक्खस्स” धैगु स्कन्ध दुःखयात धागु खः । “पल्लभारं” धैगु वांछ्वे धुंकूगु स्कन्ध रूपी- बोक्क दुह्य प्यंगू प्रकार यागु योगं अथवा सकल क्लेशं अलग ज्वी धुंकूह्य जि अज्याह्यसित ब्राह्मण धका धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस ब ब्राह्मण श्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जू वन । अन मू वःपि मनूतयेत नं धर्मदेशना सार्थक जुया वन ।

सुं छह्य ब्राह्मणया कथा सिधल ।

Dhamma.Digital

२०. खेमा भिक्षुणीया कथा

“गम्भीर पड्डां” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता गृद्धकूट पर्वतस वास याना च्वना बिज्याबले खेमा भिक्षुणीया कारणं न्याना आशा जुया बिज्यागु खः ।

छन्दुया दिनस जुलसां रात्रीया प्रथम याम बिते जुया वने साथं शक्र देवराज इन्द्र परिसर्दपि वाप तथागत याथाय् वया सारगर्भितगु धर्मकथा न्यना फेतुना च्वन । उगु समयस खेमा भिक्षुणी तथागतया दर्शन याय् धका आकासं वया अन इन्द्र वया च्वंगु खना आकासं हे तथागतयात नमस्कार याना त्याहां वन । इन्द्रं वैत खना तथागतयाके— “व मिसा सुथे ? भन्ते ! थन वयेत वया च्वंहास्यां आकासे हे छलपोल यास्त वन्दना याना त्याहां वन” धका न्यन । तथागतं— “भो महाराज ! व मिसा जिह्वा म्हाय् मचा ‘खेमा’ घंहा भिक्षुणी खः । व जुलसां महानगु प्रज्ञा दुहा मार्गं-अमार्गं स्यूहा विद्वानहा मिसा खः ।” धका उजुं जुया बिज्याना, थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

गम्भीर पञ्जां मेघादि-मग्गामग्गस्स कोविदं ।

उत्तमतथ अनुप्पत्तं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणंति ॥

अर्थ— अति गम्भीरगु प्रज्ञा दुहा, मेघादी जुया च्वंहा, सुमार्गं व कुमार्गं बालाक स्यूहा अरहन्तनी ज्वी धुंकूहा व्यक्ति-यात हे जि धात्ये याहा ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थ— जन “गम्भीर पञ्जां” घंगु स्कन्ध आदि गम्भीर गावंगु प्रज्ञां युक्त जुया च्वंहा, धर्म ओज प्रज्ञां याना विद्वान जुया च्वंहा, थ्व दुर्गति, थ्व सुगति, थ्व जुलसां निर्वाण मार्गं-लें खः, थुगु जुलसां निर्वाणे वनीगु लें मखु धका थुगु प्रकारं मार्गं व अमार्गं निगुलीसं दक्ष-चलाक जुया च्वंगुलि

मार्गं अमार्गं कोविद-विद्वान-अरहन्त संख्यात उत्तमगु थासे
थ्यंकः वने धुं कूहा वैत जि ब्राम्हण धका धाय् धंगु अर्थ सः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मन्नूत श्रोतावेत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

लेसा भिक्षुणीया कथा सिधल ।

२१. पठभारवासी तिस्स स्थविरया कथा

Dhamma.Digital

“असंसदु” धंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
बिहारे वास याना चवना बिज्याबले पठभारे च्वंम्ह तिस्स
स्थविरया कारणं याना आज्ञा त्रयेका बिज्यागु सः ।

व भिक्षु जुलसां शास्ता याके कर्मस्थान ग्रहण याना
कया जंगले द्वाही बना थःत सुबिस्ता व योग्यगु सेनासन माला
स्व जुजुं छगू पर्वतया गुफास थ्यंकः वन । अन थ्यने साथं हे
व भिक्षु यागु चित्त एकाग्र जुया समाधि लगें जुल । अले व
भिक्षु- “जि वन चवना अवश्यनं प्रव्रजित जू कयागु ज्या

सफल यांना काय् फे ।” धका चिन्तना यात । गुफाय् अधि-
ग्रहित जुया च्वंहा देवतां थ्व शीलवान्हा भिक्षु थन च्वं वल ।
थ्व नाप्पं छगू हे थासे च्वं च्वनेव जित थः मचाखाचातये
नापं दुःख-कष्ट ज्वी फु । “थ्व भिक्षु जुलसां थन चच्छिजक
च्वना कन्हे थनं मे थाय् वनीगु मखा ज्वी ।” धका चिन्तना
यांना थः परिवारपि बोना गुफां प्याहां वल । स्थविर कन्हे
खुनु सुथ न्हाप्पां हे गोचर गामे भिक्षाया लागी द्वाहां वन ।
अले व भिक्षुयात छहा श्रद्धालुहा उपासिकां खना थः काय्
यात हे थे स्नेह उत्पन्न यांना छे दुने बिज्याका, बांलाक लासा
लाया फेतुका भोजन याका, न्होने थ्यंकः वया च्वंगु वर्षावास
स्वला थः पुण्य याय्या लागी व हे गांया आसपासे बिज्याकेत
प्रार्थना यात । व भिक्षु नं “थ्व उपासिका यागु आधार कया
जि थ्व भव दुःखं मुक्त जुया वने फे ला” वैगु आशी कया
वैगु वर्षावास निमन्त्रणा स्वीकार यांना बिज्यात । अले व
भिक्षु संकाकाती व हे न्हापा च्वना वःगु गुफाचाय् वना छ
बिज्यात । गुफाय् च्वंहा देवतां वसपोल ल्याहां बिज्यागु खना,
“अवश्यनं सुं छहास्यां कन्हेया लागी भोजन यागु निमन्त्रणा
यात, ज्वीमा, उकि कन्हे कंसभिनं ला थ्व भिक्षु थनं अवश्यमेय
व हे वनी ।” धका चिन्तना यात । थुगु हे प्रकारं बाध्दिति
समय बितये जुया वन । अले देवतां बिचा यात “थ्व भिक्षु
वर्षावास स्वला यंकं थन हे मखा च्वनीगु ज्वी ? शीलवानपि
भिक्षुपि नाप जि मचा-खाचा परिवारपि नाप वास यावा
च्वने अःपु मजू । थ्वयात जि “थनं प्याहां हूं” धका धाय्गु

समर्थ नं जिके मदु । ध्व भिक्षुया शील-सदाचारया वारे छुं
 दोष दुला धका दिव्य चक्षुं स्वया व भिक्षु उपसम्पदा जूबलेसं-
 निसैं वैगु शीलस छुं छुं हे दोष खंके मफया, ध्व भिक्षु यागु
 शील परिशुद्ध जूं ध्वयात छुं छगू उपाय याना अयश उत्पन्न
 याना बीमाल धका व भिक्षुया उपस्थायक दातापिनिगु कुले
 उपासिकाया तःधिकःहा काय्या शरीरे दुबिना गपः लथ्याना
 बिल । व मचा यागु मिखा म्वे-म्वे कना म्हुतुं फीज बाः
 बल । उपासिकां वया काय् अथे जूगु खना ध्व छु घंगु रोग
 जूगु जि काय् यात धका विलाप यावा च्वन । अले व उपा-
 सिका यात देवतां गुप्त रूपं थथे धाःवन- “जि ध्व मचायात
 जोना सासना याना तयागु खः । थुकिया लागी जितः छुं
 भोग बीनं म्वा, छिमि कूलूपग स्थविर याके चाकुगु सिं छत्वा-
 चा फोना कया हया चिकने दाय्का व चिकं ध्व मचाया न्हासे
 थना ब्यु अले ध्व मचायात जि तोःता वने । व उपासिकां ध्व
 मचायात तःधंगु दुःख-कष्ट जुया सिना हे वंसानं जि धार्य
 याके चाकुगु सिं फोना कया हये फैं मखु” धका धाल । अले
 देवतां- “यदि छं चाकुगु सिं छत्वाचा फोना काय् मफुसा व
 भिक्षुं ध्व मचाया न्हासे ह्याउँगु सिन्हःचुं थंका ब्यु ।” अले
 उपासिकां धाल- “जि वसपोल यात थथे याना ब्यु वा” धका
 नं धाः वने फैं मखु । अले देवतां- “अथे जूसा व भिक्षुयागु
 तुति सिलागु लः ध्व मचाया छयने हा हा याना ब्यु ।” धका
 धाल । उपासिकां- “ध्व ला यानाबी फैं ।” भोजनया सययस
 छे बिज्याहा स्थविर यात फेतुका यागु भोजन प्रदान याना

भोजन भपा बिज्याय् सिघेका फेतुना च्वंहा स्थविर यागु तुति
 सिला लःकया- “भन्ते थ्व लः जिहा रोगं कया च्वंहा मचाया
 छयले होला बीला ?” धका न्यन । स्थविरं होला ब्यु धका
 बचन बीव अथे याना बिल । देवतां तुरन्त हे व मचा यात
 तोःता बना गुफाया लुखा च्वे च्वं च्वं वन । स्थविर नं भोजन
 भये सिघेका आसनं दना भावना याय्गु मत्तोतुस्य शरीर यागु
 स्वीनिगू अंग उच्चारण यायां गुफा पाखे ल्याहाँ बिज्यात ।
 बले वसपोल गुफाया लुखाय् थ्यंबले व देवतां- “हे महा वैद्य
 छ थन गुफाय् द्वाहाँ वये मते ।” धका धालं वसपोल अन हे
 दना च्वना- “छ सु ?” धका न्यना बिज्यात । देवतां- “जि
 थनया अधिग्रहित देवता खः” धका लिसः बिल । स्थविरं जि
 गनं वैद्य यागु ज्यायाना वैगु दु ला ? धका उपसम्पदा जूबलेसं-
 निसे बिचायाना स्वया थःगु शीलस हामो छगः ति हे नं दोष
 मखना- “जि गनं वैद्य यागु ज्या याना वैगु मखना- “छं छाया
 जितः थथे वै च्वनागु ?” धका न्यन । व देवतां- “छं मखना-
 का मखुला ?” धका न्यना ।

“खः मखना” धका लिसः बीव ।

“छंत जि क्यना बीला ले ?” धका न्यन ।

“का क्यनाब्यु” धका धाय् व ।

“तापागु खं ला छखेनि ति थौं हे तिनि छं भूत
 बु ब्यूहा उपासिकाया पुत्र मात तुति सिलागु लः छयने हा हा
 मका वधा लाकी मवया ?”

“सः याका बया युलिया लगी हे छं जांम लं धया च्वनागु सा ?”

“सः। युलिया लगी हे धया च्वनागु सः” धका देवतां लिसः बीध स्थविरं चिन्तना धात । “अहो ! निश्चयनं जि यःत बालाक शतंसमया अनुकूल ज्वीक तथातय् फते खनी । निश्चय नं जिगु चरित्र शुद्ध जू खनी । देवतापिसं हे जिगु क्तु पारिशुद्धि शीलस हामो छगः पायगोणु हे दाग संके मफ-या शीगिह्य मचाधा छधने जिगु तुति सिलागु लः हा हा याना व्यूगु भात्र दोष संकल” धका यःगु शीलपालन याना बयागु वारै मने तःबंगु प्रीति उत्पन्न जुया बल । ब भिक्षु अनं अति-क्रमण याना पलाछी न्ह्यो हे अन हे दना च्वं च्वं अरहन्त जुया विज्यात । अले बसपोलं जि ये ज्याह्य परिशुद्धह्य भ्रमणवत्ति दुषित या वाह्य छ देवता यन वन खण्डे च्वं च्वने म्वाल । याकनं हे यनं प्याहां हूं धका धाय्त व देवता यात अबवाद उपदेश व्यु व्युं बुगु उदान (=प्रीति वाक्य) गतया भाजा जुया विज्यातः—

“बिसुद्धो वत मे बसो—निम्मलं मं तपस्सितं ।

मात्वं बिसुद्धं वूसेसी—निश्चमापि बनातुबंस्ति ॥

अर्थ— जि वास याना च्वना थाय् विशुद्ध जू, जिगु तपस्या चर्या नं निर्मल जू, छं विष्णुदपि भिक्षुपित्त दुषित याना च्वनेमते, छ यन वन खण्डं प्याहां हूं ।

ब भिक्षु अन हे मुफाय् स्वलातक च्वज्जा वर्षावत्स

सिधेव तथागतया थाय् वन । मेपि भिक्षुपिसं- “आयुष्मान् !
 छ प्रव्रजित जुयागु ज्या व्याक्कं सम्पूर्ण यांना वये धुन ला ?”
 घका न्यनेव उगु गुफाय वर्षावास च्वंवस्येनिसें जूगु खँ व्याक्कं
 भिक्षुपित कँना बिल । अले इपि भिक्षुपिसं- “आयुष्मान् !
 छपित देवतां अथे धाय् व छःपि तंचाया मबिज्याना ला ?”
 घका न्यन । जि “तं मचाया” घका लिसः बीव भिक्षुपिसं
 तथागतया थाय् वना बित्तिया वन- “भन्ते ! श्व भिक्षुं
 मखुगु खँ ल्हात । देवतां वैंत थुगु नकसां धाय् कनं तं मचाया
 घका धया च्वन ।” शास्तानं इमिगु खँ न्यना- “हे भिक्षुपि !
 जिह्म पुत्र जुया च्वंहा भिक्षु गबलेसं तं चाई मखु वया गृहस्थ
 तयेनाप अथवा प्रव्रजिततये नाप संसर्गं घैगु मदु । श्व भिक्षु
 सुनाप्पं सम्बन्ध मतस्य अल्पेक्ष व संतोषी जुया खः ।” घका
 उजुं जुया बिज्याना धर्मदेशना यांना बिज्यास्य थुगु क्वे च्वंगु
 गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः-

असंसट्ठं गहट्ठेहि-अनागारेहि चू‘भयं ।

अनोकसारिं अप्पिच्छं-तमहंभू मि ब्राह्मण‘न्ति ॥

अर्थ- गृहस्थत व प्रव्रजिततये नाप संसर्गं (=हेमस्त्रेम)
 मदुहा, छुकीसनं आशा व तृष्णा मदुम्हसित हे जि धात्थेयाहा
 ब्राह्मण घका धाय् ।

पदार्थ- अन “असंसट्ठं” घैगु स्वयेगु न्यनेगु खँल्हाय्गु
 परिभोग याय्गु पाखे काय संसर्गं मदुगुलि यावा असंसट्ठ
 जूवनी । “उभयं” घैगु गृहस्थ व प्रव्रजित निखलस्या नाप नं

संसर्ग आलाप संलाप मदु घैगु अर्थ खः । ‘अनोक्कसारि’ घैगु घर गृहस्थीत्ये नाप आपा सम्बन्ध मदुपि, आचरण बालापि यथि ज्वारिपित जि ब्राह्मण घका घाय् घैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति आदिस थ्यंकः बंगु जुल ।

पम्भारवासी तिस्स स्थविरया कथा सिधल ।

२२. सुं छम्ह भिक्षुया कथा

‘निघाय’ घैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-विहारे वास याना च्वना बिज्याबले सुं छम्ह भिक्षुया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

व भिक्षु जुलसां तथागतयाथाय् कर्मस्थान भावना कया जंगले बना, समाधि-भावनास उद्योग यायां अरहन्त ज्वी धुंका, यःत प्राप्त जूगु गुण धर्म शास्तायात बिन्ति याय् घका अनं प्याहाँ बल । अले स्थविर लँस बिज्याना च्वंबले, छगू गमि छम्ह मिसा भातह्य नाप ल्वावा भातह्य छेँ मदुबले यःछेँ बने घका प्याहाँ बल । लेँ याकःबा बनेगु साहस मदया

स्थविर बिज्याना च्वंगु खना वसपोलं मखंक ल्यू ल्यू वना च्वन । अले भातहा छेँ द्वाहाँ वःबले जहानहा मखना थःछेँ वन ज्वी घका ल्यू-ल्यू वना जंगले भिक्षु छहास्या नाप वना च्वंगु खंकल । अले व मिजनं मती तल- “पक्का थ्व मिसा-यात थ्व भिक्षुं हे हेका हःगु ज्वी” घका स्थविरयात बोबिल । अले व मिसां भातहासित धाल- “भो स्वामि ! थ्वसपोल भन्ते नं जि वसपोलया ल्यू ल्यू वना च्वनागु खना मबिज्या उकिं, वसपोल यात दोष बिया दी मते ।” भातहास्यां- “थ्व भिक्षुं छंत बोना हःबले छं छु जिके न्यना वैगु दु बा ?” घका घया- “छंत सासना याय्यासिनं थ्वयात हे नि सासना याय्” घका मतीतया व दुष्टहा मनूनं स्थविर यात दाय् फक्को दायो सीत्कीका थकल । व मिजं थःहा जहान बोना ल्याहाँ वन । स्थविरया शरीरे थाय् थासे दा दा थाय् मना वल । स्थविर विहारे थ्यंकः बिज्याय् व मेपि भिक्षुपिसं “आम छु जूगु ? भन्ते !” घका न्यन । वसपोलं थःत धरे जूगु खँ व्याक्क कौना बिज्यात । अले वसपोल याके भिक्षुपिसं न्यन- “अथि आयुष्मान व मिजं नं छःपित अपाय्सतं दालं नं छपिके तं भतिचा हे प्याहाँ मवःला ?”

“जि तं पिमकया आयुष्मानपि !” घका वसपोलं जवाब बीव भिक्षुपिसं तथागतया थाय् वना बिस्ति या वन । “भो शास्ता ! थ्व भिक्षुं मखुगु खँ ल्हात व मिजं नं थ्व भिक्षु यात अपाय्सतं दालं नं थ्व माके तं छफुति हे प्याहाँ मवः” घका घया च्वन । अले तथागतं इमिगु खँ न्यना बिज्याना-

“हे भिक्षुपि ! क्षीणाश्रव वैपि दण्ड बीगुलि अलग जुया च्वने
धुंकल इमिसं यःत दासां-स्यासां-पासां तं पिकाई मखु ।”
धका उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया
बिज्यातः-

निधाय दण्डं भूतेसु-तसेसु थावरेसु च ।

यो न हन्ति न घातेति-तम‘हं ब्रूमि ब्राह्मण‘न्ति ॥

अर्थ- चर अचर थावर सकल प्राणिपित हिंसा याय्-
गुलि विरक्त जुया च्वंह्य, सुयातं घातक मज्जीह्य, घात
याय्गुली उत्साहित नं मयाइह्यसित हे जि ब्राह्मण धका
घाय् ।

पदार्थ- अन ‘निधाय’ वैगु तोःते धुंका अलग जुया
च्वने धुंका । “तसेसु थावरेसुच” वैगु तृष्णा खना ग्यागुलि-
याना तसेसु, तृष्णा मदये धुंकूगुलि याना स्थिर जुयाच्वंगुलि,
थावरेसु धका घया तःगु खः । “यो न हन्ति” वैगु गुहास्यो
थुगु प्रकारं सकल सत्व प्राणिपिनि उपरे सासना याय्गु द्वेष-
भाव मदये धुंकूगुलि याना दण्ड बीगुलि अलग ज्वी धुंकूपिसं
गबले हे यःत घात याइमखु, मेपित नं घात मयापित जि
ब्राह्मण धका घाय् वैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापत्ति फल
आदिस ध्यंकः वंगु जुल ।

सुं छह्य भिक्षुया कथा सिधल ।

२३. प्यम्ह श्रामणेरपिनि कथा

“अविरुद्धं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता-जेतवन महा-विहारे वास याना च्वना बिज्याबले प्यम्ह श्रामणेरत्तयेगु कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छम्ह ब्राम्हणनीनं जुलसां प्यम्ह भिक्षुपित लक्षयाना दान बीगु सामान जोरे याना ब्राम्हण यात धाल- “विहारे बना प्यम्ह बुढापि ब्राम्हणपित भोजन याकेगु अनुमति कया छे” बोना हति ।” व भातम्ह ब्राम्हण विहारे वना- “जितः प्यम्ह भिक्षु ब्राम्हणपि भोजन याकेगु अनुमति बिया बिज्यां हुं ।” धका बिन्ति या वन । भत्तुदेसक भन्ते नं उखुनु वैथाय् पालापि भोजने वनेत संकिच्च, पण्डित, सोपाक, व रेवत धैपि न्हदं जक दुपि प्यम्ह क्षीणाश्रव श्रामणेरपित ब्राम्हणया छे” छ्वया बिल । ब्राम्हणया छे” ब्राम्हणनीनं प्यंगू बांलागु अनधंगु आसा लाया पिया च्वंबले मचा-मचापि श्रामणेर प्यम्ह बोना हःगु खका तंजाया मी तया ब्यूगु चि समानं टिरि-टिरि म्दीक धाल- “छं विहारे वना थः छयेपि हे धाय् मलोपि प्यम्ह मचात बोना हल ।” धका धया इमित उगु ताजागु आसने केमतुकूस्ये वया कोस्सं चिचीजागु आसन लाया फेतुकख । ब्राम्हणनीनं- “हुं ब्राम्हण ! मेपि बुढापि भिक्षु ब्राम्हणपि माला बोना हति ।” धका धया हाकनं विहारे छ्वया बिल । ब्राम्हण विहारे वना सारीपुत्र भन्ते भिक्षा बिज्याय्त्यंगु खना-

“भन्ते ! भोजनया लागी जिगु छे विज्यां हुं ।” धका निमन्त्रणा याना बोना हल । स्थविर अन विज्याना, श्रामणेस्त प्यह फेतुना च्वंगु खना— “थुपि श्रामणेर ब्राम्हणपिसं भोजन याय् धुंकल ला ?” धका न्यना विज्यात । ब्राम्हणं “मयानि भन्ते !” धका लिसः बीव स्थविरं प्यहसित जक भोजन जोरे याना तःगु भाव सीका विज्याना थःगु भिक्षा पात्र कया अनं दना भिक्षाटनया लागी शहरे विज्यात । ब्राम्हणनीनं वं छु धया वन ? धका न्यनेव— “थुपि फेतुना च्वंपि मचापि ब्राम्हण तयेत भोजन याके योग्य जू । जिगु भिक्षापात्र हति ।” धका धया आसनं दना विज्यात । भोजन याय्गु इच्छा याना मविज्या धका न्यकेव ब्राम्हणनीनं “अथे जूसा याकनं विहारे वना मेपि तःधिकपि भिक्षु ब्राम्हणतयेत बोना हति ।” धका धाल । ब्राम्हण विहारे वना महामौदङ्गल्यान स्थविर यात खना न्हापाथे तुं थःगु छे बोना यंकल । वसपोलं नं अच श्रामणेस्त प्यह फेतुना च्वंगु खना न्हापाथे तुं धया थःगु पात्रकया अनं विज्यात । अले ब्राम्हणनी नं ब्राम्हण यात धाल— “इमिसं जिगु भोजन याय्गु इच्छा मयासा ब्राम्हण त्वाले वना बुढाह्य ब्राम्हण छहसित बोना हति ।” श्रामणेरपिनं सुथंनिस्ये आहार प्राप्त मज्जुलि याना तःसतं नये पित्याका च्वंच्वन । अले श्रामणेरपिनिगु गुण यागु आनुभावं याना देवराज इन्द्रया आसन क्वाना वल । इन्द्रं थ्व छु जूगु ज्वी ? धका दिव्य चक्षुं बिचायाना स्वया वसपोलपि क्षीणाश्रव श्रामणेरपि प्यह्य सुथंनिस्ये द्यांलाकातःगु खंका “जि अन वने माल” धका मती

ल्वीका अत्यन्त बुढाह्य ब्राह्मणया भेष कया उगु ब्राह्मण त्वाले वना ब्राम्हणतये अग्रगु थासे फेतुना च्वं वन । सतः वंम्ह ब्राम्हणं वैत खना, “आ जुलसां जिम्ह ब्राम्हणनी खुशि जुइगु जुल” धका मतीतया व बुढाम्ह ब्राम्हण यात ‘छे’ वनेनु’ धका धया व बुढाम्ह ब्राम्हण बोना छे’ ल्याहाँ वल । ब्राम्हणनीनं व बुढाम्ह ब्राम्हण खना खुशि जुया निगू आसन यागु लासा छगू आसने लाया” आर्य ! थन फेतुना बिज्यां हुँ ।” धका घाल । ब्राम्हण रूपी इन्द्र छे’ द्वाहाँ वना प्यम्ह श्रामणेरपित न्याकु’ चूलाका भोस्सुना वन्दना याना, वसपोलपिनि दकले सिधे क्वे वना बे’संतुं मुलिबति थ्याना फेतू वन । वं अथे यागु खना ब्राम्हणनी नं ब्राम्हण यात घाल— “अहो ! छं गज्याम्ह बुढाम्ह ब्राम्हण यात बोना हयागु ? थ्वं ला थः छयेचा पाय्धिकः हे मजूपि मचातयेत वन्दना या जुल । थज्याम्ह बुढाम्ह ब्राम्हण छुयाय्त थन बोना हयागु ? थ्वयात थनं पितिना छ्व” धका धया वैत लप्पुजोना पितिना छ्वेत स्वतं अन फेतुना च्वंथासं इकिधिकि हे संके मफुत । अले वैत ब्राम्हणनी नं— “वा ब्राम्हण छं छखे पाखे लप्पा जो” जि छखे पाखे जोने” धका धया निम्हसिनं निखे पाखे लप्पाय् जोना जंधुली धो’ धो’ दाया छे’या लुखांपिने यंका तये यंकल । ब्राम्हण रूपी इन्द्र थः न्हापा फेतुना च्वंगु थासेतुं च्वना ल्हा प्वीकल । इमिसं व न्हापा च्वं च्वं थासेतुं च्वं च्वंगु खना चिच्चाय् दंक हाला तोःता छ्वत । अले उगु अवस्थास व बुढाम्ह ब्राम्हण थः इन्द्र खः च्वंगु भाव इमित प्रकट याना बिल । अलेतिनि ब्राम्हणनीनं

इमित आहार भोजन याकल । इपि न्याम्हं भोजन याय् सिधे-
 का छम्ह छेया गजू प्वालं, छम्ह छेया पूर्वे पाखे च्वंगु पो
 वह्खना, छम्ह पश्चिम पाखे च्वंगु पो वह्खना, छम्ह अन
 जमीनेसं तुं लुकुबिना, इन्द्रनं छगू थासं छे प्याहां वन । थुगु
 प्रकारं इपि न्याम्ह न्यागू थासं प्याहां वंगुलिं याना अबलेसं-
 नित्ये व छेया नां “न्याप्वा छे” धंगु नां जुया वन ।
 आमणेरपि विहारे ल्याहां वंबले मेपि भिक्षुपिसं- “आयुष्मान-
 पि ! छिमित छु जुल ?” धका न्यनेव इमिसं थथे कन-
 ‘ब्राम्हणनीनं जिपि खनेव तंचाया जिमित बीजागु आसने
 फेतुका ब्राम्हण यात धाल- “बुढापि ब्राम्हणत बोना हति ।”
 धका । अले ब्राम्हणं जिमि उपाध्याय सारीपुत्र भन्ते यात बोना
 हल । वसपोलं जिपि अन फेतुना च्वंगु खना- “थुपि मचापि
 ब्राम्हणतयेत निं भोजन याकि ।” धका धैबिज्याना थःगु
 भिक्षा पात्र कया अनं बिज्यात । ब्राम्हणनीनं- “मेम्ह थकालि-
 म्ह ब्राम्हण बोना हति ।” धका धाय्व ब्राम्हणं महामौद्ग-
 ल्यायन स्थविरयात बोना हल । वसपोलं नं जिपि अन फेतुना
 च्वंगु खना न्हापाथे हे धैबिज्याना थःगु भिक्षापात्र कया ल्याहां
 बिज्यात । अले ब्राम्हणनीनं- “जि थुमित भोजन याकेगु
 इच्छा मदु । ब्राम्हण त्वाले वना दकले बुढाम्ह थकालिम्ह
 ब्राम्हण छम्ह बोना हति ।” धका धाल । ब्राम्हणं बुढाम्ह
 ब्राम्हण रूपी इन्द्र यात सःता ह्या बिल । व बयेवत्तिनि
 जिमित भोजन याकल । अले भिक्षुपिस- “ब्राम्हणनीनं
 छिमित अथे थां लाका तःबले छिपि तं मचायाला ।” धका

ન્યન । શ્રામણેરપિસં- “જિપિ તં મચ્ચાયા ।” ઘકા તિસ કીચ
 ર્હપિ ભિક્ષુપિ તથાગતયા થાય્ વના- “થુપિ શ્રામણેરપિસં
 મલ્હુગુ લ્હાત ।” ઘકા વિન્તિ યા વન । શાસ્તાનં- “હે
 ભિક્ષુપિ ! ક્ષીણાશ્રવ ઘેપિસ થ:ત વિરોધ યાપિ નાપ થ:પિ નં
 વિરોધી જૂ વની મલ્હુ ।” ઘકા ડજું જુયા વિજ્યાના થુગુ ક્વે
 ચ્વંગુ ગાથા આજ્ઞા દયેકા વિજ્યાત:-

અવિરુદ્ધં વિરુદ્ધેસુ-અત્તદણ્ડેસુ નિચ્છંતિ ।

સાવાનેસુ અનાદાનં-તમ'હં બ્રૂમિ બ્રાહ્મણં ॥

અર્થ- વિરોધીપિ મધ્યે વિરોધી મજ્જીમ્હ, દણ્ડધારી-
 પિનિગુ વિચ્છે અદણ્ડધારી જુયા ચ્વમ્હ, ‘જિ’ ‘જિગુ’ ઘકા
 ગ્રહણ યાદ્ધપિ મધ્યે અથે મયાઈમ્હ વ્યક્તિયાત હે જિ બ્રામ્હણ
 ઘકા ધાય્ ।

પદાર્થ- અન “અવિરુદ્ધ” ઘેગુ આઘાત યાય્ગુ રૂપં
 વિરુદ્ધ જુયા ચ્વંપિ લૌકિક જનતાપિકે આઘાત મદુગુલિ યાના
 અવિરુદ્ધ જુયા ચ્વંગુ, લ્હાતે ચ્વંગુ કઠિ અથવા શસ્ત્ર-અસ્ત્રં
 કરપિત દાય્ગુ પાલેગુલી લગે જુયા ચ્વંગુલિ યાના આત્મદણ્ડ
 બીગુ જનતાપિ થાસં શાન્ત જ્વી ધુંકુગુ દણ્ડ બીગુ તો:તે
 ધુંકૂમ્હ, પઞ્ચસ્કન્ધસ જિ જિગુ ઘકા જ્વના ચ્વનેગુલિ યાના,
 સાદાગુ જીવને વ અથે જોના ચ્વનેગુ છું મદયે ધુંકુમ્હ વ
 અથિજ્યામ્હસિત હે જિ ધાત્યેં યાહા બ્રામ્હણ ઘકા ધાય્ ઘેગુ
 અર્થ સ: ।

धर्मदेशनाय अस्तस आयाजं ज्ञातुं श्रोतावसि फल
आविश क्यं कः वंगु जुल ।

प्यह्य भ्रामणेरपिनि कथा सिधल ।

२४. महापन्थ स्थविरया कथा

“यस्स राणे” वंगु थुगु धर्मदेशना शास्ता बेलुवन
महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले महापन्थ स्थविरया
कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

वसपोल आयुष्मान् चूलपन्थ प्यलातक्क छपु गाथा
घोकेय् याना च्वंसानं न्वे वयेके मफया दाजुहा महापन्थ
स्थविरं— “छ थ्व बुद्ध शासने प्रव्रजित जुया च्वने योग्य भज्जु,
छ गृहस्थत्तयेगु भोग सम्पत्ति नं प्रहीन ज्वी धुकल । छंत्त थन
तया तयां छु याय् ? छ थनं प्याहां हूं ।” घका विहारंपितित्ता
खापा तिना बिल । भिक्षुपिसं धर्मसभास खं पित हल “हे
आयुष्मानपि ! महापन्थ स्थविरं अथे याना बिज्यात । गणे
क्षीणाश्रव ज्वी धुकूपिनि नापं ‘तं’ प्याहां वला ?” वंगु खं
छलफल जुया च्वने । अनं शास्ता बिज्याना— “हे भिक्षुपि !
आः थुगु अवस्याय् छिमि थन छु खं जुया च्वन ?” घका

म्यना बिज्याय्व मिक्षुपिसं इमि पुचले जुया च्वंगु खं शास्ता-
 वात बित्ति याना बिल । अले तथागतं- “हे मिक्षुपि ।
 क्षीणाश्रव ज्वी धुंकूपिनि राग, द्वेष, आदि क्लेश दै मखु ।
 जिह्म पुत्रं जुलसां अर्थं सिद्ध याय्गु वं धर्मसिद्ध याय्गु म्होने
 तया अथे यागु खः ।” धका उजुं जुया बिज्याना थुगु नाथा
 आज्ञा जुया बिज्यातः-

यस्स रागो च दोसो च-मानो मक्खो च पातितो ।

सासपोरिव आरग्गा-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ- गुह्यसिया राग, द्वेष, मान तथा ईर्ष्या मुलु
 च्चकां तू कुत्युं वनी थें कुत्युं वने धुंकै, जि अज्याह्य व्यक्ति-
 यात हे ब्राह्मण धका धया ।

पदार्थ- अत्र “आरग्गा” धैगु गुह्यस्या जुलसां इपि
 राग आदि क्लेशत व करपिनिगु गुण खवा मात्सर्य भाव लक्षण
 मुलुया च्चकां तुं कुत्युं वःथे कुत्युं वने धुंकल । गथे कि
 मुलुया च्चकाचाय् तू गो थाना च्चनी मखु थुगु हे प्रकारं
 गुह्यस्या चित्ते पाप थाना च्चनी मखु वैत हे जि धात्थेयाह्य
 ब्राह्मण धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

महापन्थ स्थविरया कथा सिधल ।

२५. पिलिन्दवच्छ स्थविरया कथा

“अक्रवस्स” वेणु यगु धमंदेशना शास्ता वेसुवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्याबले पिलिन्दवच्छ स्थविरया
कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

वसपोल आयुष्मान जुलसां वा वसलि ! (=दुष्ट)
हुं वसलि ! धका सम्बोधन याना गृहस्ततयेत नं प्रव्रजिततयेत
नं वसलि वादं खं ल्हाना ज्वी । अनंलि छन्दुया दिनस आपालं
भिक्षुपिसं उगु खं तथागत याथाय् वना बिन्ति या वन-
“भन्ते ! आयुष्मान पिलिन्दवच्छं भिक्षुपित वसलि वादं
सम्बोधन याना जुल” धका । शास्तानं व भिक्षुयात सःतके
छवया बिज्याना- “छं भिक्षुपित वसलि वादं सम्बोधन याना
जुल धागु धात्थेनं खला ?” धका न्यना बिज्यात । “धात्थेनं
खः भन्ते !” धका लिसः बीव व आयुष्मान यागु न्हापा-
न्हापाया जन्म यागु खं लुमंका स्वया बिज्याना “हे भिक्षुपि !
छिमिसं वच्छ भिक्षुयात आपा निन्दा चर्चा याना ज्वीमते ।
वच्छ भिक्षु स्वीतं द्वेषभाव याना वसली वादं खं ल्हाना
जूगु मखु । हे भिक्षुपि ! वच्छ भिक्षुया न्यासःगू जन्मतक्क
न्याक्कं ब्राह्मण कुले जन्म कया वःगुलि याना वः साकालतक्क
वसलीवादं व्यवहार याना वल । क्षीणाश्रव धैपिके करपित
कडागु वचन ल्हायगु, मां दिक्क बोबीगु, मेपिनि नुगलेस्याक्क
बोबीगु वेणु दे मखु । न्हापा धया वःगु बान्हि याना जक्क

जिहा पुत्रं अये धया जूगु खः ।" धका जूगु धुवा बिज्याना,
धर्मदेशना याना बिज्या ज्यां थुगु क्वे च्वंगु गाथा भाजा
दयेका बिज्यातः-

अककसं विज्ज्यापनि-गिरं सच्चं उदीरये ।

याय ना'मिसजे कज्जि-तम'हं ब्रू मि ब्राह्मण'न्ति ॥

अर्थ- गुह्यस्यां सुयातं पीडा बीमखु, गुह्यस्यां स्वीतं
कडागु खँ ल्हाई मखु, गुह्यस्यां कारण यात स्पष्ट रूपं क्यना
खःगु खँ ल्हाई, उज्याम्ह पुरुष यात हे जि ब्राम्हण धका
धाय् ।

पदार्थ- अन "अककसं" धैगु फोहर मज्जुगु कडा
मज्जुगु वचन-बोली । "विज्ज्यापनि" धैगु अर्थ प्रकट याईगु ।
"सच्चं" धैगु यथार्थगु सत्य वचन । "नामिसजे" धैगु गुगु
वचन- खँ याना मेपि तं चाईमखु क्षीणाश्रव धैपिसं थयिज्यागु
हे जक खँ ल्हाय्मा उकिया निम्ति जि उज्यापित हे जक
ब्राम्हण धका धया च्वना धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस ध्यंकः वन ।

पिलिन्दिवच्छ स्थविरया कथा सिधल ।

२६. सुं छम्ह स्थविरया कथा

“योधदीधं” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्याबले सुं छम्ह स्थविरया
कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरे जुलसां छम्ह मिथ्या दृष्टिम्ह ब्राम्हणं
थःगु शरीरं दुर्गन्ध वैगु भयं शरीरया च्वे पाखे न्ययातःगु गा
छपु त्वया छेँया पिने लिक्कसंतुं पाना तया थः छेँया लुखा
खल्बी दुने पाखे स्वया फेतुना च्वन । तदनन्तर छम्ह क्षीणा-
श्रव भिक्षु भोजन याय् सिधेका विहारे बिज्याना च्वंबले व
खना उखेथुखे स्वया मनूत सुं मखना थ्व गाया थुवा सुं मदु
ज्वी धका मत्तीतया, पंसकुल कापः अधिष्ठान याना कया
बिज्यात । अले वसपोल यात ब्राम्हणं गा कागु खंका बोव्यु ब्युं
हे लिक्क वना, “हे छयँले सँ मदुम्ह मुण्ड श्रमण ! छं जिगु गा
कयाला ?” धका धाल ।

“हे ब्राम्हण ! थ्व गा छंगु ला ?” धका न्यना
बिज्याना वं “खः श्रमण !” धका लिसः बीव स्थविरं— “जि
थन सुं मखना थ्व गा यात पंसकूल (=वांछ्वयातःगु) कापः
समके जुया कायलात अहो ! अथे जूसा आ छंगु गा छं का ।”
धका धैबिज्याना वैगु गा वैतंतुं लः ल्हाना विहारे ल्याहाँ
बिज्याना उगु घटना मेपि भिक्षुपित कँना बिज्यात । अले

वसपोलयागु खं न्यना वसपोलं नाप ख्यायाय् थे याना मथेखः
 आयुष्मान ! व गा ताहाकःगुला चीहाकःगु ला ? , स्वातुगुला,
 सालुगुला ? (धका न्यन) अले वसपोलं धया बिज्यात-
 “आयुष्मानपि ! व गा ताहाकःगु अथवा चीहाकःगु थज्जीमा,
 स्वातुगु अथवा सालुगु थज्जीमा, जिके उकियागु छुं आसत्ति
 मदु, जि ला व गा पंसकूल (=सुयां हक मदुगु) समखे जुया
 कयागु खः ।” व खं न्यना भिक्षुपिसं तथागत याथाय् वना
 बित्ति या वन कि- “भन्ते ! थ्व भिक्षुं मखुगु खं ल्हात ।”
 शास्तानं- “हे भिक्षुपि ! थ्व भिक्षुं खःगु हे खं ल्हागु खः ।
 क्षीणाश्रव घैपिसं मेपिनिगु वस्तु काय्गु इच्छा याई मखु” धका
 उजुं जुया बिज्याना थुगु कवे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया
 बिज्यात ।

यो‘ध दीघं वा रत्तंवा-अणु थूलं सुप्ता सुभं ।

लोके अदिन्नं ना दियति-तम’हं ब्रूमि ब्राह्मणं ॥

अर्थ- ताहाकःगु जूसां चीहाकःगु जूसां, चीधंगु तःधंगु
 जूसां, भिगु जूसां मभिगु जूसां, गुम्हस्यां थ्व संसारे छुं हे वस्तु
 सुनानं मवीकं खुया काइ मखु उज्याम्ह पुरुषयात हे जि
 ब्राम्हण धका धाय् ।

पदार्थ- उकियागु अर्थ गा, तिसा, वसः आदि
 ताहाकःगु जूसां, चीहाकःगु जूसां, तःगोगु जूसां चीगोगु जूसां,
 मू आपा वंगु जूसां, आपा मवंगु जूसां रूपं शुभनु जूसां, अशुभनु
 जूसां, गुम्ह मनून थुगु संसारे मेपिनिगु वस्तु यात खुया काई

मखु अज्याम्ह व्यक्ति यात जि घात्ये याम्ह ब्राम्हण धका
घाय् घेगु अयं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापत्ति फल
आदिस ध्यंकः वंगु जुल ।

सुं छह्य भिक्षुया कथा सिघल ।

२७. सारीपुत्र स्थविरया कथा

“आसा यस्स” घेगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवने
महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले सारीपुत्र स्थविरया
कारणं याना आशा जुया बिज्यागु खः ।

स्थविर जुलसां न्यासःम्ह भिक्षुपि थः परिवारपि मुं का
जनपदस छगू विहारे वर्षावास च्वना बिज्याय्यु इच्छा याना
बिज्यात । अन च्वपि उपासकपिसं स्थविर खना वसपोलया
परिवारपि सहित अन वर्षावास च्वनेगु वचन काल । लिपा
स्थविर वर्षावासया अन्तस पवारणा याय् सिधेका अन वर्षा-
वास च्वपि सकल भिक्षुपि अनं प्याह्नां मबकं हे थः तथागत
याथाय् वनेत मेपि भिक्षुपित आशा दयेका बिज्यात- “छिपि

मचापि श्रामणेऱतयेत उपासकपिसं वर्षावासिक छुं वस्तु बिल
 घासा छिमिसं कया अन छ्वया हयाब्बु अथवा व वस्तु
 छिमिसं कया तथा प्राप्त जूगु समाचार जूसां छ्वया हया
 ब्यु” अले वसपोल तथागत याथाय् बिज्यात । भिक्षुपिसं धर्म-
 सभास खं पित हल- “गथे आयुष्मानपि ! सारीपुत्र स्थविर
 याके तृष्णा दनि लाकी छु ?” उकिं हे उपासकपिसं दान
 ब्युगु वर्षावास यागु वस्तु थःथाय् छ्वया हयाब्बु अथवा प्रात्त
 जूगु समाचार जूसां छ्वया हया ब्यु ।” धका थः शिष्यपित
 घया थका बिज्यात । घंगु खं पित हल । तथागत अन
 बिज्याना- हे भिक्षुपि ! आ थुगु अवस्थाय् छिमि पुचले छु
 खं जुया च्वन ?” धका न्यना बिज्याय्व इपिं भिक्षुपिसं
 तथागत यात जिमि पुचले थुगु खं जुया च्वन धका बिन्ति
 यात । अले तथागतं हे भिक्षुपि ! जिम्ह पुत्रयाके तृष्णा मदु,
 मनूत्तयेगु पुण्य व मचापि श्रामणेऱतयेत धार्मिक लाभ यागु
 हानि थ मज्जीमां घंगु बिचारं अथे घया वःगु ज्वीफु” धका
 उजुं जुया बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया
 बिज्यातः-

आसा यस्स न विज्जन्ति आस्मि लोके परंमिह व ।

निरासयं विसंयुत्तं-तमहं नूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ- थुगु लोक व परलोक यागु आशा मदुम्ह आसित्त
 मज्जुम्ह, संयोग मदुम्ह अज्जाम्ह पुरुषयात्त जि वात्थे याम्ह
 आम्हण धका धाय् ।

“वार्थे-अन “ब्राह्मण” वैगु तृष्णा यात धागु खः ।
 “निरासयं” वैगु तृष्णा उत्तीर्णं अम्महसित धागु खः ।
 “विसंयुत्तं” वैगु सकल क्लेशं अलग जुया च्वंम्ह अज्याम्ह
 व्यक्ति यात जि धात्थे याम्ह ब्राम्हण धका धाय् वैगु
 अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
 आदिस प्रतिष्ठित जूवन ।

सारीपुत्र स्थविरया कथा सिधल ।

★ ★ ★

२८. महा मौद्गल्यायन स्थविरया कथा

“अस्सोल्लो” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन
 महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले महामौद्गल्यायन
 स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः । थुकियागु
 कथा थ्वयां न्हापायागु बाखने थे हे तुं खः । थन जुलसां
 शास्ता तथागतं महामौद्गल्यायन स्थविरया तृष्णा मदुगु
 भाव प्रकट याय्या लागी थुगु न्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका
 बिज्यातः-

यस्सालया न विज्जन्ति-अञ्जाय अकथं कथी ।

अमतोगधं अनुप्पत्तं-तम'हं ब्रूमि ब्राह्मण'न्ति ॥

अर्थ- आसक्ति मदुह्य, बोध ज्वी धुंका शंका मदुह्य,
सुख स्वरूप अमृत-पद प्राप्त याना काय् धुंकूह्य व्यक्तियात हे
जि धात्थे याह्य ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थ- अन "अलया" धैगु तृष्णा यात हे धयातःगु
खः । "अञ्जाय अकथंकथि" धैगु अष्ट वस्तू यात यथार्थ रूपं
ह्यसीका अष्ट वस्तूले च्वंगु विचिकिच्छा (=शंका) रहित
जुया च्वंह्यसित धागु खः । "अमतोगधं अनुप्पत्तो" धैगु अमृत-
विर्वाण बः कया उकी थ्यंकः व्ह्य अज्याह्य व्यक्ति मात जि
ब्राह्मण धका धया च्वना धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूतयेसं श्रोतापत्ति फल
आदि साक्षात्कार याना काल ।

महामौद्गल्यायन स्थविरया कथा सिधल ।

२९. रेवत स्थविरया कथा

“योधं पुञ्जाञ्च” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता पूर्वा-
रामे वास याना च्वना बिज्याबले रेवत स्थविरया कारणं
याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

थुकियागु कथा “गामेवा यदिवा रञ्जे” धैगु गाथा
वर्णनास विस्तार पूर्वकं कॅना वये धुंगु हे दु । अन थथे धया-
तल कि “हानं छन्हुया दिनस भिक्षुपिसं धर्म सभास खँ पित
हल ।” अहो ! श्रामणेरया लाभ जुल, अहो ! थःगु पुण्यं थुगु
प्रकारं याकःचां हे न्यासःह्य भिक्षुपित कूटागार विहार सच्छिगू
दयेका बिल ।” तथागत अन बिज्याना- “हे भिक्षुपि ! आथुगु
अवस्थास छिमि पुचले छु खँ जुया च्वन ?” धका न्यना
बिज्याय्व भिक्षुपिसं- “जिमि पुचले थुगु खँ थुगु खँ जुया
च्वन ।” धका बिन्ति याय्व तथागतं हे भिक्षुपि ! जिह्वा पुत्र
याके नत पुण्यं हे दु, न पाप हे दु ? वया निगुलि हे मदया
प्रहीन जुया वने धुंकलं धका आज्ञा जुया बिज्याना थुगु क्वे
च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

योधं पुञ्जां च पापंच-उभोसङ्गं उपचचगा ।

असोकं विरजं सुद्धं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणं ॥

अर्थ- थव संसारं गुह्य मनु पुण्य व पापं अलग ज्वी

धुंकी, क्लेशं छुटे ज्वी धुंकूहा, शोक रहितहा, निर्मलहा, शुद्धहा व्यक्तियात हे जि ब्राह्मण धका धाय् ।”

पदार्थ—अन “उभो” धैगु पुण्य व पाप निगुलि तोःता अलग जुया धैगु अर्थ सः । “सङ्ग” धैगु रागादि यागु आशक्ति पुला वने धुंकूम्ह व जि संसार चक्रे बाहिले म्वागुलि याना शोक मदुहा, हृदये दुने राग आदि क्लेश मदुगुलि याना निर्मल व उप क्लेश छुं-छुं मदुगुलि याना शुद्ध जुया च्वंहा अज्याहा व्यक्तियात हे जि ब्राह्मण धका धैच्चना धैगु अर्थ सः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस ध्यंकः वन ।

रेवत स्थविरया कथा सिधल ।

Dhamma.Digital

३०. चन्दाभ स्थविरया कथा

“चन्दं व” धैगु थुंगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-विहारे बास याना च्वना बिज्याबले चन्दाभ स्थविरया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु सः ।

अनया ध्व छसैंनिसैंया आनुपूर्वि कथा जुल । अतीत समयस जुलसां छहा वाशणसी च्वंहा व्यापारी प्रत्यन्त प्रदेश

पाखे वँना श्रीखण्ड-चन्दन कया ह्ये धका, आपालं वस्त्र-कापः
तिसा-वसः इत्यादि वस्तू न्यासः गू गाढायुतया प्रत्यन्त प्रदेश
पाखे वन । अन गांया धवाकाय् वासं च्वना, जंगले सा जःवंपि
मस्तेके न्यन । “हे मस्त ! थुगु गामे पर्वतया ववस्सं तराईले
वना ज्या यावनीपि मनूत सुं दुला ?” मस्तयेसं “दु” धका
जवाब बिल । “वैगु नां छु ले ? धका न्यनेव मस्तेसं वैगु नांनं
कना बिल । वया कला काय्पिनिगु नां छु ले ? धका न्यनेव
मस्तेसं वनं कना बिल । “वैगु छे गुथाय्ले ?” धका न्यनेव
मस्तयेसं वनं कना बिल । व व्यापारि मस्तयेसं कंगु संकेत
अनुसारं सुख-आराम जूगु याने च्वना अन वँना, वया छेया
ववे यानं ववाहाँ वया छे द्वाहाँ वना, थुगु नां याह्य मनू गो ?
धका वया जहान जुया च्वंहा मिसायाके न्यन । व मिसां थः
भातया थः परे जूह्य सुं छह्य मनू ज्वी धका याकनं वया लासा
लाया बैत अन फेतुकल । पाहुना जुया वह्यःस्यां वैगु नां कना
“जिमि पासा गो ?” धका न्यनेव व मिसां “जंगले वचा
च्वन” धका लिसः बिल । थुगु नां जुया च्वंहा जिमि पासाया
काय्, थुगु नां जुया च्वंहा म्हाय्, थुगु नां जुया च्वंहा मनू
गन धका सकलसिगु नां काकां न्यना, इमित थुगु थुगु वसः,
तिसा बिया ब्यु जिमि पासा यात नं जंगलं ल्याहाँ वयेव थुगु-
थुगु वसः आभरण बिया ब्यु धका बिल । व मिसां इमित
तःधंगु स्वागत सत्कार सन्मान यात । भातह्य ल्याहाँ वयेव
स्वामि ! थ्व मनू थन वस्येनिस्ये की सकलसिगु नां कया
थुगु-थुगु तिसा वःसः बिल धका वयन । “जि नं इमित याना

बीमागु कर्तव्य ब्वाक्कं पुरे याना बियागु दु ।” धका धाल ।
 खले त्वाय् पासापि चिह्ना बन्ही छथासं लासाय् गोत्तुला
 न्धन ?” पासा छ पर्वतया ब्वस्सं तराईले चाहू ज्वीबले अन
 छ छु सिमात आपा खना ?” पासाह्मस्यां धाल- “मेगुला छुं
 मखना ह्याऊनु सिमा कचा दुगु सिमात जक आपा याना खने
 दु ।” धका लिसः बीव व पासाह्म नाप्पं अन तराईले वना
 रक्त चन्दन-श्रीखण्ड यागु सिमा पाय्का न्यासःगु गाडाजाय्का
 ल्याहां वल । लिपा ब्यापारि थः पासाह्मसित- “हे पासा !
 वाराणसी नगरे थुगु थासे जिगु छे दु । बेलाबखते छि
 उखेपाखें काय्बले बरोबर जिगु छे कासं । जितः मेगु
 कोश्यालि छुं हयादी म्वा । हया हे दीगु जूसा रक्त चन्दन
 यागु सिमा हे जक हया बिया दिसं ।” वं “ज्यू हया बी” धका
 लिस बिल । अनंलि व मनू बेलाबखते समय चूलाका पासह्म-
 सिथाय् वंबले कोश्यालिया लागी रक्त चन्दया सिमा हे जक
 यंका बिल । पासाह्मस्यां नं वैतं आपालं धन-दौलत बियाहया
 च्वन । अनंलि लिपायागु समयस काश्यप तथागत महापरि-
 निवर्ण जुया विज्याना लुंयागु चैत्य स्थापना याना च्वंबले व
 मनू आपालं श्रीखण्ड-चन्दन जोना वाराणसी वन । अले वया
 व पासाह्म ब्यापारि आपालं चन्दनयागु चुं न्याके बिया देमा
 जाय्क तथा- “वा पासा कीत जा थुया च्वंतल्ले कीपि निह्य
 चैत्य दयेका च्वं थाय् वना वये ।” धका धया व बोना अन
 वना रक्त चन्दन चुंयागु पूजा यात । व प्रत्यन्त गामे च्वंहा
 पासाह्मस्यां चैत्यया गर्भे दुने श्रीखण्ड यागु चन्द्र मण्डल दयेके

बिल । उलि हे जक वैगु पूर्व जन्म यागु कुशल कर्म खः । व
 अनं सिना वना देवलोके जन्म जू वना अन व छगू बुद्धान्तर
 समय बिते याना थुहा बुद्धोत्पाद समयस राजगृह नगरे ब्राह्मण
 महाशाल कुले वया जन्म जू वल । वैगु तेपचां चन्द्र मण्डल
 समानगु प्रभा-ज्योति प्याहाँ वल । उकिं वैत चन्द्राभ धका
 नां छुना तल । न्हापा वं काश्यप तथागतया चैत्य गर्भे चन्द्र
 मण्डल दयेका वःगु पुण्यं याना अथे जुया वःगु खः । व ब्राह्मणं
 चिन्तना यात- “कीसं थ्व मचा यात कयना धन प्राप्त याना
 काय् फै धका वैत रथे फेतुका सुनां थ्वयागु शरीरे ल्हार्ति ब्वे
 ब्वे स्याई वं जुलसां थयि ज्यागु ऐश्वर्यं सस्पत्ति लाभ याना
 काई ।” धका धया सकल देशे चा चा ह्यू जुल । सच्छि
 अथवा दोछि दां ब्यूसा हे जक व मचायागु शरीर थः थःगु
 ल्हातं थी दैगु जुया च्वन । इपिं अथे याना चाह्यू जुजुं क्रमश
 छन्हु श्रावस्ती नगरे थ्यंकः वना, नगर व विहारया बिच्चे
 बासं च्वं च्वन । श्रावस्ती नगरे जुलसां न्यागू कोटि आर्य-
 श्रावकपि सुथ यागु पहरास भोजन दान बिया बान्हि लिपायागु
 समयस सुगन्ध, स्वांमाः, वस्त्र, वासः इत्यादि जोना धर्मश्रवण
 या लागी विहारे वनीगु जुया च्वन । ब्राह्मणतिसं इपिं अथे
 वना च्वंगु खना इमिके- “छिपिं गन वनेगु ?” धका न्यन ।
 “तथागतया थाय् धर्मश्रवण याय्या लागी वने तेना” धका
 कँनेव इमिसं धाल- “थन वा अन वनां छुयाय् ? जिमि
 चन्द्राभ ब्राह्मण यागु आनुभाव थे आनुभाव दै मखु वैगु शरीर
 थिल धासा थज्याथज्यागु लाभज्वी वया वैत स्व वा ।” धका

धाय्व उपासकतिसं घाल- “छिमि अमि ब्राह्मणया छु हे आनुभाव दै ?, जिमि तथागत या हे महानगु आनुभाव दु ।”
 धका इमि थवं थः समळे बुळे याके मफया बिहारे वना चन्द्राभ
 ब्राह्मणया अथवा जिमि तथागतया आनुभाव तःधं सीके माल
 धका इपि बोना बिहारे वन । शास्तानं इपि थःगु सत्तिक
 थ्यंकः वयेव चन्द्राभ ब्राह्मण यागु तेज मदयेका बिज्यात । व
 ब्राह्मण जुलसां शास्ताया न्होने हांग्वायागु ह्यिचाय् च्वंहा
 हाकुहा को समान जुया वन । अले व ब्राह्मण यात मेथाय्
 तथागतयागु प्रभा मदु थाय् यंकेव वंगु प्रकाश हाकनं न्हापाया
 थे तुं दया वल । हाकनं तथागत याथाय् लिक्क यंकेव वंगु
 प्रभा-ज्योति न्हापा थे हे तुं मदया वन । थुगु प्रकारं स्वको
 तक्क परिक्षा याना सोया अन्तरध्यान जुया वंगु थःगु प्रभा
 ज्योति खना चन्द्राभ ब्राह्मणं चिन्तना यात- “ध्व गौतमं जिगु
 ज्योति अन्तरधान याय्गु मन्त्र सःथे च्वं ।” धका व ब्राह्मण
 शास्ताया थाय् वना न्यंवन- “गथे भो गौतम ! छलपोल जिगु
 प्रकाश मदयेका छ्वेगु मन्त्र सःलाकी छु ?” तथागतं आज्ञा
 जुया बिज्यात- “खः ब्राह्मण ! जि अज्यागु मन्त्र सयेका
 तथागु दु ।”

“अथे जूसा भो गौतम ! व मन्त्र जितः नं स्यनाब्बु ।

“ध्व मन्त्र जिगु शासने प्रव्रजित जूपित जक स्यनाबी
 कै ।” अले वं ब्राह्मणतयेत घाल- “जि वयाके च्वंगु मन्त्र
 सयेका काय् दःसा जि जुलसां सकल जम्बूद्वीपस दकले तःधंहा
 मनू ज्वी दै । छिपि थननि च्वना पिया च्वे । जि थ्वया थाय्

अब्रजित जुया निनु प्यनुं हे उक्त मन्त्र सयेका काय् ।” धका व
 ब्राह्मण शास्ताया थाय् वना प्रब्रजित जुया उपसम्पदा नं जुल ।
 अले तथागतं वयात द्वितिसाकार भावना याय्गु मन्त्र स्यना
 बिबा बिज्यात । वं “थ्व छु धैगु मन्त्र खः ?” धका न्यनेव,
 तथागतं— “थ्व ला मन्त्र यागु सुरुवात तिनि खः । थुकियागु
 जाप याना च्वँ ।” धका आज्ञा जुया बिज्यात । वया पासापि
 ब्राह्मणंत नं बिच्चे बिच्चे वया “छं मन्त्र सयेका काय्
 सिमधःनिला ?” धका न्यं वया च्वन । व ब्राह्मणं सिमधःनि
 धका धाधां निनुप्यनु उक्त मन्त्र जाप यायां हे अरहन्त जुया
 वन । लिपा हानं ब्राह्मणतिसं अथे न्यंवयेव वं धाल— “छिपि
 थनं हूँ । जि जुलसां आ थनं मेथाय् गनं वने मज्ज्युगु धर्मस
 थ्यंकः वने धुन ।” धका धाल । भिक्षुपिसं व खँ तथागत यात
 वना विन्ति या वन— “भन्ते ! थ्व भिक्षुं मखुगु खँ ल्हात ।”
 धका । अले तथागतं हे भिक्षुपि ! आ थ्व जिह्वा पुत्रया राग
 क्षीण ज्वी धुंकल थ्वं खःगु हे खँ ल्हागु खः” धका उजुं जुया
 बिज्याना थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः—

चन्द्रं व विमलं सुद्धं—विप्पसन्न म'नाविलं ।

नन्दि भवपरिक्खीणं—तम'हं ब्रूमि ब्राह्मण'न्ति ॥

अर्थ— चन्द्रमा थे' विमल जुया, स्वच्छ—शुद्ध जुया
 च्वंह्य जन्म जू वने मालीगु भव तृष्णा नष्ट ज्वी धुंकूहा व्यक्ति
 यात जि (धात्थे' याहा) ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थ— अन “विमलं” धैगु पाप आदि खिति मदुगु ।

“सुद्धं” वैगु क्लेश छं मदुगु परिशुद्धगु । “विप्पत्तन्नं” वैगु प्रसन्नगु चित्त दुह । “अनादिलं” वैगु क्लेश रहित जुयाच्चंहा, क्लेश त्वाकः मज्जाहा । “मन्दि भव परिकलीणं” वैगु स्वंगू भवेसं तृष्णा क्षीण ज्वी धुंकूमह अज्याम्हसित हे जि ब्राह्मण धका धाय् वैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल आदिस थ्यंकः वैगु जुब ।

चन्दाभ स्थविरया कथा सिधल ।

३१. सीवली स्थविरया कथा

Dhamma.Digital

“यो इमं” वैगु युगु धर्मदेशना शास्ता कुट्टिकोलिय आश्रय याना कुण्डधान वनस वास याना च्वना बिज्याबले सीवली स्थविरया कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां सुप्पवासो वैहा कोलिय जुजुया म्हाय् मच्चा न्हेदं तक्क गर्भधारण याना, न्हेनुतक्क मच्चा बुईके मफया अत्यन्त तीव्रगु-कडागु, सहयानां सहयाय् याकुगु, सायूगु वेदना ज्वीका च्वं च्वंबले सम्यकसम्बुद्ध वसपोल भगवान् अयि ज्यागु दुःख यात हे प्रहीन पाय्था लागी धर्मदेशना याना

विज्यात । वसपोलया श्रावक संघपि भिगु लेंस विज्यापि खः । गुपि जुलसां थथि ज्यागु दुःख-कष्ट-फुकेगु ज्यास लगे जुया विज्याना च्वन । वसपोलपि सुख पूर्वकं निर्वाणे वनेमा थथि ज्यागु दुःख-कष्ट भोग याना च्वने म्वालेमा धका थुगु सोंगू वितर्क द्वारा व दुःख यात थमं सहन याना थः भातह्यसित तथागत याथाय् छ्वया थःगु वचनं वन्दना याके विया उगु समाचार निवेदन यात । अले तथागतं “सुखी ज्वीमा सुप्पवासा कोलियतये म्हाय्मचा । सुख पूर्वकं पुत्र जन्मे ज्वीमा ।” धका उजुं जुया विज्याय् मात्रं हे व मिसांया सुखपूर्वकं निरोगीह्य पुत्र छह्य जन्म जुल । तदनन्तर वं बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघापित निमन्त्रणा याना न्हेनुतक्क महादान विल । व मिसां सुखपूर्वकं काय् जन्म जू खुन्हुंनिसे भिक्षु संघापित लः चालिनि कया लः छाने याना त्वंकः जुल । व मचा लिपा यागु समयस छे प्याहां वया प्रव्रजित जुया जीवन मुक्त-अरहन्त जुया विज्यात । अनंलि छन्हुया दिनस भिक्षुपिसं धर्मसभास खँ पितहल- “हे आयुष्मानपि ! थथि ज्यागु अरहन्त ज्वीगु सौभाग्य दुह्य भिक्षु-या थुलिमछि समयतक्क मांया गर्भे दुःख-कष्ट सिया च्वंच्वने माल ।” धका ! हाकनं थ्व मचां गुलि याकनं सकल दुःखं मुक्त जुया काल ।” धैगु खँ पित हल । तथागत अन विज्याना- “हे भिक्षुपि ! आः थुगु अवस्थाय् छिमि पुचले छु खँ जुयाच्वन ?” धका न्यना विज्याना इपि भिक्षुपिसं “जिमि पुचले थुगु-थुगु खँ छलफल जुया च्वन धका विन्ति याय्व तथागतं “खः भिक्षुपि ! जिह्य पुत्रं अथि ज्यागु कष्टदायकगु

उलिमिस्सि दुःखं मुक्त जुया भाः निर्वाण सुख साक्षात्कार याना
कया सुखपूर्वकं वास याना च्चन" धका उजुं जुया विज्याता
युगु ववे च्चंगु गाथा भाशा जुया विज्यातः—

यो इमं पलिपथं दुग्गं—संसारं मोहम'च्च गा ।

तिण्णोपारगतो शायी—अनेजो अकथं कथि ॥

अनुपादाय निब्बुतो—तम'हं ब्रू मि ब्राह्मण'न्ति ॥

अर्थ— गुह्यसिनं ध्व दुर्गमगु जन्ममरण रूपी संसारयागु
घचाले तक्षणीगु मोह स्वरूप उल्टा मार्गयात त्याग याई, गुह्य
पारतरे ज्वी धुंकी, गुह्य ध्यानी ज्वी, गुह्यसिके संयम दु,
गुह्यस्यां हानं जन्म—मरण जू वये म्वागु निर्वाण—पद प्राप्त
याना काय धुंकी, वैत हे जि ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थ— उकि यागु अर्थ गुह्य भिक्षुं ध्व रागादि बाधा
दुगु लें व क्लेश दुर्ग व संसार चक्र व चतुआयं सत्ययात
ध्वीका काय मफंगु मोहं नं पुला वना प्यंगू बाढं उत्तीर्णं जुया
वना पारी ध्यंकः वने धुंकी निगू प्रकार यागु ध्याने च्चपि
जुया ध्यानी तृष्णा मदये धुंकुगुलि याना तृष्णा विहीन जुया,
छुं हे खें ल्हाय् थाय् मदये धुंकूपि जूगुलि "अकथं कथि"
जुवनी, उपादान मदये धुंकूपि जूगुलि हाकनं छको उत्पन्न जू
मवैपि जुया क्लेश अग्नि शान्त ज्वी धुंकूपि जूगुलि याना
निर्वाणे ध्यंकः वने धुंकूपि अज्यापि व्यक्तिपित जि (धात्ये
यापि) ब्राह्मण धका धाय् घंगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

सीवली स्थविरया कथा सिधल ।

★ ★ ★

३२. सुन्दर समुद् स्थविरया कथा

“यो’धकामे” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्यावले सुन्दर समुद् स्थविरया
कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

श्रावस्ती नगरस जुलसां सुन्दर समुद् घैह्य छह्य कुल
पुत्र प्योगू कोटि धन-दौलत दुगु महानगु कुले वया जन्म
जू वल । वं छन्हुया दिनस बान्हि लिपा आपालं मनूत स्वां धुं
धुंपाय् इत्यादि ल्हातं ज्वना धर्मश्रवणया लागी जेतवन पाखे
वना च्वंगु खन । इमिके वं न्यन “छिपि गन वने त्यनागु ?”
इमिसं “जेतवने शास्तायाथाय् धर्मश्रवण या वने त्यना,”
धका लिसः बिल । वं “अथे जूसा जि नं वये” धका धया इपि
नाप्पं तुं वना बाखँ न्यना च्वंपि परिसदपिनि सिथे छथाय्
वना फेतू वन । तथागतं वैगु मनयागु विचार सीका बिज्याना
आनुपूर्वी कथा आज्ञा जुया बिज्यात । वं छेँ— गृहस्ति च्वना
सङ्ग थे तैस्य च्वना परिशुद्ध जुया च्वंगु ब्रह्मचर्य यात पालन

याय् फैमखु धका मत्ती ल्वीका शास्ताया थाय् प्रव्रजित ज्वीगु उत्साहित जुया, बाखं न्यवःपि मनूत ल्याहाँ बने धुं केव तथा-
गत याथाय् वना प्रव्रजित ज्वीगु इच्छा प्रकट या वन ।
शास्तान मां बी पिसं अनुमति मव्युपित प्रव्रजित याना
मबिज्या धागु न्यना व थःगु छे वना राष्ट्रपाल कुलपुत्रं थे
तःधंगु उत्साह-उद्योग याना थः मां बीपिके अनुमति काल ।
अले तथागत याथाय् प्रव्रजित जुया उपसम्पदानं लाभ याना
काल । वं मत्ती ल्वीकल “जि थन च्वं च्वनां छु थाय् ? थन
च्वं च्वने यासिनं बरु राजगृह नगरस वना, भिक्षाटन याना
जीवीका याना च्वंसा हे बेश ज्वी ।” अले ब अन वना च्वं
वन । अनलि छन्हुया दिनस व भिक्षुया मां बीपि छन्हु उत्सव
खुन्हुया दिवस तःधंगु सुख ऐश्वर्य सहित व भिक्षुया पासापि
कुमारपि मुना म्हिता च्वंगु खना थः काय् मचा लुमंका नुगा
मछिका विलाप याना ख्वया च्वं च्वन । उगु समयस अतिक्रंतं
बांलाह्य नगरशोभिनी (=व्यैस्या) मिसा छहा उगु कुले बया
वं भिक्षु जुया वंहा कुलपुत्रया मां बीपि ख्वया च्वंगु खना
“माता ! छ छु कारणं याना ख्वया च्वनागु ?” धका न्यन ।
मांहास्यां “जि थः काय् लुमंस्य बया ख्वया च्वनागु” धका
कन ।

“छं काय गन दु ले ?”

“तथागतया शासने प्रव्रजित जू वन ।”

“गथे खः ? वयात चीवर तोके मज्जू ला ले ?”

“तोकूसाला ज्यूगु खः तर वैत अथे या वै धका हे थन मच्चंस्य राजगृह नगरे वना च्वं च्व वन । धका कनेव व चरित्रहीनह्य मिसां धाल ।

“यदि जि वयात चीवर तोका ह्ये फःसा जित छु बीगु ले ?”

“अथे याना ह्ये फःसा छंत थ्व छेँ या मालिकनी याना बी ।”

“अथे जूसा जितः उकिया लागी खर्च हति” धका धया, थतः माक्को खर्च कया राजगृह नगरे थः परिवार सहित वना, व भिक्षु भिक्षा वैगु लँस बांलागु छेँ छखा बालं कया च्वं च्वं वन । छन्हु सुथ न्हाप्पां सा सा भिभिगु आहार जोरजाम याका स्थविर छेँक्वे भिक्षा विज्याय्व भिक्षा बिया च्व च्वं निन्हुप्यन्हु दया वयेव— “भन्ते ! छलपोल थन हे च्वना भोजन याना विज्यां हुँ ।” धका प्रार्थना याना वसपोल यागु भिक्षापात्र थमं काल । अले वसपोल यात न्हि—न्हि अथे हे सासा भिभिगु आहार छेँया वरण्डाय् हे तया भोजन याकल । निन्हु प्यन्हु दयावयेव अन त्वाले च्वपि मचातयेत मरिचरि बिया हेका— “स्थविर थन भोजन या विज्याईवले छिपि थन न्ह्योने वया धुलं छ्वाका ह्यितः वा ।” धका स्यना तल । कन्हे खुन्हु व मस्तयेसं अथे हे यात । व मिसां मस्तयेत “अथे यावये मते” धका बोबिया छोसानं मस्त माने मजू । व मिसां कन्हे खुन्हु “भन्ते ! मस्त जि धैगु खँ मन्यं, थन धू जक

बोयेका हल । छे दुने च्वना भोजन याना बिज्यां हूँ ।” धका
 धया छे दुने बोना यंका भोजन याके यंकल । हाकनं मस्त
 लहाते कया थये घाल- “छिमिसं जि गंकं गंक हे स्थविर
 थन बिज्याईबले ततःसलं हाला हो हल्ला याना ह्यितः वा ।”
 इमिसं अये हे यात । व मिसां कन्हे खुनु- “भन्ते ! थनक्वे
 तःसतं हे मस्तेसं हो हल्ला बाना हाये कल । प्रासादया तले हे
 बिज्यांहुँ नु ।” धकां धया स्थविर न्हो न्हो तथा तले थाहाँ
 वंबले, क्वंनिस्ये खापा तिना चुकूतया हे जक थाहाँ बन ।
 स्थविर अल्पेक्षह्य कोलाक छे खा पत्तिकं भिक्षा बिज्याना हे
 जक भोजन याना बिज्याइह्य जूसां तबि स्वाद यागु तृष्णास
 मुले जुया व मिसाया वचनं न्हेत जागु छे च्वे थ्यंक थाहाँ
 बिज्यात । अन व मिसां स्थविर यात बांलागु लासाय फेतुका,
 पीगू प्रकारगु नेंचुगु फि समायाना तःगु बांलागु ख्वालं, मिसा
 मिजं नाप आपा खँ ल्हाई, बाकातया क्यनी, कोच्छुना क्यनी,
 प्रसन्न जुया न्हिला क्यनी, लज्ज्याचागु भाव पिकया क्यनी,
 लुसि लुसि ल्वाका क्यनी, तुति तुती न्ह्या क्यनी, कठि छत्वा
 कया बे कित्तु किया च्वनी, मचा बुया क्यनी, मचा बुयेके
 बी, मचायात चुप्पा नया क्यनी, चुप्पा नके बी, नसा बया
 क्यनी, नसा नके बी, छुं छगू वस्तु मिजंया लहाते बिया हाकनं
 हति धका काई, मिजं नं या याथे याना क्यनी, तःसलं खँ
 ल्हाई, चीसलं न्हाय्पने बया खँ ल्हा वं, तुते मज्जीक खँ ल्हाना
 च्वनी, बिच्चे-बिच्चे त्वा त्वा ल्हानानं खँ ल्हाना च्वनी,
 प्याखँ ह्रीगुलि, म्ये हालेगुलि, बाजं थाय्गुलि, ख्वया क्यनेगुलि,

समायाना क्यनेगुलि, तिसांतिया क्यनेगुलि छायापा क्यन । हानं
प्यं संका क्यन, थःगु गुह्यगु अङ्ग संका क्यन, खम्पा उला
क्यन, खम्पा त्वप्पुया क्यन, थःगु दुरुपो उला क्यन, जं उला
क्यन, त्याचा उला क्यन, मिखा फुति-फुति याना क्यन, मिखा
फुसि च्वे छ्वया क्यन, म्हुतुसि वांन्याना क्यन, म्ये सवाकया
क्यन, गा त्वया क्यन, गां न्यया क्यन, गाभलं पुया तःगु उला
क्यन, गाभलं पुया क्यन, थुगु प्रकारं न्ह्योने वःवःगु स्त्री निमित्त
स्त्री लिङ्ग क्यना व भिक्षु या न्ह्योने च्वना व मिसां थुगु
गाथा बोनः—

अलत्तककता पादा-पादुकारूय्ह वेसिया ।

त्वम्पि दहरो मम-अहम्पि दहरातव,

उभोपि पब्बजिस्साम-पच्छाजिण्णा दण्ड परायणा'ति ।॥

अर्थ— अलः उलातःगु तुति दुह्य, लाकां न्ह्यानातह्य
नगरशोभिवी (=व्यैस्यां) छ अरहन्त जूसां नं ल्याह्य खः
जि नं ल्यास्यह्य खः, छंत जि मा जितः छमा, कीपि निम्ह
लिपा बुढाबुढि ज्वी धुंका तुतां चुया वने मालेव जक प्रव्रजित
जू वनेनु ।

स्थविरं कल्पना यात “अहो ! जि अवश्यनं तःधंगु
बिचा मयास्य ज्यायाय् लात धका तःधंगु संवेग उत्पन्न जुया
वल । उगु क्षणस तथागत अनं पीन्यागू योजन तापागु जेतवन
महाविहारे च्वना बिज्याना हे उगु कारण खंका बिज्याना,
थःगु ह्य चिक वंका बिज्यात । अले आनन्द स्थविरं वसपोलया

ह्य विक्क वंगुया कारण न्यन । तथागतं हे आनन्द ! राजगृह
नगरस न्हेत जानु प्रासादया च्चे सुन्दर समुद्द भिक्षु व व्यैस्या
छह्मास्मा संग्राह्य जुया च्चन उकिं जिगु ह्य ठरकमान जूगु खः”
धका आज्ञा जुया बिज्यात । अले आनन्द स्थविरं “सुयागु
विजय ज्वी ?” धका न्यनेव आनन्द स्थविर यात धया
बिज्यात सुन्दर समुद्दया विजय ज्वी । नगरशोभिनीया परा-
जय ज्वी ।” धका आज्ञा जुया बिज्यात । समुद्द स्थविरया जय
ज्वीगु कारण प्रकाश याना बिज्याना अनंतुं च्चना बिज्याना
हे रेस्मि फिजे याना छ्वया बिज्याना “हे भिक्षु छं निगुलि
काम तृष्णा यात निरपेक्ष जुया तोःता छ्वया व्यु” धका उजुं
जुया बिज्याना थुगु क्वेच्चंगु गाथा आज्ञा दयेका बिज्यातः—

यो ध कामे पट्टवान्—अनागारो परिब्वजे ।

कामभव परिकखीणं—तम’हं ब्रूमि ब्राह्मणं’ति ॥

अर्थ— काम सेवन याय्गु तोःता छोह्य, छे’ मदयेक
प्रव्रजित जूम्ह, काम भव विनाश ज्वी धुं’कुम्ह व्यक्तियात हे
जि ब्राम्हण धका धाय् ।

पदार्थ— उकिया अर्थ गुम्ह व्यक्ति थुगु लोकस निगुलि
काम तृष्णायात तोःता छ्वया आगार (छे’) मदुम्ह जुया
प्रव्रजित जू वनी व प्रहीण ज्वी धुं’कूगु काम तृष्णा दुम्ह, हानं
भव संसार मदुम्ह व्यक्ति यात जि ब्राम्हण धका धाय् धेनु
अर्थ खः ।

धर्मदेशनीया अन्तस सागर स्थविर अरहन्त जुया थःगु

कृद्विया बलं आकासे थाहाँ वना प्रासादया च्वे च्वंगु पो
ह्वक्खना वना शास्तायात प्रशंसा यायां वया तथागतयात
वन्दना याना न्होने फेतुना च्वं वल ।

छन्हु धर्मसभास खँ पित हल । “हे आयुष्मानपि !
जिह्वा (=म्ये) विज्ञान स्वादया कारणं याना मन स्यंम्ह
सुन्दर समुद्र स्थविरयात तथागत आश्रय जुया विज्यात ।”
घेगु (खँ छलफल जुया च्वन) शास्तानं इमिगु व खँ न्यना
“हे भिक्षुपि ! आ जक मखु म्हापा नं जि वैत स्वाद तृष्णास
फँसे जू वंम्हसित आश्रय सहारा जुया वयागु दु” धका उजुं
जुया विज्याना भिक्षुपिसं प्रार्थना याय्व उगु अर्थ प्रकाश
याय्या लागी अतीत यागु खँ कँना विज्यातः—

नकिरात्थ रसेहि पापियो आवासेहि च सन्थतेहिवा ।

वातमिगं गेहनिस्सितं—वसमानेसिरसेहि सञ्जयो‘ति ॥

अर्थ— च्वनेगु स्थान अथवा पासापि नापलाय्गु यागु
नं आसक्ति, रस (=स्वाद) यागु आसक्ति यासिनं अप्पो
मभि मजू । घोर जंगले च्वंम्ह चला यात रस-स्वाद यागु
कारणं याना सञ्जय नं थःगु बसे काल ।

घेगु थुगु एकक निपातया वात-मृग जातक विस्तार
पूर्वकं कँना विज्यास्य उगु समयस सुन्दर समुद्र वात मृग जुया
चःम्ह खः । थुगु च्वेच्वंगु गाथा बोना जुलसां तोःतके ब्यूम्ह

जुजुया मन्त्री जुया वयाम्ह ला जि हे सः घका जातक
क्वचाय्का बिज्यात ।

सुन्दर समुन्द्र स्थविरया कथा सिधल ।

★ ★ ★

३१. जटिलया कथा

“यो‘घतण्हं” धेगु धुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुधन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्याबले जोतिय स्थविरया कारणं
याना आज्ञा दयेका बिज्यागु सः ।

अन यागु थ्व छर्सेनिस्सेया आनुपूर्वि कथा सः । अतीते
परापूर्वकालस जुलसां बारणसी नगरे छगू कुटुम्बिक कुलस
कुलपुत्रपि दाजु किजापि निम्हस्या तःधंगु बुँस तु पीके बिल ।
अनलि छन्हुया दिनस किजाम्ह तुयागु बुँस वंना छपु तु दाजु-
म्हसित बी छपु तु जितः घका निपु तु रस प्याहाँ मवयेक ध्यं
थाय् (बांलाक) चिना कया हल । उगु समयस जुलसां तुयात
यन्त्रे तया तिस्सिया रस पिकाय्गु आवश्यकता मदु । तु माया
च्वकाय जूसां पोले जूसां त्वाल्हाना प्वंका काय्व लःचाल्लि
लः जोया वै थें थः थमं हे तुयागु रस प्याहाँ वैगु जुयाच्वन ।
अं थःगु तु बुँ तु कया हया च्वंबले गन्धमादन पर्वतस प्रत्येक

बुद्ध छम्ह समापत्ति—समाधि देना थौ स्वीत अनुग्रह याय्माली
 धका विचार याना स्वया बिज्याबले व कुटुम्बिक थःगु ज्ञान
 जालस क्यंवःगु खना, वं जित संग्रह याय्फै घेगु नं सीका,
 चीवरं पुना भिक्षा पात्र कया ऋद्धिद्वारा आकासं बिज्याना
 कुटुम्बिकया न्ह्योने देना चवना बिज्यात । वं वसपोल खना
 प्रसन्न जुया थःगु गा त्वया ताजागु भूमिपाखे लाया भन्ते !
 थन फेतुना बिज्यां हुँ धका प्रार्थना याना प्रत्येक बुद्धयात अन
 फेतुना बिज्याका वसपोल यागु भिक्षा पात्रे थमं कया हयागु तु
 चिना तःथासं फेना तुयागु रस पात्रे प्वंका बिल । तुयागु रसं
 भिक्षा पात्र जाया वन । प्रत्येक बुद्धं व तुयागु रस अन हे
 बिज्याना भपा बिज्यात । जिमि आर्य बाँलाक तुयागु रस
 त्वना बिज्यात धका अतिकनं मन प्रसन्न याना, “जिमि दाजुं
 वैत धका हयागु तु यागु दां मा धासा दां बी, पुंण्य भाग
 काय् धासा पुंण्य भाग इना बी” धका मती तथा “भन्ते भिक्षा
 पात्र फया बिज्यां हुँ” धका धया मेगु तुनं चिना तःथासं
 पर्येना रस ब्याकं पात्रे प्वंका बिल । जिमि दाजुं तुया बुं
 मेगु तु हया रस त्वनी धका थुलि हे नं वं चिन्तना मया ।
 प्रत्येक बुद्धं जुलसां न्हापायागु तुयागु रस ब्याकं त्वना
 बिज्याय् धुंकूगुलि तुयागु रस मेपि प्रत्येक बुद्धपित नं इनाबीगु
 इच्छा याना फया कया अनंतुं फेतुना चवना बिज्यात ।
 कुटुम्बिक वसपोल यागु बिचार सीका अनंतुं भोस्सुना वन्दना
 याना “भन्ते ! गुगु खः जि छलपोल यात अग्रगु रस दान
 याना थुगु पुंण्यया प्रभावं देवलोक, मनुष्य लोके च्वंगु अग्रगु

सम्पत्ति अनुभव यांना अन्तस छलपोलं साक्षात्कार यांना कथा विज्यागु धर्मस ध्येयः वने फयेमा" धका प्रार्थना यात । प्रत्येक बुद्धं नं वेत वेगु प्रार्थना सफल उवीमा धका वैविज्यास्य 'इच्छितं पत्तिवत्तं तुम्हं' वेगु इत्यादि गाथा निपु द्वारा दानानु मोक्षना यांना, वं खने मा धका अधिष्ठान यांना, जाकासं गन्धमादन पर्वतस विज्याना, न्यासःहा प्रत्येक बुद्धपित व तुमागु रस यंका त्वंकः यंके विज्यात । कुटुम्बिकं उगु प्राति-हार्यं स्वया दाजुहासिधाय वन । दाजुहास्यां "छ गन वना वना ?" धका न्यनेव "तु यागु बुं स्वया वया ।" धका लिसः विस । अले दाजुहास्यां धाल- 'गये छं अये तुयागु बुं स्वो वस्येसि तु छपु निपु जूसां जोना वये म्वाला ?" धका न्यनेव वं धाल- "जोना वनागु ला लः दाजु ! निपु तु हयागु लैथा विज्जे प्रत्येक बुद्धं छहा विज्यागु लना जिमु तुयागु रस दाम यांना विज्या, जि छंत दां जूसां बी पुंण्य जूसां तीःता बी धका छंत धका हयागु तुयागु रस नं वसपोल यात हे दान यांना धका धाल । आ छं सकियागु दां कायगु ला ? अथवा पुंण्य कायगु ?" धका न्वन । अले दाजुहास्यां "प्रत्येक बुद्धं छुवात्ते ?" धका न्वनेव जिमु तुमागु रस अन च्चमं हे तींना विज्जाना, छंमु तुयागु रस जक पात्रे फया कदा जि लंक हे जाकासं गन्धमादन पर्वतस विज्याना न्यासःहा प्रत्येक बुद्धपित इमाकी यंका विज्यात ।" धका (कंम) दाजुहानं वं वलं वंका वंके न्वंकं हे सम्पूर्णं प्रीति ध्यूगु शरीर जुया "व हे प्रत्येक बुद्धं साक्षात्कार यांना कथा विज्यागु धर्मयास यमं नं

साक्षात्कार यांना काय् फय्मा” धका प्रार्थना यात । थुगु प्रकारं किजाह्मस्यां स्वंगू सम्पत्ति प्रार्थना यात । दाजुह्मस्यां जुलसां छगू जक अरहन्त ज्वीगु भाव प्रार्थना यांना काल । थ्व जुलसां इमिगु पूर्व कर्म जुल ।

इपिं निह्म अन आयु दतल्ले म्बाना च्वना अनं सिना वनेव देवलोके वना जन्म जू वन । अन इपिं छगू बुद्धान्तर समय बिते यांना च्वन । इपिं निह्म देवलोके च्वं च्वंबले हे मनुष्यलोके विपस्सी तथागत उत्पन्न जुया बिज्यात । इपिं नं देवलोकं च्युत जुया वया बन्धुमती नगरस छगू कुले दाजुह्म दाजु हे जुया किजाह्म किजा हे जुया मनुष्यलोके वया गर्भे च्वं वल । इपिं निह्म मध्ये दाजुह्मस्या सेन धका व किजाह्म-स्या अपराजित घैगु नां जुया च्वन । इपिं ल्याय्ह्म जुया वया कुटुम्बस्थिर यांना च्वं च्वंबले थुगु लोकस बुद्ध रत्न, धर्म रत्न, व सघरत्न उत्पन्न जुल । दान ब्यु पुण्यया, थौं अष्टमी, थौं चतुर्दशी, थौं पुन्ही उपोसथ बर्तया, धर्मश्रवण या हुं” धका बन्धुमती नगरे धर्मघोषकं घोषणा यागु न्यना आपालं जनता-पिसं बान्हि न्ह्यो दान बिया बान्हि लिपा धर्मश्रवण या वने या लागी विहारे वना च्वंपि मनूत खंना सेन कुटुम्बिकं “छिपि गन वने त्यनागु ?” धका न्यना “शास्ता याथाय् धर्म श्रवण याय्या लागी वने त्यनागु” धका धाय्व “जि नं वने” धका इपिं नाप्पं तुं हे विहारे वना परिसदपिनि सिथेसं तुं फेतू वन । शास्तानं वैगु मनयागु विचार सीका बिज्याना छसेंनिस्ये यागु आनुपूर्वि कथा कना बिज्यात । व कुटुम्बिक

शास्ता यागु धर्मदेशना न्यना प्रव्रज्या ज्वीत उत्साहित जुया
 शास्तायाथाय् वना प्रव्रज्या फो वन । अले शास्तानं वैके “छं
 न्यने मानिपि, विचा याय् मानिपि सुं थःयित्तिपि दु ला ?”
 धका न्यना बिज्यात । कुटुम्बिकं “दु भन्ते !” धका लिसः
 बीव तथागतं “अथे जूसा व नार्पनि सलल्हा याना अनुमति
 कया वा” धका आज्ञा जुया बिज्यात । कुटुम्बिकं किजाह्वा
 सिथाय् वना घाल- “भो किजा ! कीगु कुले छु छु सम्पत्ति
 दुगु खः व व्याक्कं छंगु जुल ।” किजाह्वास्यां न्यन- “स्वामि
 दाजु ! छं छु याय्गु ले ?” धका न्यने व दाजुह्वास्यां “जि
 शास्ता याथाय् वना प्रव्रजित जू वने” धका धाय् व किजाह्वास्यां
 “स्वामी दाजु ! आमःछि छु खँ ल्हाना दियागु ?” जि जुलसां
 छितः मां मदुबले मां समान बौ मदुबले बौ समान भापा
 च्वना । कीगु थुगु कुल आपालं भोग सम्पत्ति दुगु कुल खः ।
 छे च्वना हे पुण्यकर्म याना च्वने फु अथे याना दीमते” धका
 घाल । दाजुह्वास्यां- “जि शास्ता याथासं धर्म न्यना वये धुन
 घर-गृहस्थी च्वना उगु प्रतिपत्ति सम्पूर्ण याय् फैमखु जि
 प्रव्रजित हे जू वने छ छे च्वं च्वं” धका थुगु प्रकारं वं किजा-
 ह्वासित छे लित छ्वया शास्ता याथाय् वना प्रव्रजित जुया
 उपसम्पदा नं लाभ याना कया ताकाल बिते मजुवं हे अरहन्त
 जुया बिज्यात । किजाह्वास्यां दाजुह्वा प्रव्रजित जूगुया लसताय्
 तथागत यात सत्कार सन्मान याय् धका न्हेनु यंक बुद्ध प्रमुख
 भिक्षु संघपित भोजन दान बिया, दाजुह्वासित वन्दना याना
 निवेदन यात- “भन्ते ! छलपोलला थ्व मव दुःखं मुक्त जुया

बिज्याय् धुंकल, जित जुलसां न्यागू काम गुणं चिनातलतिनि ।
 थुकिं प्याहां वया प्रव्रजित जू वयेनं फुगु मखुनि । जि छे
 च्वना हे छुं ततःधंगु पुंण्य कर्म यायगु ज्या कना बिज्यां हूँ ।”
 अले वैत दाजुहा स्थविरं— “ज्यु पण्डित किजा ! छं शास्ताया
 लागी गन्धकुटी निर्माण याना ब्यु ।” धका आज्ञा जुया
 बिज्यात । किजाहास्यां “ज्यु हवस” धका दाजुहासिगु वचन
 स्वीकार याना कया अनेक प्रकार यागु सिं काय्के छ्वया थां,
 ऊया, लुखा आदि दयेके बिया छगू लुं पानातःगु, छगू बहलं
 पाना तःगु, छगू माणिक्य जरे याना तःगु सकल रत्नं युक्त
 जुया च्वंगु स्वंगू गन्धकुटी दयेके बिल । उकी न्हेगू रत्न जरे
 याना तःगु आय्पां पलिं चीके बिल । गन्धकुटी विहार दयेका
 च्वंबले जुलसां थःगु हे समानगु नां जुया च्वंहा अपराजित धैहा
 वया भिचा छहा नापला वया जिनं विहार निर्माण याय्
 जितः नं थुकी पुंण्ययागु भाग ब्यु पाजु ! धका धावल । वं—
 “बीमखु बाबु ! मेपि नाप असाधारण ज्वीक दयेके मागु थ्व
 गन्धकुटी ।” धका धाल । भिचाहास्यां आपालं याचना याना
 पुंण्य भाग लाभयाना काय् मफया, गन्धकुटी या न्ह्योने जि
 किसिगः दयेका बीमाली धका कल्पना याना, न्हेगू रत्न जरे
 याना तःगु किसिगः छगू दयेका बिल ।

किजाहा थुगु बुद्धोत्पाद समयस मेण्डक महाजन जुया
 जन्म जूवल । गन्धकुटी जुलसां न्हेगू रत्न जरे याना दयेका
 तःगु स्वपा तःतःपागु ऊया दया च्वन । व ऊयाया न्ह्योने
 च्वेपाखे प्लाष्टर याना तःगु स्वंगू पुखू म्हुईके बिया प्यंगू

प्रकार यागु सुगन्ध लक्ष जायके बिया, अपराजित गृहपति
 न्याता रंगयागु स्वां पुखूया छचाखेरं पीके बिल । तथागत
 गन्धकुटीया दुने बिज्याना च्वनीबले फय्यागु वेगं हाया वेगु
 स्वांयागु बुं शरीरे होसेया लागी गन्धकुटी गुम्बजया गो
 (=ग्वारा) लुं पाता यागु दयेके बिल । पवाल रत्नं दयेका
 तःगु गजू जुया च्वन । वया क्वे पाखे माणिक्यं दयेका तःगु
 जाय्पां त्वप्पुसा तल । थुगु प्रकारं गन्धकुटी प्याखं हुया च्वह
 म्हैला थें बांलाना शोभायमान जुया च्वन । न्हेगु रत्न छयाके
 बहुगु छयाके बिया मेमेगु नं रत्न त्वाक छयाका गन्धकुटीया
 छचाखेरं पुलि पुलि तक्क लायके बिल । थुगु प्रकारं गन्धकुटी
 दयेके बी सिधेका अपराजित सेठं दाजुहा स्थविर नापलाना
 निवेदन यात— “भन्ते ! गन्धकुटी दयेके बी सिधयेके धुन ।
 उकियागु परिभोग याईहा माला च्वना । उकियात परिभोग
 यात घाय्व कीत तःभंगु पुण्य लाभ ज्वी ।” दाजुहास्यां बस-
 बोल तथागत नापलाना— “भन्ते ! थ्व जिहा किजा कुटुम्बिकं
 जुवसां छलपोलया लागी गन्धकुटी दयेके बी सिधयेके धुं कल ।
 आः उकियागु परिभोग याईहा व्यक्ति मा जुया च्वन ।” धका
 बित्ति चढे यात । शास्ता आसनं देना गन्धकुटी कुथाय्
 बिज्याना गन्धकुटीया छचाखेर लाया तःगु रत्नया दो सना,
 सत्तिक बिज्याना देना च्वना बिज्यात । भले शास्तायात
 कुटुम्बिकं “गन्धकुटी इहाँ बिज्या हुं भन्ते ।” धका प्रार्थना
 यात । शास्ता अन हे देना च्वना बिज्याना ल्यूने वया च्वह
 वया दाजुहा स्थविर यात स्वया च्वना बिज्यात । स्थविर

शास्तानं स्वोया बिज्यागु आकारं हे सीका कया किजाहसित
 धाल- “वा बाबु ! छं थ्व रत्न द्वयागु रक्षा याय्गु भाला
 जिगु जुल छलपोल थःत यत्थे आरामपूर्वकं थुगु गन्धकुटी वास
 याना च्वना बिज्यां हुँ ।” धका शास्तायात बिन्ति या धका
 धाल । कुटुम्बिकं दाजुह्य स्थविरयागु वचन न्यना शास्तायात
 भोस्सुना वन्दना याना- “भन्ते ! गथे कि मन्हूत सिमाक्वे
 च्वना छुं हे इच्छा मयास्य दँनावनी, हानं गथे कि मन्हूत
 खुसि तरे जुया वने धुनेव नांचिगु छुं इच्छा मयास्य नांचां
 दना वनी थुगु हे प्रकारं छलपोल छुं छुं इच्छा-चिन्तना याना
 मबिज्यास्य गन्धकुटी वास याना बिज्यां हुँ ।” धका बिन्ति
 यात । छु कारणं याना शास्ता अन दँना बिज्याना च्वंगु
 धासा ? तथागतया मती थथे वन- “बुद्ध धैपि थाय् बान्हि
 न्हापानं लिपा नं आपालं मनूत वया च्वनी इमिसं रत्न कया
 वन धासा जिमिसं अथे यंके मज्यू धका मधा, परिवेणे थुलि-
 मछि रत्न होला तःबले थः उपासकतयेसं व रत्न कया यंकूसा
 नं जि रोके मया धका कुटुम्बिकं जित द्वेष भाव याना नरके
 वनीह्य जूवनी” भैगु थुगु कारणं याना अन लुखां द्वाहाँ
 मबिज्यास्य दना च्वना बिज्यागु खः । वं जुलसां “भन्ते ! जि
 हे रत्न यात रक्षा याय्गु जुल छलपोल थ्व गन्धकुटी वास
 याना बिज्यां हुँ” धका बिन्ति याय्व वसपोल गन्धकुटी द्वाहाँ
 बिज्यात । कुटुम्बिकं नं गन्धकुटीया छ्वाखेरं थः मनूत पातया
 इमित धाल- “प्रिय बाबुपि ! धर्मश्रवण यावैपि मनूतिसं अन
 लाया तयागु रत्न पर्दावाल लने जूसां पोचिना, ह्यिचाय् जूसां

तथा यंकीपित जक रोके या । ल्हातं जक कया यंकीपित
 रोकये याय् मते । नगरया दुने नं समाचार बीके छोट कि-
 “जि गन्धकुटी या छचाखेरं परिवेणस न्हेगू रत्न लाया तवागु
 दु शास्ता याथाय् वया धर्मदेशना न्यना ल्याहाँ बनीपि गरीबपि
 मनूतिसं निपा ल्हाति जाय्क कया यंकेज्यू धनिपिसं नं छपा
 ल्हाती जायक कया यंके ज्यू ।” धका प्रचार याके बिल ।
 कुटुम्बिकं थथे मती तल कि- “श्रद्धा दुपिला धर्मश्रवण या
 चहे वै, थथे याय्व धर्मश्रवण याय्गु श्रद्धा मदुपिनं रत्न यागु
 लोभं याना शास्ताया थाय् वया धर्मश्रवण याना ध्व भव दुःखं
 मुक्त जुया वनी उकिया निम्ति जनतापित हित याय्या कारणे
 अथे नार्थिख चवयेके ब्यूगु खः । आपालं मनूतिसं व घोषणा
 याकूथेतुं अन लायातःगु रत्न कया यंका चवन । न्हापा
 लाय्का तःगु रत्न फुना वनेव सोकोतक्क पुलि-पुलि तक्क
 सप्तरत्न लाय्के हे बिल । शास्ताया पालिक्वे जुलसां तुसि
 पाय्जा ज्वीक अनर्घं मूवंगु माणिक रत्न तयेके बिल ।
 कुटुम्बिकया मती थथे वन शास्ताया शरीरं प्याहाँ वःगु लु
 यागु वर्णगु प्रभा ज्योति नाप्पं माणिक्य रत्नयागु ज्योति
 स्वयाच्चंपित न्हाको स्वोसां तृप्ति-संतोष घेगु दै मखु ।
 उकि अथे याके ब्यूगु खः । आपालं जनतापिसं नं तृप्ति
 मज्जीक हे तथागत यागु दर्शन याना वना चवन । अनंलि
 छन्हुया दिनस मिथ्या दृष्टिह्य ब्राह्मण छह्य शास्ताया पालिक्वे
 आपालं मूवंगु माणिक्य रत्न लाया तःगु यात खुया यंके धका
 विहारे वना शास्तायात वन्दना या वःपि मनूतयेगु पुचले

द्वाहाँ वन । कुटुम्बिकं वं द्वाहाँ वःगु आकारं हे माणिक्य रत्न
 कायूत वःह्य धका समये जुया अहो ! थ्वं रत्न कया मयंकुसा
 उत्तम ज्वी धका चिन्तना याना च्वन । व ब्राह्मणं नं शास्ता
 यात पालि भोप्वी थे' धाच्चा याना तथागतया पालितःले
 रहा छ्वया माणिक्य रत्न छ कयेका कया थःगु जनिखे
 स्वच्चाका वन । कुटुम्बिकं अथे यागु खना चित्त प्रसन्न याना
 च्वने मफुत । वं धर्म व्याख्यानया अन्त ज्वीव शास्ता नाप-
 लाना भन्ते ! जि स्वकोतक्क गन्धकुटिया छचाखेरं पुलि-पुलि
 तक्क लाया तयागु न्हेगू प्रकार यागु रत्नत कया यंकूसानं जिगु
 मने छुं आघात-द्वेष उत्पन्न मज्जु खः । उकिं याना जिगु
 चित्त रुन हे जक प्रसन्न जुया च्वन । तर थौं जुलसां अहो !
 थ्व ब्राह्मणं माणिक्य रत्न कया मयंकुसा ज्यूगु खः धका मने
 चिन्तना याना च्वना । व ब्राह्मणं माणिक्य रत्न कया यंकूगु
 खना जि थःगु चित्त प्रसन्न याना च्वने मफुत शास्ता ! ” धका
 बिन्ति यात । तथागतं वैगु खँ न्यना- “हे उपासक ! छंत जि
 थःके च्वंगु वस्तु मेपिसं काय् मफैगु उपाय छगू कना तयागु दु
 मखुला ? ” धका आज्ञा जुया बिज्यात । अले व कुटुम्बिकं
 शास्तानं बिया बिज्यागु उपाये च्वना शास्तायात वन्दना
 याना- “भन्ते ! थनिनिस्ये जि के च्वंगु गाया किनारा यागु
 सुका छपु नापं, अनेक सलंसः जुजुपिसं अथवा खुँतयेसं कया
 यंकेंगु समर्थ मदयेमा । जि के च्वंगु वस्तुत मितं मनयेमा, लखं
 नं च्वीकः मयंकें मा ” धका प्रार्थना यात । शास्तानं- “वैगु
 वचन अथे हे सम्पूर्ण ज्वीमा ” धका अनुमोदना याना बिज्यात ।

कुटुम्बिकं महानगु धन्धकुटी दयेके बिया उकिया परिस्था
याबले स्त्रीच्यादोल भिक्षुपित बिहारे दुने हे गुंलातक्क भोजन
दान बिया अन्तस सकल भिक्षुपित स्वंपु स्वंपु चीवर नं दान
बिल । न्ह्य भिक्षु छह्यसित ब्यूगु चीवर छपु-छपु या हे
दोछि-दोछि दां मूवंगु जुल । वं थुगु प्रकारं जम्मकाछि महानगु
पुण्य याना, अनं सिना वना देवलोके जम्म का वंना, थुलि-
मछि समयतक्क देवलोक व मनुष्य लोके चा चा हिसा, थुगु
बुद्धोत्पाद समयस राजगृह नगरस छगू महाजन कुले प्रतिसन्धि
का वंना, गुंलात्या तक्क मांया गर्भे च्वंच्वन । व मचा जम्म
जूसुनु जुलसां सकल नगरस सकल शस्त्र-अस्त्र ज्वाला ज्वालां
थिना वल । सकलस्या तियातःगु तिसा नं ज्वाला ज्वालां
थिना प्रकाश प्याहीं वल । नगर छगुलि हे ज्वाला-ज्वालां
थीथे च्वना वल । उसुनु महाजन सुथ न्हाप्पां हे जुजुवा
चाकरी वन । अले वेंके जुजुं न्यन- “थो” सकल अस्त्रशस्त्र
ज्वाला-ज्वालां थिना वल । नगर छगुलि छगू हे जक ज्योति
जुया प्रकाशित जुमा च्वन । थये जूगुया कारण छु यें स्थूला?”
महाजनं धाल- “स्थू महाराज !” जुजुं “थुकियागु कारण
छु सःले महाजन !” धका न्यना बिज्यायव “जिगु छें छल-
पोलया दास छह्य जम्म जुल महाराज ! वंगु पुण्ययागु प्रतापं
थये जूगु सः ।” धका बिन्ति याम् व जुजुं- “छु व मचा छु
ज्वीह्य ला ?” धका न्यना बिज्यात अले महाजनं- “मसू
महाराज ! व मचा पुण्यवान्ह्य प्राणि सः । वं न्हापा याना
वःगु पुण्य संस्कार दुह्य मचा सः ।” धका बिन्तियात । अले

जुजुं—“अथे जूसा व मचायात बांलाक पालनपोषण यानाति ।”
 धका हुक्म जुया व मचा यात दुर त्वंकेत खर्च धका न्हि
 दोछि—दोछि थःगु कोषं बीके बिल । अनंलि व मचायात नां
 छुई खुन्हुया दिने व मचा बूबले सकल नगर छगुलि हे छगू हे
 प्रकाश जुया ज्वाला-ज्वालां थिना वःगुलि याना व मचायात
 ‘जोतिय’ धका नामाकर्ण याना तल । अनंलि व मचा ल्याय्हा
 जुया वयेव वैत छेँ दयेका बीत बँ माथं वंका च्वंबले देवराज
 इन्द्रया भवन क्वाना वल । इन्द्रं थ्व छाया थथे जुयावःगु धका
 दिव्य चक्षुं मनुष्यलोके अथेकः स्वबले जोतिय महाजन यात
 छेँ दयेका बीत थाथ् कया बँ माथं वंका च्वंगु धका सीका थ्व
 महाजन इमिसं दयेका ब्युगु छेँ च्वनी मखु । जि नं अन वंना
 इमित ग्वालि याना ब्यू वने माल धका कःमि यागु भेष कया
 अन वना— “आंम छिमि छु याय्त सना च्वनागु ?” धका न्यं
 वन । “जोतिय महाजन पुत्रयात छेँ दयेका बीत थाथ् माथं
 वंका च्वनागु” धका धाय्व इन्द्रं— “वि चिला ब्यु थ्व मचा
 छिमिसं दयेका ब्यूगु छेँ च्वनीहा मखु ।” धका धया फ़िखुगू
 एकडति दुगु भूमि प्रदेश पाखे थःगु मिखां स्वया च्वन । व
 भूमि प्रदेश तुरन्त हे कसिण मण्डल थें माथं वना बराबर जुया
 वन । हाकनं— “थुगु थासे पृथ्वी तज्ज्याना न्हेगू रत्नं दयेका
 तःगु न्हेत जाःगु प्रासाद-महल छगू प्याहाँ वये मा” धका मती
 अघिष्ठान याना मिखां स्वयाच्वन । तुरन्तमे हे अन उगु थासे
 प्रासाद-महल उत्पन्न जुया वल । हाकनं थ्व प्रासादया छचा-
 खेरं चाम्हुईका न्हेगू रत्नं दनातःगु न्हेबः पःखा उत्पन्न जुया

वयेमा घका अधिष्ठान याता मित्तां स्वत । जन अथिज्यागु हे
 पःखा उत्पन्न जुया वल । अले उकिया सिथे-सिथे कल्पवृक्षमा
 बुया वयेमा । प्रासादया प्यंगू कुं चाय् निधान घः प्यंगः उत्पन्न
 जुया वयेमा घका अधिष्ठान याता मित्तां स्वत घ सकतां अथे
 हे उत्पन्न जुया वल । निधान घः जुलसां छगः-छगः छगू छगू
 योजन पाय्गोगु जुया च्वन । छगः सोंगू गाउत पाय्गो । छगः
 च्यागू योजन पाय्गो । छगः छगू गाउत पाय्गोगु जुया च्वन ।
 की बोधिसत्व यात उत्पन्न जुया वःगु निधान घः जुलसां
 उकिया म्हुतुपाय्गोगु जक जुया च्वन । क्वे पाखे जक पृथ्वीया
 अन्ततक्कं तःजा जुया च्वन ।

जोतिय महाजन यात उत्पन्न जुया वःगु निधानया
 म्हुतु प्वाया प्रमाण कंनातःगु महु । सकल हे म्हुतु चानातःगु
 ताडमाया फल समानं परिपूर्ण जुया उत्पन्न जुया वःगु जुया
 च्वन । प्रासाद-महलया प्यकुने त्याय्हाचागु ताडमा पाय्पुगु
 लुं थे ह्यास्सुस्य च्वंगु तु मा प्यपु नं बुयावल । उकियागु हः
 माणिक्यं दयेका तःगु, गो जक लुं दयेका तःगु जुया च्वन ।
 वं न्हापा याता वःगु ज्या कयने मायानिति व अथे तुमा उत्पन्न
 जुया वःगु लः । दरवारया छचाखेरं म्हेगू ध्वाकास म्हेहा
 लाखेत च्वना सुरक्षा याता च्वन । न्हाप्पां यागु ध्वाकाय्
 यमकबोली धैहा लाखे थः दोछिहा लाखे परिवारपि नापवया
 सुरक्षा याता च्वं वल । निगूगु ध्वाकाय् उप्पल धैहा लाखे थः
 निदोहा परिवारपि नाप वया सुरक्षा याता च्वं वल । स्वंगूगु
 ध्वाकाय् वजिर धैहा लाखे थः स्वँदोहा परिवारपि नाप वया

सुरक्षा यांना चवं वल । प्यंगूगु ध्वाकाय् “वजिर बाहु” धैह्य
 लाखें थः प्यदोह्य परिवारपि नाप वया अन सुरक्षा यांना चवं
 वल । न्यागूगु ध्वाकाय् “शकट” धैह्य लाखें थः न्यादोह्य
 परिवारपि नाप अन वया सुरक्षा यांना चवं वल । खुगूगु
 ध्वाकाय् “कठत्थो” धैह्य लाखें थः खुदोह्य परिवारपि नाप
 अन वया सुरक्षा यांना चवं वल । न्हेगूगु ध्वाकाय् “दिशासुख”
 धैह्य लाखें थः न्हेदोह्य परिवारपि नाप अन वया सुरक्षा यांना
 चवं वल । थुगु प्रकारं दरवारया अन्तस व पिने न्हेबः ख्वातुगु
 पहरा दया च्वन । जोतिय महाजनया जुलसां न्हेगू रत्नं
 दयेकातःगु न्हेतजागु प्रासाद दरवार उत्पन्न जुया वल । हानं
 न्हेबः पःखा, न्हेगू द्वाहां प्याहां ज्वीगु ध्वाका, प्यंगः निधान
 घः, उत्पन्न जुयावल धागु समाचार न्यना, बिम्बिसार जुजुं व
 महाजन यात महाजन पदबि दुपिसं जक व्वीगु कुसा छपा
 छवया बिज्यात । जोतिय महाजन पुत्र नापनाप्पं पुण्य यांना
 वःपि मिसात उत्तर कुरु प्रदेशे वना जन्म जू वना च्वन ।
 अले इमित देवतापिसं अनं बोना हया महाजनया सिरिगब्भ
 (=आराम याईगु कोठाय्) फेतुके हल । इपि मिसात वःबले
 जाकि छमना व जोति लोहूंत स्वंगः जोना वल । इमित व हे
 इमिसं जोना वःगु जाकि छमनाति हे जन्मकाछि नयेत गाना
 वन । यदि इमिसं व जाकि उलिचां बैलगाडा छगू जाय्क हे
 जाकि तथा व्यूसानं व छमना जाकि गबलेसं हे पाःजुया वन
 धैगु दै मखु । व जाकि जाथ्वीबले जासि भुतुली द्यछुना
 जासिया द्योने व जोति लोहूंतया बीव जामबूतल्ले लोहूँ जाज्व

ल्यमान जुवा जासी जाब्बीव लोह्यागु ज्येति आफै आफ
 सिना वनी । व हे संकेतं माना जासी जाब्बुगु अबमत जू वनी ।
 के तरकारि आदि बुकेतनं यथ हे थुगु रूपं हे माईगु जुवा
 चवन । थुगु प्रकारं इमिसं जोति लोहेतं आहार बुका नवा
 चवन । माणिक्य यागु आलोकं खयेका चवन । इमिसं मियागु
 व मत यागु आलोक तेज थवे च्वं अये च्वं वेगु हे गबलेसं
 मस्यू जोतिय महाजनया वज्यागु भाइचयं जनकगु सम्पत्ति दु
 वेगु सकल जम्बूद्वीपे प्रकट जुवा वन । आपालं जनतापि
 तापाकंमिस्ये सतःआदिस च्वना तामासा स्वेत अन वेगु जुवा
 चवन । जोतिय महाजनं वक्को वक्कोसित उत्तर कुरुं हःगु
 जाकियागु जा ध्वीका नके बिल । कल्पवृक्षं वस्त्र कया यंकि
 तिसा कया यंकि धका अनुमति बिल । स्वंगू नाबुत पाय्गोंगु
 निधान वःयागु म्हुतुप्वा चाक्के बिया यःत जीविका याय्त
 माक्को धन कया यंकि धका अनुमति बिल । सकल जम्बूद्वीपि
 च्वंमि वया धन कावःसानं निधान वः छलांगू जक जूसी
 वाजुया वं वेगु म्हु । गन्धकुटीया प्राङ्गमस किवा रूपे होला
 वःगु रत्नया ध्व फल-विपाक सः । थुगु प्रकारं आपालं
 जनतापिसं वसः तिसा व धन-दोलत नं यःत दो योक्कु वक्को
 वक्को कया यंका च्वनेव । विम्बिसार जुजुं नं वेगु प्रासाद
 स्वविज्यायगु इच्छा याना विज्यासानं आपासं मनूत वका
 च्वंगुलि याना स्वविज्यायगु मौका चूमसाना च्वन । थः मी
 मीगु वस्तु काववा च्वंमि मनूत भक्का सालुया वयेव जुजुं
 जोतिय सेठया जीहंसित वेविज्यात- "छं काय्या प्रासाद

छको स्ववयेगु इच्छा जुया च्वन ।” महाजन— “ज्यु हवस
महाराज !” धका धया वना काय्हासित धाःवन— “पुता !
जुजुं छंगु प्रासाद स्वबिज्याय्गु इच्छा याना बिज्यात ।” धका
धाय् व काय्हास्यां “ज्यु बिज्यां हूँ” धका बित्ति यानाब्यु धका
धाल । जुजु तःधंगु परिवारपि बोना अन बिज्यात । न्हाप्पां
यागु लुखाय् बँपुना धू वांछवया बीह्य भ्वाति नं जुजुयात
बःकाय् ल्हाब्यु वल । जुजुं व मिसा महाजनया जहान ज्वी
धका सम्फे जुया लज्जाचाया वया ल्हाते बःकाय् ल्हातया
बी मछाल । थुगु प्रकारं जुजुं लुखापत्तिकं भ्वातितयेत
महाजनी धका सम्फे जुया इमिगु ल्हाते बःकाय् थःयु ल्हा
तया मबिज्या । जोतिय महाजन लसोवया जुजुयात वन्दना
याना, ल्यूनेपाखे च्वना न्ह्योने सवारि जुया बिज्यां हूँ
महाराज ! धका बित्ति यात । जुजुं जुलसां माणिक्य यागु
जमीन सच्छिह्य मनु कुरकः छ्वे ज्युगु प्रपात (=जो) थें
खना च्वन । जुजुं थ्व महाजनं जितः कुरक छ्वेत गाम्हुया
तःगु धका समफे जुया उकी पलातया बिज्याय्गु साहस याना
मबिज्या । जोतिय महाजन— “थ्व प्रपात मखु जिगु ल्यू ल्यू
बिज्यां हूँ” धका धया थः न्ह्योने वना क्यन । जुजुं महाजनं
जमीने पलातया वनेवतिनि थःमं नं अन पलातया न्ह्योने
बिज्याय् छाल । क्वे छेरिनिस्ये प्रासाद (=दरवार) स्वस्वं
महाजनया छेँ चा चा ह्यू बिज्यात । उगु समयस अजातसत्रु
कुमार नं जुजुयागु पचि जोना चाह्यू जुजुं चिन्तना यात कि
“जिह्य बी मूर्ख खः गृहपति महाजन धैह्य हे न्हेगु रत्नयागु

म्हेत जागु दरबारे वास याना च्वन घासेलि जिह्वा बी जुजु
 जुयानं सिंयागु दरबारे वास याना च्वं च्वन । जि जुजु ज्वीब
 थ्व महाजन यात थ्व प्रासादं पितिना छ्वे" धका मती तल ।
 जुजु नं च्वे प्रासादे थाहाँ बना च्वच्वं हे सुथे जलपान याय्गु
 समय जुया वल । जुजुं सेठ यात सःता- "हे महासेठ ! जि
 थन हे सुथसिगु भोजन याय्गु जुल ।" धका आज्ञा जुया
 बिज्यात । महाजन "जि स्यू महाराज ! छलपोल यागु आहार-
 भोजन तैय्यार याना तःगु दु ।" धका बिन्ति याना जुजुयात
 फिखुगु सुगन्ध दुगु लः घलं मोल्हुके बिया रत्नं दयेका तःदु
 महाजन च्वनीगु भोजन मण्डपे लासा लाय्के बिया अनहे
 पीढा छगुली जुजु फेतुना बिज्यात । अले जुजुयात ल्हासीकेत
 लः बिया सच्छिदोल वंगु लुंयागु देमाय् तरलगु खीर भोजन
 तथा न्होने न्ह्यच्याके यंकल । जुजुं थ्व भोजन धका समक्के
 जुया नयेगु शुरू याना बिज्यात । महाजन- "महाराज ! थ्व
 भोजन मखुनि थ्व ला छ्वालगु खीर तिनि खः । मेगु लुंयागु
 देमाय् भोजन ताना हया न्हापायागु देमाय् हे तथा बिल ।
 उकी तथा नयेगु नःपित अःपुया च्वन । जुजु मधुरगु सा-सागु,
 भोजन भपा च्व च्वं थुलि जक नयेमा घैगु प्रमाण मसिल ।
 अले वसपोल यात महाजनं न्होने च्वना ल्हा बिन्ति याना-
 "महाराज ! थुलि हे जक भपा बिज्यां हुँ, थुलि अप्पो भपा
 बिज्याय्व, पचे याना बिज्याय् फँ मखु ।" धका बिन्ति यात ।
 अले सेठयात जुजुं घैबिज्यात- "छु गृहपति छं छंगू भोजन
 तःधंका खँ ल्हानागु ला ?" अले सेठ बिन्ति यात- "मखु

महाराज ! जि जिगु भोजन यात तःधंका खँ ल्हानागु मखु । सकल सिपाहिं—पल्टन तयेतनं थ्वहे भोजन याका च्वनागु खः । अथे जूसां तवि जिगु अपयश फैले ज्वी धका जि ग्या” धका बिन्ति याय्व जुजुं— “छाय् छु कारण ग्यानागु ?” धका न्यना बिज्यात । अले महाजनं बिन्तियात— “जिगु भोजन याना महाराजया शरीरे आलसि भचा जक जुया वःसानं, जुजुं सेठया छेँ भोजन याना बिज्यागुलि जुजुयात थथे जुल धका धाय्का च्वने माली धका ग्यागु खः महाराज !” धका बिन्ति यात । जुजुं— “अथे जूसा भोजन यंकि लः हति” धका वैबिज्यात । जुजुया भोजन याय् सिधेकेव इपिं सकल राज-परिवारपित नं अज्यागु हे समान ज्वीक भोजन याकल । जुजुं सुखपूर्वकं खँ ल्हाना च्वच्वं महाजन यात सःता— “भो महा-जन ! गथे थ्व छेँ महाजननी मदुला ?” धका न्यना बिज्यात । महाजनं “दु महाराज !” धका लिसः बिल जुजुं “व महाजननी गो ले ?” धका न्यना बिज्याय्व महाजनं “थःगु कोठाय् दुने च्वंच्वंगु दु महाराज ! वं छलपोल थन सवारी जुया च्वंगु दु धैगु समाचार मस्युनि ज्वी उकि कोठां प्याहाँ मवस्य च्वं च्वन” धका बिन्ति यात । अले जुजुं “गथे सुथंनिस्ये” जुजुया परिवारपि सहित थन सवारि जुया च्वंगु वं मस्युनिला ?” धका न्यनेव महाजनं, जुजुं जिह्म जहान स्वयेगु इच्छा यात धका महाजननीया कोठाय् वना— “जुजु कीगु छेँ सवारि जुया च्वन छं दर्शन या वने स्वाला ?” धका धावन । महाजननी नं लासाय् गोत्तुला “हे स्वामि ! व जुजु

घेह्य सु खः थे ?” धका न्यन । “जुजु घेह्य की द्यो मालिक
खः धका कनेव कलाहस्यां मन ख्यूंस्य च्वंका कीसं पुण्य
भतीचा जक याना वल ज्वी गुह्यस्या द्यो-मालिकपि नं दनि
कीसं अश्रद्धां पुण्य याना वैगुलि याना कीसं मेपित द्यो-मालिक
याना च्वने माथाय् जन्म जूवल, अवश्यनं कीसं विश्वासमयास्य
न्हापा दान बिया वल ज्वी उकियागु थ्व विपाक खः । आ छु
याय् माल ले ? स्वामि !” धका न्यन । महाजनं “भद्रे !
आः छं जुजुया थाय् वना पंखां गाय्कः वने माल ।” धका
घाय्ब महाजननी नं पंखा कया वना जुजुयात पंखां गाय्का
च्वंहास्या जुजुया पगडि यागु फसं वया मिखाय् कल । अले
वया मिखां ख्वबि सो सो वल । अथे जूगु खना जुजुं महाजन
यात धया बिज्यात- “हे महाजन ! मिसात घेपि बुद्धि आपा
मदुपि खः । जुजुं जिह्य भातयागु सम्पत्ति काइन धका ग्याना
ख्वगू ज्वीमा । वैत समके याका व्यु कि जित छंगु सम्पत्ति
मागु मदु” धका । अले महाजनं बित्ति यात- “ओ महाराज !
जिह्य जहान उगु कारणं खोगु मखु ।”

“अथे जूसा छाया खोगु ले ?”

“छलपोलया पगडि (=श्री पेच) यागु गन्धफसं वया
मिखाय् कल ज्वी । उकि मिखा पालुया मिखां ख्वबिब
वयेकूगु ज्वीमा । थ्व मिसां मत जः, मियागु जः गबलें मखनि ।
माणिक्ययागु तुयू जले हे जक नयेगु, त्वनेगु, च्वनेगु, द्यनेगु
याना च्वन । महाराज जुलसां मतयागु तुयू जले बिज्याता
च्वंगु ज्वीमा” धका बित्ति याय्ब जुजुं “अथे ला खः ?

महासेठ !” धका आज्ञा जुया बिज्यात । अले महाजनं “अये
जूसा यनिनिस्ये माणिक्ययागु तुयू जले च्वना बिज्यां हूँ”
धका बिल्लि याना तग्गोगु लोका पाय्गोगु अत्यन्त अनर्ध मूबंमु
रत्त छगः हया जुजुयात चढेयात । जुजुं वैगु छे स्वया जोतिय
महाजनया सम्पत्ति अति महानजू” धका उजुं जुमा थः
दरवारे तुं ल्याहाँ बिज्यात । थ्व जुलसां जोतिय महाजनया
उत्पत्ति कथा खः ।

आः थनंलि जटिल महाजनया उत्पत्ति कथा वै ।
वाराणसी नगरस छह्य महाजनया अति बांल्हाह्य म्हाय् मचा
छह्य दया च्वन । व मिसामचा फिन्त्यादें फिखुदें ति वैस जाया
वःबले वैत आरक्षा याय्या लागी दासि छह्य बिया न्हेतजागु
प्रासादे दकले च्वेच्वंगु श्री शयन कोठाय् तथा बास याका
तल । व मिसामचा कोठाय्यागु ऊया चाय्का पिने स्ववा
च्वंबले च्वे आकासं वनाच्वंह्य छह्य बिद्याधरं खना स्नेह उत्पन्न
याना ऊयालं द्वाहाँ वया व मिसा मचानाम संवास यात । व
मिसा बिद्याधरनाप जूगु सहवासं याना याकनं हे गर्भधारण
जुया वल । अले वैत वया दासिमां नं खना “मै” थ्व छंत छु
जुया वःगु ?” धका न्यन । वं “थ्व थये जितः कज्जीब्बु थुगु
खे छं मेपित स्वीतं हे कँ वनेमते” धका धाय्ब, दासि व खे
अये हें गुप्त याना तल । व मिसा मचां फिला दया वयेब
काय् छह्य व्वीकल । मांहास्यां दासियस्त न्हूमु थल छगः
काय्के छ्वया व मचावात उकी ध्यना मेसु थल छगलं त्वप्पुवा
उकिया छोने स्वांमा आदि छायापा, थ्व थल छ्यनेतया यंका

गंगाजी च्चीके छबया ब्यु," धका थः दासियात बिया वाके छ्वत । अमि छु धका मेपिसं न्यंसा- "एव जिमि मालिकनीया भाखला-बलिकर्म खः" धका धा दासियात आजा बिया छ्वत । दासि मालिकनी नं धाथे हे याना छे ल्याहाँ वल । गंगाजिया ववे पाखे खुसि सिथे च्वना मोल्हुया च्वंपि मिसात निम्ह मध्ये छहास्यां धाल- "व न्हूगु थल च्चीकः हया च्वंगु जिगु जुल ।" मेह्हास्यां धाल- "उकी दुने च्वंगु वस्तु जिगु जुल ।" धका धया च्वं च्वं थल न्होने थ्यंकः वयेव लाना यंका भुमीतया थले त्वप्पुया तःगु पुसा उला स्वबले मचा छहा खना मेह्हा-मिसां धाल- "थल जक छंगु उकी च्वंहा मचा जिगु हक लगे जुल । इपि निहा अथे विवाद यायां न्यायाधीश याथाय् वना व खँ न्यंकः वना न्यायाधीशं उगु खँयात निर्णय याय् मफया जुजुया थाय् बोना यंकल । जुजुं इमिगु खँ न्यना । "न्हापा-लाक थल खँहास्यां थल का । लिपा व थले च्वंगु वस्तु जिगु धाहा मिसां मचा कया यंकि" धका निसाब याना बिल । मचा पावे जूहा मिसा महाकात्यायन स्थविरया उपस्थायक उपासिका जुया च्वन । छकि व मचा तःधिकः जुया वयेव "स्थविरया थाय् यंका प्रव्रजित थाय्" धका मतीतया छे यंका बांलाक लहिना तल । व मचा जन्म जूबले गर्भमल बांलाक मस्यूगुलि याना वंगु सँ स्वत्तुमतु स्वया धिप्पासिपा जुल । छकि वैत जटा दुहा जूगुलि "जटिल" धका हे बां छुनातल । व मचा न्यासे वने सःबले स्थविर उपासिकाया छे भिक्षा बिज्यात । उपासिकां स्थविर यात छे आसने बिज्याका

भोजन दान बिल । स्थविरं व मचा खना “गथे उपासिका छंत
मचा लाभ जुल ला ?” धका न्यना बिज्यात । उपासिकां
“खः भन्ते ! थ्व मचायात छलपोलया थाय् हया प्रव्रजित
याय् हयेगु धका लहिना तयागु खः- “थ्व मचा यात छलपोलं
प्रव्रजित याना बिज्यां हुं भन्ते !” धका धया व मचायात
स्थविरया लहातये लः लहाना बिल । स्थविरं “ज्यू थ्व मचा-
यात जि प्रव्रजित याना बी” धका धैबिज्याना थः नाप्पंतुं
बोना यंका च्वना बिज्याबले- “थ्व मचा गृहस्ति धर्म च्वंसा
सम्पत्ति अनुभव याय्गु पुण्य दुह्य खःला” धका बिचायाना
स्वया बिज्याना- “थ्व मचा महानगु पुंण्य याना वःह्य खः”
धका सीका बिज्याना, आः थ्व मचा चीधिकःनि ज्ञान नं परि-
पक्को मजूनि” धका चिन्तना याना बिज्याना, व मचा बोना
तक्षशिला नगरस छह्य उपासकया छेँ बिज्यात । वं स्थविर
यात वन्दना याना च्वं च्वं हे व मचा खना भन्ते ! छलपोल
यात मचा छह्य प्राप्त जुल ला धका न्यन । भन्तेनं धैबिज्यात-
“खः उपासक ! थ्व मचा प्रव्रजित ज्वी धका जि थाय् वःह्य
खः । आः थ्व मचा बालक हे तिनि ज्ञां मदुनि, आः यात थ्व
मचा छह्य छंथाय् तयानि लहिनाति लिपा ज्ञां दयावल धाय् व
थ्वयात प्रव्रजित याना छ्वे ।” धका धैबिज्याय् व उपासकं
“ज्यू भन्ते ! थ्व मचायात जि थः हे काय् समान याना
लहिना तये ।” धका विन्ति यात । व व्यापारि उपासकया
छेँ जुलसां छिनिदँ तक्क यागु माल सामान मी मफया पसले
ल्यना च्वंच्वन । उपासक मेगु गांमे वनेत, व मचायात पसले

यंका मालसामान व्याक्कं क्यना अन फेतुका थुगु सामानया मू
 थुलि-थुलि वं घका कना । “छ थन च्वना व्यापार याना च्वं”
 घका धया थः गां पाखे वन । उखुनुया दिने नगरे रक्षा याना
 च्वंपि देवतापिसं अन्तिम रूपं जी-मले भतीचा जक मापित
 नापं व मचा च्वंच्वंगु पसले हे छ्वया हया बिल । व मचां
 फिनिदें तक्क मी मफया च्वंगु पसले च्वंगु मालसामान व्याक्कं
 उखुनु छ्हुं हे मिया छ्वत । उपासक पसले ल्याहाँ वःबले
 थःगु पसले छुं हे माल सामान मखना- “पुता ! छं पसले
 च्वंगु उलिमिद्धि मालसामान व्याक्कं गन छोया ?” घका
 न्यन । अले व मचां “मालिक ! छि कँना, थका दीगू भावं
 मालसामान व्याक्कं मिया छ्वया बी धुन । उकिया दां थ्वका”
 घका क्यना न्होने तया बिल । उपासक खुशि जुया- “थ्व
 मचा भाग्यमानिहा खः । थ्व न्ह्याथाय् हे च्वंसानं थःगु जीवि-
 का थमं हे याना वये फँहा खः” घका निर्णय याना व मचा
 सःधिकः जुया ल्याहा जुया वयेव थःगु छे च्वंहा ल्यास्यहा
 म्हाय्मचा व नाप विवाह याना बिल । थः जिलाजं यात
 अलग च्वनेत छे छकूनं दयेका ब्यु घका थः मम्हूतयेत अन्हे
 यात । छे दयेके सिधेव उपासक थः जिलाजं व म्हाय् यात-
 “छिपि वना थःगु छे च्वं हुँ” घका छ्वयाबिल । अले इपि
 थःगु छे द्राहां वं खुनु छेया पिखालखुई पलातये सार्थ हे छेया
 ल्युनेपाखे जमीन तज्याना चयेकु जागु लुंयागु पर्वत थाहाँ बल ।
 जुजुं “जटिलया छेया ल्यूने जुलसां वं तज्याना लुंयागु पर्वत
 थाहाँ बल” घागु समाचार न्यना, वैंत महाजन यागु पदकि

बिया बिज्यात, महाजन पदवी दुपिसं ववीगु कुसा छ्वया
हया बिज्यात । जटिल यात महाजन पदवि प्राप्त जुल । व
जटिल महाजनया कार्यापि स्वह्मा दयावल । महाजनं इपि
ल्याय्हा जुया वयेव इमि प्रव्रजित ज्वीगु चित्त उत्पन्न जुया
वल । यदि जिपिनाप समानगु महाजन कुल दयावल घासा
थुमित प्रव्रजित ज्वीके बी मखु । जम्बुद्वीपे जुलसां जिमिगु
समानगु भोग सम्पत्ति दुगु कुल दुला खनी ? घका जाचे याना
स्वेत लुंयागु अप्पा, लुंयागु तुतां, लुंयागु छाती वेथां चीगु
बाला दयेके बिया थः सेवक पुरुषपिनिगु ल्हाते बिया- “हुं थ्व
जोना वना जम्बुद्वीपया दुने छुं छगू वस्तु माजूपि थे च्वंक
चाचाहू जुया जिमिगु समानगु सुख भोग याना च्वंगु महाजन
कुल दु अथवा मदु घेगु कारण सीका वा”, घका घया माम्के
छ्वया बिल । इपि माणवकत जम्बुद्वीपे चाचा ह्यु ह्यु वना
भदवती नगरस थ्यंकः वन । अले इमित मेण्डक महाजनं खना
“भाजुपि ! छु याना चा चा ह्यु जुयागु ?” घका न्यनेव
“छगू वस्तु माजुया च्ववागु” घका लिसः बिल । अले महाजनं
थुमिसं थुपि वस्तूत जोना छुं छगू वस्तू माज्वीमागु कारण छुं
मदु । थुमिसं देश-विदेश स्व जूपि ज्वी घका सीका-
“भाजुपि ! जिगु छेया ल्यूने वना छको स्व हुं”, घका घाल ।
इमिसं अन च्वागू एक्करति दुगु थासे सल, किसि, दोहें पाय्
घिकापि जंघुलि जंघू थीक पृथ्वी तज्ज्याना प्याहाँ वयाच्चपि
लुं यापि ग्यांवात खना इमिगु बिच्चं-बिच्चं चा चा हुला
प्याहाँ बल । अले इमित मेण्डक महाजनं “भाजुपि ! छिमिसं

माः जुयागु वस्तु खन ला ?” धका न्यनेव “मखनानि स्वामि !” धका लिसः बिल । महाजनं अथे जूसा छिपि थःगु देशे ल्याहाँ हुँ धका लित छोया बिल । इपि अनं ल्याहाँ वना थःह्य महाजनं— “छु खः भाजुपि ! जिमि समानगु भोग सम्पत्ति दुपि कुल स्वया वये धुन ला ?” धका न्यनेव “स्वामि ! छिकिपिनि छु हे सम्पत्ति दु, धका ? भदिय नगरस जुलसां मेण्डक महाजनया थथि ज्यागु सम्पत्ति दुगु स्वया वया ।” धका सकल खँ कँना बिल । व खँ न्यना सेठं प्रसन्न जुया छगू जुलसां महाजन कुल लुया वल । मेगु नं अथिज्यागु महाजन कुल थ्व संसारे दुला छु खे ? धका छिदोल मूवंगु कम्बल-रग छपु ब्राह्मणतयेत बिया “भाजुपि ! मेगु नं थथि ज्यागु कुल दुसा मालावा हुँ ।” धका धया माय्के छ्वया बिल । इपि राजगृह नगरस वना जोतिय महाजनया छेँया न्होने गंगु सि छद्दं मुंका उकी मिच्याका छचाखेरं च्वना मि कुना च्वं च्वं वन । सुं छहा वया थ्व छिमि छु याना च्वनागु धका न्यनेव— “जिपि थन थ्व कम्बल छपु मीःत वयागु खः तर न्याइपि सुं मदया वन । लित जोना वने ला घासा लँस खुँतयेगु भय दु । उकिं थ्व थुलिमछि मूवंगु कम्बल थ्वहे मी दुया थके धका सना च्वनागु खः”, धका घाल । अले इमित जोतिय महाजनं खंका थुमिसं थ्व छु याना च्वंगु धका न्यन । इमिगु व खँ न्यना इमित थः थाय् सःतके छ्वया— “आमि कम्बलया गुलि मू वं ?” धका न्यना स्वत । “सच्छि दोल मू वं” धका धाय्व इमित उलि दां बिया व कम्बल न्याना कया—

“ध्व कम्बल जुलसां जिगु कोठाय् बँ पुना धू वांछो वनीह
 म्वाति यात बिया ब्यु” धका इमिगु हे लहाते बिया छवत्त ।
 व म्वाति नं कम्बल कया ख्वख्वं मालिकया थाय् वया- “ध्व
 छु याना हया दियागु ? स्वामि ! जिगु छुं अपराध दःसा
 दाया सजाई याना दीसां ज्युगु खः । जितः थज्यागु क्वाच्चुस्य
 च्वंगु कम्बल बिया हया दियागु ला ? जि ध्व कम्बल गन
 न्यया ज्वी फै ? गथे याना फाया ज्वीगु ?” धका धावन ।
 महाजनं धाल- “ध्व कम्बल छंत जि अथे न्यया फायाजु धका
 बिया हयागु मखु । ध्व कम्बल यात जुलसां लथ्याना छं चनेगु
 खाता क्वे लाया चनेत व सुगन्ध लखं तुतिसिला तुति ह्वीत
 धका छवया हयागु खः । छं थुकियागु थुलि ज्या कया बी
 मज्यूला ?” धका न्यनेव- “थुलि ला याय्ज्यू मालिक !”
 धका व म्वाति नं उगु कम्बल कया बेकुंच्याना वन । इपि
 ब्राह्मणतय्सं उगु कारण खना थःगु देशे ल्याहाँ वनेव महाजनं-
 “गथे खः ब्राह्मण भाजुपि ! जिपि समानपि महाजन कुल
 ल्वीका वये धुन ला ?” धका न्यनेव इमिसं धाल “मालिक !
 छिके छु हे धन दु धका ? राजगृह नगरे जोतिय महाजनया
 थथि ज्यागु सम्पत्ति दु ।” धका इमिसं स्वया वःगु वैगु
 सम्पत्तियागु बयान याना व्याक्कं खँ कँना बिल । महाजनं
 इमिगु वचन न्यना अतिकनं थःगु मन प्रसन्न याना- “आः
 धासा जि प्रव्रजित जू वने जिल” धका जुजुया थाय् वना-
 “महाराज ! जि प्रव्रजित जू वनेगु इच्छा जुल ।” धका
 बिन्ति या वन । जुजुं- “ज्यू महासेठ ! छ प्रव्रजित जू हुँ ।”

धका उजुं ज्वीव थःगु छे वना कायपित सःता लुंयागु तुतां,
 हिरायागु थल व तःकू जेठाहा काय्या ल्हातये बियां— “पुता!
 फी छेया ल्यूने च्वंगु लुंयागु पर्वतं लुं पांय् छ पांय् क्वाना
 हति ।” धका अन्हे यात । व तःकू ज्वना वना क्वा वंबले
 लोहंतये क्वाय्बले थे सः प्याहाँ बल । महाजनं बया ल्हातं
 तःकू कया माहिलाहा काय्या ल्हाते बिया छ्वत । व वना
 क्वा वंबले नं अथे हे सः प्याहाँ बल । अले महाजनं तःकू
 कया कांछाहा काय्या ल्हाते बिया छ्वत । व वना तःकूलि
 क्वा वंगु बखते पाला द्वचिनातःगु चाद्रे पाले थे जुल । अले
 महाजनं इमित— “वा पुतापि ! धका सःता आः गात पाले
 म्वाल जि सिल” धका धया तःधिकःपि कायपि निहासित
 सःता थये घाल— “थ्व लुंयागु खजाना छिपि निहासिगु लागी
 उत्पन्न जुया वःगु मखु । जि व कांछाहा काय्या लागी जक
 उत्पन्न जुयावःगु खः । छिपि थ्व कांछानाप मिले बले जुया
 थ्व जिगु सम्पत्ति छिमिसं बांलाक परिभोग या” धका अववाद
 बिल । व सम्पत्ति छुया निन्ति इमिगुया लागी जक उत्पन्न
 जुया वःगु धाःसा ? हाकनं जटिल सेठ जन्म जूबले बैत छाय्
 गंगाजी च्चीकः छोगु धासा ? व व्याक्कं न्हापा थमं याना
 वःगु कर्मया अनुसारं हे जक जुया वःगु खः । न्हापा परापूर्व
 कालस काश्यप तथागत यागु धातु स्थापना माय्त लुंयागु
 चैत्य दयेका च्वंबले, छहा क्षीणाश्रव भिक्षुं चैत्य दयेका
 च्वंयाय् बिज्याना इमिगु ज्या स्वया धैबिज्यात— “भाजुपि
 उत्तरपाले यागु भाग छाय् याहाँ मवःगु ज्वी ?” धका न्यना

बिज्यात । ज्यामितिसं— “लुं मगात भन्ते !” धका लिसः बिल । वसपोल शहरे बना चन्दा कया हये धका (मत्ती तथा) “छिमिसं बांलाक आदरपूर्वकं ज्या याना च्वं” धका आज्ञा जुया नगरे द्वाहीं बिज्याना भो मां, बोपि ! छिकिपिनि चैत्य दयेका च्वंगुली छखे पाखे यात लुं मगात, थयःगु गच्छे अनुसारं लुं यागु चन्दा बिया दिसं ।” धका धाघां चन्दा काकां लुं कःमि तये त्वाले थ्यंकः बिज्यात । उगु समयस लुं कःमिया कला भात निहास्या त्वापु जुया च्वंगु पा लाना च्वन । अले इमित स्थविरं— “छिमिसं दयेका च्वंगु चैत्ये लुं मगाना च्वंगु कारण सीका चन्दा बिया दी माल ।” धका उजुं जुया बिज्यात । लुं कःमि कलाहा नाप त्वापु जुया च्वंगु तमं याना— “छं शास्ताया चैत्य यात लखे च्चीके छवया व्यु ।” धका धाल । अले वंत कलाहस्या— “छं तःचंगु मखुगु अपराध यात । छंके तं वःसा जितः हे जक बोबिया दाया सास्ति याय् मागु खः । छं छाया अतीत, अनागत, वर्तमान बुद्धपिनिगु चैत्य नाप वरभाव याना ?” धका धाल । लुं कःमि तुरन्त हे संवेग उत्पन्न याना— “जितः क्षमा याना बिज्याहुं भन्ते !” धका धया स्थविरया पालिकवे भोस्सु वन । स्थविरं— “भाजु ! छि जितः छुं मचा औम वचनं शास्ताया चैत्य यात मचा परे जुल उकि शास्ता याके क्षमा फोन्ना दिसं धका धेबिज्याय्, लुं कःमि “गये याना क्षमा फोनेगु भन्ते ?” धका न्यन । अले स्थविरं वंत धेबिज्यात— “हे उपासक ! छं लुं यागु स्वाया स्वंगु गुच्छा दयेका धातु गर्भे छाया मोल्लुया प्यागु सें, प्यागु

लं दुह्य जुया क्षमा फों हूँ पुता !” धका आज्ञा जुया बिज्यात ।
 वं “ज्यू हवस भन्ते !” धका वसपोल यागु वचन यात
 स्वीकार याना कया, थः स्वँहा काय्पि मध्ये जेठाह्य काय्यात
 सःता- “वा बाबु ! जि शास्तायागु चैत्य यात द्वेषं युक्तगु
 वचन ल्हाय् लात उकिं थुपि लुँयागु स्वांत दयेका धातु गर्भे
 छाया क्षमा फों वने । छं थुगु ज्याय् जितः भचा ग्वालिया ना
 ब्यु ।” धका धाल । जेठाह्य काय्हास्यां- “यो ब्वा ! छं हे
 जक द्वेष सहितगु वचन ल्हागु खः उकिं छं हे जक स्वां दयेकि”
 धका धया बोयात ग्वालिया ना बीगु इच्छा मया । माइलाह्य
 काय् यात सःता नं अथे हे धाल । व नं अथे हे जबाब बिया
 ग्वालिया ना बीगु इच्छा मया । बोह्यस्यां कांछाह्य काय्यात
 सःता नं अथे हे खँ न्यंकल । वं “बोयात उत्पन्न जूगु ज्याय्
 ग्वालिया ना बीगु काय् जुया च्वनाह्य जिगु कर्तव्य खः ।”
 धका समछे जुया बौनं धागु लुँयागु स्वांफोत दयेका बिल ।
 लुँकःमि कुच्छिति हाकःगु लुँ स्वां यागु स्वंगू गुच्छा दयेके
 सिधेका चैत्यया धातु गर्भे छाया थःगु सँ व लँ प्या प्याकं हे
 वना शास्ता याके क्षमा फों वन । थुगु प्रकारं वैत उगु कर्म
 विपाकं याना न्हेगू जन्मतक्क लखे च्चीकः छोगु जुल । आ थ्व
 दकले लिपायागु लखे च्चीकः छोगु आत्मभाव खः । थुगु जन्मे
 नं उगु कर्म विपाकं याना हे वैत लखे च्चीकः छोगु खः । गुपि
 वया निह्य काय्पिसं लुँयागु स्वां दयेकूबले थः बोयात ग्वालिया
 याय्गु इच्छा मयात । इमित उगु कारणं याना लुँयागु पर्वत
 यागु हकदार मजुल । कांछाह्य काय् व जटिम निह्य मिले जुया

लुंयागु स्वां दयेकेगु ज्या यागुलि याना इमित उगु सम्पत्तिया
हकदार जुल । थुगु प्रकारं जटिय महाजनं कायपित अववाद
बिया यः शास्ताया थाय् बना प्रव्रजित जुया तिन्हु प्यन्हुं हे
पुंण्य बल्लागुलि याना अरहन्त पदस थ्यंकः वन । लिपायागु
समयस शास्ता—तथागत न्यासःह्य भिक्षुपि नाप भिक्षाटन याना
बिज्या ज्यां वया कायपिनिगु छेँया लुखाक्वे थ्यंकः बिज्यात ।
इमिसं बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपित बाछितक्क भिक्षा दान बिल ।
भिक्षुपिसं धर्मसभास थुगु धर्म कथा उत्पन्न यावा बांमलाक खेँ
ल्हाना हल । शास्तानं इमिगु खेँ न्यना मखु भिक्षुपि जि पुत्र
जटियया उकी तृष्णा अथवा अभिमान छुं छुं दुगु मखु घका
उजुं जुया बिज्याना धर्मदेशना याना बिज्यास्य थुगु क्वेच्चंगु
गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

यो'ध तण्हं पहतवान-अनागारो परिव्वजो ।

तण्हामव परिकखीणं-तम'हं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ— तृष्णायात तोःता छेँ मदयेक प्रव्रजित जूह्य,
तृष्णा—मव मदये धुंकूह्य व्यक्तियात जि (घात्थेँ माह्य)
ब्राह्मण घका घाय् ।

पदार्थ— थ्व गाथायागु अर्थ थ्व संसारस गुह्य व्यक्ति
खुगू द्वारिक तृष्णायात त्याग याना छेँ घर गृहस्ती च्वंचवनेगु
इच्छा मयाह्य जुया छेँ बुँ मदुह्य जुया प्रव्रजित जूबनी तृष्णा
व भवसंसार परिकखीण ज्वाी धुंकूह्य जूगुलि, अज्याह्य तृष्णा

भव क्षीण ज्वी धुं कूहा व्यक्ति यात जि ब्राह्मण धका धाय् वैगु
अथं खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

जटिलया कथा सिधल ।

★ ★ ★

३३. जोतिक स्थविरया कथा

“यो‘ध तण्हं” वैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने
वास याना च्वना बिज्याक्खे जोतिक स्थविरया कारणं याना
आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

अजात शत्रु कुमार जुलसां देवदत्त नाप मिले जुया
बोह्यसित स्याना थः जुजु ज्वी धुं कालि जोतिक महाजन यागु
प्राप्ताद थःगु यानाकाय् धका सेना—पलटन सहित तैय्यार जुया
प्याहाँ बया माणिक्य यागु पःखाले थः परिवारसि सहित थःगु
किचः खना महाजन जि नाप युद्ध याय्त तैय्यार जुया सेना
पलटन बोना प्याहाँवल धका समके जुया न्होने बनेगु साहस
मत्त । महाजन नें उलुन्हुया दिने उपोसथ व्रत च्वना सुथ
म्हाप्पां जसपान याय् सिधेका विहारे बना शास्ताया याय् धर्म

श्रवण यांना च्वच्वंगु जुया च्वन । महाजनया दरवारया
 न्हाप्पां यागु ध्वाका लुखाय् रक्षा यांना च्वंहा यमकमोलिय
 धैह्य राक्षसं इपि वया च्वंगु खना- “छिपिं गन वनेत वया
 च्वनागु ?” धका न्यना सेना सहित इमित विध्वंश यांना
 दिशा-विदिशा पाखे लित्तु लिना यंकल । जुजु वेलुवन विहार
 पाखे बिस्सुं वन । अले अन च्वं च्वंहा महाजनं खंका- “छु
 खः महाराज ! विहारे विज्यानागु ला ?” धका न्यना आसनं
 दना ल्हा बिन्ति यांना जुजुया न्ह्योने वया दना च्वं वल । अले
 जुजु- “हे गृहपति ! छं थः मनूतयेत जि नाप युद्ध या हुँ ।”
 धका छ्वया हया “(छ) थन वया धर्मश्रवण यांना च्वंहा थे
 च्वंक च्वं च्वं वयागु का मखुला ?” धका न्यना बिज्यात ।
 अले महाजनं “गथे महाराज ! छलपोलं जिगु दरवार थःगु
 यांना काय् धका बिज्यानागु ला ?” धका न्यनेव जुजु- “खः
 जि अथे हे याय् धका वया च्वनागु खः ।” धका लिसः बिया
 बिज्यात । अले महाजनं- “जिगु इच्छा मदयेकं जिगु दरवार
 काय्त् छःपिं थे ज्यापि दोछिह्य जुजुपि सेना सहित मुना
 बिज्यासानं काय् फैमखु महाराज ।” धका बिन्ति यात ।
 जुजु- “छ छु जुजु हे ज्वी धुनका मखु ला ?” धका तंपिकया
 न्यना बिज्यात । अले महाजनं- “मखु महाराज ! जि जुजु हे
 ज्वी धुन धका धया च्वनागु मखु, तर जिगु सम्पत्ति वस्तुत
 जुलसां मुगजी च्वंगु सुका छपु हे जक जूसानं जिगु अनुमति
 मदयेकं जुजुं जूसानं, खुं-बदमास तयेसं जूसानं, मेपिसं नं
 सुनानं हे कया यंके फैमखु महाराज !” धका बिन्ति याय्क्

जुजुं- “जि छंगु अनुमति मदयेकं छंगु सम्पत्ति छाया काय् मफेगु ?” धका न्यना बिज्यात । अले महाजन- “अथे जूसा भो महाराज ! थ्व जिगु छिपचिने च्वंगु न्यीपा अंगूत जि छःपित बी मखु छपिसं फःसा बल प्रयोग याना कया यंका बिज्यां हूँ ।” धका बिन्ति याय्व जुजुं जुलसां वे पुतूःहं च्वना छिच्याकुतक्क ति ति न्ह्या, चयेकुतक्क नं ति ति न्ह्या उलि-मछि बल दुहा जुजुं उखे थुखे त्यांगरा-त्यांगरा प्वीक चःति नाना वयेक संसानं महाजनया लहाते च्वंगु अंगू छपा हे साला त्वका काय् मफुत । अले महाजनं जुजुयात धाल- “गा फया बिज्यां हूँ महाराज !” धका धया पचि छिपचि नं क्वे कोच्छुका बिल । अंगू न्यीपातं पचिनं हाया वया जुजुं फया तःगु गाय् कुत्युं वल । अले महाजनं जुजुयात थथे बिन्तियात- “जिके च्वंगु वस्तूत जिगु अनुमति मदयेकं मेपिसं सुनानं हे काय् फैमखु महाराज !” महाजनं जुजुयागु तृष्णा खना संवेग उत्पन्न जुया वया “जितः प्रव्रजित ज्वीगु अनुमति बिया बिज्यां हूँ महाराज !” धका बिन्ति यात । जुजुं- “थ्व महाजन प्रव्रजि जू बनेव थ्वयागु सम्पत्ति ब्याक्कं जि अःपुक हे दखल याना काय् दै” धैगु मती तया वैगु छगू वचनं हे वैत- “छं इच्छा जूसा छ प्रव्रजि जू हूँ ।” धका आज्ञा बिया बिज्यात । महाजन शास्ताया थाय् प्रव्रजित जुया याकनं हे अरहन्त जुया जोतिक स्थविर धैगु नामं थ्व संसारे प्रख्यात जुल । जोतिक स्थविर अरहन्त ज्वी मात्रं हे वैगु सम्पत्ति ब्याक्कं अन्तर्धान जुया लोप जुया वन । महाजनया जहान सतुलकाय धैह्य मिसा

यात देवतापिसं यंका उत्तर कुरु प्रदेशे हे तये यंकल । अनंलि
छन्हुया दिनस भिक्षुपिसं वैत सःता- “आयुष्मान जोतिक !
छं व अपायजि बाँलागु दरवार व कला काय्पिनि उपरे
भतीचा हे तृष्णा मंत ला ?” धका न्यन । जोतिक स्थविरं-
“अथे जिके छुं तृष्णा बाकि मन्त आयुष्मानपि !” धका लिस
बीव इपि भिक्षुपि शास्ता याथाय् वना उगु कारण विन्ति या
वन । “भन्ते ! थ्व भिक्षुं मखुगु खँ ल्हात ।” धका अले
तथागतं- “हे भिक्षुपि ! जि पुत्रया इमिगु उपरे अज्यागु
तृष्णा छुं-छुं मदया वने धुंकल ।” धका उजुं जुया बिज्याना
थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

यो‘ध तण्हं पहतवान-अनागारो परिब्बजे ।

तण्हा भव परिक्खीणं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मण‘न्ति ॥

थुकियागु अर्थ च्वे वंगु जटिय स्थविर यागु बाखँने
कौना वये धुंगु आकारं सीका थ्वीका काय् माल ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

जोतिक स्थविरया कथा सिधल ।

३४. प्याखँ मोया कथा

‘हित्वा’ धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुबने वास याना च्वना विज्याबले छह्हा प्याखँ मोया कारणं याना आज्ञा जुया विज्यागु खः ।

व प्याखँ मो जुलसां थःगु प्याखँ कयँ कयँ चा चा ह्यू जुजुं तथागत यागु धर्मदेशना न्यना प्रब्रजित जुया अरहन्त जुया वन । छन्हु व भिक्षु नाप बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघपि भिक्षा-टन याना च्वना विज्याबले लँस छह्हा प्याखँ मोया मचां प्याखँ-चटक कयना च्वंगु खना व भिक्षु याके मेपि भिक्षुपिसं न्यन- “हे आयुष्मान ! थ्व मचां छं कयनीगु प्याखँ कयना च्वन । छंके उकियागु स्नेह दनि ला ?” व भिक्षुं घाल- “जिके अज्यागु छुं स्नेह मदया वने धुं कल ।” मेपि भिक्षुपि तथागत याथाय् वना- “भन्ते ! थ्व भिक्षुं मखुगु खँ लहाना मेगु हे खँ कन ।” धका बित्ति या वन । अले शास्तानं इमिगु खँ न्यना विज्याना- “हे भिक्षुपि ! जिह्वा पुत्र सकल योगं मुक्त जुया च्वने धुं कल ।” धका उजुं जुया विज्याना थुगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः-

हित्वा मानुसकं योगं-दिब्बं योगं उपच्चगा ।

सब्ब योग विसंयुत्तं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थः- सकल मानुषिक भोग तोःता, दिव्य भोग नं

तोःता छ्वया, सकल योग-भोग यात तोःता छ्वे धुंकूह्य
व्यक्तियात हे जि ब्राह्म धका धाय् ।

पदार्थ- अन “मानुसकं योगं” धैगु मनुष्य जू वनेगु व
पञ्च कामगुणस तथा दिव्यलोके जन्म जू वनेगुली नं थ्व हे
नियम खः । “उपच्चगा” धैगु व मनू मनू जू वनेगु तोःता,
देवता जू वनेगुलि नं पुला वना व मनू सकल प्यंगू योगं मुक्त
जुया च्वंहासित हे जि घात्थे याह्य ब्राह्म धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

प्याखँमोया कथा सिधल ।

Dhamma.Digital

प्याखँमोया काय्या कथा

“हित्वा रतिञ्च” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने
वास याना च्वना बिज्याबले छह्य प्याखँमोया काय् ब्राह्मणया
कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

बाखँ थ्वयां न्हापायागु बाखँ थे तुं खः । थन जुलसां
शास्तानं “हे भिक्षुपि ! जिह्य पुत्र रति व अरति निगुलि

तोःता तोते धुंकूह्य खः ।” धका उजुं जुया विज्याना थुगु क्वे
च्वंगु गाथा आज्ञा जुया विज्यातः—

हित्वा रतिञ्च अरतिञ्च-सीतिभूतं निरूपयिष्ये ।

सब्व लोका भिभुं वीरं-तम'हं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ—रति व अरति यात तोःते धुंकूह्य, शान्त
निकिलेशीह्य, वीर पुरुष जुया लोकयात त्याके धुंकूह्य व्यक्ति
यात हे जि ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थ—अन “रति” धैगु पञ्च कामगुण रूपी रति-
यात धागु खः । “अरति” धैगु एकान्त आरञ्ज वासं आलसि
चागु भाव । “सीतिभूत” धैगु शान्त जुया निर्वाण पद लाह्य-
सित धागु खः । “निरूपयिष्ये” धैगु उप क्लेश छुं मदुह्यसित
धागु खः । “वीरं” धैगु व थर्थि ज्यागु सकल स्कन्ध लोकयात
त्याका च्वंह्य वीर्य-उत्साह दुह्य व्यक्ति यात जि ब्राह्मण धका
धया च्वना धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

प्याखँमोया काय्या कथा सिधल ।

३६. वड्ङ्गक स्थविरया कथा

“चुतियोवेदी” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन
महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले वड्ङ्गिक स्थविरया
कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

राजगृह नगरस जुलसां छहा बंङ्गिक धैहा ब्राह्मणं
सीपि मन्तयेगु छयो गोले थःगु पचिनं त्वा त्वा याना दाया
स्वया थ्व नरके जन्म जूवंहसिगु छयो गो खः । थ्व पशुयोनी
जन्म जू वंहसिगु छयो गो खः । थ्व प्रेत योनि वंहसिगु, थ्व
मनुष्य योनी वंहसिगु, थ्व देव योनी वंहसिगु छयो गो खः ।
धका सीका काय् फुहा जुया च्वन । व ब्राह्मणं थुगु कारणं
याना जि थ्व संसारे जीविका याय् फे धका चिन्तना यात ।
अले वं निगू ह्याउगु वस्त्रं पुना जनपद, ग्राम, निगमस, चा
चा हिला जनतातयेत धया जुल कि जि जुलसां सीपि मन्तयेगु
छयो गोले थःगु पचिनं त्वा त्वा याना दाया स्वया व मन्
जन्म कावंगु योनि सीका काय् फु । छिमि सिनावपि थःथिति
जातिगणपि जन्म जू वंगु योनि सीके योसा जिके न्यंवा धका
(प्रचार याना जुल) मन्तिसं थथःगु गच्छ अनुसारं फिटका,
न्यीटका, सच्छि जूसां दां विद्या थः थः पिनि सिनावने धुकूपि
जाति गणपिविगु जन्म जू वंगु योचि न्यंवैगु जुया च्वन । व
ब्राह्मण छसेनिसं जम्बुद्वीपे चा चा ह्यु ह्यु वया श्रावस्ती

नगरे थ्यंकः वया, जेतवन महाविहारया आसपासे बासं च्वं
 च्वंगु जुया च्वन । व ब्राह्मणं सुथसिगु जल्पान याय् सिधेका
 आपालं मनूत स्वां, धुं, धुँपाय् इत्यादि ल्हातं ज्वना धर्मश्रवण
 याय्या लागी जेतवन पाखे वँना च्वंगु खना वया चेलातयेसं-
 “छिपि गन वने त्यनागु ?” धका न्यनी इमिसं “जिपि विहारे
 वना धर्मश्रवण या वने त्यनागु ।” धका धाय्व इमिसं- “अन
 वनां छिमित छु लाभ ज्वी ?” जिमि गुरु वज्झिक ब्राह्मण
 समानह्य थ्व संसारे सुं मदु । वं सीपि मनू तयेगु कवं छ्यो
 गोले थःगु पचिनं त्वा त्वा याना दाया स्वया इपि जन्म का
 वंगु योनि सीका काय् फु । छिमि थःथिति ज्ञातिगणपि जन्म
 का वंगु योनि न्यं वा” धका धाल । इमिसं- “छिमि गुरु
 वज्झिक ब्राह्मण छु स्पूह्य खः धका ? जिमि तथागत समानह्य
 थ्व संसारे सुं हे दुगु मखु ।” धका धाल । इमिसं नं इमि गुरु
 वज्झिक ब्राह्मण हे तःधं” धका वाद विवाद यायां वज्झिक
 ब्राह्मण व वया चेला तये नाप्पं जेतवन विहारे थ्यंकः वन ।
 शास्तानं इमिगु वाद विवाद याना वःगु कारण सीका
 बिज्याना नरके, पशु योनी, मनुष्य योनी व देवलोके जन्म
 जू वंपिनिगु प्यंगः कवं छ्यो व क्षीणाश्रव ज्वी धुंकूहासिगु
 कवं छ्यो छगः नापं याना जम्मा न्यागः कवं छ्यो काय्के
 छवोया बिज्याना कोलाक तयेके बिया वज्झिक ब्राह्मण याके
 न्याना बिज्यात । “छं सीपिनिगु कवं छ्यो थाना स्वोया
 जन्म जू वंगु योनि सीका काय् फु ला ?” वं धाल- “खः
 सीका काय् फु महाश्रमण !” अथे जूसा थुपि गुगु योनी

जन्म जू वंपिनिगु कवं छचोँ खः ? धका छको जितः कॅनाब्बु
सा काः ।” धका न्यना बिज्यात । व ब्राह्मणं छचोँ गोले
थःगु पच्चिं चां त्वा त्वा याना थाना स्वया— “श्व छचोँ नरके
वना जन्म जू वंहासिगु खः” धका कॅना बिल । अले वैत
शास्तानं साधु—साधु धका साधुकार बिया बिज्यात । मेगु
स्वंगः छचोँ या नं जन्म जूवंगु योनि न्यंका बीव ब्राह्मणं ठीक
ज्वीक धाल धका साधुकार बिया बिज्यात । तदनन्तर
न्यागःगु कवं छचोँ क्यना— “श्व गन जन्म जू वंहासिगु छचोँ
ज्वी ?” धका न्यना बिज्यात । ब्राह्मणं छचोँ गोले थःगु
पच्चिनं त्वा त्वा याना स्वोसानं व छचोँ याह्य मनु थन अन
वना जन्म जू वन धका धाय् मफुत । “श्व छचोँ याह्य मनु
जन्म जूवंगु थाय् ला जि सीके मफुत महाश्रमण !” धका
जवाब बिल । अले तथागतं “श्व कवं छचोँ याह्य मनु थन
जन्म जू वन धैगु जि स्यू” धका धया बिज्याय् व, ब्राह्मणं व
मन्त्र छगू जितः नं स्यना बिया बिज्यां हूँ धका तथागत यात
बिन्ति यात । तथागतं श्व मन्त्र जि प्रव्रजित जूपित बाहिक
मेपित स्वीतं स्यना मबिया” धका आज्ञा जुया बिज्यात । अले
व ब्राह्मणं— “श्व मन्त्र छगू सयेका काय् धुनेव सकल जम्बु-
द्वीपस जिति सः स्यूह्य विद्वान मेपि सुं दै मखुत” धका
चिन्तना याना मेपि वया चेला ब्राह्मणतयेत थथे धाल ।
“छिपिं थन निनु प्यनु नि च्वना च्वँ जि श्रमण गौतम याथाय्
प्रव्रजित जुया श्व अमूल्यगु मन्त्र छगूनि सयेका काय्” धका
धया थः शास्ताया थाय् प्रव्रजित व उपसम्पदा लाभ याना

कया वङ्गिक स्थविर घैहा जुया वन । अले वैत शास्तानं
 द्वत्तिसाकार कर्मस्थान स्यना बिया बिज्याना- “छं थ्व मन्त्रनि
 जप याना च्वं च्वं ।” धका आज्ञा जुया बिज्यात । वं व मन्त्र
 च्वेवयेका च्वंगु समये बिच्चे-बिच्चे वया चेला ब्राह्मणत वया
 “छं मन्त्र सयेका काय धुन ला ?” धका न्यं वयेवं “भचा
 आस्येनि सयेका च्वनागु दु ।” धया निनु प्यनुं हे मन्त्र जप
 यायां अरहन्त भावस थ्यंकः वन । लिपा हाकनं ब्राह्मणत वया
 न्यंवयेव वसपोलं “आयुष्मानपि ! आ जि थनं वने योग्यह्य
 मजुल” धका धाल । वैगु व खँ न्यना भिक्षुपिसं “भन्ते ! थ्वं
 मखुगु खँ ल्हात,” धका शास्ताया थाय् वना बिनित्या वन ।
 शास्तानं “हे भिक्षुपि ! छिमिसं वैत अथे धाय् मते । आ
 जिह्य पुत्रं च्युत ज्वीपि प्रति सन्धि जूवनीपि प्राणीपि सीका
 काय्गुली दक्ष ज्वी धुंकल” धका उजुं जुया बिज्याना थुगु
 ववेच्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः-

चुति यो वेदि सत्तानं-उत्पत्तिञ्चेव सब्बसो ।

असत्तं सुगतं बुद्धं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ- प्राणिपिनिगु उत्पत्ति व मृत्युया कारणं बांलाक
 स्यूह्य, आसक्त मजूह्य, सुगति प्राप्त जुया बोध ज्वी धुंकूह्य
 व्यक्तियात जि धात्थे याह्य ब्राह्मण धका धाय् ।

यस्स गतिं न जानन्ति-देवा धन्धब्ब मानुसा ।

खीणासवं अरहन्तं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

कथं— गुह्यस्या गति देव गन्धर्वं मनुष्यपिसं मस्यू, गुह्य
क्षीणाआश्रवह्य खः, उह्य व्यक्तियात जि ब्राह्मण धका धाय् ।

पदार्थः— अन “यो वेदी” धैगु सुनां सत्त्वप्राणिपिनिगु
सकल प्रकारं च्युत ज्वीगु प्रतिसन्धि कावनीगु प्रकट रूपं सीका
काई वैत जि आशक्त मजूगुलि याना अनासक्त, प्रतिपत्ति
नियम पुरे यायगुली बांलाक वना च्वंगुलि सुगत, चतुरार्य
सत्य बांलाक अवबोध याना काय् धुंकूगुलि याना बुद्ध ब्राह्मण
धका धाय् धैगु अर्थ खः । “यस्सा” धैगु गुह्यसिगु इपि देवता
आदिपिसं गति सीका काय् फैमखु अज्याह्यसित जि आश्रव
क्षीण ज्वीधुंकूगुलि क्षीणाश्रव क्लेशं अलग जुया च्वंगुलि याना
अरहन्त ब्राह्मण धका धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंक वंगु जुल ।

वज्जिक स्थविरया कथा सिधल ।

३७. धम्मदिन्न स्थविरनीया कथा

“यस्सा” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता वेलुवने वास याना च्वना बिज्याबले धम्मदिन्न भिक्षुनीया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छन्हुया दिनस जुलसां धम्मदिन्नया गृहस्थ बलेयाह्य भात विशाख उपासक तथागतया थासँ धर्मश्रवण याना अना-
गामि फलस थ्यंकः वन । अले वं चिन्तना यात- “जि श्व
धन सम्पत्ति व्याक्कं जिह्य जहान धम्मदिन्न यात तोःता बी
माल” धका । वं न्हापा-न्हापा छेँ द्वाहाँ वया च्वनीबले,
ऊचालं कोस्वोया च्वनीह्य धम्मदिन्न यात खना, ह्य चिक
मिका छेँ द्वाहाँ वैगु जुया च्वन । उखुनुया दिने जुलसां छेँ
द्वाहाँ वःबले ऊचाले च्वंक्वंह्य जहानह्य पाखे थेयक छको हे
मस्वोस्य छेँ द्वाहाँ बल । जहानह्यस्यां थथे छाया यागु त्या ?”
धका चिन्तना याना अथे थःथाय् व्यु भोजन याय्गु समये
न्यना स्वे धका मती तथा भोजन याय्तेवं भातह्यसित जा
ताना न्ह्यच्याका बिल । भातम्हस्यां मे मे खुनु जूसा “वा की
नाप्पं भोजन याय् वा” धका धाईगु खः, तर उखुनु जुलसां
सुमक छुं मधास्य हे भोजन यात । जहानम्हस्यां “छुं छगू
कारणं याना जि खना तं चाल ज्वीमा ।” धका चिन्तना यात ।
अले विशाख उपासक आरामपूर्वकं च्वं च्वंगु समये जहानम्ह-
सित सःता “हे धम्मदिन्न ! श्व कीगु छेँ दुगु सम्पत्ति व्याक्कं

छंगु जिम्माय् तोःता बी त्यना बांलाक सुरक्षा यांना च्वं च्वं ।”
 धका धाल । जहानम्हस्यां “ध्वं जित थथे छाया धागु ज्वी ?”
 धका कल्पना यांना, “छि छु यांना दीगुले स्वामि ?” धका
 न्यन । भातम्हस्यां “आवंलि जि छेँ छुं बिचा यांना चवनेगु
 तन्ता लन्था यांना चवने मखुत ।” धका धाय्व जहानम्हस्यां—
 “छि फाना दीगु ई यात सुनां ग्रहण यांना काइ ? थथे जूसा
 जित प्रव्रजित ज्वीगु अनुमति बिया दिसँ” धका फोन । साहुं
 अथे जूसा ज्यू प्रिये ! धका वैगु वचन यात स्वीकार यांना
 कया तःधंगु सत्कार सन्मान सहित भिक्षुनीपि थाय् यंका
 प्रव्रजित यांना बिल । व मिसां लिपा उपसम्पदा नं लाभयांना
 कया, धम्मदिन्न भिक्षुनी धैगु नामं लोके प्रख्यात जुल । व
 भिक्षुनी एकान्तया लागी मेपि भिक्षुनीपि नाप जनपदस वना
 अन च्वंना च्वं च्वं याकनं हे प्रतिसम्भदा सहित अरहन्तनी
 जुया, आ जिगु कारणं यांना थःथितिपिसं पुण्य कमाय् याके
 बी धका हाकनं राजगृह नगरेसं तुं ल्याहाँ बिज्यात । उपासकं
 व भिक्षुनी ल्याहाँ वल धागु न्यना “छु कारणं यांना ल्याँहा
 वल ज्वी ?” धका मत्ती ल्वीका भिक्षुनी याथाय् वना,
 स्थविरनी यात वन्दना यांना, छखे लिक्क फेतुना च्वंम्ह
 उपासकं “छःपि शासने आलसि चाया बिज्याना ला ?” धका
 न्यने योग्य मजू, प्रश्नया रूपे न्यने माल धका चिन्तना यांना,
 श्रोतापत्ति मार्ग यागु प्रश्न न्यन वं उकियात बांलाक यथार्थगु
 लिसः बिल । उपासकं उगु हे आकारं मेमेगु नं मार्ग फल यागु
 प्रश्न अतिक्रमण यांना न्यनेव भिक्षुनीनं “थौं छं जिके अप्पो

ज्वीक हे प्रश्न न्यन विशाखा ! ” धका वैबिज्याना यदि छे
चित्त बुके मजूसा शास्ता याथाय् वना थ्व हे प्रश्न न्यं हूँ । ”
धका धया बिज्याव् उपपासकं स्थविरनी यात वन्दवा यांना
अनं देना शास्ता याथाय् वना, भिक्षुनी नाप जूगु खँ व्यावर्क
तथागत यात बिन्ति यात । अले तथागतं जि पुत्रि धम्मदिन्नं
ठीक ज्वीक हे लिसः बिल, जि नं थुगु प्रश्नया लिसः बिल
घासा अये हे लिसः बीगु खः ” धका आज्ञा जुया धर्मदेशना
याना बिज्यास्य थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुवा बिज्यातः—

यस्स पुरे च पच्छा च—मज्झे च नत्थि किञ्चनं ।

अकिञ्चनं अनादानं—तमहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ।।

अर्थः— गुह्य व्यक्ति न्हापा लिपा व दथ्वी नं छुकीसनं
आसक्त ज्वनी मखु, आसक्ति मदुह्य परिग्रह रहितह्य, जि जिगु
घेगु अभिमान मदुह्यसित जि ब्राह्मण धाय् ।

पदार्थः— अन “पुरे” घेगु न्हापा न्हापा यागु जन्मे ।
“पच्छा” घेगु लिपा अनागतस ज्वीगु जन्मे । “मज्झे” घेगु
आः वर्तमानस जुया च्वंगु आत्मभावे । “किञ्चनं” घेगु खुया
जुलसां उगु उगु जन्मस तूष्णा रूपी आशक्ति दे मखु । राग
आशक्ति आदि प्यपुनीगु छुं मदुगु कारण याना वीत जि अना-
दान ब्राह्मण धका धाय् घेगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं (मनूत) श्रोतापत्ति फल
आदिस थ्यंकः वन ।

धम्मदिन्नं स्थवीरनीया कथा सिधल ।

३८. अंगुलीमाल स्थविरया कथा

“उसभं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन महा-
विहारे वास याना च्वना बिज्याबले अंगुलिमाल स्थविरया
कारणं याना आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ।

थुकियागु बाखँ “नवे कदरिया देव लोकं वजन्ति”
धैगु गाथा वर्णनास च्वे कना वये धुंगु हे दु । धै तःगु दुकि
अन भिक्षुपिसं अंगुलिमाल याके न्यन— “गथे खः आयुष्मान
दुष्टह्य किंसि कुसां कवीका च्वंगु खना छःपि मग्यानाला ?”
धका न्यनेव स्थविरं “जि मग्याना आयुष्मानपि !” धका
लिसः बिल । इमिसं शास्तायात बित्ति या वन “भन्ते !
अंगुलिमाल स्थविरं मखुगु खँ ल्हात ।” तथागतं आज्ञा जुया
बिज्यात “हे भिक्षुपि ! जि काय् अंगुलिमाल मग्या । क्षीणा-
श्रव उसभ (=उत्तमपि वृषभ-दोहंतये) मध्ये जेष्ठह्य उसभ
जुया च्वंह्य जिह्य पुत्र थें ज्याह्य भिक्षु गबले हे ग्याइमखु
धका उजुं जुया बिज्याना ब्राह्मण वर्गसं थुगु गाथा आज्ञा जुया
बिज्यातः—

उसभं पवरं वीरं—महेसिं विजिताविनं ।

अनेजं नहातकं बुद्धं—तमहं ब्रूमि ब्राह्मणं ॥

अर्थः— भय मदुह्य, श्रेष्ठह्य, वीरह्य, महर्षिह्य त्याय्
धुंकूह्य, स्थिरह्य, क्लेश मदुह्य, प्यंगू सत्य यात बोध याना
काम्ह व्यक्तियात हे जि धात्थे याम्ह ब्राम्हण धका धाय् ।

पदार्थ- उकियागु अर्थः निर्भीक जुया वृषभ समानम्ह
 जूगुलि याना “उसभ” धागु खः । उत्तमगु अर्थ याना “पवर”
 जू वन । वीर्य सम्पत्ति दुम्ह जुया “वीर” धागु खः । महानगु
 शील स्कन्ध आदिया स्वामि जूगुलि याना “महेसी” धागु खः ।
 स्वम्ह मारपित त्याके धुंकूम्ह जूगुलि याना विजितावि नं
 धागु खः । मोल्हुया क्लेश व्याक्कं मदयेका छ्वे धुंकूगुलि
 याना “नहातकं” धागु खः । प्यंगू आर्य सत्य अवबोध जूगुलि
 याना “बुद्ध” धागु खः । व अर्थि ज्याम्ह व्यक्तियात जि
 ब्राम्हण धका धाय् धैगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं जनतापि श्रोतापत्ति फल
 आदिस थ्यंकः वंगु जुल ।

अंगुलिमाल स्थविरया कथा सिधल ।

Dhamma ★ Digital

३९. देवङ्गिक ब्राम्हणया कथा

“पुब्बे निवासं” धैगु थुगु धर्मदेशना शास्ता जेतवन
 महाविहारे वास याना च्वना बिज्याबले देवङ्गिक ब्राम्हणयागु
 प्रश्नया कारणं याना आज्ञा जुया बिज्यागु खः ।

छगू समयस जुलसां तथागत वायू रोग द्वारा पीडित

जुया बिज्याना उपवान स्थविरयात क्वालः या लागी देवङ्गिक
ब्राम्हण याथाय् छोया बिज्यात । स्थविर अन वना शास्ता म्हं
मफया बिज्याना च्वंगु कारण कना क्वालः फोन । वखं
प्यना ब्राम्हणं मन प्रसन्न याना जितः तःचंगु लाभ जुल, गुगु
कि तथागतं क्वालः या लागी जिथाय् श्रावक छोया हया
बिज्यात धका नौकरतयेसं क्वालः जोका साखःति यागु दोना
उपवान स्थविरया लहाते बिल । स्थविरं क्वालः जोका विहारे
वना शास्तायात क्वालखं मोल्हुका क्वाल नाप साखःति त्वाक
छ्याना भपके बिल । वसपोल यागु रोग उगु क्षणे हे शान्त
जुया वन । ब्राम्हणं चिन्तना यात “सुयात बियागु दानया
महानगु फल दै ?” चंगु कारण शास्ता याके वना प्यं वने
माल धका ब्राम्हण शास्ता याथाय् वना उगु कारण प्यन्यं थुगु
क्वे च्वंगु गाथा बोनः—

कत्थदज्जा देय्यधम्मं—कत्थदिन्नं महप्फलं ।

कथं हि यजमानस्स—कथं इज्झति दक्खिणा'न्ति ॥

अर्थ— देय्य धर्म—बीगु दान गुगु थासे गन बीगु खः ?
गन गुहसित ब्यूसा महान फल महान आनिसंस दै ? गन
जुलसां दान बीगु यज्ञ यात धासा वंगु दानयागु फल इष्ट
ज्वी ? सिद्ध ज्वी ?

अले वैत तथागतं थर्थि ज्याहा ब्राम्हण यात दान बिल
धाःसा महानगु फल—आनिसंस दै धका ब्राम्हण यात प्रकाश
याना बिज्यास्य थुगु क्वे च्वंगु गाथा आज्ञा जुया बिज्यातः—

पुब्बेनिवासं यो वेदी-सग्गपायंञ्च पस्सति ।

अथो जातिक्खयंपत्तो-अभिञ्जाबोसितो मुनि,

सब्बवोसित वोसानं-तमहं ब्रूमि ब्राह्मणन्ति ॥

अर्थ- पूर्वं जन्म स्यूम्ह, स्वर्गं, नरक खंम्ह, हानं छको लिपा जन्म कावये म्वाले धुंकूम्ह, अभिज्ञान प्रज्ञा दुम्ह, ऋषि-मुनि जुया च्वम्ह, सकल याय् माक्को ज्या याय् सिधेका निर्वाणस थ्यंकः वने धुंकूम्ह व्यक्ति यात हे जि धात्थे याम्ह ब्राम्हण धका धाय् ।

पदार्थ- उकियागु अर्थ-गुम्हस्यां न्हापा न्हापा यागु जन्म जन्मान्तर यागु खँ यात प्रकट रूप सीका काई न्ये खूगू देवलोक आदि यागु भेद स्वर्गं, प्यंगू प्रकार जुया च्वंगु नरक नं दिव्य चक्षु द्वारा खंका काई धंगु अर्थ खः । जन्म ज्वी म्वागु अरहन्त पदस थ्यंका थ्वीका काय् मागु धर्म यात थ्वीका कया, सीका काय् मागु धर्मयात सीका कया, त्याग याना छ्वे मागु धर्म यात त्याग याना छ्वया, साक्षात्कार याना काय् मागु धर्मयात साक्षात्कार याना कया, अन्तःअवसानस थ्यंकः वने धुंका आश्रव क्षय-प्रज्ञा मौन भावस थ्यंकः वने धुंकूपि जूगुलि याना मुनि जुया च्वंषि । सकल क्लेश तयेत अन्त याना अरहन्त मार्ग ज्ञानं ब्रम्ह चर्यास वास याना च्वंषि जूगुलि याना अन्त याय्मागु ज्या व्यक्कं अन्त याना छ्वे धुंकूपित जि धात्थे याम्ह ब्राम्हण धाय् धंगु अर्थ खः ।

धर्मदेशनाया अन्तस आपालं मनुत श्रोतापत्ति फल

ब्राह्मण वर्ग

[२११]

आदिस ध्यंकः वन । ब्राह्मण नं प्रसन्नगु मव याना शरणशीलस
प्रतिष्ठित जूम्ह उपासक भाव स्वीकार याना कागु जुल ।

देवङ्गिक ब्राह्मण्या कथा सिधल ।

ब्राम्हण वर्ग वर्णना सिधल ।

नीखुगूगु वर्ग व्वचाल ।

धम्मपदट्टकथा समाप्त

Dhamma Digital

अनुवादकया प्रकाशित सफूत :

१. धर्मचक्र सूत्र	(नेपाल भाषा)
२. बुद्धभक्तिशतक	(")
३. लोकनीति	(")
४. महोशध जातक	(")
५. अम्बट्ट सूत्र	(")
६. महाचीन यात्रा (नेपाली अनुवादक सुश्री नानीमैया)	
७. रसवाहिनी (मूलपाली सम्पादक भिक्षु महानाम)	
८. महाचीन यात्रा (हिन्दी अनुवाद)	
९. सेवाया मूलमन्त्र	(नेपाल भाषा)
१०. विपस्सना दीपनी	(")
११. रसवाहिनी (भाग-१)	(")
१२. रसवाहिनी (भाग-२)	(")
१३. आमगन्ध सूत्र	(")
१४. धम्मपदट्टकथा भाग-२	(")
१५. धम्मपदट्टकथा भाग-३	(")
१६. धम्मपदट्टकथा भाग-४	(")
१७. धम्मपदट्टकथा भाग-५	(")
१८. धम्मपदट्टकथा भाग-६	(")
१९. धम्मपदट्टकथा भाग-७	(")
२०. धम्मपदट्टकथा भाग-८	
२१. पट्टान पालि (नेपालभाषा अनुवादक भिक्षु ज्ञानपूर्णिक)	

सफू दइगु थाय्:

१. आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू,	२. हेराकाजी सुजिका
फोन न २७१४२०	नागबहाः, यल ।